

AUTORUL BESTSELLERULUI
TOATĂ LUMINA PE CARE NU O PUTEM VEDEA

ANTHONY DOERR

DESPRE GRACE

„Un roman frumos și luxuriant."
— *Washington Post* —

Table of Contents

ANTHONY DOERR

DESPRE GRACE

Traducere din engleză și note de
CORNELIA DUMITRU

Colecţie coordonată de DENISA COMĂNESCU

ISBN: 978-606-779-877-7 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

Pentru mama și tata

Fără îndoială există o cauză exactă pentru care, ori de câte ori începe să ningă, zăpada se prezintă de la început sub forma unei steluțe în șase colțuri. Căci, dacă ar fi o întâmplare, atunci de ce n-ar cădea fulgi cu cinci ori cu șapte colțuri? Cine a cioplit nucleul, înainte de cădere, în șase coarne de gheață?

Din *De nive sexangula* de Johannes Kepler, 1610

CARTEA ÎNTÂI

1

Își croi drum prin aglomerație și se opri lângă o fereastră să privească un bărbat cu două baghete portocalii, care dirija un avion cu reacție spre poarta stabilită. Deasupra pistei cerul era impecabil, de-un nemilos albastru tropical cu care nu se obișnuise de fapt niciodată. La orizont se acumulaseră nori: *cumulus congestus*[1], semn că undeva pe mare trecea o turbulență.

Cadrul subțire al unui detector de metale era pregătit pentru coada de turiști. În sala de așteptare: rom de duzină, păsări ale paradisului înfășurate în celofan, salbe de scoici. Scoase din buzunarul cămășii un carnețel și un pix.

Creierul uman, scrise, *e compus în proporție de 75% din apă. Celulele noastre sunt puțin mai mult decât niște săculeți pentru transportarea apei. Când murim, apa se scurge din noi în pământ, în aer și în stomacul animalelor, ajungând astfel să fie conținută din nou în altceva. Proprietățile apei lichide sunt următoarele: își menține temperatura mai mult timp decât aerul, e aderentă și elastică, este perpetuu în mișcare. Acestea sunt principiile hidrologiei; acestea sunt lucrurile pe care trebuie să le știe cine vrea să se cunoască pe sine*.

Trecu prin poartă. Pe scările de îmbarcare, aproape de avion, i se ridică în gâtlej o senzație de sufocare. Își strânse mai bine geanta de voiaj și încleștă mâna pe balustradă. De cealaltă parte a pistei, un șir de păsări – poate turturele – aterizau una câte una pe un petic de iarbă tunsă. Pasagerii din spatele lui dădeau semne de nerăbdare. O stewardesă își frânse mâinile, apoi le întinse spre el și îl însoți în cabină.

Când avionul accelera și se ridică de la sol avu senzația că intră într-un vis intens și primejdios. Își rezemă fruntea de hublou. Oceanul se lăți sub aripă, orizontul se înclină, apoi plonjă. Avionul viră, iar insula reapăru, abruptă și luxuriantă, înconjurată de recif. Preț de o clipă zări o pânză de apă verde sidefie în craterul vulcanului Soufrière. Apoi norii se închiseră și insula dispăru.

Femeia de lângă el scosese un roman și începuse să citească. Avionul spinteca troposfera. Pe geamul interior al hubloului creșteau frunzulițele minuscule ale jivrajului. În urma lor, cerul era orbitor și rece. Clipi și își șterse ochelarii cu mâneca. Urcau în soare.

2

Se numea David Winkler și avea cincizeci și nouă de ani. Era primul drum acasă în douăzeci și cinci de ani – dacă-i mai putea spune casă. Fusese tată, soț și hidrolog. Nu era sigur că acum mai era ceva din toate astea.

Avea biletul din Kingstown, Saint Vincent[2], până în Cleveland, Ohio, cu escală la Miami. În difuzoarele din tavan, ofițerul secund comunica viteza și altitudinea. Condițiile meteorologice peste Puerto Rico. Căpitanul ținea aprins semnalul centurii de siguranță.

Din scaunul de la fereastră, Winkler aruncă o privire în restul cabinei. Pasagerii – majoritatea americani – citeau, dormeau, vorbeau în șoaptă. Femeia de lângă Winkler ținea de mână un bărbat blond așezat pe locul dinspre interval.

Închise ochii, își sprijini capul de fereastră și alunecă treptat într-o stare asemănătoare somnului. Se trezi transpirat. Femeia de alături îl zgâlțâia de umăr.

— Visați, spuse ea. Vă tremurau picioarele. Și mâinile. Le împingeați în geam.

— Mă simt bine.

Mult sub aripă se perindau bariere de nori cumulus. Își tamponă fața cu manșeta.

Femeia îl mai privi o clipă înainte de a-și relua romanul. El stătu o vreme și cercetă norii. În cele din urmă spuse cu glas resemnat:

— Compartimentul de deasupra dumneavoastră nu-i închis cum trebuie. La turbulență o să se deschidă și geanta dinăuntru o să cadă.

Ea se uită în sus.

— Poftim?

— Compartimentul de bagaje. Boxa – făcu semn cu ochii spre spațiul de deasupra – cred că nu-i închisă bine.

Femeia se întinse spre culoar, peste bărbatul blond de lângă ea.

— Serios?

Îl înghionti pe blond, îi șușoti ceva, iar el se uită în sus, zicând că bagajele erau în regulă și închise bine.

— Ești sigur?

— Foarte.

Femeia se răsuci spre Winkler:

— E totul în regulă. Mulțumesc!

Se întoarse la cartea ei. Peste două, trei minute, avionul începu să se zdruncine și, o secundă lungă, întreaga cabină păru să cadă în gol. Compartimentul de bagaje de deasupra zornăi, clapeta se deschise cu un țăcănit și pe culoar pică o geantă. Dinăuntru răzbătu un zgomot înfundat de sticlă spartă.

Blondul ridică geanta, se uită înăuntru și trase o înjurătură. Avionul se reechilibră. Era o geantă de paie, imprimată cu imaginea unui velier.

Bărbatul începu să scoată cioburi ce păreau să provină de la pahare suvenir de Martini, clătinând din cap la ele. O însoțitoare de bord se ghemuise pe interval și aduna resturile în punga pentru rău de zbor.
Femeia de pe scaunul din mijloc îl privi pe Winkler cu ochii căscați și mâna la gură.
El se uita pe geam. Florile de gheață dintre panourile hubloului creșteau, făcând legături microscopice, câțiva centimetri pătrați de pene delicate, o țară a minunilor bidimensională, de gheață.

3

El le numea vise. Nu tocmai augure sau viziuni, nici presentimente sau premoniții. Denumirea de vise îi îngăduia să se apropie cât mai bine cu putință de ceea ce erau: senzații – chiar experiențe – care-l vizitau când dormea și se risipeau la trezire, reapărând doar în minutele, ceasurile sau zilele următoare.
I-a luat ani să învețe să recunoască apropierea momentului; simțea ceva în mirosul unei încăperi (un parfum ca de șindrilă de cedru, ca de fum sau de orez cu lapte fierbinte) ori auzea huruitul unui autobuz pe motorină trecând pe lângă un bloc și își dădea seama că trăise deja momentul acela, că ceea ce era pe cale să se întâmple – tatăl lui tăindu-se la deget într-o conservă de sardine, un pescăruș aterizând pervaz – se întâmplase deja, în trecut, într-un vis.
Avea și vise obișnuite, bineînțeles, genul de vise pe care le are toată lumea: filmele derulate în timpul somnului paradoxal, cele mai neverosimile narațiuni născocite de o scoarță cerebrală care încearcă să-și organizeze amintirile. Câteodată însă, rar, ceea ce vedea în somn (că ploaia umplea jgheaburile; că instalatorul îi oferea jumătate din sandviciul cu șuncă de curcan; că o monedă îi dispăruse inexplicabil din buzunar) era altfel – mai incisiv, mai adevărat și premonitoriu.
Toată viața lui fusese așa. Visele lui preziceau lucruri nebunești, imposibile: din tavan creșteau stalactite; deschidea o ușă și găsea baia plină cu gheață care se topea. Sau preziceau lucruri cotidiene: o femeie scăpând o revistă pe jos; o pisică aducând o vrabie moartă la ușa din spate; o geantă căzând dintr-un compartiment de bagaje și conținutul spărgându-se pe interval. Asemenea viselor, aceste apariții îl încolțeau la periferiile frământate ale somnului și, odată încheiate, aproape întotdeauna se pierdeau, împrăștiindu-se în fragmente pe care nu le putea reuni mai târziu.
Însă de câteva ori în viață avusese viziuni mai complete: experiența lor fusese bine conturată și hiperrealistă – de pildă, se trezise pe un lac acoperit cu o pojghiță subțire de gheață, pârâitul adânc sub picioare –, iar aceste vise persistau mult după trezire, revenindu-i în minte pe parcursul zilelor următoare, ca și cum iminentul abia aștepta să devină trecut, ori ca și cum

prezentul ar fi fandat spre viitor, nerăbdător să vadă ce avea să fie. Aici i se isprăveau mai toate cuvintele: asemenea vise erau mai profunde decât visatul, dincolo de amintire. Asemenea vise erau cunoaștere.
Se foi în scaun și privi falangele de nori defilând pe sub aripa avionului. Amintirile se năpusteau spre el, clare ca fibrele de pe speteaza scaunului din fața sa: văzu licărul albăstrui al unui arc de sudură într-o fereastră; văzu ploaia turnând cu găleata pe parbrizul vechiului său Chrysler. Avea șapte ani și mama îi cumpărase prima pereche de ochelari; începuse să fugă prin casă examinând totul: structura gheții din congelator, o rafală de ploaie pe geamul din sufragerie. Ce minunăție fusese să vadă amănuntele lumii – curcubeie de ulei plutind pe băltoace; coloane de țânțari rotindu-se peste Ship Creek[3]; marginile vălurite, zimțate, ale norilor.

4

Se găsea într-un avion, avea cincizeci și nouă de ani, dar simultan – în pliurile memoriei – putea fi cu un sfert de secol mai tânăr, adormind în patul din Ohio. Casa amuțise și se întuneca. Lângă el, soția dormea peste plapumă, cu picioarele crăcănate și trupul emanând, ca întotdeauna, căldură. În cealaltă parte a holului, fetița lor nou-născută tăcea. Era miezul nopții, martie, ploaia bătea în ferestre, iar el trebuia să se scoale la cinci dimineața. Asculta răpăitul picăturilor în geamuri. Pleoapele i se închiseră.
În vis, pe stradă se învârtejea apă de un metru. De la fereastra etajului – acolo se afla, cu palmele lipite de geam – casele cartierului arătau ca o flotă de arce naufragiate: apa viiturii trecuse de pervazurile de la parter, înghițise gardurile și copăceii până la vârf.
Undeva, fetița lui plângea. Lângă el, patul era gol și făcut cu grijă – unde s-o fi dus soția lui? Pe bufet, cutii de cereale și câteva vase; în capul scărilor aștepta o pereche de cizme de cauciuc. Winkler alerga dintr-o cameră în alta strigându-și fiica. Nu era nici în pătuț, nici în baie, nicăieri la etaj. Își trase cizmele și coborî în antreu. Jumătate de metru de apă inundase întreg parterul, apă mută și rece, de culoarea cafelei cu lapte. Când se oprea pe mocheta din antreu, apa îi trecea de genunchi. Scâncetul fiicei lui răsuna straniu prin camere, de parcă ar fi fost prezentă în toate colțurile.
— Grace?
Afară, alte noiane murmurau și se împingeau în pereți. Înainta cu greu prin apă. Paiete palide ale luminii reflectate se legănau pe tavan. Trei reviste se roteau alene în urma lui; o rolă umflată de prosoape de hârtie se atinse de genunchiul lui, ricoșă și pluti mai departe.
Deschise ușa cămării, propagând în toată bucătăria un val care zgâlțâi scaunele. Un pâlc de becuri pe jumătate scufundate navigau spre frigider, calote minuscule ale unor cranii plutitoare. Se opri. N-o mai auzea.

— Grace?
De afară veni zgomotul unei bărci cu motor. Fiecare respirație rămânea suspendată dinaintea ochilor un moment, înainte de a se dispersa. Lumina se împuțina. I se făcu pielea de găină. Apucă receptorul – cablul plutea sub aparat –, dar n-avea ton. Din măruntaie începu să i se ridice o acreală.
Împinse cu greu ușa spre subsol și găsi casa scării scufundată cu totul, pierdută sub un dreptunghi înspumat de apă maronie. Ici plutea o foaie de calendar, colo, ceva al soției, fotografia unui far vopsit în dungi, ca o acadea, se înnegrea rotindu-se în spumă.
Îl cuprindea panica. O căuta sub masa din antreu, după fotoliu (acum aproape ridicat de la podea); se uita în locuri ridicole: în sertarul cu tacâmuri, într-o caserolă. Își făcea drum cu brațele în apă, bâjbâind sub suprafață, pipăind cu degetele pe jos. Nu se auzeau decât corpul lui împroșcând apă și pleoscăitul micilor valuri pe care le trimitea în pereți.
O găsea a treia oară când trecea prin sufragerie. Era în coșulețul ei, pe ultimul raft al suportului de flori al soției, în fața ferestrei aburite, cu ochii larg deschiși și o păturică pe umeri. Cu căciulița de lână galbenă pe cap. Păturica era uscată.
— Grace, îi spunea luând-o în brațe, cine te-a pus aici?
O emoție străbătea chipul fetiței, buzele se strângeau, fruntea se încrunta, dar expresia se destindea la fel de repede.
— E totul bine! O să te scoatem de aici, îi spunea.
O ținea la piept, traversa apa din antreu și deschidea ușa.
Apa intra clipocind din curte. Strada devenise un fel de râu zăgăzuit temporar. Arțarul de zahăr de pe peluza familiei Sachs zăcea cufundat peste drum. Pungi de plastic agățate în crengi zbârnâiau la trecerea apei și scoteau un zumzet ascuțit, lugubru, ca de insecte roind. Nici o lumină aprinsă. Două pisici pe care nu le mai văzuse pășeau pe o creangă joasă a stejarului din curtea de vizavi. O mulțime de obiecte pluteau în voia apei: un șezlong, două pubele de plastic, o ladă termică de polistiren, toate mânjite cu noroi, toate defilând încet în josul străzii.
Cobora treptele aleii din față. Curând apa îi ajungea la brâu, o ținea pe Grace sus pe umăr cu amândouă mâinile și lupta contra curentului. Ea-i sufla scurt în ureche și Winkler își vedea în față propria respirație în norișori efemeri de abur.
Hainele-i erau ude leoarcă și începuse să dârdâie. Forța apei – lentă, dar îngroșată de sedimente, bețe și bulgări întregi de gazon – îl împingea hotărât în pulpe și simțea că încearcă să-i ridice picioarele și să le ia cu ea. La vreo sută de metri mai în sus pe stradă, în spatele casei Stevensonilor, o luminiță albastră licărea printre copaci. Aruncă o privire spre intrarea casei lui, întunecată, deja departe.
— Rezistă, Grace!

Fetița nu plângea. După poziția stâlpilor de telefon în penumbră își dădea seama unde era trotuarul și se îndrepta spre el.
Se lupta să urce strada, apucându-se cu un braț de stâlpii de iluminat sau de trunchiurile copacilor și împingându-se înainte, ca pe fusceii unei scări uriașe. Va ajunge la lumina albastră și se vor salva. Avea să se trezească, teafăr și uscat, în patul său.
Apa susura și murmura, un sunet ca de sânge năvălind în urechi. Îi simțea gustul pe dinți: argilă și altceva, poate rugină. De câteva ori i se păru că o să alunece și trebui să se oprească, proptindu-se de o cutie poștală, scuipând apă, strângând bebelușul în brațe. Ochelarii i se abureau. Avea picioarele amorțite. Ghetele îi erau ca de plumb din pricina apei.
Lumina dindărătul casei Stevensonilor pâlpâia, dispărea și reapărea în funcție de obstacolele care se interpuneau în fața ei. O barcă. Acolo sus apa nu era așa adâncă.
— Ajutor! Ajutați-ne! striga el.
Grace tăcea: o mică greutate pe cămașa lui udă. În zare, ca de pe un țărm îndepărtat, se tânguiau sirene.
Câțiva pași mai încolo se împiedica. Apa i se ridica până la umeri. Râul îl împingea, cum împinge vântul o velă, și toată viața lui, până și în vise, avea să-și amintească senzația aceea: impresia că e covârșit de apă. Într-o secundă îl lua la vale. O ținea pe Grace cât putea mai sus, strângându-i șoldurile micuțe între palme, cu degetele mari pe șalele ei. Dădea din picioare; își întindea tălpile și degetele de la picioare, încercând să atingă fundul. Jumătățile de sus ale caselor lunecau pe lângă ei. Pentru un moment crezu că vor fi purtați în josul străzii, pe lângă casa lor, pe lângă fundătură, până în râu. Apoi se izbi cu capul de un stâlp de telefon; se răsuci; curentul îi trăgea pe amândoi la fund.
Seara ajunsese la acel ultim albastru înainte de lăsarea nopții. Încerca s-o țină pe Grace deasupra pieptului, prinzându-i șoldurile în palme; capul lui era sub apă.
Bețe scufundate, zeci de obstacole nevăzute îi loveau umerii. Curentul de adâncime îi smulgea o gheată. Peste câteva zeci de metri intrau într-o bulboană, plină de spumă și nuiele; își încolăcea picioarele în jurul unei cutii poștale – ultima cutie poștală de pe stradă. Aici viitura curgea pe terenurile împădurite de la capătul străzii și se vărsa în râul Chagrin, umflat, de nerecunoscut. Acolo izbutea cumva să stea iar în picioare, cu Grace încă în brațele sale. Un spasm îi sfâșia diafragma și începea să tușească.
Ca prin minune, punctul de lumină legănat, instabil, pe care-l văzuse lângă casa Stevensonilor era mai aproape.
— Ajutați-ne! gâfâia el. Aici!
Cutia poștală se încovoia sub greutatea lui. Lumina se apropia. Era o barcă cu vâsle. Un bărbat se apleca peste prova fluturând o lanternă. Auzea glasuri. Cutia poștală gemea sub greutatea lui.

— Vă rog, încerca să spună Winkler. Vă rog!
Barca se apropia. Lumina îi bătea în faţă. Nişte mâini îl apucaseră de curea şi-l trăgeau peste copastie.
— E moartă? auzi cum întreba cineva. Respiră?
Winkler trăgea cu lăcomie aer în piept. Îşi pierduse ochelarii, dar vedea că Grace avea gura deschisă. Părul îi era ud, căciuliţa galbenă dispăruse. Culoarea îi pierise din obraji. Winkler parcă nu reuşea să-şi destindă braţele – parcă nici nu erau braţele lui.
— Domnule, daţi drumul fetiţei! Daţi-i drumul! spunea cineva.
Simţi un urlet clocotindu-i în gâtlej. Cineva îi cerea să dea drumul, să dea drumul, să dea drumul.
Era un vis. Nu se întâmplase aievea.

5

Memoria galopează, apoi încetineşte şi virează pe neaşteptate; pentru memorie, secvenţa întâmplărilor e arbitrară. Winkler era tot într-un avion, îndreptându-se spre nord, dar totodată se întorcea mai departe în trecut, se afunda mai adânc în suprapuneri, până în anii când nici măcar nu avea o fiică, ba chiar înainte de a fi visat-o pe femeia care avea să-i devină soţie.
Asta era în 1975. Împlinise treizeci şi doi de ani; era în Anchorage, Alaska. Avea un apartament deasupra unui garaj, în centru, un Chrysler Newport din 1970, puţini prieteni şi nici o rudă. Dacă avea ceva remarcabil, ăia erau ochelarii: cu lentile groase, cât fundul de sticlă, în rame de plastic. Îndărătul lor ochii păreau nesubstanţiali şi un pic piezişi, de parcă n-ar fi privit prin jumătate de centimetru de sticlă curbată, ci prin gheaţă, prin două iazuri îngheţate, cu globii oculari plutind imediat dedesubt.
Venise iar martie, dezgheţ timpuriu, soarele nu răsărise de-a binelea, dar în aer sufla o căldură spre est, aducând cu ea mirosul incredibil de frunzuliţe noi, de parcă primăvara ajunsese deja în vest – în vulcanii din Aleutine ori pe ţărmul siberian al strâmtorii –, primii muguri comprimaţi ivindu-se pe copacii de acolo, oricare ar fi fost aceştia, urşi ieşind cu ochi somnoroşi din bârlogurile unde hibernaseră, sărbători gata să înceapă, cântece noptatice, poveşti de dragoste înfiripate, tributuri aduse echinocţiului şi cele dintâi seminţe sădite. Primăvara rusească sufla peste Marea Bering, apoi peste munţi şi se rostogolea în Anchorage.
Winkler îmbrăcă unul din cele două costume cafenii reiate pe care le avea şi se duse pe jos la micul birou din cărămizi al Serviciului Naţional de Meteorologie, pe Seventh Avenue, unde lucra ca analist asistent. Îşi petrecu dimineaţa completând prog- noze despre straturile de zăpadă la micul său birou furniruit. Tot la câteva minute, o pală de zăpadă aluneca de pe acoperiş şi cădea cu o bufnitură înăbuşită pe gardul viu de sub fereastra lui.

La prânz se duse la supermarketul Snow Goose, unde comandă un sandvici cu salam, muștar și pâine integrală și se așeză la coada de la casă ca să-l plătească.
La nici cinci metri distanță, o femeie cu ochelari cu rame de baga și taior sintetic havană s-a oprit în fața unui stand rotativ de reviste. În coșul ei erau aranjate ordonat două cutii de cereale și o sticlă de lapte de doi litri. Lumina – filtrată prin ferestrele din față – îi cădea pe talie, luminându-i gambele mai jos de fustă. Winkler vedea particule minuscule de praf dansând între gleznele ei, fiecare firicel ieșind și intrând în lumină, iar dispunerea lor avea ceva intens familiar.
O casă de marcat scoase un clinchet. Un ventilator din tavan vâjâi ca un oftat. Brusc, Winkler știu ce urma să se întâmple – visase cu patru sau cinci nopți înainte. Femeia avea să scape pe jos o revistă; el avea să se apropie, să o ridice și să i-o dea înapoi.
Casiera dădu restul celor doi băieți din fața lui Winkler și se uită nerăbdătoare la el. Dar el nu-și putea lua ochii de la femeia care răsfoia reviste. Ea roti standul un sfert, degetul mare și arătătorul se așezară șovăitor pe un număr (*Good Housekeeping*, martie 1975, pe copertă Valerie Harper, radioasă și bronzată, într-un top verde) și îl scoase. Coperta alunecă; revista căzu.
Picioarele lui Winkler porniră înspre ea, parcă din voință proprie. El se lăsă pe vine; ea se apleca. Creștetele capetelor aproape că li se atinseră. El ridică revista, scutură praful de pe copertă și i-o întinse.
S-au îndreptat simultan. El își dădu seama că îi tremura mâna. Ochii nu au întâlnit privirea femeii, ci și-au fixat atenția undeva mai sus de gâtul ei.
— V-a căzut, spuse el.
Ea n-a luat revista. La casă, o gospodină trecu în faţa lui Winkler. Un băiat care punea cumpărături în pungi desfăcu o sacoșă și așeză în ea un cofraj cu ouă.
— Domnișoară?
Ea inspiră. În spatele buzelor se vedeau două șiruri de dinți strălucitori, ușor nealiniați. Ea închise ochii și nu-i deschise decât peste un moment, ca și cum ar fi așteptat să-i treacă o amețeală.
— Voiați asta?
— Dar cum…?
— Revista dumneavoastră?
— Trebuie să plec, spuse ea brusc.
Lăsă coșul de cumpărături din mână și porni spre ieșire, aproape în fugă, strângându-și paltonul în jurul corpului, pășind grăbită în parcare. Câteva secunde i-a mai văzut picioarele forfecând strada; un afiș lipit pe geam o ascunse și se făcu nevăzută.
El rămase locului multă vreme, cu revista în mână. Sunetele magazinului reveneau treptat. Luă coșul femeii, puse sandviciul înăuntru și plăti totul –

laptele, cerealele, revista *Good Housekeeping*.
Mai târziu, după miezul nopții, Winkler stătea în pat, dar nu reușea să adoarmă. Prin fața ochilor îi treceau părticele din ea (trei pistrui pe obrazul stâng, scobitura dintre muchiile claviculei, o șuviță de păr dată după ureche). Pe podea, alături, stătea revista deschisă: o reclamă la biscuiți pentru câini, o rețetă de tartă răsturnată cu afine.
Se ridică, rupse una din cutiile cu cereale – ambele erau Apple Jacks de la Kellogg's – și băgă în gură câteva mâini de inele decolorate la fereastra din bucătărie, privind luminile de pe stradă cum se înfiorau în vânt.

Trecu o lună. În loc să se estompeze din memorie, femeia devenea mai bine conturată, mai insistentă: două șiruri de dinți, praful dansând între glezne. La muncă îi revedea chipul sub pleoapele închise sau pe o simulare a apelor freatice de la baza aeronautică Shemya. În pauza de prânz se ducea aproape zilnic la Snow Goose, scrutând cozile de la case, întârziind plin de speranță în raionul cu cereale.
A terminat prima cutie de Apple Jacks într-o săptămână. A doua cutie a mâncat-o mai încet, impunându-și porții de câte un pumn pe zi, de parcă aia ar fi fost ultima cutie de pe fața pământului, de parcă atunci când avea să găsească pe fund doar pulberea zaharoasă ar fi însemnat că își spulberase nu doar amintirea ei, ci și orice șansă de a o revedea.
Luă numărul din *Good Housekeeping* la serviciu și îl frunzări: douăzeci și trei de rețete cu cartofi; cupoane pentru pâine cu semințe de la Pillsbury; un articol despre niște gemeni cvintupli. Ar găsi oare și indicii despre ea? Când nu-l vedea nimeni, punea coperta cu fotografia Valeriei Harper la microscopul Swift 2400 al unui coleg și îi examina clavicula prin obiectiv. Era alcătuită din punctulețe amestecate – galbene, magenta, aureolate cu albastru –, cu sânii făcuți din halouri mari, imobile.
Winkler, care până la treizeci și doi de ani nu ieșise practic din bazinul Anchorage, care, în unele zile senine, încă se mai surprindea zgâindu-se cu jind la lanțul Alaska dinspre nord, la masivele înzăpezite, scânteietoare, și la spațiile albe de dincolo de ele, la unduirea lor la orizont, năluci de munți mai degrabă decât masive adevărate, se pomenea acum cu privirea atrasă de bucătăriile de vis din reclame: cratițe de cupru, hârtie pentru rafturi, șervete împăturite. Avea și ea așa o bucătărie? Folosea și ea lavete de lână de oțel Brillo Supreme pentru cea mai încăpățânată murdărie?

A regăsit-o în iunie, la același supermarket. De data asta purta o fustă ecosez și cizme înalte. Pășea printre raioane repejor, cu alt aer, mai hotărât. Un pumnal de zbucium se răsuci în pieptul lui Winkler. Ea și-a cumpărat o sticluță cu suc de struguri și un măr, scoțând suma exactă dintr-un portmoneu mic cu închizătoare de alamă. Intrase și ieșise în mai puțin de două minute.
Se luă după ea.

Femeia mergea rapid, cu pași mari, cu ochii la trotuarul din față. Winkler trebuia aproape să alerge ca să se țină după ea. Era o zi caldă și umedă, iar părul ei, legat pe ceafă, părea să fluture în spatele capului. La D Street ea așteptă să traverseze, iar Winkler ajunse în spatele ei, dintr-odată prea aproape – dacă s-ar fi înclinat cincisprezece centimetri, i-ar fi atins creștetul capului. Îi observă gambele care dispăreau în cizme și inspiră. A ce mirosea? A iarbă cosită? A mâneca unui pulover de lână? Gura punguței maro în care ținea mărul și sucul se boțise în mâna ei.
Semaforul se făcu verde. Ea coborî de pe bordură. El o urmări șase străzi pe Fifth Avenue, unde femeia coti la dreapta și intră într-o sucursală First Federal Savings and Loan. El rămase afară, încercând să-și domolească bătăile inimii. O pereche de pescăruși săgetă pe lângă el, strigându-se unul pe altul. Prin ornamentele autocolantului de pe fereastră, după două birouri (la care stăteau bancheri făcând însemnări cu creionul pe calendare mari de masă), o privi cum deschide o ușă batantă de lemn de nuc și se strecoară în spatele ghișeului. La coadă așteptau clienți. Ea lăsă punguța jos, dădu la o parte un cartonaș și îi făcu semn primului să se apropie.

Abia dacă punea geană pe geană. O lună plină, sus deasupra orașului, târa mareea în Knik Arm[4], apoi o împingea înapoi. Citea din Watson, din Pauling, dar cuvintele familiare i se deșirau în fața ochilor. Se așeză la fereastră cu un blocnotes și scrise: *Înăuntrul meu zumzăie trilioane de celule, proteine prinse strâns de lanțurile ADN-ului meu, încolăcindu-se și descolăcindu-se, făcând și refăcând…*
Tăie tot și scrise: *Oare alegem pe cine iubim?*
Măcar dacă primul vis l-ar fi dus dincolo de ceea ce știa deja, dincolo de revista căzută! Închise ochii și încercă să recompună o imagine a ei, încercă să o țină cu el în timp ce îl fura somnul.
La nouă dimineața era pe același trotuar, privind-o prin aceeași fereastră. În rucsac avea numărul din *Good Housekeeping* și ce mai rămăsese din a doua cutie de Apple Jacks. Ea stătea la ghișeu, cu ochii în jos. Winkler își șterse palmele pe pantaloni și intră.
Nu era nimeni la coadă, dar la ghișeul ei avea agățat un semn: „VĂ RUGĂM SĂ VĂ ADRESAȚI CASIERULUI DE ALĂTURI“. Ea număra bancnote de 10 dolari cu mâinile ei subțiri, rozalii, care îi păreau deja familiare. Pe o plăcuță de pe tejgheaua de marmură scria SANDY SHEELER.
— Mă scuzați, vă rog!
Ea ridică un deget și continuă să numere fără să ridice ochii.
— Vă pot ajuta eu, se oferi altă casieriță.
— E în regulă, zise Sandy. Termină teancul de bancnote, notă ceva pe colțul unui plic și se uită la el. Bună ziua!

Preț de o secundă, lentilele ochelarilor ei reflectară un bec din tavan și inundară de lumină lentilele ochelarilor lui Winkler. Se simți gâtuit de panică. Era o străină, complet necunoscută; cine era el ca să-și dea cu presupusul despre insatisfacțiile ei, ca să o fi prins în visele lui? Se bâlbâi:
— Ne-am cunoscut la supermarket… Acum câteva luni… De fapt n-am făcut cunoștință propriu-zis, dar…
Ochii ei rătăceau. El băgă mâna în rucsac și scoase cerealele și revista. Casiera din dreapta lui Sandy trase cu ochiul peste peretele despărțitor.
— M-am gândit că poate le vrei înapoi… Ai plecat foarte repede atunci.
— Oh!
Ea nu atinse nici cerealele, nici numărul din *Good Housekeeping*, dar nu-și dezlipea privirea de pe ele. Winkler nu era sigur, dar i se păruse că Sandy se înclinase o idee în față. Winkler luă cutia de cereale și o scutură.
— Am mâncat câteva!
Ea îi zâmbi încurcată.
— Păstrați-o!
Privirea i se plimba de la revistă la el și înapoi. Momentul era crucial, el o știa: simțea că i se cască pământul sub picioare.
— Ți-ar plăcea să mergem cândva la un film? Sau așa ceva?
Acum privirea ei se îndreptă peste umărul lui Winkler, spre interiorul băncii. Clătină din cap că nu. Winkler simți cum în stomac i se strânge un ghem mic. Începea deja să bată în retragere.
— Oh, înțeleg! Aha! Îmi pare rău.
Ea luă cutia de Apple Jacks, o scutură și o puse pe raftul de sub tejghea. Șopti:
— Soțul meu, și se uită pentru prima oară la Winkler, se uită cu adevărat la el, iar Winkler avu senzația că privirea ei îl sfredelea până în ceafă.
Se auzi spunând:
— Nu porți verighetă.
— Nu. Ea își pipăi inelarul. Avea unghiile tăiate scurt. E la reparat.
Winkler avu senzația că nu mai avea timp; întreaga scenă se dezintegra, lichefiindu-se și prelingându-se spre un canal de scurgere.
— Desigur, bâigui el. Eu lucrez la Serviciul Meteorologic. Sunt David. Mă poți găsi acolo. În caz că te răzgândești.
Apoi se întoarse pe călcâie, cu rucsăcelul mototolit în pumn. Geamul lucios al fațadei băncii se clătina dinaintea lui.

Două luni: ploaie pe ferestre, un vraf de texte meteorologice neatinse pe masă în apartament. Pentru prima oară în viață i se păreau neînsemnate. Gătea macaroane, purta unul din cele două costume identice din velur reiat, controla barometrul de trei ori pe zi și consemna fără chef datele pe hârtie milimetrică șterpelită de la serviciu.

Își amintea mai cu seamă gleznele ei și particulele de praf dansând între ele, sclipind într-o rază de lumină. Cei trei pistrui de pe obrazul ei formau un triunghi isoscel. Fusese atât de sigur; o *visase*. Dar cine știe de unde veneau convingerea și credința? Undeva în oraș ea stătea în fața unei chiuvete ori intra într-o cămară, cu numele lui ascuns în cutele neuronilor din creier, răsunând într-o dendrită dintr-un miliard: David, David.
Zilele treceau una după alta: calde, friguroase, ploioase, însorite. Avea în permanență senzația că pierduse ceva esențial: portofelul, cheile, o amintire fundamentală pe care n-o putea evoca exact. Orizontul arăta la fel ca întotdeauna: pe străzi duduiau aceleași autocisterne soioase; mareea dezvelea aceleași zone nămoloase de două ori pe zi. În interminabilele telexuri cenușii de la Serviciul Meteorologic vedea de fiecare dată același lucru: dorință.
Oare nu se zărise pe chipul ei un dor zăvorât îndărătul surâsului de casieră la bancă – o năzuință, vizibilă doar o secundă, când ridicase ochii? Oare nu păruse pe punctul de a izbucni în plâns la supermarket?
Numărul din *Good Housekeeping* stătea deschis pe bufetul din bucătărie, mustind de enigme: *Cum să arăți mai tânără: toate secretele! Garniturile de bumbac din piese separate: cât stil îți oferă? Câte ingrediente naturale conține tratamentul natural pentru părul blond?*
Hoinărea pe străzi, cerceta cerul.

6

L-a sunat în septembrie. O secretară i-a făcut legătura.
— Are meci de hochei, spuse Sandy aproape în șoaptă. E un matineu la patru și un sfert.
Winkler înghiți în sec.
— Bine atunci! Patru și un sfert.
Sandy apăru în foaier la patru și jumătate și trecu în grabă pe lângă el spre barul de unde cumpără o cutie de drajeuri cu stafide învelite în ciocolată. Apoi, fără să-l privească, intră în sală și se așeză în semiobscuritate, lumina ecranului îi licărea pe față. El se așeză pe fotoliul alăturat. Ea mânca stafidele una după alta, abia oprindu-se să respire; mirosea, se gândea Winkler, a mentă, a gumă de mestecat. Cât a durat filmul el a tras cu coada ochiului: la obrazul ei, la cotul ei, la firele răzlețe din capul ei în lumina tremurătoare a ecranului.
Pe urmă Sandy a urmărit distribuția care se derula pe ecran de parcă filmul ar fi continuat în spatele numelor, de parcă povestea nu se terminase. Clipea cu repeziciune. Luminile din sală se aprinseră. Ea zise:
— Ești meteorolog.
— Cam pe acolo. Sunt hidrolog.
— Ocean?

— În principal ape subterane. Și atmosfera. Cel mai mult mă interesează zăpada, formarea și fizica cristalelor de zăpadă. Dar nu te plătește nimeni ca să studiezi așa ceva. Dactilografiez circulare, controlez prognoze. Practic sunt un secretar.
— Îmi place zăpada, spuse Sandy.
Spectatorii se încolonau spre ieșiri și atenția ei se mută asupra lor. El căută ceva de zis.
— Ești casieră la bancă?
Ea nu se uită la el.
— În ziua aia la supermarket… Parcă aș fi știut că ai să fii acolo. Când mi-a căzut revista știam că aveai să vii. Aveam senzația că o făcusem deja, că mai trăisem situația.
Sandy îi aruncă o căutătură rapidă, doar o fracțiune de secundă, apoi își aranjă haina, își netezi fusta și apoi privi peste umărul ei spre locul unde un plasator mătura deja culoarul.
— Probabil mă crezi nebună!
— Nu, răspunse Winkler.
Buza de sus îi tremura, nu se uita la el.
— Te sun miercurea viitoare.
Deja cobora pe lângă șirul de fotolii, cu paltonul bine înfășurat în jurul umerilor.

De ce-l suna? De ce se întorcea la cinema miercuri de miercuri? Ca să scape de constrângerile din viața ei? Poate că da. Dar chiar și așa, Winkler bănuia că venea fiindcă simțise și ea ceva atunci la supermarketul Snow Goose – că simțise timpul coincizând, suprapunându-se și așezându-se la locul lui, vertijul viitorului aliniindu-se cu prezentul.
Văzură *Fălci* și *Benji*, vorbind în răgazuri. În fiecare săptămână Sandy cumpăra o cutie de stafide trase în ciocolată și le mânca cu același zel, în timp ce lumina indigo a ecranului îi străfulgera în lentilele ochelarilor.
— Sandy, șoptea el în mijlocul unui film, cu inima în gât. Ce mai faci?
— Ăla e unchiul? șușotea ea drept răspuns, cu ochii pe ecran. Credeam că-i mort.
— Cum merge munca? Ce-ai mai făcut?
Ea dădea din umeri, mesteca o stafidă. Avea degetele subțiri și trandafirii: superbe.
După aia se ridica, trăgea aer în piept și-și punea haina pe ea.
— Urăsc partea asta, zise o dată, privind spre ieșire. Când se aprind luminile după film. Parcă te-ai trezi. A zâmbit. Trebuie să ne întoarcem printre cei vii.
Winkler mai rămânea câteva minute pe fotoliu după ce pleca ea, simțind în jur golul sălii mari, rola filmului cum se derula înapoi în cabina de proiecție, bufnetul surd al fărașului unui plasator măturând culoarele.

Deasupra ardeau necontenit beculețele înșurubate în tavan în forma Carului Mare.

Sandy se născuse în Anchorage cu doi ani înaintea lui. Se dădea cu un ruj care mirosea a săpun. Răcea ușor. Purta mereu ciorapi prea subțiri pentru vremea de afară. La cutremurul din ’64, un Cadillac intrase prin geamul din față al băncii, iar ea îi mărturisise că toată întâmplarea o *entuziasmase* : mirosul subit de benzină, enormul crater înghițitor de mașini căscat pe Fourth Avenue drept în mijloc. Susurase:
— Nu ne-am dus la muncă o săptămână întreagă!
Soțul (portarul echipei lui de hochei) era director de filială. Se căsătoriseră după ce absolvise ea liceul West. El avea o slăbiciune pentru sarea cu usturoi care, spunea ea, „îi distrugea respirația“ în așa hal, că de-abia răbda să-l vadă după ce o mânca, de-abia suporta să stea în aceeași cameră.
În ultimii nouă ani locuiseră într-o casă bej fără etaj, cu șindrilă maro și ușă galbenă la garaj. Doi dovleci șui stăteau ca niște capete retezate pe veranda din față. Winkler știa asta fiindcă îi căutase adresa în cartea de telefon și începuse să treacă seara cu mașina pe acolo.
Soțului nu-i plăceau filmele, ștergea vasele cu drag, adora – mai mult decât orice, din câte spunea Sandy – să joace minigolf. Avea până și un nume posac, gândea Winkler. Herman. Herman Sheeler. Numărul lor de telefon, deși Winkler nu-l formase niciodată, era 542-7433. Ultimele patru cifre corespundeau primelor patru litere ale numelui lor de familie, lucru pe care, tot după zisele lui Sandy, Herman îl anunțase într-o vineri la o ședință de personal drept cea mai remarcabilă chestie care i se întâmplase în zece ani de zile.
— *Zece* ani de zile, făcu ea, cu ochii țintă la distribuție.
Winkler – îndărătul ochelarilor mari, al existenței lui singuratice – nu încercase niciodată asemenea sentimente, nu fusese niciodată îndrăgostit, nu flirtase vreodată cu vreo femeie măritată și nici nu-i stătuse gândul la vreuna. Însă nu izbutea să se rupă. Nu era o decizie conștientă; nu gândea: suntem făcuți unul pentru altul. Nici: drumurile noastre au fost hărăzite să se întâlnească. Și nici măcar: vreau să mă gândesc la ea de câteva ori pe minut, la gâtul ei, la brațele ei, la coatele ei. La mirosul de șampon al părului ei. La pieptul ei sub materialul unui jerseu subțire. Picioarele îl duceau pur și simplu la bancă zi de zi, Newportul îl ducea seara pe lângă casa ei. Mânca Apple Jacks. Aruncă din casă borcănelul de sare usturoiată.
Prin geamul băncii, îi cerceta pe bancherii așezați la birourile lor: unul în costum albastru cu un semn din naștere pe gât; altul într-un pulover cu anchior, fire cărunte în păr și un breloc agățat de gaica curelei. Să fi fost cel cu anchiorul? Avea de două ori anii ei! Rozându-și pixul, bărbatul cu semnul din naștere ridică ochii spre Winkler. Winkler se piti după un stâlp.

În decembrie, după ce văzuseră a doua oară *Cele trei zile ale condorului*, ea i-a cerut s-o ducă acasă la el. Despre Herman n-a zis decât:
— Iese-n oraș după meci.
Părea neliniștită, își împingea cuticulele cu dinții, dar pe de altă parte era veșnic neliniștită și, bănuia Winkler, nici nu se putea altfel: la urma urmelor, Anchorage nu era o metropolă și ar fi putut oricând să fie văzuți împreună. Să fie descoperiți.
Pe străzi era întuneric și frig. A condus-o grăbit prin luminile și umbrele alternate. Aproape nu mișca țipenie de om. La stopuri, țevile de eșapament fumegau nebunește. Winkler nu știa dacă s-o ia de mână sau nu. Avea senzația că în noaptea aceea vedea Anchorage cu o claritate chinuitoare: zloată înghețată între dalele trotuarului, promoroacă pe cablurile telefonice, doi bărbați cocoșați deasupra meniurilor în spatele ferestrei aburite ale unui birt.
Ea se uita cu interes prin apartament: rafturile simple ale bibliotecii, caloriferul vechi care pufnea, chicineta îngrămădită mirosind a gaz scurs.
Luă în mână un cilindru gradat și îl ținu în lumină.
— Meniscul, îi explică el arătând spre suprafața curbată a apei dinăuntru. Moleculele marginale rămân prinse de sticlă.
Ea îl puse jos și luă de pe un raft o pagină dactilografiată: *Am măsurat datele de rezoluție spațială ale apei atmosferice precipitabile și deficitul de presiune al vaporilor la două stații meteorologice diferite…*
— Ce-i asta? Tu ai scris-o?
— E parte din teza mea. Pe care n-a citit-o nimeni.
— Despre fulgii de zăpadă?
— Da! Cristale de gheață. Gândește-te la un cristal de zăpadă, se încumetă el să continue. Să zicem steluța cu șase colțuri, clasică. Cum arată atât de rigidă, înghețată? În realitate, la un nivel infinitezimal, de câțiva nanometri, pe măsură ce îngheață, vibrează ca dracu, miliardele de molecule care o formează tremură invizibil, practic ard.
Sandy ridică o mână la ureche și încolăci o șuviță de păr pe un deget.
El continuă:
— Ideea mea a fost că instabilități infime din aceste vibrații conferă fiecărui fulg forma individuală. La exterior cristalul arată stabil, însă înăuntru e în permanență ca un cutremur de pământ, spuse Winkler și puse foaia la loc pe raft. Te plictisesc!
— Nu, a zis ea.
S-au așezat pe canapea. Șoldurile li se atingeau. Au băut ciocolată caldă instant din căni desperecheate. Ea i s-a oferit solemn, însă fără ceremonie, dezbrăcându-se și suindu-se în patul lui de o persoană. El n-a dat drumul la radio, n-a tras jaluzelele. Și-au pus ochelarii alături pe podea – el nu avea noptiere. Ea a tras păturile peste capetele lor.

Era dragoste. El putea să-i studieze culorile și liniile din palmă și câte un sfert de oră, imaginându-și că vede sângele trecând prin vasele capilare.

— La ce te uiți? întreba ea stânjenită, zâmbind. N-oi fi chiar așa de interesantă!

Dar era. O privea sortând printr-o cutie de stafide învelite în ciocolată, alegând una, apoi respingând-o după niște criterii de nepătruns; o privea încheindu-și nasturii gecii, vârându-și mâna pe sub guler ca să se scarpine pe umăr. Extrăsese amprenta unei cizme lăsate de ea pe scara înzăpezită din afara apartamentului și o păstrase în congelator.

Îndrăgostirea îl făcea să se minuneze de douăzeci de ori într-o dimineață: de vinișoarele chiciurii pe parbriz; de o pană ieșită din pernă; de o geană de lumină plăpândă, trandafirie, peste dealuri. Dormea câte trei, patru ore pe noapte. În unele zile se simțea în stare să decojească scoarța Pământului – copacii drepți în ger pe dealuri, suprafața clocotitoare a golfului – și să contemple în sfârșit ce se află sub ea, structura de dedesubt, grila fundamentală.

Zilele de marți fremătau și vibrau, secundarul se târa pe cadran. Miercurile erau axa în jurul căreia se rotea restul săptămânii. Joile erau deșerturi, orașe fantomă. În weekend, fărâmele pe care le lăsa în urma ei în apartament căpătau o însemnătate aproape sacră: un fir de păr răsucit pe buza chiuvetei; firimiturile a patru sărățele răzlețe pe fundul unei farfurii. Saliva ei – proteinele, enzimele și bacteriile ei – aflată probabil pe firimiturile alea; celulele ei epiteliale pe perne, peste tot pe podea, adunându-se prin colțuri ca praful. Ce îl învățaseră Watson, și Einstein, și Pasteur? Lucrurile pe care le vedem nu sunt decât niște măști pe lucrurile pe care nu le putem vedea.

Își netezea părul cu mână tremurătoare; intra în foaierul băncii agitat ca un hoț; scotea din rucsac o margaretă cumpărată de la florărie și o așeza pe tejghea în fața ei.

Făceau dragoste cu fereastra deschisă, aerul rece se revărsa peste trupurile lor.

— Ce crezi că fac starurile de cinema de Crăciun? întreba ea, cu cearceaful tras până la bărbie. Pun pariu că mănâncă vițel! Sau curcani de treizeci de kile. Pun pariu că angajează bucătari să le gătească.

Ochii ei urmăreau pe fereastră luminițele unui avion cu reacție care traversa cerul.

Câteodată părea un râu călduț, uneori o lamă de metal incandescent. Alteori lua o lucrare de-a lui de pe raft, se rezema de perne și o răsfoia.

— Algoritmii straturilor de zăpadă unidimensionali, citea ea solemn, ca și cum ar fi rostit cuvintele unei vrăji. C_d e egal cu coeficientul de topire în grade pe zi.

— Lasă-mi o șosetă aici, îi șoptea el. Lasă-mi sutienul! Ceva care să mă ajute să trec săptămâna.

Ea se uita cu ochii ficși în tavan, gândindu-se la ale ei, și nu peste mult timp sosea momentul să plece: se înfofolea iar în haine, își dădea părul pe spate, își lega șireturile cizmelor.
După ce pleca, el se apleca peste saltea și încerca s-o adulmece în așternuturi. Creierul i-o proiecta continuu în fața ochilor: desenul pistruilor pe frunte, suplețea degetelor, panta umerilor. Felul cum i se mula lenjeria pe corp, cuibărindu-se peste șolduri, alunecându-i între picioare.
Sâmbetele, Sandy era de tură la ghișeul drive-in. *Te iubesc, Sandy*, îi scria pe o foaie de vărsământ și îi dădea drumul în gura tubului pneumatic din afara băncii. *Nu acum,* răspundea ea și trimitea cartușul în zbor.
Ba da, scria el, cu litere mai mari. *TE IUBESC chiar acum!*
O privea mototolind bilețelul, scriind altul, închizând cartușul și dându-i drumul în galerie. Lua cartușul în mașină, îl deșuruba în poală. Scrisese: *Cât?*

Cât? Cât? Cât? O picătură de apă conține 10^{20} molecule, fiecare agitată și neastâmpărată, legându-se și despărțindu-se de vecinele ei, apoi unindu-se iar, schimbându-și partenerele de milioane de ori pe secundă. Apa din orice organism e disperată să găsească altă apă, să adere la altă apă, să se agațe de mâna care o ține, să găsească nori sau oceane, să strige din gâtlejul unui ceainic.
— Vreau să fiu polițistă, șoptea Sandy. Vreau să conduc toată ziua un sedan din ăla și să spun coduri de urgențe în stație. Sau doctor! Aș putea să merg la o școală medicală în California să mă fac doctor de copii. Nu să fac cine știe ce intervenții spectaculoase, doar chestii mărunte, poate analize de sânge pentru boli, viruși sau de-astea, dar să le fac foarte bine, să fiu doctorița de încredere a tuturor părinților. „Sângele micuței Alice trebuie să ajungă la analize la doctorița Sandy“, ar zice.
Sandy chicotea, încolăcind o șuviță de păr pe deget. La cinematograf, Winkler trebuia să-și țină mâinile sub pulpe ca să se abțină s-o atingă.
— Ba nu, făcea Sandy. Nu! Vreau să fiu pilot pentru zonele izolate. Aș putea să-mi fac un carnet de economii din alea de care vinde Herman și să economisesc în sfârșit destui bani ca să cumpăr un avion la mâna a doua, unul cu două locuri, frumușel. Aș lua lecții. M-aș uita la motor și aș cunoaște toate piesele, valve, comutatoare și tot restul, și aș fi în stare să spun: „Da, avionul ăsta a zburat ceva kilometri, dar cu siguranță e foarte bun“.
Pleoapele-i clipeau des, apoi conteneau. La capătul celălalt al orașului, soțul ei stătea ghemuit în poartă, privea un puc trecând de linia albastră.
— Ori *sculptoriță*, mai zicea. Asta-i! Aș putea să sculptez în metal! Aș putea să fac namile de-alea ciudate de fier, care sunt expuse în fața clădirilor de birouri și sunt lăsate să ruginească. Știi, din cele pe care se

așază păsările și la care toată lumea se uită și zice: „Asta ce-o mai fi vrând să însemne?“
— Ai putea, zicea el.
— Aș putea.

De acum seară de seară – era ianuarie și se întuneca de la patru după-amiaza – Winkler își punea o *parka* groasă, își trăgea bine gluga pe cap și trecea cu mașina prin fața casei ei. Pornea din capătul străzii, apoi se întorcea încet, cu gardurile vii la stânga, automobilele parcate de-a lungul trotuarului cu capotele întredeschise, prin care treceau cablurile pentru preîncălzire, Newportul încetinea până se oprea de tot în dreptul aleii lor.
Pe la nouă și jumătate luminile ei începeau să se stingă: mai întâi la ferestrele din colțul drept, apoi în camera alăturată, apoi lampa din spatele perdelelor din stânga, la zece fix. Și-o imagina pe Sandy traversând încăperile cufundate în beznă, urmărind-o din ochi de-a lungul holului, pe lângă baie, până în camera care era pesemne dormitorul, unde ea se suia în pat cu *el*. În cele din urmă mai rămânea aprinsă doar lumina înaltă din spatele casei, albă cu o tentă albăstruie, toate mașinile parcate luau curent de la casele din jur, ștecherele țăcăneau, iar deasupra cartierului aerul se răcea atât de mult, că părea să lucească și să se contracte – ca și cum s-ar fi solidificat –, iar Winkler avea impresia că cineva ar fi putut să coboare de sus și să sfărâme întreaga scenă.
Cu mare greutate își urnea piciorul pe accelerație. Conducea până la sfârșitul străzii, dădea drumul la căldură, străbătea singur orașul prin întunericul glacial.

— Nu se poartă urât cu mine sau așa ceva, șopti Sandy odată, în mijlocul *Fugii lui Logan*. Vreau să zic… e drăguț. E bun. Mă iubește. Mă lasă să fac tot ce vreau. Doar că uneori mă uit în dulapurile din bucătărie sau la costumele lui în șifonier și mă gândesc: asta-i tot?
Winkler clipi. Nu îi mai vorbise niciodată atât în timpul unui film.
— Pur și simplu mă simt de parcă aș fi fost întoarsă pe dos. Parcă aș avea niște cătușe uriașe la mâini. Uite – se prinse de un antebraț și îl ridică –, așa-s de grele, că de-abia pot să le ridic. Dar alteori mă simt așa de ușoară, că aș putea să plutesc până în tavan și să rămân acolo ca un balon.
De jur-împrejur îi învăluia întunericul sălii de cinema. Pe ecran, un robot arăta spre niște oameni imobilizați în gheață. Pe tavan, beculețele care se voiau stele ardeau în nișele lor micuțe.
Sandy șușoti:
— Câteodată mă bucur pentru colegele mele mai tinere când își găsesc dragostea după atâtea bâjbâieli, când găsesc bărbatul potrivit și încep să vorbească de nuntă în pauze, pe urmă de copii. Le văd cum fumează afară, uitându-se în gol la circulație, și-mi dau seama că probabil nu-s fericite sută la sută. Nu-s fericite întru totul. Poate-s fericite șaptezeci la sută. Dar se

bucură de fericirea asta. Nu se dau bătute. Eu despic prea mult firul în patru. Nu știu! Și tu despici firul în patru, David?
— Da.
— N-ar trebui să-ți zic chestiile astea. N-ar trebui să-ți zic nimic!
Filmul ajunsese la o scenă cu o urmărire, iar culorile schimbătoare ale unui oraș în flăcări scăpărau pe ochelarii lui Sandy. Ea închise ochii.
— Chestia e, a șoptit ea, că Herman nu are spermatozoizi. Și-a făcut niște analize acum câțiva ani. Nu are nici unul. Sau oricum, nu are spermatozoizi buni. Când au telefonat, mi-au dat mie rezultatele. Lui nici nu i-am spus. I-am zis că n-au găsit nimic în neregulă. Am rupt scrisoarea de la laborator, am dus bucățelele de hârtie la muncă și le-am ascuns pe fundul unui coș de gunoi din toaleta femeilor.
Pe ecran, Logan se împleticea pe o stradă aglomerată. Costume în șifonier, se gândi Winkler. Să fi fost tipul cu semnul din naștere?

Cu memoria putea străbate luni întregi într-o secundă. Și-l închipui pe Herman chircit pe gheață ca un crab, păzind plasa, plesnindu-se cu mănușa peste apărătoarele voluminoase, pe coechipierii lui învârtindu-se în jurul patinoarului. Și-o închipui pe Sandy aplecându-se deasupra lui, atingându-i fața cu vârfurile firelor de păr. Stătea în fața casei lor pe Marilyn Street, iar deasupra orașului panglicile aurorei boreale – roșii, violete și verzi – se unduiau asemenea unor suflete pe bolta cerească.
Din nori cobora măzăriche moale – ghemotoace de nea. Deschise toate ferestrele, închise încălzirea și o lăsă să intre, bulgărașii se rostogoleau și se roteau pe covor.

Pe la jumătatea lui martie ea stătea întinsă lângă el pe întuneric, o singură lumânare ardea pe pervaz. În dreptul ferestrei, un gunoier răsturna conținutul înghețat al unui tomberon în burdihanul camionului, iar Winkler și Sandy îi ascultară clămpănitul, concasatul și huruitul estompându-se pe măsură ce vehiculul se îndepărta pe stradă. Era în jur de cinci după-amiaza și în tot orașul lumea sfârșea ziua de muncă, poștașii livrau ultimele plicuri, contabilii plăteau ultima factură, bancherii își încuiau seifurile. Paharele își găseau făgașele.
— Îți vine vreodată cheful de ducă? șopti ea. Să te duci cât vezi cu ochii?
Winkler făcu din cap că da. Fără ochelari, atât de aproape de fața lui, ochii ei păreau prinși într-o capcană, mai aproape de cum i se păruseră la supermarket, când stătea nemișcată lângă standul rotativ de reviste, dar înăuntru tremura; tot corpul ei, cu trilioanele lui de celule, înfiorându-se în chip nevăzut, riscând să se dezintegreze. O visase. Oare îl visase și ea pe el?
— Trebuie să-ți spun ceva, începu el. Despre ziua aia când ne-am întâlnit în supermarket.
Ea s-a răsucit pe spate. În vreo cinci, șase minute avea să plece, iar el își impuse să fie atent la fiecare secundă care trecea, la pulsul din antebrațul ei,

la presiunea genunchiului ei pe coapsa lui. La miile de pori de pe aripa nasului ei. În lumina slabă îi vedea cizmele pe covorul tocit, hainele împăturite ordonat alături. Avea să-i povestească. Acum avea să-i povestească. Te-am visat, avea să-i spună. Uneori visez lucruri.
— Sunt însărcinată, zise ea.
Flacăra lumânării de pe pervaz se îndoi și se îndreptă.
— David? M-ai auzit?
Acum îl privea în față.
— Însărcinată, a zis el, dar la început era un simplu cuvânt.

7

Opri Newportul pe un culoar de drive-in și luă o foaie de vărsământ din fantă.
Poți să ieși?
Nu.
Nici măcar o oră?
O distingea anevoie prin geamul ghișeului, îmbrăcată într-un pulover cu guler mare, capul coborât, mâna care scria. Tubul pneumatic a țăcănit și a șuierat.
Nu e momentul, David. Te rog. Miercuri.
Îi despărțeau vreo patru metri de spațiu înghețat, delimitat de ferestre, a lui și a ei, dar parcă ferestrele, ori poate aerul, s-ar fi lichefiat, iar cu vederea distorsionată și tulbure nu izbuti decât să bage mașina în viteză și să plece ca să cedeze locul următorului vehicul.
Nu putea lucra, nu putea dormi, n-o putea lăsa în pace. Se ducea în fiecare seară în apropierea casei, patrulând pe Marilyn Street, înainte și înapoi, înainte și înapoi, până când o dată la miezul nopții a ieșit un vecin cu o lopată de zăpadă, l-a oprit și l-a întrebat dacă pierduse ceva.
În curtea din spate a casei lui Sandy, becul albastru de afară tremura. Chryslerul se puse încet în mișcare, de parcă nici el n-ar fi putut îndura gândul de a o părăsi.

Ori de câte ori suna telefonul de la birou, îi năvălea adrenalina în sânge.
— Winkler, spuse supervizorul fluturând un vraf de prog-noze telex. Astea-s sub orice critică! Probabil numai în seria de azi sunt vreo cincizeci de greșeli de tipar! Îl măsură din cap până-n picioare. Ce-ai? Ești bolnav?
Da! voia să strige. Da! Bolnav rău! La prânz se duse pe jos la First Federal, dar ea nu era la ghișeu. Casiera de la ghișeul din dreapta l-a studiat cu capul înclinat, parcă evaluând validitatea îngrijorării lui, și în cele din urmă îi spuse că Sandy era acasă, răcită, și dacă nu cumva putea să-l ajute ea.
Bancherul cu semnul din naștere vorbea la telefon. Cel cu părul grizonant discuta cu un bărbat și o femeie, aplecându-se în față pe scaun.
— Nu, răspunse Winkler.

În drum spre ieșire scrută pe furiș tăblițele cu nume de pe birouri, dar nici măcar cu ochelarii nu izbuti să deslușească un nume, un titlu, nimic.
Ea îi deschise ușa îmbrăcată în pijamale din finet imprimate cu urși polari pe săniuțe. Ceva în felul cum stătea desculță în prag îi declanșă lui Winkler un freamăt în tot pieptul.
— Ce cauți aici?
— Mi-au zis că ești bolnavă.
— De unde știi unde locuiesc?
El se uită peste drum la casele baricadate cu obloane contra frigului. Căldura ieșită din antreu încețoșa aerul.
— Sandy…
— Ai venit pe jos?
— Te simți bine?
Ea stătea în prag, trăgând cu ochiul afară. Winkler își dădu seama că nu-l va invita înăuntru.
— Am vomat, zise ea. Dar mă simt bine.
— Pari palidă.
— Da. Dar și tu pari palid. Respiră, David. Respiră!
Picioarele lui Sandy se albeau de la statul în frig. Winkler voia să cadă în genunchi și să i le cuprindă cu mâinile.
— Ce-o să fie, Sandy? Ce-o să facem?
— Nu știu. Ce-ar trebui să facem?
— Am putea pleca undeva. Oriunde. Am putea să mergem în California, cum ai zis tu. Am putea să mergem în Mexic. Ai putea să devii ce dorești!
Ochii ei urmăriră un Oldsmobile care trecea încet pe stradă, cu zăpada scârțâind sub anvelope.
— Nu acum, David, spuse clătinând din cap. Nu în fața casei mele.

S-a terminat martie, s-a terminat și hocheiul pe echipe locale. Ea a acceptat să se întâlnească la o cafea. În cafenea întorcea periodic capul peste umăr, controlând afară pe fereastră, de parcă se ascundea de un urmăritor. El îi scutură zăpada de pe palton: dendrite stelare. Zăpadă de basm.
— N-ai fost la bancă.
Ea ridică din umeri. Pe lentilele ochelarilor ei cobora iute un fir de apă topită. Ospătărița servi cafeaua, ei se aplecară deasupra cănilor, dar Sandy nu scotea o vorbă.
El spuse:
— Când eram mic locuiam aici, peste drum. De pe acoperiș, în zilele foarte senine, se vedeau jumătate din vârfurile lanțului Alaska. Puteai să distingi ghețari individuali pe McKinley[5]. Uneori mă suiam doar ca să mă uit la toată zăpada aia neatinsă. La toată lumina aia!
Sandy aruncă iarăși o privire spre geam și Winkler nu-și dădu seama dacă îl asculta. I se părea ciudat că ea arăta cam ca întotdeauna, talia îi încăpea încă

în blugi, vasele capilare din obraji se dilatau și se umpleau încă de culoare, dar totuși în ea, în peretele ei uterin, se implantase ceva ce făcuseră împreună, poate acum era cât o boabă de strugure, ori cât degetul mare, divizându-și celulele în ritmuri nebunești, sustrăgând din ea tot ce avea nevoie.

— Iubesc zăpada mai mult decât orice, spuse el. Să mă uit la ea. Urcam acolo sus cu mama și adunam zăpadă și o studiam cu lupele.

Sandy tot nu ridica ochii. Zăpada bătea în vitrina localului.

— N-am avut niciodată o relație cu o femeie. Nici prieteni nu am de-adevăratelea.

— Știu, David.

— Nici din Anchorage n-am ieșit.

Ea dădu din cap și cuprinse cana cu mâinile.

— Săptămâna trecută am depus cv-uri, zise el. În toată țara.

Ea răspunse cafelei.

— Dacă n-aș fi fost în băcănia aia? Dacă aș fi hotărât să merg cu două ore sau cu două minute mai devreme?

— Putem să plecăm, Sandy.

— David! Cizmele ei scârțâiră sub masă. Am treizeci și patru de ani. Sunt căsătorită de cincisprezece ani și jumătate.

Clopoțeii atârnați de clanță au sunat, au intrat doi bărbați care au tropăit din picioare ca să-și scuture zăpada de pe încălțări. Lui Winkler începeau să-i zvâcnească ochii în cap. Cincisprezece ani și jumătate erau incontestabili, un continent pe care el n-avea să-l viziteze, o scară pe care nu avea s-o urce nicicând.

— În supermarket, spuse el. Ne-am întâlnit în supermarket.

Ea încetă să mai apară la bancă. La telefon acasă nu răspundea. Winkler forma numărul toată ziua, iar serile răspundea Herman Sheeler, cu un „Da?“ entuziasmat, pe jumătate strigat, iar Winkler, din partea cealaltă a orașului, cu obrazul crăpând de rușine, închidea delicat.

Străbătea Marilyn Street la pas. Dinspre golf bătea un vânt rece și sărat.

Ploaie și iarăși ploaie. Zăpada de pe sol se topea cât era ziua de lungă și îngheța cât era noaptea de lungă. Iarna se spărgea, se solidifica și se spărgea iarăși. Pe dealuri se trezeau din amorțeală elani, vulpi și urși. Încolțeau muguri de ferigă. Păsările se întorceau din câmpiile sudice. Winkler zăcea în patul lui mic după miezul nopții și ardea.

La un magazin de bricolaj a alcătuit o trusă de bază: un dispozitiv de sudat Clarke cu arc electric, perie de sârmă, foarfecă de tablă, un ciocan-daltă, mănuși, șorț și cască de sudor, bobine cu sârmă de oțel, aluminiu și cupru, aliaje de lipire în tubulețe, electrozi, șaibe de lipit. Vânzătorul le-a pus claie peste grămadă într-o cutie rămasă de la un televizor și într-o marți la prânz

Winkler s-a dus cu mașina acasă la Sandy, a parcat pe alee, a luat cutia în brațe, a ajuns la intrare și a ciocănit la ușă cu inelul.
A bătut de trei ori, de patru ori. A așteptat. Poate Herman o suise într-un avion spre Phoenix sau Vancouver cu instrucțiuni să nu se mai întoarcă niciodată. Poate era chiar în clipa aia în oraș făcând un avort. Winkler se cutremură. Îngenunche pe verandă şi deschise fanta pentru scrisori.
— Sandy! strigă și așteptă. Te iubesc, Sandy! Te iubesc!
Se sui în Newport, apucă spre sud și făcu înconjurul lacurilor din oraș: Connors și DeLong, Sand, Jewel și Campbell. Patruzeci de minute mai târziu trecea iar pe Marilyn Street pe dinaintea casei ei, iar cutia dispăruse de pe veranda din față.

Baltimore, Honolulu și Salt Lake au răspuns nu, dar Cleveland a spus da, i-a făcut o ofertă: meteorolog de redacție la o rețea de televiziune, cu salariu, asigurări, indemnizație care îi acoperea cheltuielile cu mutarea.
S-a dus la Sandy, a parcat mașina pe alee și a stat un minut încercând să-și calmeze inima. Era sâmbătă. A deschis Herman. Era cel cu părul cărunt, cel cu brelocul agățat în permanență de gaica curelei. Încărunțit la treizeci și cinci de ani.
— Da? făcu Herman de parcă ar fi răspuns la telefon. Peste umărul lui, Winkler întrezărea un pic din vestibul, lambriuri de arțar, în fund o acuarelă cu un păstrăv într-o ramă aurie.
— Vă pot ajuta cu ceva?
Winkler și-a aranjat ochelarii. Într-o fracțiune de secundă totul devenise limpede: Herman n-avea nici cea mai vagă idee. Winkler spuse:
— O caut pe Sandy Sheeler. Artista care lucrează în metale?
Herman clipi, se încruntă și zise:
— Soția mea? S-a întors și a strigat în casă: Sandy!
Ea veni în hol ștergându-se pe mâini cu un prosop. Se albi la față.
— Domnul caută o artistă care lucrează metale? Cu numele tău? întrebă Herman.
Winkler i se adresă doar lui Sandy.
— Speram să-mi înfrumusețez mașina. Oricum doriți dumneavoastră! Faceți-o… mai interesantă, gesticulă Winkler spre Chrysler și toți se uitară înspre automobil.
Herman își împreună palmele pe după cap. Pe maxilare avea cicatrice de la acnee.
— Mă tem că ați greșit casa.
Winkler făcu un pas înapoi. Îi tremurau mâinile în așa hal, că le ascunse la spate. Nu știa dacă va fi în stare să mai zică ceva și fu copleșit de ușurare când Sandy păși în față.
— Bine, zise ea dând aprobator din cap. Plesni prosopul, îl împături și și-l atârnă pe umăr.

— Băgați-o în garaj. Pot să fac ce vreau?
— Numai să mai funcționeze după!
Herman aruncă o privire peste capul lui Sandy, apoi către ea.
— Despre ce vorbești? Ce se-ntâmplă aici?
Lui Winkler îi tremurau mâinile la spate.
— Cheile sunt înăuntru. Când să mă întorc? Peste o săptămână e bine?
— Da, răspunse ea tot cu ochii la Newport. Peste o săptămână.

O săptămână. S-a dus o singură dată pe Marilyn Street: strecurându-se pe jos prin curtea mocirloasă și zgâindu-se pe geamul garajului aproape de miezul nopții. Prin păienjeniș nu zări decât silueta mașinii sale, ascunsă în umbre printre cutii. Nu părea deloc schimbată.
Ce sperase să vadă? Sculpturi complicate sudate pe plafon? Aripi și elice? O jerbă de scântei oglindite în gemulețul dreptunghiular al măștii ei de sudură? O visă pe Sandy adormită în pat, micul embrion treaz înăuntrul ei, sucindu-se și răsucindu-se, cu o sută de mesaje minuscule căzându-i împrejur ca fulgii de nea, ca hârtiuțele de confeti. Visă un arc de sudură licărind în inima nopții, o cusătură de sudură de un portocaliu aprins, cositor și plumb transformate în lumină și căldură. Se trezi; îi rosti numele cu fața spre tavan. Parcă ar fi putut s-o simtă din partea cealaltă a orașului, să simtă gravitația ei de maree, sângele din el tinzând spre ea.
Pe atlasul rutier, Ohio avea forma unei lame de lopată, a unei frunze, a unei felicitări de ziua îndrăgostiților ciuntite. Punctul negru al orașului Cleveland, în colțul nord-estic, părea o arsură de țigară. O visase în supermarket, nu? Prevăzuse deja toate astea, nu?
La șase zile după ce se dusese acasă la ei, Sandy i-a telefonat, șoptind în receptor.
— Vino târziu. Direct la garaj!
— Sandy, îngăimă el, dar ea pusese deja receptorul în furcă.

Și-a închis contul de economii – patru mii de dolari plus ceva mărunțiș – și a îndesat tot ce putea căra – cărți, haine, barometrul – în geanta de voiaj de la căile ferate, moștenită de la bunicul lui. Un taxi l-a lăsat în capul străzii.
A ridicat ușa garajului pe șinele de culisare. Sandy stătea deja pe scaunul din dreapta. Pe bancheta din spate aștepta o valiză, ornată cu tartan roșu pe ambele părți. Lângă ea se afla cutia de televizor ticsită cu sculele de sudură: lampa încă în ambalaj, cutiile de șuruburi nedeschise. Winkler puse geanta de voiaj în portbagaj.
— Doarme, zise Sandy când el deschidea portiera șoferului.
El băgă maneta de viteze în punctul mort și împinse mașina până la capătul aleii și pe jumătate din Marilyn Street înainte de a urca și porni. Motorul făcea o hărmălaie de nedescris.
Au lăsat ușa garajului deschisă.
— Căldura!

Atât a zis ea. În zece minute trecuseră de aeroport, intraseră pe Seward Highway, lăsaseră deja în urmă luminile orașului. Sandy se sprijinise într-o rână de portieră. În fața parbrizului, stelele erau atât de numeroase și de albe, încât păreau așchii de gheață înfipte în țesătura cerului.

8

Convergențele unei vieți: Winkler într-un avion, la cincizeci și nouă de ani, Saint Vincent îndepărtându-se în urma lui; Winkler până la brâu în apa unei viituri, cu bărbia pe copastia unei bărci cu vâsle, bărbați smulgându-i fiica înecată din brațe; și tot el, la treizeci și trei de ani, gonind spre Cleveland cu nevasta altuia – poate așa se măsoară viețile, un șir de abandonuri despre care sperăm, mai presus de rațiune, că până la urmă se vor concilia.

Capota mare a mașinii oglindea părți vaste din țară: Munții Coastei, straturile de lavă din Hazelton, silozurile de oțel albastru din Alberta. Cu fiecare oră vedea alte și alte lucruri noi, își curăța ochelarii: Saskatoon, Winnipeg. Uimirea față de mărimea continentului îi dilata pieptul lui Winkler – apa din celulele lui se pusese în sfârșit în mișcare, în circuit între state. Nu se putea stăpâni să nu arate aproape orice lucru pe lângă care treceau: un tir derapat îndoit în două, un hambar dărăpănat cu reclame vechi, un tractor hurducăind ca o barcă de salvare prin hârtoapele unui câmp.

Sandy de-abia dacă deschidea gura. Era albă ca varul și de câteva ori au trebuit să oprească mașina ca ea să meargă la baie. De mâncat comanda sau cereale fără lapte, sau nimic.

După trei zile de drum, Winkler își făcu curaj să o întrebe:

— I-ai lăsat un bilet?

Erau în Minnesota, ori poate Illinois. Un hoit de căprioară, târât la marginea drumului, se ivi și pieri din bătaia farurilor ca un instantaneu sângeros.

El așteptă. Poate Sandy dormea.

— I-am zis, spuse ea într-un târziu. I-am spus că sunt însărcinată, că nu e copilul lui și că plec. A crezut că glumesc. M-a întrebat: „Te simți bine, Sandy?“

Winkler ținea mâinile pe volan. Banda continuă fugea sub ei; farurile își împingeau conul de lumină înainte.

În sfârșit: nord-estul statului Ohio, un schelet de cărămidă și oțel cuibărit pe fundalul Lacului Erie. Focuri de topitorie ardeau pe furnale. Polițiști mătăhăloși cu trăsături slave patrulau trotuarele în uniforme scrobite. Un vânt împroșca stropi de lapoviță pe străzi.

Stăteau la un motel din zona estică, citeau anunțurile imobiliare: University Heights, Orange, Solon. Sandy traversa în vârful picioarelor din încăpere în încăpere, își plimba degetele pe suprafețe de lucru, indiferentă la toate. Într-o ravenă au descoperit o zonă numită Shadow Hill: la capătul unei fundături

curgea râul Chagrin, iar pe lângă stradă un pârâu afluent, într-un canal amenajat. Deasupra străzii, de ambele părți, pereții ravenei se ridicau ca bermele unei tranșee.
Casa era construită în serie și toate locuinţele vecinilor arătau identic. Cu etaj, două dormitoare sus, subsolul nefinisat. Doi puieți amărâți în ghivece încadrau scările de la intrare. Pe ușă era înșurubat un ciocănel de alamă în formă de gâscă.
— Micul vostru paradis, spuse agentul imobiliar, cuprinzând cu un gest larg al brațului coastele colinelor, copacii, fâșia lată de nori învolburați pe cer.
— Paradis, repetă Sandy cu glas îndepărtat.
— O luăm, zise Winkler.

Avea o muncă destul de simplă: consulta datele serviciului meteorologic, studia semnalele radarului stației și întocmea prognoze. În unele zile îl trimiteau să transmită direct în fața camerei în toiul unei vijelii: Winkler se agăța de o umbrelă întoarsă pe dos, răcnind în microfon de sub gluga impermeabilului; ori stătea trei ore în ghereta de pază de pe stadionul municipal prevăzând vremea pentru meciuri.
Sandy stătea în casă. Mobilă practic nu aveau, sufrageria era goală, în bucătărie, o singură măsuță pliantă înconjurată de taburete. El a cumpărat un televizor pe care l-au așezat pe două lăzi de plastic, iar ea stătea cu orele în fața ecranului, urmărind orice se dădea, cu fruntea brăzdată de parcă și-ar fi stors creierii să priceapă ce vede. Cutia cu scule de sudură aștepta neatinsă la subsol. Tot la câteva zile vărsa în chiuveta de la bucătărie.
Se trezea flămândă la patru dimineața, iar el își târșâia picioarele la parter și bâjbâia în bucătărie pe întuneric ca să-i ducă un castronaș cu Apple Jacks în care turna lapte integral, o jumătate de cană. Sandy mânca sprijinită de perne, cu trupul uscățiv și cald.
— Spune-mi că nu ne poate găsi nimeni aici, David, șoptea ea. Spune-mi că în clipa asta nimeni pe lume nu știe unde suntem.
El o studia cum mesteca; o studia cum înghițea. În multe privințe erau încă niște străini, încercând să se cunoască unul pe altul.
— Ești somnambul, îi zise ea odată, ridicând capul de pe pernă.
— Ba nu!
— Ba da! Aseară te-am găsit stând în picioare la fereastra din bucătărie. Te-am întrebat: „Ce faci, David?“, dar n-ai zis nimic. Te-ai întors aici, ți-ai pus șosete, apoi le-ai scos și te-ai suit la loc în pat.
El se gândi că, în realitate, Sandy era cea care se trezea și dispărea din pat de câteva ori pe noapte, umblând prin casă ori coborând în pivniță și, deși îi spusese lui Winkler că nu putea dormi din cauza sarcinii, el bănuia că Herman era de vină. Sandy refuza să răspundă la telefon sau la ușă; nu lua niciodată corespondența din cutie. Pe înserate ochii ei fugeau spre ferestre.

Ca și cum, din umbrele crescânde, Herman ar fi putut urca în orice moment pe verandă, dornic de răzbunare.
— Cratița electrică, spunea ea holbându-se într-un dulap. Am uitat cratița electrică.
— O să luăm una nouă, Sandy!
Ea se uita la el, dar nu răspundea.
Până la urmă și-a recăpătat culoarea și energia. Curăță chiuvetele lună; făcu ordine la subsol. Într-o seară, Winkler veni acasă și găsi în bufete veselă nouă.
— De unde le-ai luat?
— De la Higbee's.
— De la Higbee's? Dar e la treizeci de kilometri de noi!
— Am făcut autostopul.
El căscă ochii. Ea ridică din umeri. În seara aia a pus pe masă lasagna, prima mâncare pe care o gătise de când se mutaseră.
— E delicioasă, zise el.
— Însoară-te cu mine, spuse ea.
El răspunse da. Firește. În piept i se ridicau fiori de fericire. Gândul îi stătea numai la viitor: copilul, miile de răsplăți și pedepse pe care-și închipuia că le va aduce paternitatea. S-au făcut pregătirile de rigoare: au zugrăvit camera de sus, au cumpărat un pătuț. Întrebările erau evidente: „O să divorțezi de Herman? Tehnic vorbind n-ai fi căsătorită cu doi bărbați?“ Dar ea spăla vasele ori se uita la tv, iar lui îi era frică să întrebe.

Sandy a început să sudeze la subsol, reciclând foi de metal din casă: calota centralei termice, fațada unui dulap de bucătărie. În weekenduri o ducea cu mașina la fier vechi sau la târguri de cartier, de unde lua tot ce găsea din metal: capota unui Ford Fairlane, doisprezece metri de țeavă de cupru, o timonă de alamă. Noaptea o auzea izbind jos, zăngănitul ciocanului de aluminiu, sâsâitul și pocnetele lămpii de sudură, se ridica miros de metal ars; parcă ar fi locuit deasupra unei topitorii. Noaptea se strecura și ea în pat, asudată și cu ochii mari, cu trupul fierbinte, salopetele atârnate de ușa șifonierului. Își crăcăna picioarele peste plapumă.
— La televizor zice că volumul sanguin al unei femei însărcinate se mărește cu 50%, zicea. Același corp, 50% mai mult sânge.
— Dar tu ai grijă? șoptea el. Ești atentă?
Ea încuviința din cap; el simțea căldura radiind din ea.

I-a căsătorit un magistrat indian înalt de doi metri; jumătate din angajații de la Channel 3 i-a bombardat cu orez la ieșire. Ca lună de miere – Sandy a insistat să facă una –, ea a umplut sufrageria nemobilată cu plante de apartament cumpărate de la o familie care se muta: ficus, filodendroni, o duzină de ferigi cățărătoare. El și-a luat patru zile libere și în fiecare noapte au dormit pe o pătură în mijlocul dușumelei, înconjurați de plante.

— Suntem în junglă, șoptea ea. Suntem pe o plută pe Amazon.

Când făceau dragoste, ea plângea. În fiecare dimineață Winkler îi ducea omletă, tăiată în bucățele, și un castronaș de Apple Jacks cu jumătate de cană de lapte. Fetusul avea acum ochi, o inimă cu patru camere, impulsuri neuroelectrice care-i traversau arcul coloanei vertebrale.

Prin iulie, Sandy petrecea și câte cinci, șase ore jos în atelierul ei. Zicea că se hotărâse pentru un proiect, un „Copac al paradisului", iar Winkler se furișă într-o dimineață la subsol ca să tragă cu ochiul: o prăjină de aproape trei metri, parțial ruginită, pe care erau sudate începuturile unor forme: bucăți de umerașe și arcuri desfășurate în chip de crengi, decorații de veioză turtite și resturi metalice în chip de frunze.

Pentru Winkler, fiecare oră era încă una între Cleveland și Anchorage, între ceea ce deveneau și ceea ce fuseseră. În vara aceea a avut parte de prima vreme cu adevărat caniculară; se plimba pe malul râului, privind pescarii, inspirând mireasma pământului cald, simțind umiditatea înfășurându-i corpul ca un năvod. O pereche de rațe sălbatice se bălăceau cu sfială într-o bulboană. O sacoșă de plastic plutea la vale.

Ohio, stabili Winkler, suferea mai puține vulnerabilități cotidiene: aerul nu avea o muchie atât de tăioasă, amenințarea iernii nu pândea mereu dincolo de orizont; prin băcănii nu se vedeau căutători de aur sau petroliști zdrențuroși mormăind în barbă. Viața în Ohio era rezonabilă, predictibilă, explicabilă. Curțile erau împrejmuite cu garduri; cartierul avea regulamente.

Seară de seară, cu silueta înfloritoare, fierbinte, a lui Sandy transpirând lângă el, se surprindea intrând într-un somn liniștit și fără vise. Dacă visa lucruri din viitor, nu și le amintea la trezire. În unele zile aproape că se putea preface că nici n-avusese vreodată asemenea vise, că nopțile îi fuseseră întotdeauna ca ale oricui altcuiva, că Sandy nu mai avea nimic de aflat despre el.

În fiecare dimineață, când lua mașina spre Channel 3, se oprea în ușă și arunca un ochi deasupra acoperișului, spre povârnișul ravenei. Lumina părea să dea o claritate dureroasă: contururile norilor, frunzele scăldate în lumină, cele dintâi umbre jucându-se sub copaci – Ohio roia de mici miracole. Cum stătea așa în unele dimineți, își imagina că poate să întrezărească arhitectura întregii planete, ca o grilă enormă aflată dedesubtul a toate – absolut evidentă dintotdeauna –, codul universului, o matrice de lumină.

Nicicând, se gândea, n-am văzut lucrurile atât de limpede.

Un măcăleandru țopăia printre firele de iarbă, la vânătoare de viermișori. Pădurea de lângă râu răsuna de insecte cântătoare. Lacrimi năpădeau ochii lui Winkler.

În curând, Sandy avea să coboare la subsol, copilul din uterul ei se trezea din propriile vise fetale, oscioarele urechii i se întăreau, ochii oblici scrutau întunericul orbitor.

Winkler și-o amintea pe mama sa ca pe o femeie extrem de palidă: cu mâinile parcă înmuiate în lapte, părul de un argintiu cremos. Până și ochii îi avea de un alb aproape pur, irișii spălăciți, sclerotica lipsită de vase capilare vizibile, ca și cum ar fi fost clătiți de culoare ori sângele curgea transparent prin ei.
Primii treisprezece ani și-i petrecuse în Finlanda, de unde venise în Lumea Nouă cu un bunic care murise imediat de pneumonie. Tăiase aripioare de somoni pe un trauler care procesa peștele, apoi lucrase ca ospătăriță la Lido’s Café, apoi spălase lenjerie la Spitalul Comisiei Inginerești; își plătise școala de asistente muncind, intrase în Liga Femeilor, se măritase cu lăptarul. În 1941 se mutaseră în antrepozitul unui blănar falimentat, transformat în bloc de locuințe, într-un apartament la etajul patru, cu o sufragerie binecuvântată de trei ferestre enorme, care dădeau spre farmacia de peste drum, spre depoul feroviar, iar mai departe spre Ship Creek. Pe toată durata celui de-al Doilea Război Mondial, aeronave P–36 Hawks coborâseră prin fața acelor ferestre de la stânga la dreapta și dispăruseră după Government Hill, ca să aterizeze pe aerodromul Elmendorf. Iar după război, vară de vară, aceleași ferestre vibraseră cu zumzetul tihnit al avioanelor cu două sau patru locuri, vânătorești și prospectoare, intrând și ieșind din zona forestieră. Oameni căutând aur, petrol, sălbăticie. Maică-sa avea să trăiască în apartamentul ăla tot restul vieții.
În memoria lui, încăperile existau acum cu limpezimea dintotdeauna: tavanele cu grinzi mari, izurile de blănuri persistând în colțuri, ca și cum vulpi și marmote nevăzute ar fi mișunat silențios în pereți. Dormitorul lui era o debara pentru mături, ușa se deschidea spre interior – ca să poată ieși, în fiecare dimineață trebuia să plieze salteaua în două. În cameră, hotărâse într-o noapte, mirosea a ren și își închipuia stafiile animalelor forăind în camera de zi, adulmecând prin cămară.
Maică-sa iubea clădirea aia: cum trăgea curentul, ferestrele cu geamuri mari și faptul că, indiferent cât le freca, podelele miroseau permanent a taninuri. Umbla desculță pe scândurile reci, deschidea larg perdelele și îi arăta lui David că, dacă își scrijeleau numele pe geamuri cu un bold, florile de gheață se formau în jurul literelor. Pe acoperiș lua câte un pumn de zăpadă, îl băga în gură și îi descria caracteristicile: dulce sau pură, granulară sau catifelată.
— Acasă, spunea ea, cade o zăpadă pe care bunicul o numea *santa luna*. Cădea o singură noapte pe an, totdeauna în preajma Crăciunului. El o băga în niște pâlnii micuțe de tablă, turna suc de fructe deasupra și o mâncam la desert. Ca pe înghețată. Doar că era mai bună!
Mama lui, Regina gheții. De la ea nu mai avea decât o carte: *Cristale de zăpadă*, de W. A. Bentley. Conținea mii de micrografii, minuțios pregătite,

cu fulgi de zăpadă: fiecare imagine era reprodusă într-un pătrat de cinci centimetri pe cinci, cristalele albe pe fond negru, înșiruite într-o grilă, patru cu trei, douăsprezece pe pagină. Legat în pânză, volumul era o primă ediție din 1931, cumpărată de bunicul ei la un târg de vechituri. Ea întorcea filele atent, aproape cu evlavie, chemându-l uneori pe David ca să-l întrebe care-i plăceau cel mai mult. Îi lua degetul și schița cu el contururile formelor ascunse înăuntru: șase capete de hipopotami, șase ochi de dragoni, șase căluți de mare din profil.

La opt ani, Winkler înfășura o bucată de carton în pâslă neagră și se suia pe acoperiș ca să prindă fulgii din zbor. Îi studia cu o lupă de mână din plastic, câștigată la pufuleți. Numai arareori reușea să captureze un singur cristal, nevătămat de-a lungul călătoriei din nori, iar atunci stătea cu un creion și un carnet umed, încercând să-l schițeze înainte de a se topi: corolele, interstițiile, lamelele caleidoscopice. Când aduna vreo douăzeci de desene, ducea jos paginile jilave, le capsa și-i oferea mamei cartea, cu gesturi ceremonioase.

— E minunată, David! O voi păstra ca pe o comoară.

Punea cărticica deasupra *Cristalelor de zăpadă* a lui Bentley, pe raftul măsuței de cafea.

La școala primară citea despre irigație, câmpuri de gheață, nori. Își amintea și acum un afiș de pe peretele sălii de clasă dintr-a patra: CIRCUITUL APEI ÎN NATURĂ – nori oceanici îmbulziți deasupra unui oraș, trimițând ploaie peste turle și acoperișuri, apa de ploaie colectându-se într-un râu, râul traversând deversorul unui baraj, curgând înapoi în ocean, un soare zâmbăreț evaporând apa de mare în ciufuri de vapori desenați, vaporii condensându-se în nori.

Prin liceu începu să înțeleagă că studiul apei și al fenomenelor sale distributive conducea mereu la scheme liniștitoare – celule Hadley, circulația aerului în troposferă, formațiuni negre de nimbostratus[6]. Examinarea apei la orice nivel îl punea în fața repetării nelimitate a unor evenimente mărunte. Însemna micile minunății ale picăturilor de ploaie, ale cristalelor de zăpadă, ale granulelor de chiciură aliniate pe un fir de iarbă; și însemna minunății atât de mari, că i se păreau cu neputință de priceput: vânt global, curenți oceanici, furtuni care se frângeau, asemenea valurilor, de un întreg lanț muntos. La șaptesprezece ani, captivat, comanda prin poștă afișe cu mări, lacuri, ghețari din care se rupeau blocuri. Presăra cu făină tigăi în care prindea picături de ploaie ca să le studieze forma; făcuse o diagramă pe care nota dimensiunile cristalelor de zăpadă colectate.

În prima săptămână de facultate s-a întâlnit cu un consilier și și-a ales ca specialitate științele Pământului. La chimie, un capitol despre ciclul hidrologic care pe colegi îi făcea să caște, lui i se părea un miracol al

simplității: condensare, precipitație, infiltrație, scurgere, evapotranspirație – pentru el, apa se mișca în jurul oamenilor și prin ei în orice moment, se prelingea din celulele noastre, stătea suspendată invizibil dinaintea ochilor noștri. Teoretic, apa e inepuizabilă, nesfârșită, reciclată la infinit. Gheața din congelatorul mamei lui era veche de milioane de ani. Sfinxul egiptean fusese sculptat din schelete comprimate de animale marine.

Însă la doctorat oportunitățile de a studia apa, în particular zăpada, erau limitate. Profesorii voiau să predea hidraulică, studenții voiau cursuri care să le asigure competențe inginerești. Iar când i se permitea să studieze zăpada, cel mai des era vorba de aspecte banale: previziuni privind cotele apelor, estimări ale nivelurilor de precipitații; zăpada ca resursă, zăpada de topit ca rezervă de apă.

Winkler nu era popular la școală. În căbănuțele ascunse printre molizi petrecerile se țineau lanț, pe cărările mlăștinoase se plimbau cupluri braț la braț, cădeau frunzele, zăpada și ploaia, dar el trăia într-o stare de singurătate practic perpetuă. Căra după el teancuri de cărți; examina la microscop picături din Lacul Spenard. Apa era un sanctuar – nu doar dușuri fierbinți, condensul de pe fereastră sau priveliștea brațului Knik într-o zi de toamnă, ci și cititul despre ea, colectarea ei într-o pipetă, înghețarea, sublimarea ei. Doi atomi de hidrogen legați de unul de oxigen – întotdeauna – la un unghi de 104,5 grade. Distanța dintre atomi era – întotdeauna – 0.095718 nanometri. Un volum de apă echivalent cu cel al tuturor oceanelor traversa atmosfera la fiecare trei mii o sută de ani. Acestea erau fapte, fixate de legi inviolabile: apa era elastică și aderentă, își menținea temperatura mai mult decât aerul, era perpetuu în mișcare.

Însă el intuia, chiar de pe atunci, că orice cunoaștere reală va continua să-i depășească propriile capacități. Cu cât studia mai mult apa, cu cât examina mai mult zăpada, cu atât mai perplex îl lăsau. Gheața putea fi imprevizibilă și deconcertantă. Variabile inopinate puteau da peste cap întregul circuit hidrologic: un front nedetectat, creat de un eveniment neașteptat (un curent oceanic de adâncime, o rafală descendentă subită), putea să transforme o amiază senină, azurie, într-o după-amiază pluvială. Un viscol prognozat – cu plugurile de zăpadă duduind la marginea autostrăzilor, cu muncitori în barăcile cu sare de lângă drumuri așteptând rezemați în lopeți – nu mai sosea. Ploaia se năpustea în ferestre în timp ce radioul turuia o prognoză cu cer senin. Oamenii de știință concepuseră modele elaborate, radare, radiobalize, acum și sateliți pe orbită deasupra atmosferei care monitorizau înăuntru, cu toate acestea era aproape imposibil să evaluezi mărimea și forma unei picături de ploaie. Nimeni nu știa exact de ce un cristal de gheață ținea să se doteze cu o geometrie atât de complexă; nimeni nu știa de ce apa lichidă era capabilă să transporte atât de multă căldură; nici un calcul nu era în stare să explice calitativ tensiunea superficială pe fața unei simple băltoace.

Apa era o substanță sălbatică și capricioasă: nimic solid, nimic permanent, nimic așa cum părea.

10

La nouă ani, Winkler visă că un ins pe care nu-l văzuse niciodată avea să fie călcat de autobuz la trei străzi de locuința lor. În vis privea – paralizat – cum o cutie de pălării zbura din brațele bărbatului și ateriza pe o parte, turtită. Capacul cădea; din cutie ieșea o pălărie cenușie. Se trezi cu mâinile mamei pe umerii lui. În fața lui, ușa apartamentului era întredeschisă, iar el stătea pe covorașul de la intrare cu pantofii de școală trași pe jumătate în picioare.
— Urlai, șopti ea. Te-am zgâlțâit!
Mama înmuie o cârpă în baie și i-o puse pe ceafă.
— Te-am urmărit. Te-ai dus la ușă, ai deschis-o și ai încercat să-ți pui pantofii. Pe urmă ai țipat.
Mâinile ei tremurau. Îl întoarse în pat și îi aduse ceai îndulcit cu multă miere.
— Bea-l pe tot. Vrei să-ți las lumina aprinsă?
El dădu din cap că nu.
Ea plecă de lângă el pe întuneric. Winkler auzi gâlgâitul și bolborositul robinetului, o auzi pe ea turnând altă apă în fierbător, o auzi închizând ușa și trăgând lanțul. După o vreme s-a așezat în fotoliul tatălui lui, iar Winkler s-a dus și i s-a suit în poală. Ea l-a cuprins cu brațele pe după umeri și au stat așa până când ferestrele s-au luminat și soarele a învăpăiat norii, apoi blocul de vizavi și în sfârșit depoul și, dincolo de el, Ship Creek.
Nu l-a trimis la școală, l-a luat cu ea la muncă, unde a lipit etichete pe dosare pentru 40 de cenți pe oră. Două zile mai târziu, sâmbătă, se întorceau acasă de la Kimball, cu lădițele de cumpărături în brațe, când aerul deveni brusc familiar: dinspre restaurantul de alături venea miros de crab fiert, lumina slabă de iarnă cădea într-un mod inconfundabil pe cărămizile magazinului Kennedy Hardware de peste drum. Mai trecuse prin asta, momentele astea se derulaseră deja înainte.
Gheața care poleia strada reflecta sulițe și benzi de lumină orbitoare. Întreaga scenă tremură, apoi se contopi în strălucire. O femeie ieși dintr-un magazin însoțită de două fetițe; un taxi alb cu verde se zdruncină peste o groapă; trei aleuți în șorțuri cerate care treceau pe acolo izbucniră în râs. Fiecare eveniment mic, concurent, încetinise și căpătase o claritate sfredelitoare: prin ochelari, David reușea să vadă fiecare bulină albastră de pe pălărioarele de lână ale fetițelor; privi umbra taxiului alunecând neagră și precisă pe gheață. Maică-sa se întoarse.
— Hai, David!

Cuvintele ei se condensară în aer. Clipi o dată, de două ori. Winkler avea senzația că pantofii îi înțepeniseră în caldarâm. Un tânăr cu fular verde trăgea o sanie de lemn, fluierând. Chiar nu vedea nimeni? Oare viitorul putea să întindă oamenilor ambuscade atât de complete?

Ochii lui Winkler zburară spre ușa turnantă a magazinului Koslosky, de partea cealaltă a străzii. Geamurile scânteiau și oglindeau lumina la fiecare rotire. Din susul străzii se auzi pufăitul unui autobuz. David scăpă din mâini lădița cu alimente, cartofii se împrăștiară pe pavaj, apoi se opriră.

Maică-sa îl întrebă la ureche:

— Ce-i? Ce vezi?

— Bărbatul. Care iese din magazin.

Ea se lăsă pe călcâie, cu lădița în fața ei:

— Care? Cel în costumul maro?

— Da.

Un bărbat în costum maro ieșea pe ușa turnantă în stradă. Pe brațul stâng ducea o cutie de pălării. Ținea capul sus și părea să privească drept peste drum, chiar la stânga de Winkler și maică-sa.

— Ce-i? De ce te uiți la el?

El nu răspunse. Auzi cauciucurile autobuzului pârâind pe gheață.

— Ce vezi?

Bărbatul coborî de pe bordură și începu să traverseze strada. Pășea atent, ca să nu alunece. Trecu o furgonetă care lăsă în fața lui un nor efemer de abur și gaze de eșapament, dar bărbatul nu încetini. Avea pielea palidă în dreptul gâtului, părul părea des, lucios și lăcuit. Buzele-i erau aproape portocalii. Vâjâitul autobuzului se apropia din dreapta bărbatului.

— Vai! strigă mama lui David și adăugă ceva în finlandeză.

Femeia se repezea deja înainte, prea târziu, cu mâinile fluturând în față de parcă ar fi putut șterge toată scena. Autobuzul intră în câmpul vizual al băiatului, dar tipul în costum maro continua să pășească înainte. Cum putea să nu vadă? Soarele fulgeră un pătrat de lumină din vârful pantofului său. Cutia îi săltă un pic pe braț. Claxonul autobuzului se auzi o dată; apoi scrâșnetul exasperant al frânelor, metal pe metal, șuierul spațiului comprimat. Autobuzul se clătină pe șasiu și începu să derapeze. Bărbatul fu izbit rapid. Cutia de pălării zbură, descriind un arc prin aer, prinzând o stea de soare în punctul cel mai înalt, apoi căzu în stradă, ateriză pe-o parte și se turti. Din ea ieși și se rostogoli pe drum o pălărie gri cu panglică neagră. Autobuzul se opri din derapaj – aproape de-a curmezișul – la vreo zece metri mai încolo. Mama lui David îngenunchease și luase în brațe bustul muribundului. La capătul brațelor, pumnii bărbatului se închideau și se deschideau spasmodic. Sub una din nări se ivise un prim firicel de sânge. Undeva în pieptul lui Winkler se deblocă un zăvor și băiatul începu să urle.

În adâncul inimii acelei nopți nu se auzea alt sunet în afară de o conductă de apă care ticăia undeva în pereți. Mama stătea cu el la ferestrele mari din sufragerie. Se schimbase de haine, dar pe încheietura mâinii îi rămăsese o pată cu sângele bărbatului, o pată perfect rotundă și cu marginile crestate, ca lama maronie a unui fierăstrău circular minuscul. Winkler nu-și putea lua ochii de la ea. În mintea lui, cutia de pălării zbura iar și iar prin aer, prindea o stea de soare și cădea liber. Bărbatul accidentat era George DelPrete, comerciant de somon din Juneau. Băiatul avea să păstreze mulți ani în penar un necrolog decupat din ziar.
— De unde știai? îl întrebă mama.
Winkler izbucni în plâns și dădu să-și ascundă lacrimile cu palmele.
— Nu, nu, îi spuse ea.
Întinse mâna și-l mângâie pe păr. Ochelarii lui se împingeau rigizi în corpul ei. Mama ținea ochii pe fereastră. Spațiul de deasupra orașului părea să se dilate. Luna coborî o treaptă. Ai fi zis că în orice moment ceva ar fi putut să sfâșie cerul și să lase să treacă ceea ce se găsea de partea cealaltă, orice ar fi fost.

Odată, cu un an înainte, pe când stăteau pe acoperiș privind soarele cum apunea în spatele Muntelui Susitna, fiul ei îi spusese că paharul de ceai cu gheață pe care-l ținea în mână avea să-i alunece din degete și să cadă în drum. Peste nici trei minute, paharul căzu, fiecare așchie trimise un reflex de lumină înainte de a dispărea, ceaiul se vărsă împroșcând stropi în toate părțile, paharul se făcu țăndări de trotuar. Cu mâinile tremurând, ea dăduse fuga jos să ia o mătură.
Deși îi depășeau înțelegerea, dovezile se găseau dinaintea ei, iar intuiția umplea golurile. La două săptămâni după moartea lui George DelPrete, stătea la masa din sufragerie lângă David, care mânca biscuiți sărați din făină integrală. Îl privi până când termină, apoi duse farfuria goală la chiuvetă și zise:
— Ai visat că o să se-ntâmple, nu-i așa? În noaptea aia când te-ai trezit și ai deschis ușa, cu pantofii trași pe jumătate, nu?
El se înroși de parcă se îneca. Mama se apropie, îngenunche lângă el, îi descleștă mâinile de pe brațele scaunului și-l îmbrățișă.
— E totul bine, zise. E totul bine!
De atunci mamă-sa a dormit în camera principală, pe canapeaua de lângă ușa dormitorului lui David. Avusese întotdeauna somnul ușor, iar tatăl lui David nu s-a văitat. Cât a mai trăit, a dormit acolo. Era deja limpede că David nu putea vorbi despre asta, era prea înfricoșat. Ea aducea vorba doar arareori: „Ai des visele?“ sau „Ai dormit bine azi noapte?“. O dată a zis:
— Mă întreb dacă lucrurile s-ar putea schimba. Între momentul când le visezi și momentul când se întâmplă.

Însă pe atunci, după George DelPrete, visele încetaseră să mai vină, cum făceau adesea, retrăgându-se cu anii undeva, până la apropierea altui eveniment suficient de însemnat, când tiparele circumstanței le readuceau la suprafață.

11

Praf rotindu-se și plutind deasupra patului, zeci de mii de firișoare infinitezimale, roșii și albastre, asemenea unor atomi volanți. Șterge-l de pe rafturi, mătură-l de pe plinte. Sandy târa foi de tablă pe podeaua subsolului. Winkler făcea curat în casă, se lupta cu toate formele de dezordine, cu motorul rablagit, cu peluza negreblată. Tot haosul lumii pândea imediat după gardul din spate, strecurându-se prin găurile lui. Râul Chagrin curgând cu repeziciune îndărătul copacilor. Șterge-ți picioarele, spală-ți hainele, plătește-ți facturile. Uită-te la cer; uită-te la știri. Fă prognoze meteo. Viața lui ar fi putut continua așa.

În octombrie 1976, Sandy era în ultimele săptămâni, congestionate, de sarcină. Winkler o convinse să se plimbe cu el printr-un parc mai sus de râu. Printre copaci bătea un vânt generos. În jurul lor zburau frunze: portocalii, verzi, galbene, patruzeci de nuanțe de roșu, iar soarele aprindea rețeaua de nervuri pe fiecare dintre ele; păreau mici lampioane de hârtie purtate de briză.

Sandy îl întreba despre prezentatorul emisiunii de dimineață, care avea întotdeauna două țigări aprinse sub birou, și de ce nu se vedea fumul la televizor. Își susținea cu palmele abdomenul umflat. Când și când Winkler ridica ochii la șirurile gemene de nori, *altocumulus undulatus*[7], care lunecau încet spre est. Când ajunseră în vârful unui deal, deși nu mai fusese niciodată acolo, Winkler începu să recunoască în succesiune rapidă lucrurile din jur: plasa de metal smălțuit a unui coș de gunoi, poligoane frânte de lumină trecând peste trunchiuri, un tip cu geacă de vânt albastră urcând poteca înaintea lor. Aerul mirosea a hârtie arsă, iar umbra unei păsări se mișcă și coti la câțiva metri în față, așa cum Winkler – își dădu seama – știa că o va face.

— Sandy, spuse el apucând-o de mână. Bărbatul ăla! Uită-te la bărbatul ăla!

Arătă cu degetul spre tipul în geacă. Bărbatul mergea cu pas săltăreț. De jur împrejurul lui frunzele cădeau în spirale pe pământ.

— Vrea să prindă frunze. O să încerce să prindă frunze!

O clipă mai târziu, bărbatul s-a întors și a sărit să înșface o frunză care trecu pe lângă mâna lui întinsă. Mai căzu o frunză, apoi alta, și în curând bărbatul încerca să le prindă, abătându-se de pe cărare cu mâinile întinse. Se lungi după o frunză, o prinse și o ținu un moment în fața ochilor: o frunză de

arțar, galbenă, mare cât mâna lui. O înălță ca pe un trofeu în fața unor spectatori imaginari care îl ovaționau, apoi se întoarse și porni iar urcușul.
Sandy rămase nemișcată, în tăcere. Vântul îi zburătăcea părul peste față. Obrajii i se îmbujorară.
— Cine e?
— Nu știu. L-am văzut într-un vis. Cred că acum două nopți.
— L-ai văzut într-un vis?
Ea se întoarse și se uită la el, iar pielea de pe gât i se întinse – dintr-odată semăna, se gândi Winkler, cu Herman care-l scruta din priviri în pragul casei.
— Nici măcar nu mi-am amintit până adineaori, când l-am văzut iar.
— Cum adică? De ce spui că l-ai văzut *iar* ?
El clipi îndărătul ochelarilor. Trase aer în piept.
— Uneori visez lucruri care apoi, mai târziu, se întâmplă aievea. Cum te-am visat și pe tine, la băcănie.
— Aha, făcu ea.
— Am încercat să-ți spun. Înainte.
Ea clătină din cap. El expiră. Se gândea să continue, dar ceva pe chipul ei se închisese, iar prilejul trecuse.
Ea porni din loc, acum mergând în fața lui. Și-a împreunat iarăși degetele pe abdomen, dar de data asta gestul i se păru lui Winkler ocrotitor, de mamă care-și apără puiul. Dădu să o prindă de cot.
— Du-mă acasă, te rog, spuse ea.

Tatăl își va înmuia pipa cea nouă în chiuvetă; mama va veni acasă cu halatul mânjit de sângele unui pacient; băcanul îți va da două grisine din borcanul de pe tejghea, făcându-ți cu ochiul. Un bărbat la plimbare într-un parc va încerca să prindă frunze.
Cine ar crede așa ceva? Cine ar vrea să își imagineze că timpul e altceva decât o progresie neîntreruptă, continuumul infinit și indisolubil, o cronologie de clasa întâi, un lucru care duce la următorul lucru, apoi la următorul și tot așa? Lui Winkler îi era frică, da, veșnic frică, murea de frică, dar era ceva și la Sandy: o reticență de a mai lăsa ceva să-i tulbure hotarele înțelegerii. Viața ei în Cleveland era și așa deja destul de fragilă. El n-a mai adus niciodată vorba decât ca s-o întrebe:
— Tu ai avut vreodată un *déjà-vu*? Ca și cum o chestie care se întâmplă s-ar fi întâmplat deja, în amintire sau într-un vis?
— Nu, răspunsese ea și privise peste umărul lui spre televizor.
Însă el o visase. O visase călare pe el cu ochii închiși, cu mâinile zvârlite în spate și lacrimi pe obraji. Visase standul rotativ de reviste, lumina prăfoasă din Snow Goose Market, vibrațiile abia vizibile ale trilioanelor ei de celule. Și oare nu-l visase și ea? Nu-i spusese cu gura ei?

Era un spin, o fisură, un obuzier în salon, ceva ce s-au învățat să nu vadă, ceva ce era mai ușor să pretindă că nu există. Pe drumul spre casă n-au scos o vorbă. Sandy se grăbi la subsol și în curând Winkler auzi lampa aprinzându-se, sâsâitul oscilant, flama, simți mirosul de acetilenă ridicându-se prin valvele de aerisire. De la fereastra din bucătărie privi frunzele încovrigându-se și căzând, peisajul dezvelindu-se tot mai adânc în pădure, până hăt la râu. Controlă barometrul pe care-l agățase pe peretele din salon: presiunea creștea.

12

Fetița s-a născut la 4 noiembrie 1976. Era frumoasă, cu pielea fină, roșu închis: buze micuțe, degete micuțe, broboane portocalii pe obraji, încrețituri delicate în palme, de parcă mâinile ei ar fi fost niște punguțe pe care urmau să le umple metacarpienele. Un ciuf de păr negru pe scalp. Hematoame minuscule de la naștere îi punctau fruntea.

I-au pus numele Grace. Grace Creek, în Alaska, era un loc unde Sandy se dusese o singură dată, pentru câteva ore, cu tatăl ei, cu treburi legate de conductele de petrol.

— Punctul cel mai nordic unde am fost, îi spuse ea lui Winkler, iar când i l-a descris – cupola cerului toată albă, solul alb, astfel că te simțeai într-un loc lipsit de orice perspectivă, ca într-un vis –, l-a dus cu gândul la priveliștea lanțului Alaska de pe acoperișul apartamentului unde crescuse el, la albul acela împăturit în alb, atât de intens că, dacă-l priveai prea mult, începea să te doară capul.

— Grace, zisese el. Bine.

Nu se putea uita la fiica lui fără să-și simtă inima răscolită. Roșeața buzelor, detaliul exagerat al genelor. Câmpurile cu vase sanguine de pe scalpul ei. Mirosul gâtului ei. Aveau să fie egali, prieteni, confidenți. În unele seri, după cină, aveau să se aplece deasupra farfuriilor, și ea avea să-i spună glume. Aveau să vorbească despre iubirile și fricile ei. Despre visurile ei.

Și Sandy pe patul de spital: înroșită, dezumflată, patru stropi de sânge pe cearceaf, lângă șoldul ei. Ținea copilul, îi vorbea susurând; Winkler se îndrăgostea iar și iar de ea.

În săptămânile următoare, Sandy părea mai în largul ei, corpul își redobândea forma, ochii îi erau mai rapizi și mai vioi. Nu petrecea mai mult de o oră o dată în subsol; își găsea timp să facă de mâncare și să spele scutece. La prima ninsoare, stătu cu bebelușul în brațe la geam, privind zăpada care se cernea ușurel în conurile de lumină ale becurilor de pe stradă. Alăturându-se lor, Winkler își simți inima plină de o idee: familie.

Vecinii le-au adus zornăitoare, pachete de lapte praf și biberoane. Îl încânta când spuneau că Grace e fetița tatei, că era drăguță, că avea ochii lui. Îi venea s-o ridice spre cer și să strige:

— Uitați-vă ce perfecțiune! Ce miracol!

În timp ce sugea din biberon, cu piciorușele și degetele de la picioare îndoite pe pieptul lui, Grace ridica o mânuță perfectă spre bărbia lui: trandafirie în jurul unghiilor, fiecare articulație a degetelor de o complexitate imposibilă.

Sandy o ducea la subsol, o punea într-un leagăn și lucra la copacul ei uriaș de metal, iar bebelușul stătea liniștit, încetul cu încetul pleoapele i se îngreunau în lumina flamei albăstrii, în zgomotul pocnetelor și sfârâiturilor metalului.

Winkler, nedormit, stătea la o ședință la Channel 3 și mâzgălea pe agendă: *M-aș putea uita la fiică-mea o oră întreagă.*

Începu să umble iar în somn. Poate nici nu încetase vreodată. La trezire se pomenea cu șosete ude în picioare, cu dâre de noroi pe covor. Paltonul nu atârna acolo unde-l lăsase; un sertar de haine era întors pe dos, tricourile lui, împrăștiate pe jos. În coșmaruri era imobilizat în gheață; sau în echilibru precar pe buza cascadei Chagrin, apa râului curgându-i impetuoasă în jurul genunchilor. După miezul nopții se trezea înecându-se sub plapumă și o auzea pe Grace plângând; se ducea la ea, o ridica din pătuț, cobora la parter și se plimba cu ea printre formele întunecoase ale mobilei, umbrele dungate ale jaluzelelor, în confortul submarin al camerelor neluminate.

Săptămânile treceau. Visele lui se întorceau iar și iar la Grace. Visa că pumnișorul ei se strângea în jurul degetului lui mare; o visa ținându-se de muchia măsuței de cafea și făcând cei dintâi pași clătinați. N-avea cum să știe dacă erau simple vise – amorsa a trei miliarde de neuroni, pirotehnia neurală a somnului REM – sau dacă erau mai mult decât vise, apariții a ceea ce urma să fie.

Dusese vechiul exemplar al *Cristalelor de zăpadă* de Bentley în biroul de la Channel 3 și stătea cu el în poală. Zece mii de cristale de zăpadă, albe pe fond negru. Zece mii de variații ale unui singur tipar inexorabil: planuri hexagonale, fiecare extensie la șaizeci de grade. Pe fereastra din redacția meteo, vântul stârnea creste înspumate pe Lacul Erie.

Irișii lui Grace au trecut de la aproape negru la un cenușiu meditativ; din obrajii dolofani de bebeluș a început să prindă contur un chip mai definit – pomeții lui Sandy, nările străvezii, subțiri, ale lui Sandy. Dar avea ochii lui Winkler; forma lor indiscutabil familiară, migdalată, coborâți la colțuri, absurd de mari pe căpșorul ei rotund.

Crăciunul, Anul Nou, ninsorile din ianuarie și februarie, apoi veni martie. La subsol, copacul paradisului creștea, îi apăruseră crengi sus, împodobite cu îngeri poleiți în aur tăiați de pe trofee sportive; un soare de cupru sudat în vârf, cu fiecare rază ca o panglică, ascuțită la capăt. O auzea pe Sandy lucrând până târziu în noapte, vorbind cu fiica lor.

Pământul îngheță; cerul se întindea albastru și impecabil deasupra orașului. Rotocoale de vapori fâlfâiau deasupra canalizărilor și gurilor de aerisire de pe acoperișurile clădirilor, cascada Chagrin atârna înghețată, bulboasă și maronie, lăcuită cu țurțuri.

Avu visul: ploaie pe acoperiș, apă de un metru pe stradă. Parterul era inundat; Grace plângea de pe suportul de flori. O lua de acolo, o scotea afară și erau prinși în viitură. O ținea la piept; pe el îl înghițea apa. Cineva îi striga să-i dea drumul, să-i dea drumul, să-i dea drumul.

13

După miezul nopții, aplecat peste Grace în strălucirea portocalie a luminii de veghe, Winkler privea păturica ridicându-se și coborând. În ultima vreme, fetița avea un somn subpământean, dus, de parcă un vânător nevăzut venea, îi băga conștiința într-un sac și o ținea acolo până dimineața.

Micuța împlinise cinci luni, își ținea capul drept și își concentra ochii asupra lui. Și zâmbea – un surâs neprefăcut, fără dinți, zâmbetul unui jucător de hochei – ori de câte ori o ridica spre tavan sau o legăna pe picioare.

Trecuseră trei zile de când visase prima oară moartea ei și exact același vis revenise în nopțile următoare. Stătea la geamul din camera ei și se uita lung la Newportul parcat pe alee. Ar fi putut s-o ducă în altă parte. N-avea importanță unde. Puteau să meargă la un hotel și să aștepte acolo. În sus și în jos pe Shadow Hill Lane, fațadele caselor învecinate erau întunecate și inexpresive.

După câteva minute, Winkler se duse în schimb în grădina din spate, unde lujerii roșiilor de peste vară zăceau gri și ofiliți în noroi. Ploaia de seară se oprise, norii deasupra ravenei se rupseseră, iar printre deschizături ardeau stele. În colțurile curții se ascundeau resturi de zăpadă murdară, înghețată de două ori. Vântul care bătea printre copaci aducea stropi prin aer. Unul ateriză pe firele de păr de pe încheietura mâinii și Winkler îl studie: un magnific dom minuscul, pe cupola căruia se oglindea un romb de cer. Deodată nu mai fu în stare să se țină pe picioare – i se tăiară genunchii și urmă o scufundare lentă, neajutorată. Îngenunche stângaci în curte. Casa se profila amenințător în fața lui, neagră și colțuroasă. Sub stratul subțire de noroi simțea sulițe de gheață comasate, ascuțite ca niște ace. Își aminti cum absorbeau plantele mamei lui apa când le uda, lichidul dispărea încet, ca o evadare. Se gândi: deci așa va fi. Nu un colaps subit al tuturor funcțiilor, ci o trădare treptată.

Ar fi fost mult mai ușor dacă el și Sandy s-ar fi certat: o ciondăneală noaptea, niște cuvinte aspre, niște frânturi de adevăr rostite în sfârșit cu glas tare. Poate chiar – oare era prea mult să spere? – o încredere în final:

— Te cred, ar fi zis ea. E imposibil, dar te cred. Trebuie să plecăm!

Însă el nu va avea parte de ceva atât de dramatic. Invizibilul rămânea invizibil, nerostitul rămânea nerostit. Săptămâna care urmă se desfășură ca oricare alta: Sandy avea grijă de Grace, făcea de mâncare, suda tot mai multe lucruri în copacul paradisului. Nici măcar nu-i povestise de vis.
Încercă să ocolească somnul în toate chipurile: pastile cu cafeină, flotări, dușuri reci. Stătea la masa din bucătărie cu o cană de cafea în față, îi ura noapte bună lui Sandy și privea curtea din spate întunecându-se, stelele târându-se peste buza ravenei, Calea Lactee învârtindu-se în jurul roților ei concentrice. Juca solitaire. Înghițea Excedrin comprimat după comprimat. Urca pe Shadow Hill și stătea sub copacii golași ascultând lătratul câinilor și liniștirea caselor în noapte.
Dar nu putea rezista. Până la urmă adormea – în pat lângă Sandy, alteori în mașină, peste volan, ori la masa din bucătărie, cu bărbia sprijinită în palmă – și visa, iar în vis vedea întotdeauna mici variații ale aceluiași coșmar originar: Grace rece și înecată pe pieptul lui, niște mâini care o desprindeau din brațele lui. Dă-i drumul, dă-i drumul! Viitorul îl aștepta să se prezinte la întâlnire. Pârâul se rostogolea în canalul lui pe lângă stradă și se vărsa în râu.
Cu o zi înainte adusese acasă fluturași cu anunțuri imobiliare pentru locuințe în diverse părți din oraș; o implorase pe Sandy să facă o vacanță în Florida sau în Carolina de Nord, două săptămâni, trei săptămâni, cât voia ea.
— Nu ne putem permite, răspundea ea.
Sau:
— De ce te porți așa ciudat?
Și iată năpasta cea mare: reușea să alunge visul din mintea conștientă atât de des, încât atunci când îi revenea (bunăoară când deschidea ușa cămării și își amintea valul de apă), senzația lui se împrospăta și sângera iarăși. Câteodată se întreba cum de se băgase în viața asta: Soție? Copil?
Oare timpul se mișca înainte, trecând prin oameni? Ori oamenii se mișcau prin timp, asemenea norilor pe cer?
Luni întregi după ce George DelPrete fusese omorât de autobuz, Winkler nu putuse dormi mai mult de câteva ceasuri la rând. Rătăcea pe întuneric prin apartament, încerca să dea de urma mirosului acela de ren care-i plăcea atât de mult, încerca să-și închipuie ditamai renii adulmecând coșul de gunoi din bucătărie, stând tăcuți în umbrele din dormitorul părinților. De cele mai multe ori își găsea mama la o fereastră, privind noaptea, iar ea nu părea niciodată surprinsă sau supărată că băiatul nu era în pat atât de târziu – întindea brațul și-l lua lângă ea, amândoi la geam, cu orașul dormind dedesubt. Îl trăgea aproape, parcă spunându-i: „Te cred, David! Nu ești singur!“, deși arareori spunea ceva. Doar îl cuprindea cu un braț pe după umeri, privind amândoi clipitul lent al unor antene din depărtare, triajul trenurilor la depou toată noaptea.

Acum, îngenuncheat în zloata înghețată din spatele casei, revăzu totul: o cutie de pălării zburând prin aer, aterizând turtită pe o parte. Se ridică anevoie din grădină și, cu picioarele amorţite, se întoarse în casă și controlă barometrul. Cobora. Scrută cerul tulbure și argintat pe fereastră, dar nu simți nici o prezență acolo, nici o privire solidară.

În momente imprevizibile începu să-i confunde pe oameni cu Herman Sheeler. Herman urina în toaleta de la Channel 3, arunca sare pe trotuarul din fața unei pizzerii, deschidea cutia poștală a lui Winkler și vâra înăuntru o carte de telefoane. Winkler trebuia de fiecare dată să-și calmeze inima, să aștepte ca fața lui Herman să se estompeze și să reapară cea a unui străin.

Oare cum s-o fi simțit Herman când intrase prima oară în garaj, când deschidea un șifonier și vedea hainele și pantofii lăsaţi de Sandy? Lenjeria intimă a lui Sandy în uscător. Argintăria de la nuntă. Albumele anuale de la liceul West. Cele cincisprezece aniversări și jumătate.

La serviciu, Winkler vărsă din greșeală cafea în fantele de aerisire ale unui monitor tv de șase sute de dolari. Se lovi la degetul mic de la picior; își agăță poala cămășii în fermoarul șlițului și nu băgă de seamă până când meteorologul-șef nu-l arătă întregului birou.

Sandy o hâțâna pe Grace pe pulpă și îl privea cum mănâncă.

— Ai început iar să umbli în somn, spuse. Te-ai dus în camera copilului. Aseară îi dădeam de mâncare și tu ai venit și ai început să scotocești prin sertarele ei. I-ai scos hainele, le-ai despăturit și le-ai pus grămadă pe noptieră.

— Ba nu!

— Ba da! Te-am strigat, dar nu te-ai trezit.

— Și pe urmă ce s-a întâmplat?

— Nu știu. Ai coborât la parter.

Un front neașteptat. Aer cald apăsând deasupra lacului. Furtuni sosite din Canada. I-a dat prognoza prezentatorului de dimineață: ploaie.

Din parcarea de la Channel 3 s-a uitat la norii cumulonimbus[8] cu carene negre care se apropiau ca niște nave de bătălie mânate de vânt. Dincolo de autostradă, bucățile de gheață de pe lac se spărgeau și se izbeau între ele. Groaza îi urcă în laringe. Pe drum spre casă parcă într-un cartier din University Heights, coborî geamurile și așteptă.

Nu mai era mult. Vântul ridică frunze din rigole, primele zece picături căzură printre crengi. Cerul se coagulă. Copacii se aplecară și se îndreptară. Ploaia răpăi în plafonul Chryslerului.

— Ești ud leoarcă, îi spuse Sandy.

Aranjă un scutec între piciorușele copilului și îl prinse bine. Ploaia șiroia pe ferestre, diminuând lumina.

El își suflecă mâneca stângă și o stoarse în chiuvetă. Apa picură, se strânse băltoacă, lunecă spre scurgere.
— Sandy, am întruna visul ăsta.
— Mormăi, David, nu te-aud.
— Ziceam că tot am același vis.
— Un vis?
Din umbre putea simți privirea lui Grace întorcându-se spre el, întunecată și stranie, foarte neasemănătoare cu ochii ei obișnuiți. Winkler se înfioră și se depărtă de chiuvetă.
— Ce fel de vis?
— Că o să se întâmple ceva. Că Grace o să pățească ceva.
Sandy ridică ochii.
— Grace? Și crezi că visul ăsta o să se adeverească?
El dădu din cap că da.
Ea îl privi îndelung.
— E doar un vis, David! Un coșmar! Uite și tu cum ai făcut apă peste tot!
El traversă holul și stătu multă vreme în fața oglinzii din baie, în costumul murat. Ploaia răpăia în jgheaburi.
— Doar un vis, îngână el.
După o vreme o auzi pe Sandy luând bebelușul, pașii ei se stinseră pe scările spre subsol.

Miezul nopții sau mai târziu. Se trezi pe alee. Pe roțile Chryslerului lucea noroi proaspăt. De talpa unui pantof avea lipită o frunză roșie. Apa de ploaie murmura în canalizări. Sandy tremura în fața lui.
— Ce faci aici? Ai înnebunit? Ai fost cu *mașina*?
Sandy întinse mâinile spre el – își dădu seama că el o ținea pe Grace, iar fetița plângea. Sandy o luă în brațe (cu un gest precis, expert, întotdeauna se pricepea mult mai bine să țină copilul decât el) și intră repede în casă. Prin ușa deschisă o văzu dezbrăcând bebelușul, înfășurându-l într-o pătură. Acum plânsetele deveniseră țipete, urlete prelungi, care până și pe alee se auzeau incredibil de tare. Mai stătu o clipă în loc, simțind somnul cum se risipește. Cămașa îi era caldă în locul unde ținuse copilul. În spatele lui, pe alee, mașina ticăia, portiera șoferului era deschisă. Oare *chiar* se suise la volan? De câtă vreme plângea fetița așa? De ceva timp, s-ar fi zis: dacă se concentra, reușea să și-o amintească zbierând, ca și cum resturile plânsetelor ar fi atârnat încă în aer.
Înainte să intre, se uită la ploaia cernută pe lângă reflectorul montat sub streașină: perdele de picături, ca un cortegiu de stafii care înaintau rostogolindu-se.
Sandy umplea cada cu apă. Pieptul îi gâfâia încă, tot cu răsuflarea tăiată. Grace stătea pe covorașul de alături, sugându-și degetele.
— O să fie inundație, spuse el.

— Ce făceai, David? Spune ce dracu făceai!
— Solul e înghețat. Nu poate absorbi atâta apă. Putem să mergem oriunde vrei tu. Florida, Thailanda… oriunde! Doar până trece vremea asta. Și mai mult dacă vrei! Pentru totdeauna, dacă vrei!
În cadă, apa creștea și făcea bule.
— La început avea un farmec, zise ea. Umblatul în somn. Și o făceai foarte rar. Dar acum, David… Hai să fim serioși! Acum umbli în somn în fiecare *noapte* ! Ai scos-o pe Grace afară din casă!
Desfăşă fetița și o băgă în cadă.
— Uite așa! E numai bună, spuse încercând apa cu arătătorul.
— Sandy…
Dădu să o atingă, dar ea se retrase.
— N-ai dormit mai deloc de când, David? De cinci zile? Odihnește-te. Eu o să dorm în camera copilului. Și luni tu o să te duci la doctorul O'Brien.
Ploaia ținu toată noaptea. Sandy șușotea în telefonul de la parter. Winkler nu dormea. Zgomotul apei pe șindrilă îi suna în urechi ca niște insecte care ronțăiau acoperișul. De două ori înainte să se crape de ziuă s-a înfășurat în pelerină, s-a dus la Chrysler și a băgat cheile în contact, dar nu a avut forța să pornească mașina. Apa îi șiroia pe lentilele ochelarilor. În mașină era umed și rece.

A doua zi, duminică, ploaia tot nu încetase. În timpul unui mic-dejun de altfel tăcut, a mai implorat-o de două ori să plece. Ochii ei deveniră sticloși; buzele se crispară. Apă pe străzi nu era, la televizor nu ziceau nimic de inundații, nici măcar la canalul lui. Nici un vecin nu pleca nicăieri.
— Casa noastră e cea mai joasă, zise el. Cea mai aproape de râu.
Sandy n-a făcut decât să clatine din cap.
— Ți-am programat o consultație la doctorul O'Brien. Mâine. La unu.
Ca să-l calmeze, ea scoase din cămară diverse alimente și le puse pe bufet: trei cutii de Apple Jacks, fulgi de ovăz, pâine și gem. Pe la prânz, Grace începu să plângă fără oprire. Winkler nu mai suporta și trebui să stea în baie, pretinzând că-și face nevoile.
Sandy a strigat din capul scărilor care duceau la subsol, cu masca deja pe cap:
— Ai face bine să te duci la doctor, musiu! Mâine! Spune-i că ești somnambul! Spune-i că vezi viitorul!
El luă căciulița galbenă a lui Grace și o ascunse. Peste nici zece minute, Sandy îl striga:
— Ai văzut cumva căciulița galbenă de lână?
— Nu.
— Dar adineaori o aveai în mână! Te-am văzut cu ea!
El scoase căciulița din trusa cu unelte din dulap și i-o dădu.

A doua zi la unu nu s-a dus la doctorul O' Brien. Visul plutea imediat sub conștiința lui, avid și imens. În patruzeci și opt de ore trăsese doar câte un pui de somn, de două ori, în arhiva rețelei de televiziune, iar în tot acest timp ploaia nu contenise. Pe la trei după-masa râul ieșise din matcă în câteva văi și trimisese pânze subțiri de apă prin cartiere. La intersecții, pompierii deviau traficul sau cărau saci cu nisip prin noroi. Stâlpii de telefon de-a lungul străzilor stăteau parcă fără rădăcini, cu bazele scufundate. Pe Miles Road, râul se umflă la înălțimea unui pod și-l rupse.

Pe drumul de la serviciu acasă, Winkler ieși cu greu din mașină și privi apa care lingea malurile. O echipă de filmare de la un canal rival trase pe dreapta, sărind din dubă.

— Filmezi? strigă producătorul la cameraman. Filmezi tot?

Un polițist le făcu semn să se îndepărteze. Pe capetele unde fusese fixat podul, betonul rămăsese curat și negru, de parcă ar fi fost cauterizat. Apa căra la vale săniuța roșie de plastic a unui copil.

Acasă apa se infiltra prin fundații. Sandy scosese deja multe din lucrurile din subsol, sculele de sudură, o ladă cu metale de reciclat, foi de hârtie mânjite cu lungi cârcei mov de cerneală. Însă copacul ei – acum uriaș, cu baza largă cât capota Newportului – n-ar fi încăput pe scări. Winkler se îndoia că trei bărbați l-ar fi putut ridica. Sandy pleoscăia prin apă în jurul lui Winkler, trecându-și degetele prin păr.

El răzbi pe lângă mașina de spălat și uscătorul de rufe cu o găleată de douăzeci de litri, o umplu, o duse pe verandă și o deșertă pe gazon. Apoi coborî iar. Grace țipa ca din gură de șarpe. După jumătate de oră de cărat găleți își dădu seama cât de zadarnic era – apa se prelingea în subsol prin mii de locuri. Probabil apa pe care o scosese se îmbibase în stratul de suprafață, dăduse de gheață și cursese înapoi prin fundație. Picioarele îi amorțiseră în cizme. Mai târziu, la noapte, burnița avea să se transforme în lapoviță.

— Mergem la un hotel, spuse cărând pe scări o cutie cu țevi de cupru. În partea cealaltă a orașului.

— Nu te-ai dus la doctor. Mâinile ei tremurau ușor. Am dat telefon!

— Sandy, ni se inundă casa!

— N-o să pățim nimic.

Dar Sandy avea o mină sleită, fața suptă, poalele cămășii leoarcă. O ținea pe Grace în brațe de parcă o bandă de hoți urma să dea buzna dintr-o clipă în alta în bucătărie să i-o răpească.

— La Channel 5 spun că se oprește în seara asta. Dintre vecini nu pleacă nimeni.

— O să plece.

— Vom închiria o cameră dimineață. Dacă nu se oprește ploaia.

Ploaia tăbăra pe acoperiș. O auzeau șuvoaie pe șindrilă și prin burlane.

— Sandy, te rog!

Ea privi spre ușa subsolului.
— Copacul meu.
Însă până la urmă s-a înduplecat. S-au urcat toți trei în mașină, cu ștergătoarele în funcțiune. Umezeala se condensa pe geamuri. Faptul că erau împreună, înconjurați de întuneric, cu portierele și ferestrele Chryslerului aburite, învăluiți de mirosul hainelor ude, l-a făcut pe dată să se simtă mai bine. Undeva scăpără un fulger sau un cablu electric rupt. Valuri de ploaie suprapuse le potopeau parbrizul. Tabloul de bord emana o lumină portocalie slabă.
Au închiriat o cameră de motel pe Eaton Road, la zece kilometri de casă.
— Vei fi ok mâine? Dacă iau mașina la muncă?
— Cred că da. Putem mânca la birt.
El s-a uitat la ea, cum o strângea încă în brațe pe Grace.
— Îmi pare rău de copacul tău, Sandy.
— Acum să ne gândim cum trecem peste asta.
Pe la miezul nopții, ploaia s-a transformat într-o grindină care bocănea pe acoperișul motelului, cu un zgomot ca de mii de găleți de pietricele deșertate pe plastic. Poate că Sandy îl credea acum. Poate că aveau să treacă peste asta mai puternici; poate într-o zi avea să-i ceară să-i povestească tot. Pătura îl apăsa pe piept. Mușchii ochilor cedau în fața somnului.

Se trezi cu o durere bruscă și își duse degetele la buze. Se găsea în parcarea motelului. Firma cu neon deasupra lui zumzăia în ploaie. Motorul era pornit și portiera șoferului era deschisă – Grace dormea pe scaunul din față. Sandy îl plesnise peste gură.
— Ai căpiat? țipă ea, repezindu-se la Grace și luând-o în brațe. Sandy stătea desculță pe pietriș, în sutien și pantaloni de pijamale. Părul i se uda. Turna cu găleata.
— Ce dracu făceai cu fata afară?
Apoi se îndepărtă, ținând căpșorul lui Grace pe umărul ei. Winkler ridică ochii și privi asaltul ploii, jumătate de milion de picături năpustindu-se în jos.
Sandy era deja în capătul celălalt al parcării.
— Ce naiba ai, David? De ce te porți așa?
Nu putea să răspundă – nu știa ce să răspundă. Se dezmeticea încet din somn. Oare visase?
S-a dus după ea la ușă, dar ea o închise aproape de tot și îi vorbi prin crăpătură.
— Nu intra, nu în seara asta. Nu te apropia de noi.
Ușa se închise – un șapte roșu vopsit deasupra vizorului – și Winkler auzi broasca închizându-se.
Rămase multă vreme în ploaie înainte de a se întoarce prin bălți la mașină. Îi tremura maxilarul. Își simțea buza umflându-se peste dinți. Era îmbrăcat

în costum, dar nasturii cămășii erau încheiați aiurea, iar cravata era îndesată în buzunarul de la pantalon. Totul – hainele, părul, scaunele și preșurile mașinii – era ud. Mâinile îi tremurau în fața ochilor.
Nu era trafic. De la podul River Road și-a dat seama că nu mai distingea cursul normal al râului – devenise un lac care se lățea printre copaci. În fața lui, o mașină de poliție traversa prudent o baltă adâncă. Pentru un moment s-a întrebat dacă soarele se stinsese și întreaga planetă se învârtea la întâmplare prin spațiu.
S-a încuiat în redacția meteo de la Channel 3, și-a atârnat costumul pe două scaune și a stat în chiloții uzi uitându-se la fereastra bătută de ploaie și la luminile nedeslușite ale orașului. Dimineață a înregistrat trei reportaje în aer liber, într-o pelerină imprimată cu logoul canalului. Puhoaiele din tot bazinul se colectau și se contopeau. Chiar dacă s-ar fi oprit ploaia, a spus în fața camerei, aveau să treacă cel puțin cincisprezece ore înainte ca râul să revină la cota normală. Bisericile și sălile de gimnastică se umpleau de lume: cartierele adiacente canalelor de drenare erau evacuate. Primarul apelase la guvernator; guvernatorul mobiliza Garda Națională.
Telefonă la motel, camera 7. Nici un răspuns. Nu reuși să se întoarcă decât spre seară. A fost nevoie să-i descuie managerul.
Dispăruseră. Nu erau la duș, nu erau în pat. Puloverul lui Sandy atârna în dulap; lângă televizor stătea un teanc de scutece. Nici un bilet. În cameră domnea o senzație de intimitate din care se simțea exclus; parcă ar fi fost deja un intrus, parcă geamantanul cu tartan roșu de pe dușumea și periuța de dinți verde de pe chiuvetă nu îi aparțineau lui Sandy, ci cuiva străin la ale cărui bunuri Winkler nu avea nici un drept.
A controlat și în birt, dar nu erau acolo; a format numărul de acasă, dar n-a răspuns nimeni. Avea jumătate de oră până la transmisiunea de seară – ar fi trebuit să meargă la podul Main Street să-i intervieveze pe voluntarii care umpleau saci cu nisip.
Luau masa undeva? Se plimbau? Singura ipoteză care avea vreo noimă era Copacul paradisului – Sandy era acasă, încercând să-l salveze. Cum, necum făcuse autostopul, o luase pe Grace cu ea și încerca să-și salveze sculptura.
Ieși din cameră. Pe stradă lumina zilei se împuțina. Norii se îngrămădeau denși. Îndreptă Chryslerul spre casă. Când a ajuns la picioarele Shadow Hill nu-i veni să creadă câtă apă se strânsese acolo. Parcarea gimnaziului devenise un lac maroniu înspumat. Lângă zidul sălii de gimnastică se roteau vârtejuri de detritus.
Era imposibil să meargă mai departe cu mașina. A parcat pe un dâmbuleț și a urcat printre copacii uzi, despuiați de frunze, grăbindu-se pe coama de deasupra cartierului. Curând ajunsese aproape pe vârful Shadow Hill, la vreo șaizeci de metri deasupra străduței. Dedesubt, acoperișurile vecinilor păreau acoperămintele în pantă ale unor case plutitoare. Trei torente se reuneau în capul străzii și curgeau prin centrul cartierului; curțile din fața

caselor și jumătate din străduța mai aproape de Chagrin deveniseră un râu de mocirlă.

Vuietul apei umplea văzduhul: gâlgâituri, bolboroseli, înghițituri, revărsări pe panta dealului și peste trunchiurile copacilor – se auzea de parcă atmosfera se lichefiase. Numără acoperișurile: familia Stevenson, Hart, Corddry, italienii ăia care făceau grătar sâmbătă de sâmbătă. Peluza Sachșilor era complet sub apă, nu se ițea decât vârful dungat al leagănului fetiței. În curtea din spate a casei lui nu se vedeau decât capetele parilor din gard, ca niște balize de lemn pe un țărm.

Ploaia îi șiroia pe gât; noroiul îi îngreuna tălpile. Îi veni în minte o lecție pe care și-o aminti pe jumătate: apa e ahtiată, apa e flămândă – uite ce face cozilor de trandafiri dacă-i lași în vază prea mult timp. Oare cine spusese asta? Un profesor? Mama lui?

Fuioare de ceață se ridicau de pe coasta dealului. Un elicopter trecu rapid, intrând și ieșind din norii joși, cu o luminiță intermitentă. Aerul mirosea deja a mucegai, a covor ud, ca și cum casele ar fi fost niște pliculețe de ceai muced în apă clocotită.

În timp ce scruta prin ploaie cartierul inundat, se prăbuși arțarul înalt și impunător din curtea Sachșilor. Întâi s-a înclinat grandios, apoi a cedat cu un geamăt, mii de rădăcini au pârâit și plesnit, trunchiul s-a izbit împroșcând apă, crengile de sus ajungeau peste drum, se stârni un șir de valuri percutante. Curentul împingea; copacul se întoarse un pic, dar apoi rămase nemișcat.

Mirosul, arțarul prăbușit, zgomotul apei crescânde și vuind: toate erau exasperant de recognoscibile. A ezitat un moment lung, studiind șindrilele lungi de pe acoperișul casei sale, cu senzația că toate minutele vieții lui se canalizau într-o singură clipă. Și un rând dintr-un manual de hidrologie: *convergență, confluență, conflux* ; punct în care se combină două sau mai multe cursuri de apă și din combinarea lor se formează un curs nou.

Și dacă Grace era înăuntru? Dacă intra în casă, dacă ar fi căutat-o la etaj, la parter, dacă ar fi găsit-o în sfârșit deasupra suportului de flori al lui Sandy? Dacă ar fi luat-o în brațe și ar fi încercat s-o ducă afară, în susul străzii? Căciulița ei galbenă, coșul, cutiile de cereale de pe bufet… toate erau la locul lor.

Înaintă câțiva pași, apoi se întoarse și traversă dealul, pe propriile urme. Prin noroi și frunze. Căzu o dată sau de două ori, se ridică iar împleticindu-se pe picioare. Nu alerga, dar încercă să mențină ritmul constant, hotărât. Tălpile pantofilor alunecau pe frunzișul ud. Ajunse împleticindu-se la Chrysler, porni motorul și coti spre sud pe Music Street, lăsând în urmă Shadow Hill.

Și-a înregistrat reportajul la podul Main Street, deasupra cascadei Chagrin, în cizme de cauciuc împrumutate. Ploaia îi șiroia pe ochelari și nu vedea decât luminița montată pe camera de luat vederi, o pată albă pe un câmp gri.

În spatele lui, bărbați în impermeabile încărcau nisip cu lopata în saci de iută. Cascada mugea.
La sfârșitul transmisiunii s-a uitat în cameră și a spus că spera ca râul să reintre în matcă în acea noapte. A spus că spera ca ploaia să nu se transforme în gheață. A spus că toți trebuiau să țină degetele încrucișate, să fie cu ochii pe cer și să se roage.

14

La zece noaptea traversa granița spre Pennsylvania pe la Springfield. Închirie o cameră la un motel din Erie, dădu buzna pe ușă și aprinse televizorul. Erau două minute și jumătate de filmare: o mașină plutind în parcarea bibliotecii, un copac smuls din rădăcini prăvălindu-se peste cascadă, paturi pliabile înșiruite într-o sală de sport. Lampadare din care săreau scântei și se înecau în noapte; obișnuitul video cu indicatoarele de stop cu apa ajungând până la litere. Dar nimic despre victime, răniți, înecuri. Apoi jurnalul se termină și începu un film – soldați luând cu asalt o colină, urlând unul la altul. Winkler se duse la fereastră. Intra o briză umedă, puțind a motorină. A format numărul de acasă – nu suna, se auzeau doar paraziți. A sunat la motelul de pe Eaton Road și a cerut legătura în camera 7, dar telefonul suna fără să răspundă nimeni. L-a lăsat să sune până când n-a mai putut ține pleoapele deschise.
Îl copleși epuizarea. Într-un vis, conducea Chryslerul înapoi pe strada Music spre Shadow Hill, coborând în vale. Mașina se oprea la câteva zeci de metri mai jos de gimnaziu, împotmolită. El ieșea în apa rece, mocirloasă. Curând îi ajungea la brâu; lumina scăpăta. Pe jumătate își croia drum prin apă, pe jumătate înota pe strada inundată. Reviste umflate de apă atârnau de crengi; păpuși cu fața în jos trase de curent. Smocuri întregi de iarbă rotindu-se în vâltori. Intra în casă, urca scările, cutreiera prin camere. Grace plângea. Se însera. Retrăia visul: o găsea pe suportul de ghivece, o ridica din coș, răzbea cu ea prin apă până în stradă. Aluneca. Ajungeau sub apă. Ea se îneca.
Ațipise în costumul încă umed și s-a trezit cu frigul în oase, de parcă ar fi dormit sub apă. Lângă fereastră două șnururi, prinse în curentul de aer al caloriferului, păcăneau plesnindu-se de storuri. Se aplecă peste chiuvetă și se clăti pe față.
Era cinci dimineața. Formă numărul din nou: în camera 7 nu era nimeni; acasă, linia întreruptă. Intrase deja într-o stare în care se aștepta ca telefonul să sune la nesfârșit, fără să răspundă cineva. La Channel 3, asistenta îi spuse că nu avea știință de victime.
— Când vii? îl întrebă ea.
El închise.
Totul părea fără soluție. Ce opțiuni avea? Să se întoarcă acasă și eventual să fie instrumentul morții propriei fiice? De câte ori trebuia să o înece?

Viitorul devenise un orizont colcăitor, un zid ce înainta ceva mai jos pe drum, dezlănțuindu-se în față, negru și nesătul, înghițind case și câmpuri în cale.

Lăsă cheia camerei pe televizor, se duse la Chrysler și nu porni spre casă, ci spre est. Ținea mâinile încleștate pe volan și în zori nu se întoarse din drum. Am mai fugit înainte, se gândi. Nu trebuie decât să ții piciorul pe accelerație, să nu-l ridici de pe pedală. Norii se retrăseseră, iar noaptea nu treceau decât rar camioane, ultimele frunze tomnatice zburau peste șoseaua interstatală.

A condus toată ziua, oprindu-se doar ca să facă plinul și să cumpere batoane de ciocolată pe care le mânca cu mintea aiurea, lăsând ambalajele să-i cadă la picioare. Scranton? Philadelphia? New York? S-a hotărât pentru ultimul, mai mult datorită mărimii orașului, a presupusei lui impasibilități, a poziției la capătul autostrăzii. La amurg, Chryslerul parcurgea kilometrii de la nord de New Jersey și în curând trecea pe sub Hudson prin tunelul Lincoln, unde traversele înnegrite de gazele de eșapament vâjâiau în beznă deasupra mașinii. Când ieși din tunel, se găsea în Manhattan. Era istovit, în spatele ochelarilor văzul îi slăbea rău, iar ce vedea i se părea o învălmășeală de oțel și reflexii, de parcă ar fi intrat într-o imensă și oribilă casă a oglinzilor care în curând avea să-l închidă într-o fundătură și să blocheze ieșirile.

A parcat Chryslerul pe o alee și l-a abandonat. Din boxele unui casetofon portabil răsuna un concert de jazz, iar pietonii de pe trotuar parcă pășeau în pas cu melodia – o călugăriță cu un rucsac albastru, un indian în trening cu flori, o femeie care urca pe bancheta din spate a unui taxi –, toți păreau să urmeze o orchestrație mai amplă, un pas înainte, un pas înapoi, legănându-și brațele, clipind din ochi, negândindu-se la nimic, zorindu-se fiecare la treburile lui.

15

Deasupra unei cârciumi găsi o cameră ieftină cu fereastra zidită în cărămizi, un reșou și o orchestră de greieri care cânta sub patul pliabil. S-a întins pe spate și s-a uitat la crăpăturile din tavan, de parcă i-ar fi putut înmâna o sentință care nu sosea totuși. Lumina, de la un bec prăfuit, fără lustră, era constantă zi și noapte; nici nu găsea întrerupătorul, nici nu ajungea la fasung ca să-l deșurubeze. Tot la câteva ore cobora pe scara de fier îmbrăcat în costumul șifonat, comanda cafea la bar și își plimba ochii pe ziare, ca un afacerist dus cu pluta. Suna acasă de la telefonul cu fise din spatele localului, dar serviciul era defect din cauza inundației – de fiecare dată pe linie se auzea un bâzâit, electroni acumulându-se pe un rezistor, după care semnalul se întrerupea cu un clic. La motelul de pe Eaton recepționistul spunea că nu dădea de nimeni în camera 7, că nu fusese plătită, că nu fusese eliberată încă.

A găsit la informații numărul lui Tim Stevenson, vecinul care locuia la șase case mai sus. Tim răspunse la al doilea țârâit.
— Noi n-am văzut pe nimeni. Casa ta e un dezastru. Toată strada e un dezastru. Numai căcat peste tot, toate fosele septice au dat pe dinafară.
— Dezastru?
— Tu unde ești?
— Ai văzut-o pe nevastă-mea?
— N-am văzut pe nimeni. Unde stai?
— Și fiică-mea?
— Pe nimeni. Tu ești bine? Stai un pic! Ce asigurare aveai?
Winkler se spălă pe față și la subsuori în chiuveta din baie; oglinda era zgâriată cu graffitti: CHUCK O VREA PE SUE DAR NU POATE S-O AIBĂ. CANDY O DĂ FĂRĂ FIȚE.
La știrile naționale, inundația din Ohio a ocupat șaptesprezece secunde: iureșul cascadei, indicatoarele de circulație pe jumătate scufundate, un clip cu doi pompieri într-un schif convingând un doberman să coboare de pe acoperișul unui garaj. Apoi a reapărut un prezentator; pe ecran au început să se deruleze indicii bursieri.

O telegramă:
Sandy,
Sigur te gândești că e de neiertat ce am făcut. Poate așa e. Dar trebuia să plec. Pentru orice eventualitate. Cred că i-aș fi făcut rău lui Grace. Mă voi întoarce de îndată ce pericolul va dispărea.

La prima bancă nu l-au lăsat să transfere bani; la a doua i-au permis să ridice maximum șapte sute de dolari pe zi. De la un chioșc din colț a cumpărat un snop de ziare și a citit că apele se retrăseseră. Solul care se dezgheța absorbea încetul cu încetul apa, canalizând-o în straturile acvifere. Doar doi morți, relata ziarul, bătrâni care nu voiseră să plece din casele lor.
A format numărul de la o duzină de telefoane publice, dar nici un operator n-a reușit să facă legătura. Oare se îndepărtase destul? Oare timpul avea să se îngrijească de restul? Oare exista undeva un pontator al sufletelor care îi trecuse fiica pe răboj și avea s-o ia indiferent prin ce agent?
Dacă Sandy se înecase în pivniță, osândindu-le astfel pe amândouă? Dar oare decesele lor n-ar fi fost anunțate la știri? Nu, dacă nu fuseseră descoperite. Nu, dacă cel care ar fi trebuit să le declare era el.
O frică și mai mare: dacă, plecând, intervenise în ordinea lucrurilor, scosese un fir și lăsase țesătura deșirată și incompletă?
Sau, mai rău – poate mai rău decât orice: dacă toți anii în care studiase apa se manifestaseră într-un vis, nimic mai mult decât un coșmar, ceva din care să te trezești și de care să te scuturi, o frică manifestată, un simplu exemplu a ceea ce s-ar fi *putut* întâmpla? Dacă își lăsase fiica singură în casă să moară?

Nu conta. Conta doar că, undeva, se putea ca fiica lui să respire, să zâmbească, să doarmă, s-o apuce pe Sandy de ureche, gângurind un mesaj neinteligibil.

Rătăcea pe trotuarele aglomerate și se uita la cer: primăvară la New York, cei dintâi copaci își deschideau frunzulițele, între clădiri se echilibra un albastru curat, nesfârșit. Lalele răsărind în straturile de pe Park Avenue, o femeie râzând la o fereastră deschisă – lucrurile astea păreau imposibile, ireale.
În trei zile și jumătate nu dormise mai mult de douăzeci de minute în șir. În cele din urmă, trupul îi cedă pe podea, lângă pat. Apucă să târască un scaun în fața ușii înainte să-l fure somnul, iar când se trezi, dormise douăsprezece ore. Din ce visase își amintea că Sandy dădea buzna pe coridor spre camera lui, mișcând violent brațul în care nu o ținea pe Grace, ca pentru a alunga niște demoni din cale, cu părul nepieptănat și ciufulit. Era frumoasă în furia ei; îi spărgea ușa cu botul cizmei. În vis, el zăcea pe patul pliabil, iar ea, aplecată deasupra lui, dezlănțuia un torent de blesteme. El își dusese mâinile la față: de pe buzele ei săreau stropi de salivă. Grace începuse să plângă. El s-a ridicat în capul oaselor.
— Nu de față cu copilul, spuse Winkler, iar în vis se simțea copleșit de fericire – fiica lui era teafără, inundația trecuse, o puteau lua de la capăt. Dar Sandy o scutura pe Grace; el s-a ridicat, a luat fetița din brațele mamei, a învelit-o într-o pătură și a ieșit din cameră, cobora pe hol, în spatele lui vocea lui Sandy țipa răgușit, de parcă glasul îi devenise arcul lămpii de sudură, sfârâind și pocnind, iar copilul tot plângea în brațele lui, ajungea în capul scărilor de fier – aveau să plece toți de acolo, aveau să găsească Chryslerul și să meargă acasă, ori să se întoarcă în Anchorage, dacă așa ar fi voit Sandy. Și atunci s-a împiedicat. Îl năpădi groaza. Pătura se desfăcu; scăpată din brațele lui, Grace rămase o clipă suspendată în aer, cu fruntea încrețită. Sandy urla. El încercă să închidă pleoapele, dar în vis erau larg deschise, ca proptite pe scobitori nevăzute. Grace căzu în spirală pe rampa de scări și ateriză cu o bufnitură surdă, ca un ou spart într-un prosop.

Ce este somnul? Ce este veghea? Winkler își studie imaginea în oglindă și-și dădu seama că nu era sigur dacă *atunci* visa – oare din clipă în clipă avea să se trezească și să se pomenească altundeva? Oare umbla în somn chiar atunci? În noaptea aceea, într-o stare vecină cu disperarea, se ghemui în tocul ușii strângând în mâini un litru de cafea. Înțepenise scheletul patului și scaunul în ușă.
De fiecare dată când undeva în clădire se închidea o ușă de bufet, ori se pornea o sirenă, ori se auzeau pași din casa scării, îl scutura un impuls: *Fugi. Fugi și mai departe*. Era doar o chestiune de timp până când avea să se trezească și Sandy avea să fie la ușă, iar el avea să-și omoare fiica.

Dimineața hoinărea prin oraș. Închirie alte două camere de hotel, dar de fiecare dată visul era identic, doar decorul se schimba. În al doilea vis dormea pe un grilaj pe trotuar, în jur se ridicau aburi. Lângă el dormea un alt bărbat, înfășurat într-un fâș portocaliu de plastic. Pe trotuar se apropiau pașii soției, fiecare toc țăcănea în pavaj, ea îl zgâlțâia să se trezească, țipa, el îi lua fetița din brațe, o scăpa, o omora.
Teroarea somnului nu era mai bună decât teroarea trezirii. Mâinile lui păreau unelte palide, străine, nu ale lui. Cheltuise deja 511 dolari din banii lui și ai lui Sandy. Încă un pic și viitorul – zidul ăla negru, colcăitor – avea să sosească.

Se găsea în fața recepției la primul etaj al unui hostel. Din tavan răsunau bocăneli înfundate. Recepționistul avea zeci de tatuaje sub cardigan.
— E tot ocupat. Trebuie să veniți înainte de trei după-masa.
— Plătesc dublu.
— Nu sunt paturi.
— Iau orice. Un dulap.
— N-avem locuri! Îți trebuie proteză auditivă?
Winkler mai rămase un pic în fața biroului, apoi ieși. În seara aceea se lăsase frig, o ultimă zvâcnire a iernii, iar vântul se tânguia printre clădiri. Metrourile care treceau pe dedesubt zguduiau trotuarele. Își strânse mai bine sacoul pe lângă corp. Deasupra orașului, nori nimbus goneau spre mare. Începu să ningă: cristale mici, ude, ce păreau să geamă când traversau aerul.
Se afla în centru, într-o shaormerie non-stop, gârbovit deasupra unei mese, începând să picotească pe antebrațe. Vederea prafului pe o vază cu iriși artificiali, iar apoi un miros când a intrat cineva, aerul rece năvălind înăuntru, un iz ca de metal uns cu vaselină, ca de zloată, fură de ajuns ca să-și dea seama că pătrundea în vis. Ieși din restaurant. Jumătate de cvartal mai încolo, o siluetă într-un fâș portocaliu de plastic își făcea culcuș pe un grilaj. Somnul își înfigea ghearele în Winkler, îi acapara pleoapele; cât de ușor ar fi fost să zacă acolo, rezemat de zid în aburul care se ridica, să moțăie, să lase viitorul să prindă prezentul din urmă.
În loc de asta, o rupse la fugă. Cotea de pe o străduță pe alta, încercând să nu ia aminte pe unde cotea. Îl dureau picioarele, îi ardeau tălpile în pantofi. După vreo zece intersecții trecea de prelatele verde spălăcit ale unei piețe de pe țărmul fluviului; ajunsese la capătul insulei. Pe mol, o macara încărca un cargobot, iar sub reflectoare zăpada cobora în fuioare lente. Se opri gâfâind cu greu, cu genunchii tremurând, cu o durere în gambe de parcă fluierele picioarelor stăteau să-i plesnească.
N-o văzuse pe Sandy de nouă nopți. Un paznic cu o mapă îl conduse la bord și i-l arătă pe căpitan. Vasul se numea *Agnita* – un cargobot comercial

britanic înregistrat în Panama, cu destinația Venezuela. În schimbul a 213 dolari, toți banii care-i rămăseseră, căpitanul se învoi să-l ia la bord.
— Caracas? îl întrebă.
— Oriunde, răspunse Winkler.
Zăpada zbura printre firele de telegraf, cădea printre catargele și antenele din port, dispărând oriunde atingea limanul. Winkler urcă pe puntea teugei și se uită la oraș, cu miile lui de coridoare amuțite. Pe lângă ei trecu o șalupă a poliției portuare, al cărei far lumină un con de zăpadă în zbor. Fulgi mărunți, granulari, se așterneau pe umerii și mânecile sacoului. Ridică manșeta la ochi: forme triunghiulare cu colțuri trunchiate? Secțiuni hexagonale? Întoarse îngrețoșat privirea de la ele.
După vreo oră, macaraua de încărcare se întoarse, iar un remorcher o scoase pe *Agnita* de lângă piloni în apele portului. De la pupă, Winkler privi nava lunecând prin The Narrows[9]. Motoarele porniră cu un duduit; îndărătul navei se stârni clocot. Remorcherul viră și dispăru, luminile Manhattanului se oglindeau pe apa vălurită ca luminile a zece orașe. Avanportul aștepta negru și enorm în fața prorei. Cargobotul șuieră de două ori; undeva zăngăni o geamandură. Depășiră Coney Island și Breezy Point. Nu peste mult timp se mai vedeau doar luminile focurilor de-a lungul țărmului din Jersey, dar în cele din urmă pieriră și ele.
Gheața smălțuia parapetul. Winkler coborî în dormitorul cu paturi suprapuse. Vasul intră într-o mișcare constantă de suiș și coborâș, luată în stăpânire de valurile lungi din larg.

Note

---

1. Tip de nor cumulus, cu dezvoltare mare pe verticală, de culoare gri.
2. Principala insulă a arhipelagului Antilele Mici și a statului Sfântul Vincențiu și Grenadinele.
3. Râu care izvorăște din Munții Chugach din Alaska și se varsă în brațul de mare Cook, traversând orașul Anchorage.
4. Cale navigabilă în nord-vestul peninsulei Alaska, brațul mai îngust al golfului Cook.
5. Cel mai înalt vârf din America de Nord, cu o înălțime de 6 194 de metri. Se numește și Denali.
6. Strat gros de nori cu întindere orizontală foarte mare, în culori care merg de la gri deschis la gri închis, niciodată albi. În general aduc precipitații persistente, care pot dura câteva zile.
7. Tip de nori de altitudine medie cu straturi albe sau gri și aspect difuz, vălurit sau ridat.
8. Tip de nori cu dezvoltare verticală amplă, asociați cu furtuna și instabilitatea atmosferică.
9. Strâmtoare care separă districtele Brooklyn și Staten Island în New York, formată din canalul principal de vărsare a râului Hudson în Oceanul Atlantic.

CARTEA A DOUA

1

Florile de gheață, ca o pădure albă miniaturală, luminată de soare din spate, brodau partea de jos a ferestrei. Dendrite, agregate de cristale, pene de gheață – o varietate infinită. Ciudat să te gândești că cele câteva milioane de molecule de apă, înghețate acum pe fuzelajul unui Boeing 757 în zbor spre Miami, puteau fi, ipotetic, aceleași molecule care se infiltraseră prin crăpăturile fundațiilor casei, molecule pe care Sandy le absorbise cu un prosop și le storsese în curte, se evaporaseră, deveniseră nori, se condensaseră și căzuseră iarăși pe pământ.

Ce e timpul? scrise în carnet. *Timpul trebuie neapărat să curgă în succesiune – de la început la mijloc, la sfârșit – , ori asta-i doar o modalitate de a-l percepe? Nu cumva timpul are capacitatea să se împrăștie, să congeleze și să se retragă? Nu cumva timpul e ca apa, parcurgând la nesfârșit un circuit de stări?*

Se apropie o însoțitoare de zbor care îi ceru să coboare oblonul. Începea filmul. Femeia de pe scaunul din mijloc rupse punguța de plastic cu căștile și le băgă în urechi. Winkler își scoase ochelarii și șterse lentilele.

Înainte de Darwin, înainte de Paracelsus, chiar înainte de Ptolemeu, de când exista memoria, oamenii o știuseră mereu într-un cotlon al inimii: trăim în albia unor oceane străvechi. Ne-o spun groaza noastră de înec, poveștile despre strămoși izbăviți din potopuri: *La început, Dumnezeu a despărțit vaporii, făcând cerul de sus și oceanele dedesubt.* Sfârșitul lumii avea să fie tot apos: o furtună decisivă, o maree purificatoare, ghețari măcinând totul în cale.

Suprapunere, succesiune, simultaneitate – cât va fi asudat Noe lovind cu ciocanul ca să-și întocmească pluta în timp ce primele picături de ploaie loveau deja acoperișurile vecinilor.

Zgomotul motorului montat pe aripă în dreptul ferestrei sale era un clipocit continuu, ca un cântec de leagăn. Cerul, albastru spălăcit, aparent infinit, trecea domol pe lângă ei.

Cu un sfert de secol înainte, *Agnita* traversase cenușiul brutal al Atlanticului, deplasându-se în direcția opusă. La șase ore după plecare, soarele se ridica pe orizontul mării. Winkler a urcat pe punte și a privit ultimii pescăruși survolând deasupra bigilor.

Verdele oțelit din Blake Ridge[10], algele plutitoare din Curentul Golfului. Nu văzuse niciodată atâta cer, atâta apă. Lângă Bahamas, o vijelie lovi coca

navei cu valuri șuierătoare de hulă, iar Winkler se agăță de parapet, galben ca ceara, chinuit de răul de mare pe nava care se legăna sub el. Își făcură apariția crâmpeie de amintiri: Sandy ieșind din First Federal în ger, strângând în jurul feței marginea îmblănită a glugii; felul cum începuse Grace să ridice ochii când intra el într-o încăpere; Herman Sheeler aplecat deasupra biroului, notând cu creionul o întâlnire în calendar: *Hochei. Miercuri, 16:00.*

Sandy, presupunea Winkler, va fi înclinând acum spre ultimatum. Și-o imagină în prima noapte înapoi acasă, scoțând perne la uscat pe verandă, întinzând perdele pe gardul din spate. Câte sedimente și cât mâl trebuiau pompate din atelierul ei de la subsol?

Va fi telefonat la poliție și la Channel 3; va fi făcut o listă cu reparațiile necesare; va fi stat în prag, privind spațiul dinaintea gardului viu, unde ar fi trebuit să se afle Newportul. Poate avea să bată în scânduri ușa subsolului și să lase Copacul Paradisului sub apă, ca pe o Atlantidă.

Avea să primească telegrama; poate o va rupe în bucăți, ori se va holba la ea cu ochii mari, făcând da sau nu din cap. La un moment dat va trebui să răspundă la întrebări grele, incomode: din partea vecinilor, din partea reprezentanților companiei de asigurări. El *unde* e? Probabil că deja îndesase rufele lui Winkler în cutii și le lipise cu scotch.

Sau organiza înmormântarea. Ori casa fusese distrusă, iar ea și Grace erau de-acum la jumătatea drumului spre Columbus, spre California ori Alaska. Sau era moartă, înțepenită sub apă, încolăcită în crengile unui copac lângă Grace, mamă și fiică, cu părul mlădiind în curent asemenea cernelii.

Câtă cruzime în toate aceste conjecturi. Era pur și simplu prea slab? Prea înfricoșat? *Voise* să fugă? Poate și ea fugise. Poate se bucura că Winkler plecase: gata cu foitul în pat noaptea, gata cu somnambulismul, nu se mai trezea găsindu-și soțul privind în gol sertarul cu șosete. Poate că ea și Herman corespondaseră tot timpul, când Winkler era la serviciu, când Winkler dormea. Poate, poate, poate.

Simplul gând la Grace îi trimitea un voltaj prin craniu. Încă de pe atunci, la douăsprezece nopți după ce-și văzuse fiica ultima oară, când continentul se îndepărta constant, o părticică din el înțelegea că poate va fi cu neputință să se întoarcă. După o bucată de timp – o lună, poate șase luni sau un an –, Sandy avea să-și revină și să împietrească, iar apoi avea să termine cu el, să termine de tot, să trăiască din nou în prezent, angajându-se casieră la o casă de economii și împrumut, văzându-și de sculpturi. El avea să fie surghiunit într-un trecut pe care mai bine să-l ferece și să-l îngroape, un copac al paradisului în subsol, un cadavru pe fundul unui lac. Grace – dacă supraviețuise – avea să întrebe despre el și Sandy avea să-i spună că era un derbedeu, un nimeni.

Orele se târau cu încetinitorul. Noaptea, stelele se răspândeau pe cer în mulțimi insondabile și răzbăteau prin beznă, căzând rând pe rând dincolo de mare pe măsură ce altele noi răsăreau la orizontul opus.

Majoritatea membrilor echipajului erau brazilieni; ofițerul secund era britanic. Pasageri plătitori nu mai erau decât trei comercianți malaezi de piper, care șușoteau pe ascuns între ei în teugă, ca niște complotiști care plănuiesc o deturnare. El îi evita pe toți – dacă încerca cineva să intre în conversație? *Ce faci? Unde te duci?* N-avea răspuns la nici una din întrebări. La masă alegea din ofertele zilnice ale bucătăriei de bord: brânză la grătar, cârnați fierți sau niște budinci informe, pe care vibrațiile navei le făceau să tremure grotesc. Somnul, dacă sosea, sosea neputincios, iar Winkler intra în el ca într-un șanț necuprinzător. Când se trezea, se simțea mai epuizat ca niciodată. Bărbații din jur sforăiau în cușete. Apa vuia prin țevăria vaporului.

Vastele întinderi albastre ale Mării Sargaselor. Strâmtoarea Windward. Antilele. Caraibele. Începură să apară iarăși păsări: mai întâi o pereche de fregate survolând prora; apoi lupi de mare; în sfârșit, un escadron de pescăruși peste puntea teugei. Pământul se zări în a șaptea zi: un trio de insule plutind în negură la vreo treizeci de mile spre est.

Agnita a andocat în vreo cinci, șase porturi. În fiecare, ofițerii vamali furnicau prin calele vasului și plecau cu șpăgi: lăzi cu whisky *single-malt*, o mașină de tuns iarba, un tricou de la New York Yankees. A încărcat cereale în Santo Domingo și zahăr în Ponce[11]; a descărcat saltele la Saint Croix[12], un buldozer în Montserrat[13], trei sute de toalete de porțelan în Antigua[14].

Într-o zi pe la amiază, în timp ce vasul era pilotat din larg spre al nu știu câtelea port, Winkler urcă pe punte și se duse lângă parapet. Se apropia o insulă abruptă, cu umerii largi și verzi ai unui vulcan în extremitatea nordică. Marea era neobișnuit de calmă, iar mișcarea ondulatorie a valurilor despicate de prova oglindea o imagine tremurătoare: coca gri înaltă, întreruptă doar de manșonul nării de ancoră de la tribord. Apoi șirul găurilor de drenaj și bara subțire a balustradei; și, în sfârșit, silueta mică și nesubstanțială a lui Winkler, ținându-se strâns de ea.

Era portul comercial din Kingstown, Saint Vincent. La vreo trei mii de kilometri de Ohio, dar la fel de bine puteau să fi fost și un milion. Suficient de departe.

A debarcat la adăpostul a trei containere cu piese de tractor și s-a refugiat nu departe de debarcader într-un hotel dărăpănat, cu acoperișul parțial surpat și cu câteva păsări cântătoare care-și curățau penele în giurgiuveaua ferestrei. Într-o oră, *Agnita* a șuierat de două ori și a pornit. A urmărit-o cu privirea până la orizont, cum au dispărut dincolo de curbura mării mai întâi coca, apoi suprastructura albă, în cele din urmă vârfurile coșurilor.

2

Pantele dealurilor din Saint Vincent erau un smarald încărcat de prevestiri, peticit cu umbre de nori și verdele mai deschis al lanurilor de trestie. De la fereastră vedea un rând de magazii de tinichea, o fabrică de prelucrare a arorutului, un teren de fotbal cu două porți fără plase. Pe versanți stăteau agățate pâlcuri de case în culori pastelate. Un miros siropos, melancolic, pe care Winkler îl asocia cu cel de carne veche, îmbiba aerul. Fregate planau pe curent cu mult deasupra portului.

În prima noapte s-a plimbat pe un teren de golf cu nouă găuri, lăsat în părăsire în spatele hotelului, unde pe zonele de *fairway*[15] creșteau niște plante ciudate, spinoase, cu capetele plecate și tulpini înalte de aproape doi metri; iedera se cățăra peste teurile mingiilor; o familie de țigani într-o tabără semipermanentă acolo unde fusese al treilea *green*. Nu ardeau multe lumini, cu excepția focurilor de pe plaje, a lămpilor de pe catargele iahturilor și a unei duzini de lanterne duse de navetiști nevăzuți, pendulând prin frunziș ca niște stele rătăcite.

Palmierii fremătau. Sunete infime căpătau o importanță distorsionată: o pietricică zornăia sub pantof; ceva foșnea în tufiș. Pe crengi orăcăiau broaște. Se întreba dacă nu fugise nu doar din New York, ci și din prezent.

În peretele poștei era înșurubat un semn de telefon public. Se rezemă cu spinarea de poarta de la intrare și începu să intre și să iasă dintr-un șir de coșmaruri. Dimineața, o femeie îmbrăcată din cap până-n picioare în denim îl trezi înghiontindu-l cu vârful piciorului. De gât i se legăna un crucifix: o cruce mare cât palma, cu un Isus costeliv sudat deasupra.

— Trebuie să dau un telefon, zise el. Vorbiți engleză?

Ea încuviință lent din cap, de parcă și-ar fi cumpănit răspunsul. Avea pomeți înalți și severi; părul negru, drept. Poate spanioloaică? Argentiniană?

— Trebuie să sun în America.

— Suntem în America.

— În Statele Unite.

— Douăzeci de E.C.[16]

— E.C. Ce-s ăia E.C.?

Ea râse.

— Bani. Dolari.

— Pot să sun cu taxă inversă?

— Vor accepta apelul?

Ea râse din nou, descuie poarta și îl lăsă în oficiul poștal. El scrise numărul pe o hârtiuță; ea se duse în spatele ghișeului, vorbi un moment în receptor, după care i-l întinse. Winkler auzea pe linie bâzâitul și pârâitul de pe kilometri de cabluri, un zgomot de mii de întrerupătoare acționate. Se auzi un sunet ca de zăvor închis, apoi, miraculos, țârâitul.

Îl uimea ideea că o succesiune de sârme sau poate de impulsuri prin satelit mergeau efectiv din insula aia hăt până în Shadow Hill, Ohio… cum era cu putință? Pe de altă parte, el nu era chiar așa departe, nu încă. Își imagina telefonul pe peretele din bucătărie cu o claritate devastatoare: urme de degete pe receptor, plasticul reflectând un romb de lumină din fereastră, țârâitul mecanic al soneriei. Ce oră o fi fost acolo? Oare soneria o s-o trezească pe Grace? Oare casa era încă umedă? El o fi fost concediat? Sosise vreo despăgubire de la asigurări?

Winkler era aproape sigur că plecase de optsprezece zile. Și-o închipui pe Sandy în pijamale, târșâindu-și picioarele spre telefon. Aprindea becuri, își dregea glasul, ridica receptorul din furcă – avea să vorbească imediat cu el.

Linia bâzâia întruna: o imitație de țârâit cu care nu era obișnuit. Își simțea limba-n gură ca o punguță cu nisip. Telefonul sună de treizeci, de treizeci și una, de treizeci și două de ori. Se întrebă dacă nu cumva casa era scufundată sub apă, pe fundul unui lac nou format, iar telefonul atârna în continuare stupid pe perete, cu cablul legănat de curent, în timp ce prin bufete înotau plevuști.

— Nu răspunde nimeni, spuse operatorul. Nu era o întrebare. Poștărița îl privea nerăbdătoare.

— Să mai sune doar de câteva ori.

Zidul poștei era alb și încins de soare. Silozul unei mori de trestie de zahăr, dureros de strălucitor, se înălța deasupra orașului. La un chioșc a făcut troc cu un bărbat care vorbea atât de răgușit și repede, că Winkler n-a priceput o iotă. Winkler îi dădu sacoul și se alese cu un merluciu sărat, un ananas și două borcane de gem pline cu ceva ce el bănuia că ar fi fost Coca-Cola, dar s-a dovedit a fi rom.

Două femei care treceau cu niște coșuri l-au salutat rușinoase din cap. Le urmări o vreme pe o stradă nepavată, apoi coti și coborî printr-un mărăciniș la o plajă. Dinspre recif susurau vălurele verzi. Când și când dinspre copacii dinapoia lui i se părea că aude glasuri, dar nu era sigur, fiindcă acolo era întuneric chiar și în plină zi. Din vârful dealurilor răzbăteau tălăngile caprelor care pășteau agale.

Pe sub briză se strecura mirosul ăla dulceag de hoit. Merluciul fusese uleios și i se răsucea în mațe. Ridică un borcănel de rom și se uită îndelung la el. Prin cilindru pluteau scame cenușii de sedimente.

O singură dată se mai îmbătase, la o petrecere a catedrei de chimie când, într-un puseu de introversiune, se autoizolase pe uscătorul din spălătoria gazdei și dăduse pe gât patru pahare consecutive de punci. Camera începuse să se învârtească, lent și inexorabil, iar el ieșise prin garaj și vomitase într-un nămete de zăpadă.

Nori vagi de țânțari roiau în jurul copacilor. Sorbi din rom de dimineață până după-amiază și nu se ridică de pe nisip decât ca să se ușureze în mare.

Pe înserate, puseră stăpânire pe el vise ciudate, cu ochii deschiși: o fată brunetă căra un sac prin pădure; o barcă cu vâsle se răsturna sub el; femeia de la poștă se ruga în fața unei jumătăți de avocado, crucifixul ei se bălăngănea în lumină. Visă lacuri înghețate și trupșorul lui Grace prins sub apă și inima unui animal fierbinte care-i zvâcnea în pumn. În sfârșit, visă tenebre, o absență profundă și sufocantă a luminii, iar pe tâmple, o presiune ca a apei adânci. Se trezi cu nisip pe buze și pe limbă. Soarele se înălțase aproape pe umărul insulei – cerul părea identic cu cel din dimineața precedentă. Aceeași moară de trestie stătea strălucitoare și albă în lumina orbitoare.

Altă zi. Lângă el, un melc micuț își croia drum pe buza unui borcan de rom gol. Visul lui – tenebrele asfixiante – se disipa cu lentoare. Puncte negre îi traversau câmpul vizual. Se ridică și înaintă cu băgare de seamă prin dumbrava din spatele plajei.

Pe o ulicioară dindărătul unui șir de cocioabe culese lămâi dintr-un copac noduros și mușcă din ele ca din mere. De undeva apăru o băbuță care țipă la el și îl amenință cu o cârpă de șters pe jos. Winkler își văzu de drum.

În zilele următoare telefonă de vreo zece ori la casa din Shadow Hill Lane – toate apelurile rămaseră fără răspuns; de fiecare dată implora operatoarea să mai lase să sune de câteva ori. S-a întrebat iarăși dacă nu cumva cargobotul îl transportase într-un alt moment în timp, într-un viitor sau într-un trecut care nu coincidea cu timpul din Ohio. Unde se afla el era o zi ca toate celelalte: un cer fierbinte, orbitor, în copaci ciripeau mierle, bărcile ieșeau ori se întorceau încet în port. În Ohio ce zi o fi fost? Poate era cu câțiva ani înainte – poate, cumva, era tot martie, poate dormea încă în patul lui, la etaj, lângă Sandy, iar Grace dormea dusă în camera ei, pe când cele dintâi picături de ploaie se îngrășau în nori.

Dar era aprilie 1977. Acasă curtea se trezea la viață, inundația se ștergea din amintire. Oare o îngropau pe Grace? Poate înmormântarea avusese deja loc și acum mai rămâneau doar cutiuțele pentru oferte în memoria ei lângă casele de marcat, un mormânt și anunțurile priveghiului, pe care unii vecini le ținuseră prea mult pe blaturile din bucătărie, iar acum îl aruncau cu o urmă de vinovăție la gunoi. Grace Pauline Winkler: 1976–1977. N-am apucat să te cunoaștem cum se cuvine.

Cei de la biroul American Express i-au spus că nu dădeau de soția lui ca s-o întrebe dacă îi va expedia bani. La bancă, un individ înalt și vinețiu la față îi spuse că nu putea accesa contul sau economiile lui Winkler fără un pașaport valabil.

— Tehnic vorbind, domnule, șopti el teatral, făcând cu ochiul, un telefon să dau și vă iau pe sus cei de la Imigrație.

Și-a amanetat cureaua; și-a amanetat șireturile pantofilor. A mâncat cornuri învechite rămase nevândute la brutării, o duzină de portocale cu pulpa albă

găsite la tomberon. Când nu mai îndura setea, lua câte o dușcă din al doilea borcan de rom: dulce, gros, dureros.

Într-un moment de curaj i-a cerut femeii de la poștă să formeze numărul lui Kay Bergesen, producătoarea emisiunii de știri „News at Noon“ la Channel 3. Kay acceptă convorbirea cu taxă inversă.

— David? Ești pe fir?

— Kay, ai auzit ceva?

— Alo? David, nu te aud!

— Kay?

— Se aude de parcă ai fi în Africa sau așa ceva. Uite ce-i! Trebuie să vii aici. Cadwell e cătrănit rău. Dacă nu te-o fi concediat deja…

— Ai vreo veste de la Sandy?

— … ai dispărut pur și simplu. N-am auzit nici pâs, ce era să ne închipuim? David, trebuie să-l suni pe Cadwell în clipa asta…

— Sandy, zise Winkler lăsându-se fără vlagă de peretele poștei. Și Grace?

Kay zbiera:

— … se pierde legătura, David! Sună-l pe Cadwell! Eu, de una singură, nu pot…

Douăzeci și una de zile de când plecase din Ohio. Douăzeci și două de zile. A încercat la vecinul Tim Stevenson, dar n-a răspuns nimeni; a încercat iar la Kay, dar nu apucă să deschidă gura, că legătura se întrerupse. Femeia de la poștă ridică din umeri.

După-amiezile pe insulă se stârneau furtuni, iar el se adăpostea la marginea micii lui plaje, sub frunzele joase de palmier. Cu fiecare oră părea că în cap îi ajungea mai puțin sânge, că inima nu mai făcea față circulației, de parcă locul ăla îl ținea în puterea unei forme mai puternice de gravitație. Noaptea, la mal ieșeau meduze mici care se contractau în nisip ca niște plămâni bizari, translucizi. Puricii de nisip îi explorau picioarele. Începu să doarmă intervale mai lungi, iar când se trezea, același vis al tenebrelor se risipea încet, parcă reticent să plece. Undeva dincolo de recif fierbeau și scuipau fulgere. Winkler se întorcea pe partea cealaltă și dormea mai departe.

3

Se găsea de șase zile în Saint Vincent când se duse la poștă și îi întinse ceasul de mână femeii de la ghișeu.

— Trebuie să mai dau un telefon.

— Nu vreți cu taxă inversă?

— Nu la numărul acesta.

— Și au să vă răspundă?

Femeia izbucni în râs.

— Da’ ce mama dracului!

Zâmbetul femeii păli. Duse o mână la crucifix.

— *Permiso*, spuse. Îmi cer scuze. N-ar trebui să fac mișto. Studie ceasul cu brațul întins, simulând interes. Deschise și închise catarama; mijea ochii la secundarul care stătea nemișcat pe cifra nouă. Cu ăsta ce să fac?
— Să vedeți cât e ceasul. Să-l vindeți. La piață nu l-au acceptat.
Femeia trase cu ochiul la bărbatul slăbuț care gestiona oficiul, dar el răsfoia un ziar și nu era atent.
— E stricat?
— Merge. S-a udat un pic. Trebuie doar să se usuce.
— Nu-l vreau.
— Vă rog!
Ea se uită iar peste umăr.
— Două minute.
Winkler dictă numărul de acasă al lui Herman Sheeler, în Anchorage, ea formă și îi întinse receptorul. După primul țârâit, el se gândi să dea telefonul înapoi și să-i zică femeii că nu era nimeni acasă, dar apoi auzi receptorul ridicându-se la capătul celălalt și era Sandy.
Linia avea o întârziere din cauza satelitului. Cele două silabe ale ei – Alo? – s-au repetat, metalice și distante, de parcă ar fi vorbit printr-o conductă subterană. Undeva în conexiune se reverberă un piuit electronic. Lui Winkler i se puse un nod în gât și un moment lung crezu că nu va fi în stare să vorbească. Aprilie în Anchorage, se gândi. Vântul suflând în ușa garajului, zăpada topită alunecând de pe acoperiș. Litografia cu păstrăvul din vestibulul lambrisat.
— Alo? făcu Sandy iarăși.
Winkler își sprijini capul de perete.
— Aici David.
Tăcere. Avu senzația că Sandy pusese palma pe receptor.
— Sandy? Mai ești?
— Da.
— Ești bine? zise el.
— Cum adică dacă sunt bine?
— Vreau să spun că ești bine. În viață. Mă bucur!
Linia fâsâi; se auzi piuitul.
— În viață?
— Am tot încercat să sun acasă.
— Nu-s acolo.
— De când ai plecat? Te-ai întors la el?
Ea nu răspunse.
— Sandy? Grace e acolo? Grace e bine?
— Ai plecat. Ai plecat pur și simplu.
— Grace e cu tine? E bine?
Se auzi receptorul izbindu-se de un raft, poate de podea. O secundă mai târziu îi răsuna în ureche vocea lui Herman.

— Să nu mai suni aici! Fă-ți un control la cap! Ai nevoie de ajutor! Înțelegi?
Apoi un clic și zgomotul static se întrerupse.
Winkler rămase o clipă în loc. Simțea peretele cald și ud pe frunte. Aerul mirosea a vopsea proaspătă. Prin fața ochilor îi trecu subit imaginea lui Sandy în pragul acelei case, în pijamalele imprimate cu urși polari pe sănii, picioarele goale albindu-se de frig.
— S-a întrerupt, reuși să spună.
Femeia răspunse cu voce joasă:
— Voi forma iar.
Telefonul suna și suna. În cele din urmă cineva a răspuns, apoi a închis.
El ascultă un moment spațiul mort pe linie, apoi dădu receptorul înapoi.
— Doamne! zise femeia. Așezați-vă o clipă! Strângea receptorul la piept peste crucifixul ei mare. Vă fac un ceai!
Însă Winkler făcuse deja stânga împrejur și ieșea pe ușă împleticindu-se în lumina verde pulsantă. Ce-i mai rămăsese? Cămașa se întărise de transpirație și jeg; genunchii îi ieșiseră prin pantaloni. Avea un borcan de rom și, în buzunar, trei dolari est-caraibieni care n-ajungeau de nimic: poate de-o pungută de covrigei, de-o conservă de carne presată.
Mai jos de oraș, oceanul sclipea ca o tavă imensă de cositor și soarele bătea ucigaș în el. Winkler se opri în mijlocul străzii Bay și își ținu multă vreme palmele pe genunchi. Asfaltul părea să tremure așa cum tremură o imagine reflectată în apă. Înăuntrul lui începuse o amețeală lentă. Avea senzația ciudată că lumina din cer îi pătrundea cumva în piele și penetra cavitățile organismului. Încă un pic și n-ar mai fi fost capabil s-o conțină.
Duse o mână la gură și vomă. Un bărbat care trecea pe o bicicletă îl ocoli cât colo. Doi băieței îl arătară cu degetul și își acoperiră gura cu poala tricourilor. Fațadele pastelate ale vitrinelor păreau să-l privească pieziș. Undeva în port se auzi șuierul unui vapor. Winkler apucă împleticit pe străduța îngustă care ducea în sudul orașului. Toate celulele din corp se decuplează, gândi. Toți neuronii s-au sfârtecat.
Era așa o lumină, că nu putea ține ochii deschiși mai mult de câteva secunde. Un autobuz pe care scria RĂBDARE ȘI DUMNEZEU, plin cu femei somnoroase la ferestre, hurducăi pe alături și-l umplu de praf. Găsi cărarea care pornea din drum și porni cu greu prin vegetația deasă. Ajuns pe mica lui plajă, îngenunche și privi norii orizontali ferfenițiți care se apropiau. *Cumulus humilis fractus*, se gândi. Tot ce știu e inutil.
Se ghemui în nisip dârdâind. În ceasurile următoare se trezi de două ori simțind mâinile cuiva în buzunare și întinse mâna să-l apuce de încheietura mâinii, dar omul dispăruse. Primul îl jefuise de restul de bani și Winkler se întreba ca prin ceață ce găsise al doilea. În reprize de vise în care nu știa sigur dacă era treaz sau dormea, vedea cohorte de crabi fofilându-se pe

plajă, galopând pe picioarele lor acuminate printre bălțile lăsate de maree, oprindu-se, luând-o iar din loc.

4

Se trezi în miros de carne și molfăit de gingii. Lângă el stătea pe vine un bărbat pântecos care înfuleca de zor orez cu oaie, de-abia oprindu-se să înghită. În spatele insulei se întindea o fâșie de lumină galbenă. Printre stânci, bălțile mareei reflectau cercuri fragmentare de cer. Winkler nu mâncase de două zile, iar sunetele înecate în salivă ale insului care mesteca îi întorceau stomacul pe dos.
Bărbatul zise:
— Puteam și să te fur!
Winkler încercă să-și echilibreze capul pe genunchi, dar degeaba.
— M-au furat deja, zise el.
Vocea i se sparse și i se părea vocea unui străin. Burtosul ridică din umeri și continuă să mănânce; cerul acumula lumină.
— Ce zi e?
— Duminică.
— Care duminică?
— Duminica Paștelui. Na de-aici!
Avea un accent spaniol. Îi întinse orez înfășurat într-o frunză galbenă lucioasă. Winkler o duse la nas și o dădu înapoi.
— Mănâncă!
Winkler ridică din nou frunza, închise ochii și luă un colțișor. Avea gura complet uscată. Boabele de orez păreau niște oscioare între molari.
— Soția mea, zise bărbatul. Soma. Se întrerupse, poate așteptând o reacție din partea lui Winkler. Încruntă fruntea. De-o săptămână nu doarme! Zice că Paștele înseamnă uitare. Nu! Înseamnă – pocni din degete, căutând cuvântul – dare. Iertare.
Winkler mesteca dumicatul cu băgare de seamă. Dinții se slăbiseră în gingii și simțea că pot să-i cadă în orice moment.
— Mănâncă și frunza, îl sfătui bărbatul.
Winkler o studie: groasă, lucioasă, un fel de frunză lată și galbenă de rododendron. Făcu semn că nu.
Bărbatul o luă, o împături cu grijă în patru și o mâncă.
— Face bine la intestine, comentă și zâmbi. Își șterse degetele pe pulpe și se ridică. Mă cheamă Felix. Felix Antonio Orellana.
Îl apucă pe Winkler de mână și-l trase în picioare. Dâre de lumină se prelingeau încet dinaintea ochilor lui Winkler.
— Sunt bucătar. Am gătit la Moneda, în Santiago de Chile. O dată am gătit pentru *el presidente* cubanez Fidel Castro. Am făcut supă *callaloo*[17] și el m-a chemat din bucătărie să-mi spună că era fabuloasă. A folosit exact

cuvântul ăsta: *fabuloso*. Mi-a zis că voia să trimit rețeta bucătarilor lui. Felix dădu aprobator din cap un moment. I-am trimis-o, bineînțeles. Haide!

Îl conduse pe Winkler de-a lungul plajei și peste câteva valuri de pământ înțesate cu struguri de mare. Winkler avea picioarele umflate în pantofi și își simțea capul prost ancorat de gât, de parcă stătea să se rostogolească. În ciuda burdihanului, Felix umbla cu ușurință și repede, echilibrându-și trunchiul pe niște picioare agile, ca de pui; de câteva ori fu nevoit să se întoarcă și să-l aștepte pe Winkler. Coborâră într-un golfuleț. La prova unei canoe lungi, cu o cocă largă, o fetiță desculță, de vreo cinci anișori, azvârlea cu pietre în mare.

Felix spuse fetei ceva ce Winkler nu pricepu, iar ea sări în apă, controlând prova cu mâna pe copastie.

— Te rog, spuse Felix gesticulând spre barcă. Te ducem acasă. Arătă cu bărbia înspre mare. Nu-i departe.

Fundul bărcii era încărcat cu lăzi de mâncare și cărbune. Winkler se alipi de banca din mijloc, iar Felix se înghesui între lăzi și apucă echea. Fetița împinse barca de pe nisip și intră în apă până ce aceasta începu să plutească liber, apoi își luă avânt și sări și ea înăuntru. La pupă atârna un motor suspendat ruginit. Felix trase rapid coarda de două ori, motorul tuși, scoase fum și porni.

Pe măsură ce barca prindea viteză, prora se ridica. Winkler văzu pantele verzi din Saint Vincent rămânând în urmă. În fața prorei săltau pești zburători, rămâneau în aer pe lungimi mari, după care se înfigeau iar în apă. De undeva din cămașă Felix scoase o butelcuță, deșurubă capacul cu o mână și bău cu aer meditativ. Părea să se îndrepte spre o insulă, un cocoloș negru la orizont.

Din cauza soarelui strălucitor de dimineață, a frământării apei și a salturilor făcute de ochelari pe nas, Winkler își pierdea când și când vederea. Orizontul sărea și se înclina. În gât i se ridică un gust acru și simți că se albește la față. Se întoarse și scuipă. Când ridică ochii, o văzu pe fată zgâindu-se la el cu ochi scânteietori:

— *¿Mareado*[18]*?* strigă ea.

Winkler întoarse privirea și înghiți.

Insula se apropia; putea distinge copaci, un siloz de trestie, câteva case răzlețe pe liniile de coastă. Părea mai mică decât Saint Vincent și mai puțin râpoasă, cu trei dealuri verzi tivite cu negru, pitice în comparație cu marea și cerul.

Chiar când Winkler simțea că nu mai putea suporta greața, Felix dădu drumul la accelerație și lăsă motorul la turație minimă.

— Recif, anunță el.

În fața prorei insula dispăru, reapăru și dispăru iarăși. Coamele valurilor spumegau și se spărgeau dinaintea lor. Privind într-o parte, Winkler văzu

formele întunecate ale coralilor lunecând dedesubt. Trecură pe lângă o geamandură de semnalizare verde și ponosită, care dănțuia printre talazuri. Barca ambardă; pentru o clipă, elicea ieși din apă, scoase un fluierat și intră la loc. Fata chiui:

— E periculooos! Și zâmbi larg către Winkler.

Felix părea imperturbabil. Acceleră motorul în viteză și începură să gonească, aproape zburând peste corali. Canoea încărcată sălta de-ți venea rău. Pentru un moment scurt, Winkler se pomeni holbându-se peste proră la un zid de apă înspumată. Dar imediat ajunseră într-o lagună. Barca se stabiliză. Valurile lungi se spărgeau placid îndărătul lor. Fata se uită la Winkler, el dădu din cap ca să-i arate că se simțea bine, iar ea râse.

— Nu? întrebă ea. Gata?

Au acostat la un debarcader, cu un chei putred întins peste un golf calm și câteva pirogi în culori pastelate împrăștiate ici colo. De partea cealaltă, sub copaci, se găsea un pâlc de bordeie pescărești.

— Toată lumea-i în port, zise Felix. Pentru regată.

Opri motorul, iar fetița sări pe peretele cheiului și legă barca. Fără un cuvânt, începură să-și transporte cumpărăturile la mal și în curând toți trei porniră, încărcați cu bidoane și cutii, pe un drumeag de pământ, lat de un metru, străjuit de ambele părți de iarbă înaltă, deasă. Ocazional, de-a lungul drumului se iveau case albe, micuțe și neîngrijite, cu acoperișuri din tablă ondulată. Câteva capre se țineau după ei, iar din praguri copii oacheși îi priveau trecând și o strigau pe fetiță, care le răspundea așijderea. Soarele îi urma peste vârfurile copacilor. Picioarele lor iscau norișori de colb roșiatic. Winkler căra o cutie cu vinete și venea după burtosul de Felix și fiica lui, ambii cu poveri mai mari decât a lui.

În cele din urmă se opriră în fața unei căsuțe azurii străbătute dintr-un colț în altul de o crăpătură subțire, ca și cum o mână gigantică coborâtă din cer ar fi rupt și ar fi înlocuit jumătatea de sus. Felix lăsă lăzile jos.

— Acasă, spuse el.

S-au oprit în fața ușii, iar Felix s-a aplecat să-i spună fetiței ceva. Ea scoase dintr-o cutie o rochiță albă curată și o trase peste tricou. Prin curte zburătăceau și se agitau printre picioarele lor o amestecătură de găini cu carne ațoasă, judecând după înfățișare. Felix scoase din nou butelcuța și o goli în gură. Apoi își trecu un pieptene prin păr, i-l dădu fetei, care îl smuci o dată prin coama ei și îl întinse lui Winkler.

Înăuntru, trei băieți, de vreo opt, nouă ani, în tricouri albe identice, jucau arșice pe dușumeaua de pământ bătucit. În spatele lor, pe un scaun, îmbrăcată cu rochie și eșarfă galbene, citea o femeie. Femeia de la oficiul poștal din Saint Vincent, o recunoscu Winkler. Ea lăsă cartea din mâini, se ridică și îi întinse dosul palmei.

— Eu sunt Soma. Paște fericit!

Winkler rămase un moment cu gura căscată. Ea râse. El îi luă mâna. Soma a aliniat copiii unul câte unul, i-a prezentat, și fiecare i-a strâns timid mâna, fără să se uite în ochii lui.
Apoi Soma trecu în fața lor și făcu un fel de plecăciune pe jumătate.
— Îmi pare rău pentru gluma mea de la poștă! Îmi cer iertare.

Felix îi expedie pe băieți în curte și despachetă lăzile cu alimente.
— Tu, zise el, gesticulând cu un cuțit spre Winkler. Taie astea!
Îi dădu lui Winkler un sac de cepșoare galbene, iar Winkler se duse la blat și începu să curețe și să taie felii.
De două ori s-a aplecat deasupra blatului, cu lacrimi în ochi, înghițind bilă. Fetița, o miniatură a mamei ei, îl privea de cealaltă parte a ferestrei, cu degetele vârâte printre ochiurile sârmei.
Pereții casei nu erau zugrăviți. Ici și colo atârnau câteva fotografii: un oraș pe fundalul unor munți albăstrii prăpăstioși, o pășune deluroasă cu niște corturi, o imagine plastifiată a Fecioarei, înveșmântată în mantie albastră, zdrobind un șarpe sub sanda. În colțurile camerei centrale zăceau teancuri de cărți, majoritatea în spaniolă: *La iglesia rebelde*, *Armas de la libertad*, *Regional Socialism in Latin America*. Iar pe pervazuri stăteau bărcuțe cioplite neîndemânatic: machete de slupuri și iole, bărci lungi cu multe perechi de vâsle, o gabară – unele cu fungi minuscule de alamă, eche din lemn de balsa, cu manevre de greement încropite din sforicele.
Felix gătea într-o stare vecină cu frenezia, trântind tigăi, inhalând abur, în răstimpuri cânta de mama focului. Își ștergea sudoarea de pe frunte pe antebraț, șterpelea câte o dușcă dintr-o sticlă fără etichetă, ascunsă în spatele lăzii cu cărbuni. Îi ordonă lui Winkler să taie vânăta în felii lungi, fine, supraveghind fiecare felioară.
— Subțiri am zis! Mai subțiri!
Felix le lua ca pe niște hârtiuțe ciudate, ude, le rumenea într-o crăticioară până deveneau crocante și le băga între foi de ziar. Prepară un elaborat sos chutney de mango. Opări și jumuli niște găinușe, presără un strat gros de piper și le băgă în cuptorul cu cărbuni. Din depărtare, de dincolo de copaci, răzbătea bubuit de artificii. Băieții se întoarseră peste o oră, roșii la față și transpirați, iar Felix scoase găinușele sfârâind din tăvile lor.
— Okay, făcu el.
Mâncară la o masă de picnic din capătul celălalt al camerei. Felix turnase sosul de mango peste felioarele de vânătă și aranjase păsările fripte deasupra. Soma lăsă capul în piept, copiii se înclinară și ei, iar ea îi mulțumi Domnului pentru mâncarea din fața lor, și pentru belșugul insulei, și fiindcă nici unul din băieți nu picase la examenul de matematică cu o săptămână înainte. Apoi ridică un pahar și, cu o mână pe inimă, zise:
— Sănătate și tărie sufletească oaspetelui nostru!
Copiii ridicară și ciocniră cănile cu lapte.

Se năpustiră asupra mâncării. Winkler stătea în fața unei ferestre și privea prin plasă drepnele care vânau insecte prin curte. Găinile tăcuseră; pe tavan respira fără zgomot un gecko. Lui Winkler i se părea de necrezut că e acolo, ascultând familia aia cum mânca păsări fripte. Felix puse câteva întrebări despre creșterea bovinelor în America, despre dimensiuni și ratele de fătare, și păru dezamăgit să afle că Winkler n-avea idee despre subiect. Băieții terminară primii și se foiau în fața tacâmurilor. Fetița împingea carnea de colo-colo în farfurie. În cele din urmă, Felix se șterse la gură, râgâi, împinse farfuria în față și scoase cadouri de sub băncuța pe care stătea: trei slupuri micuțe de lemn, simple coci cu câte o scoabă lipită pe punți în chip de catarg și câte o timonă minusculă chiar în fața pupei. Băieții vociferară și se certară pe culori, apoi începură să se joace fiecare cu barca aleasă. Fetei îi dădu un borcan de sticlă cu plasă metalică la gură. Ea zâmbi radioasă și îl îmbrățișă pe după gât.
Soma zâmbi și spuse:
— Pentru mine nimic?
— Pentru tine mai târziu, răspunse Felix cu un gest spre copii.
Ea râse.
Cei trei băieți se prefăceau că se ciocnesc cu slupurile de pereți. Fata mergea de-a bușilea pe sub masă, încercând să prindă un cărăbuș în borcan.
Soma le porunci băieților să spele vasele, ei luară niște găleți de sub un raft și ieșiră. Auzi din curte bălăceală de apă și zdrăngănit farfurii.
Lumina începea să scadă. Afară în curte liliecii luaseră locul drepnelelor. Soma aprinse o lampă cu gaz și o puse în mijlocul mesei, unde fâsâia și bolborosea. Felix se lăsă pe spate în scaun, zâmbind cu un fel de beatitudine nepăsătoare. Ca și cum toate mergeau conform planului. Ca și cum micul său regat răsuna de armonie.
O ridică pe fetiță de pe podea în poală. Ea ridică ochii din borcan la Winkler, surâse și clipi iute.
— Ea e Naaliyah, zise Felix. Fiica noastră.
Un țânțar aterizase pe antebrațul fetei, iar ea privea cu atenție isteață cum îi trăgea sânge. Țânțarul se umflă, își retrase trompa și dispăru. Naaliyah se frecă distrată la încheietura mâinii. În borcanul ei, o furnică neagră pipăia cu antenele pereții de sticlă.
— E foarte frumoasă, spuse Winkler.
Ar fi voit să o întrebe câți ani avea, dacă mergea la școală, însă lacrimile îi scăldau ochii și trebui să se ridice de pe laviță și să iasă în noapte.

I-au dat camera băieților, în spatele casei, pe perete era prins în piuneze un poster decolorat de soare cu un fotbalist chilian, două paturi suprapuse construite în zid, cu o singură bârnă în chip de scară. Pe un raft din colț stăteau înșiruite în teancuri hăinuțele lor. Băieții s-au culcat fără crâcnire pe podea în bucătărie, unul lângă altul, cu capetele pe o singură pernă. Fata se

întinse sub fereastră pe una din lavițele de lângă masa de picnic, tot în rochița albă, uitându-se la Winkler cu ochi mari care clipeau rar.

Winkler se urcat pe priciul de jos. Pe partea inferioară a patului de deasupra luceau slab câteva steluțe fosforescente. Era un miros dulce: rufe spălate și sudoare de copii.

Frunze alergau în vânt asemenea navetiștilor; filamente de aer captate în brațele unui cristal de zăpadă; mama lui Winkler bătătorind pământ într-un ghiveci de lut. Vise târându-se ca umbrele dinspre marginile curții. Când o întrebase de Grace, Sandy scăpase telefonul din mână.

Soma intră pe vârfurile picioarelor, cu o carte în mână și ochelarii de citit înfipți în păr.

— David.

El se ridică în capul oaselor.

— Nici n-am cuvinte să…, dădu să înceapă, dar ea ridică o mână.

— De dimineață Felix e în mare formă în bucătărie. Vrei să rămâi?

El clătină din cap.

— Șșș…, făcu Soma, trăgându-i cearceaful până la gât. Fă-o pentru mine.

Un bondar se izbi în perete, căzu pe podea și zumzăi acolo, parcă revenindu-și din impact. David o privi pe Soma ieșind prin tocul ușii, sărutând-o pe fetiță de noapte bună și apoi dispărând îndărătul unei perdele din cealaltă cameră a casei. Curând se așternu tăcerea, iar David auzea respirația regulată, scurtă, a băieților adormiți, și larma gângăniilor din tamarinii care mărgineau cărarea.

Simți că îl fură somnul. Îi veni în minte o amintire spontană: când era mic, seara obișnuia să se ghemuiască sub masa de călcat a mamei când ea își netezea uniformele, țesătura de bumbac curgea în cascadă în jurul lui, înmiresmată, albă și caldă, printre falduri își privea tatăl fumându-și pipa în maiou, plesnind foile ziarului ca să le întindă când dădea pagina.

5

Înainte de revărsatul zorilor, găinile o zbughiră pe acoperișul casei și David auzi ușa cu plasă deschizându-se și închizându-se la loc cu pocnet. Când se trezi din nou se luminase de-a binelea și Felix cânta lângă plită. Winkler se sculă și aranjă cearceaful pe salteluță. Visase ceva? Nu-și putea aminti.

Își puse ochelarii. Pe fereastră, în pătrarul de jos al cerului, un grup de nori se îngrămădea deasupra unui deal.

— Ploaie, zise Winkler.

Fata, Naaliyah, îl privea din tocul ușii. Veni la fereastră și se zgâi afară.

— Soarele.

El încuviință din cap. Ea zise:

— Nu ploaie.

— E însorit acum, spuse el, dar vezi norii ăia de pe deal? Cum sunt împinși în sus? Ca niște pălării? Înseamnă că pe panta dealului se ridică o convecție… aer cald… Aerul acolo sus e instabil. Înseamnă că sunt probabilități de ploaie.
Ea se ridică pe vârfuri și își încârligă degetele de pervaz.
— Pe bune?
David intră în bucătărie. Felix purta un fes de lână și un tricou albastru verzui cu *Miami Dolphins*. Tăie un mango și i-a întins cu o lingură jumătate lui Winkler.
Winkler îl privi cum se mișca prin bucătărie pe picioarele lui slăbănoage. Părul îi ieșea din beretă prin găurelele făcute de molii. Luă o dușcă din sticlă.
— Nu ești de aici, zise Winkler.
Felix se întoarse.
— Nu. M-am născut în Punta Arenas. Soma, în Santiago.
— Chile.
— Da. Chile. Răsuci cuvântul în gură de parcă l-ar fi degustat. Se uită la fetiță. Dar acum aici e casa noastră, nu-i așa Liyah? Ea ridică din umeri.
Felix continuă:
— Soma spune că pe insula asta toți sunt refugiați. Din Africa, din America de Sud sau Asia. Până și caraibienii sunt refugiați, asta nu era insula lor.
Se întoarse la ouă.
— Și fiii tăi? Sunt din Santiago?
— Nu sunt fiii noștri. Nu biologic. Da, din Santiago, părinții lor locuiau acolo.
Winkler se încruntă. Scobi în mango.
— Cât ar costa un zbor până în Statele Unite? întrebă el.
— Păi… vreo patru, cinci mii? Scump.
— Cum mă întorc pe Saint Vincent?
— Te-ar putea duce băieții. Când se întorc. Acum merg la școală. Ei o duc pe maică-sa la poștă. Dar ești bine-venit să mai rămâi. Ți-a spus Soma.
— Aș vrea să vă răsplătesc amabilitatea.
— Nu ne datorezi nimic.
Winkler cugetă la vorbele astea. Datora ceva. Dar era în poziție să se achite față de cineva? Nu știa nici măcar cum se numea insula unde se afla.
Felix bău din sticlă. După o vreme spuse:
— Construim un hotel. Eu o să fiu bucătar… poate ai putea să lucrezi și tu acolo, ce zici?

Felix și Naaliyah îl conduseră pe Winkler printre pui, apoi pe o cărare pe lângă alte case, fiecare cu un aer întâmplător, de parcă ar fi fost lăsate acolo de retragerea unei inundații masive. Au urcat un deal, au traversat un padoc părăsit și apoi au coborât în niște desișuri întunecoase, spre capătul vestic al

insulei. Prin golurile din frunziș, Winkler întrezărea întinderi scânteietoare de mare și albele margini crestate ale recifului. Tot la câteva minute Naaliyah întorcea capul să se uite la norii care se deplasau și se acumulau deasupra dealurilor.

Hotelul – sau ceea ce bănuia Winkler că va deveni un hotel – nu era nimic deocamdată: niște grămezi de lemne, niște paleți de cărămidă. O baracă de tablă vârâtă sub niște boschete dese. La nici cinci sute de metri în larg, valuri brizante se prăbușeau spumegând peste recif. Niște palmieri îndoiți de vânt împrejmuiau locul; terenul defrișat era maroniu și nisipos, în colțul proprietății stătea un arbore de pâine solitar, încercuit de un inel de fructe căzute pe jos. Plaja era plină de bușteni aduși de apă, covoare de zorele și mosoare goale de cabluri, care arătau ca niște măsuțe răsturnate.

Vreo cinci, șase bărbați trimiseră o salvă lentă de saluturi către Felix. Apoi toată lumea se puse pe așteptat; câțiva oameni fumau așezați pe vine, capetele aprinse ale țigărilor străluceau și se mișcau încet în penumbră, unde Naaliyah fugărea șopârle.

În cele din urmă sosi un jeep pick-up, târându-se pe un drum de acces năpădit de vegetație. Coborî un bărbat în costum galben care deschise oblonul din spate, iar bărbații se înșiruiră la coadă și luară din benă lopeți și târnăcoape. Când ajunse și Felix lângă bara mașinii, bărbatul în costum galben se aplecă și schimbară câteva vorbe. Felix se întoarse și-i făcu lui Winkler semn să se apropie.

— El e Nanton. Hotelul e al lui.

Nanton îl măsură pe Winkler din cap până-n picioare, apoi se întoarse și închise portbagajul jeepului.

— Ce știi să faci?

Winkler aruncă ochii la ceata posacă de bărbați care târau unelte spre maldărele de cherestea și zise:

— Tot ce fac și ei.

Nanton păru a cântări răspunsul.

— Azi lucrezi la fundații. Muncești două săptămâni. Dacă după două săptămâni mai ești aici, poate te țin. Avea dinții de-un verzui spălăcit și respirația sărată, de parcă băuse apă de mare. Azi muncești, zise el cu buzele lărgindu-se într-un zâmbet. Dar poate mâine nu te întorci.

Nanton puse doi oameni să care din baracă ceva ce aducea cu un scaun de salvamar. Îl puseră în apă. El se cocoță în scaun, deschise o umbrelă și stătu privind echipa și mestecând frunze de coca.

Winkler apucă o lopată și-l urmă pe Felix spre un morman de cherestea, dar Nanton îl chemă înapoi.

— Nu! Și îi gesticulă lui Winkler spre lagună. Tu lucrezi aici. Winkler se duse pe mal și așteptă până când Nanton îi făcu iar semn să înainteze. Afară! La stegulețe!

În punctele unde apa era mică fuseseră înfipte niște fanioane portocalii. Fluturau tăcut la trecerea valurilor.
— Sapă sub fiecare.
— Sub steaguri?
— Exact. Acum, te rog, cât mareea e încă joasă.
Winkler miji ochii, își aranjă ochelarii și porni prin apă spre primul steag. Apa îi ajungea până la jumătatea coapselor. Bățul subțirel al steagului era ancorat de un sac cu nisip. Începu să lovească stânca și capetele de coral de dedesubt. Cazmaua se îndoia sub el în apă și era aproape imposibil să scoată ceva.
Soarele se ridică complet deasupra insulei, neobrăzat și nemilos. Ceilalți bărbați munceau la umbră, pe o limbă de stâncă de la capătul plajei. Din lopețile lor săreau așchii și scântei.
Nanton scosese un ziar și întorcea încet paginile. Sub copaci domnea o senzație de lenevie și melancolie și, la prânz, majoritatea bărbaților se fofilară să moțăie, să bea rom ori să privească marea. Lama cazmalei lui Winkler se îndoia; mareea îi urca pe pulpe. Cu neputință să țină amintirile în frâu: apa care se infiltra în subsol, Sandy încruntându-se pe alee.
Poate că alea fuseseră cele mai rele momente ale lui. Da, fugise, însă cu un motiv. Viața lui Grace fusese în primejdie, dar cu siguranță pericolul trecuse, nu? Și totuși, uite-l acolo, înconjurat de străini, spărgând pietre cu o lopată știrbă. Chiar nu era altă cale de a se întoarce acasă? Ar fi putut să cerșească ori să se ascundă pe un vapor, să fure cât îi trebuia de un bilet de avion. Ar fi putut să șutească o plută și să vâslească până acasă. Ar fi putut să înoate. Fiecare minut care trecea nu era oare o trădare?
Îi era frică? Dacă s-ar fi întors și ea trăia, tot ar fi putut-o omorî fără voie… și dacă soarta ei aștepta tot acest răstimp ca el s-o împlinească? Nu cumva-i era frică să înfrunte ce lăsase în urmă? Oare sperase de la bun început să plece? O speranță care-i încorda fiece clipă, secătuită de frecușul obligației contra dorinței: obligat să rămână, dornic să fugă? Auzea glasul lui Sandy răsunând pe linia telefonică: *Ai plecat. Ai plecat pur și simplu.* Nu! O iubea. Și o iubea pe Grace, o iubea așa mult, că inima i se rupea câte un pic de câte ori se gândea la ea.
Se uită o clipă prin apă la baza steagului, își șterse fruntea și își dădu seama că nu făcuse nici un progres perceptibil.
La începutul după-amiezii, de pe mare veniră fâșii de nori răsfirați, târâți de vânt, și începu să plouă. Majoritatea muncitorilor se retraseră sub palmieri, dar fetița, Naaliyah, stătea în micul luminiș, uitându-se la Winkler și ținând palmele în sus. Picăturile îi stropeau lentilele ochelarilor; a continuat să muncească.
Nanton coborî de pe prăjina lui seara, adună lopețile și târnăcoapele și le băgă la loc în bena jeepului. Winkler rămase lac de apă la marginea

gropiței, privind la Felix și Nanton, care vorbeau cu voce joasă. În cele din urmă, jeepul se urni din loc.

Ploaia se mai potoli și norii se risipiră. Se întoarse acasă la Felix și Soma. Băieții spălară farfuriile de la cină în curte. Din camera din spate, Felix târșâi o cutie de scule scâlciată și o deschise pe masa de picnic. Înăuntru avea uneltele minuscule pentru machetele de bărci, mici fierăstraie și șurubelnițe, scoabe, periuțe, tuburi de lipici, borcănele cu vopsea de machete. Luă o bucățică de lemn și începu s-o pilească atent, în timp ce Soma îl întreba cum mersese ziua lui Winkler.

Naaliyah îl trase pe Winkler de mânecă.

— Ce altceva mai știi despre nori? îl întrebă ea.

Nanton îl trimitea în fiecare zi în lagună să spargă rocă sub apă.

— Ne trebuie gropi de jumătate de metru, spuse, dar nu dăduse alte explicații.

Winkler era singurul alb care muncea pentru Nanton, iar această ironie a istoriei părea să-i provoace lui Nanton o plăcere perversă. Când și când cobora de pe prăjina lui, îi cerea lui Winkler să ridice o lopată cu pietre ca să o inspecteze, zâmbea larg și își scuipa sucul de coca în apă alături. Lui Winkler i se jupui pielea dintre degete; îi apărură bășici în palme.

Se lăsa covârșit de ritmul muncii, lovind cu cazmaua și ridicând-o până când îi ajungea mareea la piept. Apoi se întorcea leoarcă la mal și muncea lângă ceilalți bărbați. În fiecare seară se întorcea pe jos cu Felix și Naaliyah, suind prin pădure și padoc, apoi coborând iarăși. Începu să doarmă pe dușumeaua din bucătărie, ca băieții să-și ocupe iarăși paturile suprapuse, iar când se trezea, odată cu băieții și Soma, se ducea în grădină și privea lumina cum crește, asculta cum amuțesc broaștele, cântatul cocoșilor pe dealuri. Când își plimba ochii pe mozaicul de câmpuri, la parcelele cu trestie de zahăr ca niște teritorii defrișate, cu vântul de pe mare suflându-i în ceafă, aproape se putea preface că are opt ani, undeva într-un parc cu mama lui, într-o răcoroasă dimineață albastră din Anchorage.

Trecu o zi, trecură două, trecură altele. Câtă vreme nu se gândea la Grace îi era aproape ușor. Trecuseră douăzeci și cinci de zile sau douăzeci și șapte? O lună? Soarele răsărea, soarele apunea. Sandy nu-și făcea apariția fierbând de furie în ușa căsuței azurii a lui Felix și a Somei. Nimeni nu apărea. Se gândea la anul petrecut cu Sandy în casa din Shadow Hill, la ochii ei care fugeau spre ferestre, la deznădejdea tăcută a tot ce nu-și spuseseră niciodată – goluri și lipsuri în toate conversațiile, trecutul care circumscria prezentul, viitorul care împresura trecutul. Încerca să-și imagineze cum trebuia să fi fost viața lui Herman, cum lăsa fiecare zi să treacă, mergând la bancă, ignorând bârfele inevitabile, cu distanța dintre el și soția lui crescând cu fiecare oră scursă. Poate-și găsise altă slujbă. Poate nu-și pierduse nici o clipă speranța.

Primele săptămâni ale lui Winkler la hotel trecură cam așa: soarele și vântul îi biciuiau umerii, pielea i s-a înroșit, apoi a devenit de un cafeniu uniform. Pe palme i-au apărut bășici, s-au spart și au apărut altele. Felix i-a spus că Nanton făcuse bani construind blocuri de locuințe și că proiectase hotelul ca să aibă din ce trăi la pensie.
— Nanton e corect. Te va plăti. Acum doar te pune la încercare.
— Dar de ce tot spargem pietre? De ce mă pune să stau în apă?
— Ah! Felix zâmbi. E secretul lui Nanton.
— Un secret.
— Da. O idee foarte specială. Făcu un gest larg, care cuprinse întreaga lagună. Va atrage turiști din toată lumea.
În largul lagunei cu hotelul treceau încoace și încolo bărci pescărești vopsite în culori țipătoare, iar pe uscat păsări ciudate cu ciocuri lungi țipau din frunziș la muncitori. În nord, pe silueta depărtată a vulcanului din Saint Vincent se așezau nori. Luminile din Kingstown licăreau noaptea de dincolo de canal. Pentru masa de prânz, Felix aducea orez, curry sau papaya învelite în frunze, iar Winkler stătea cu el și se uita la Naaliyah care alerga prin nisip ori pe sub palmieri, fugărind insecte, prinzând crabi-eremit[19] în căușul palmelor.
— *Papa*, șoptea ea, întinzând două libelule care se împerecheau. Uite cum sunt lipite!

Pe parcursul acelor seri puse cap la cap, pe cât reuși, povestea lui Felix și a Somei. Amândoi lucraseră în Moneda, care în opinia lui Felix era un fel de Casa Albă de la Washington, doar că „mai chiliană“. O lovitură de stat îl înlăturase pe președintele în funcție (fusese împușcat sau poate se împușcase singur într-un coridor subteran) și tot personalul fugise, inclusiv bucătarii. Unii dispăruseră. Câțiva prieteni de-ai lor, inclusiv supervizorul lui Felix, au fost ridicați și nu s-a mai știut de ei. Despre părțile astea Soma nu vorbea: închidea ochii și se juca cu lanțul crucifixului.
Știrea făcuse înconjurul lumii, spunea Felix și se mira cu glas tare că probabil Winkler era singura persoană în viață care n-o auzise.
Felix vorbea cu ochii pironiți asupra mâinilor, care foloseau un fel de unghieră ruginită ca să ajusteze greementul minuscul al unei machete. Degetele lui ratau, greementul scăpa prin inelușe și Felix trebuia s-o ia de la capăt.
Imediat după lovitura de stat, Felix și Soma se duseseră în Patagonia ca să se ascundă la familia lui. Când și-au făcut apariția cei trei băieți, fiii fostului ministru al comerțului, prieten al amândurora, Felix și Soma îi luaseră la ei. Despre cum plecaseră din Patagonia nu discuta, nici nu spunea cum reușiseră cu patru copii, nici ce anume îi împinsese să fugă. În Caracas s-au

cunoscut cu Nanton, care l-a angajat pe Felix și le-a plătit voiajul pe un pachebot de clasa a treia spre Saint Vincent.
— O să te duci înapoi? Dacă se termină? Dacă liderul de acum o să fie alungat?
Soma se opri în prag și se întoarse.
— Acum asta e casa noastră. Aici trăim.
Deschise larg ușa cu plasă și ieși în curte.
Felix nu ridică privirea de pe bărcuță. Winkler se foi de zăpușeală. Auzeau țipetele băieților departe pe stradă, unde jucau *stickball* [20].
— Dar tu? întrebă Felix. Și tu fugi de ceva?
Lui Winkler îi veni în minte imaginea lui Sandy fluturându-și degetele, avea obiceiul ăsta, un gest, ca și cum ar fi încercat să dea la o parte tot ce nu mergea în viața lor.
— Da, răspunse.
În fața ferestrei, Soma dădea grăunțe de porumb la găini, privind pierdut înspre tamarini.

Spre sfârșitul celei de-a doua săptămâni a lui Winkler, Nanton se dădu jos de pe scaunul de salvamar, lipăi până la mal și îl chemă la jeep. Scoase de pe bancheta din spate un sul cu planurile de execuție.
— Te-oi fi întrebând de ce te țin în lagună, sub soare, zise. Avea dinții de un verde strălucitor. Probabil mă crezi nebun. Spargi pietre în jurul unui steguleț și crezi că-ți irosesc vremea.
Winkler ridică din umeri.
— Dar n-ai vrea să vezi ce faci de fapt?
Nanton desfășură planurile pe hayon precaut, de parcă ar fi fost secrete sau ilegale, și îl privi atent pe Winkler cât timp le examină. Un grilaj de grinzi, pete estompate de culoare, dreptunghiuri albastre reprezentând ferestre. Winkler ridică din umeri.
— Nu mă prind.
Chipul lui Nanton se lumină într-un zâmbet.
— O pardoseală transparentă. Ca oaspeții să se poată uita prin ea la toate creaturile mării.
Winkler dădu pagina și studie elevațiile. Nanton radia. Motivele entuziasmului său deveniră clare: o uriașă pardoseală din sticlă în holul hotelului, unde peștii puteau da o raită pe sub încălțările clienților. Imediat în spatele ei, o bucătărie mare din oțel inoxidabil, o duzină de camere pe plajă, un ponton presărat cu lampioane ca sală de mese. Peste pâraie erau prevăzute podețe și instalații de iluminat joase, de bun gust, de-a lungul cărărilor, plus reflectoare subacvatice ca turiștii să poată privi reciful noaptea.
Dar pentru moment era doar un teren arid cu stive de bolțari, bambus și materiale de acoperiș îngrămădite sub foi de cort.

— Dacă muncești așa tot timpul, spuse Nanton gesticulând spre lopata din mâinile lui Winkler, poate am să te păstrez când o să fie gata. Poate să cureți țevile. Râse și-și dezveli dinții verzi. Să am un doctor american care să-mi frece budele!

— Nu vreau să rămân aici așa mult timp, spuse Winkler.

Și oricum, fundația nu era nici la jumătate. El sfărâma și scotea piatră cu lopata; nisipul luneca în groapă, acoperindu-i munca. La picioarele lui se învârteau bancuri de peștișori; mareea se ridica și cobora. Bărbații îl cercetau din ochi, dar nu vorbeau aproape niciodată cu el. Când o făceau, abia dacă pricepea ce-i ziceau. La asfințit, înainte de a se întoarce acasă la Felix, le privea focul la capătul plajei, umbrele lor întinzându-se pe nisip, alungite și distorsionate, vocile lor joase, ca glasurile copacilor.

Erau începuturile unei existențe noi; Winkler îi simțea gestația. Zilele treceau la fel – timpul nu era atât o secvență, cât un ritm repetat: răsăritul, cocoșii, jeepul, și lopețile, și piatra. Fără întreruperi, fără studii, fără prognoze. Corpul lui devenea un instrument, o unealtă – intra în apă și se pierdea în cadența muncii, iar zilele erau una la fel ca alta: senin dimineața, ploaie după-amiaza, stele arzând deasupra crengilor noaptea.

Desigur, amintirile găseau încă breșe: nuanța fină, aproape incredibil de rozalie a obrajilor lui Grace; mirosul de ars lăsat în baie de föhnul lui Sandy. Curba cutiei ei toracice sub palmele lui.

Naaliyah îl privea pe Winkler din umbre. Găurile de sub stegulețele portocalii se adânceau. Uneori, când mânuia târnăcopul, avea senzația că-și săpa propriul mormânt sub apă.

6

La paisprezece zile după ce începuse să muncească pentru Nanton – și la mai bine de o lună de când plecase din Ohio –, stătea cu ceilalți la coadă în spatele jeepului și își primea leafa: 60 de E.C. De la magazinul de aprovizionare pentru iahturi din Port Elizabeth[21] și-a cumpărat pantaloni, o pereche de bocanci la mâna a doua și un pachet de plicuri pentru poșta aeriană.

Dragă Sandy,

Îmi amintesc atâtea lucruri. Îmi amintesc când traversam râul sărind din piatră în piatră, mâna ta ștergând blatul din bucătărie, pistruii de pe obrazul tău. Îmi amintesc cât urai când îți atingeam ochelarii cu nasul, fiindcă îți murdărea lentilele, și cum te opreai din vorbă și te uitai ori de câte ori treceam pe lângă un bebeluș.

Nu-ți cer decât să-mi spui dacă Grace trăiește. Spune-mi doar ce s-a întâmplat.

Îți voi scrie zilnic. Voi munci până când voi aduna destui bani ca să mă întorc și atunci voi veni înapoi. Dacă mă vei accepta, am putea s-o luăm de la capăt. Am putea oricând s-o luăm de la capăt.

Cât era ziua de lungă spărgea piatră sub apă, iar noaptea compunea scrisori, aplecat peste masa de picnic a lui Felix, la lumina sfârâitoare, lămpii cu gaz, mâzgălind, modificând, reîncepând.

Scrisorile ulterioare au fost chiar mai neadecvate decât prima: rugăminți dezlânate, aproape imposibil de compus. Spunea că-i părea rău; spera că într-o bună zi ea avea să înțeleagă. Apoi tăia. Apoi rescria aceleași cuvinte. Câteodată era aproape insuportabil până și să-i scrie numele pe plic. Însă alternativa, faptul de a nu încerca măcar, era mai rea. Atunci ar fi dispărut cu adevărat și simțea că, odată retezată, o asemenea legătură nu va mai crește. Se gândea la senzația pe care o avusese ieșind din poșta din Saint Vincent: că trupul lui se putea dizolva în lumină – o crăpătură în ceafă, un oftat jilav, un fir care se deșira.

Pe la spatele lui, Naaliyah trăgea cu ochiul la creionul care traversa și retraversa pagina.

— Scrii familiei tale? întreba. Scrii la tine acasă?

Dragă Grace,

Uneori sper că mama ta te minte. Poate îți spune că sunt detașat în străinătate: căpitan de submarin sau spion diplomatic. Poate îți spune că bărbatul cu care locuiești, dacă locuiești cu el, este tatăl tău.

Uneori văd lucruri care mai apoi se întâmplă. Mereu a fost așa, nu știu de ce. În momentele de singurătate îmi imaginez că și tu visezi lucruri care se adeveresc. Dacă așa e, sper că vezi locuri mai bune și o viață mai bună. Dacă mă crezi nebun, e bine și așa. Te-ar putea ajuta să înțelegi. Te iubesc. Te voi iubi mereu.

Pe plicuri scria adresa din Marilyn Street sau, ocazional – într-un acces de optimism –, a casei din Shadow Hill Lane și i le înmâna Somei în stări vecine cu panica.

— Expediaz-o, îi cerea, chiar dacă mai târziu îți spun să nu le trimiți.

Una, două, câteodată trei pe zi. Poate își făcuse ideea că dacă ar fi scris atât de multe scrisori, dacă i-ar fi trimis lui Sandy atâtea plicuri, până la urmă s-ar fi trimis cu totul pe sine și ar fi putut exista mai mult acolo decât aici.

Și-l închipuia pe Herman rupând fiecare scrisoare și aruncând bucățile în coșul de gunoi cu pedală. Hop, înăuntru, zdrang, capacul! Afară pe fereastră, vara din Anchorage, deja pe sfârșite.

Însă Winkler continua, scriind cel puțin o dată pe zi, folosind ca adresă de expeditor oficiul poștal din Kingstown. Uneori nu scria doar o apologie; descria cinele elaborate pregătite de Felix, ori familia lui, pe micuța Naaliyah cum fugărea fluturi pe drum, cum încolțea câte o șopârlă lângă o piatră. *Îmi amintește de Grace,* scria el. *Ține ochii deschiși mereu*.

Sosi o echipă de fierari, nişte tipi măslinii şi taciturni, care aduseră pe plajă camioane și descărcară paleți de plexiglas de 7,5 centimetri grosime. Cam într-o oră ridicaseră o macara rudimentară și scufundau o foreză în una dintre găurile începute de Winkler. De pe o barjă au rostogolit niște cilindri enormi, au ancorat în ei prize cu beton, pietre și corali și i-au scufundat în lagună ca să servească drept piloți. Într-o săptămână, peste secțiunea de lagună delimitată anterior de stegulețele portocalii domnea o întreagă structură de oțel. Apoi veniră în bărci vreo cinci, șase tâmplari și își instalară tabăra pe plajă. În alte șapte zile construiră întregul schelet. Nanton supraveghea totul nedezlipit din scaunul lui, socotind șiruri de cifre într-un carnet cu foi galbene, încruntându-se, ștergând, recalculând.
Acum Winkler ghida o plută de cărămizi înainte și-napoi prin lagună. Își aduna câștigurile într-o cutie de plastic; îi ajuta pe băieți la vase; își scria scrisorile.
Duminicile se plimba pe insulă. Naaliyah se ținea după el la o anumită distanță, până la urmă Winkler o striga și o lua în cârcă. Încerca să-i spună numele celor câteva plante pe care le recunoștea: bambus, pin caraibian, ferigi arborescente, cecropia.
— Norii ca ăștia, îi arăta el, se numesc *cumulus congestus*. Fiecare se deplasează pe o coloană de aer care se răcește încet. Ca un con de înghețată mare și invizibil. Norișorul ăla de acolo poate să cântărească peste două sute de tone.
— Nuuu, făcea ea. Plutește… nu cântărește nimic. Totuși, nu-și lua privirea de la nor.
Crânguri în care picura apa, câmpuri deschise. Agave americane și cactuși lunguieți. Văzută de pe o creastă de munte, insula era un deal cu cocoașe, lungă de vreo zece kilometri, înconjurată de palmieri și grădini de coral, cu marea mușcând din recifuri. Și cerurile: într-o zi cerul putea merge de la verde în zori la un albastru atât de întunecat la amiază, încât bătea în negru, la argintul cald al după-amiezii, până la grena violent la asfințit. Chiar înainte de lăsarea nopții se preschimba în nuanțe de purpuriu adânci, imperiale. Tușe de mov, căldări de piersici – ceruri mai mult ca niște droguri decât ca niște culori.
— Vezi linia aia întunecată la orizont? Se cheamă linia vânturilor. Înseamnă că acolo jos e furtună.
Naaliyah se apleca înspre el și îi urmărea cu privirea linia brațului.
— O să vină aici? Furtuna?
— S-ar putea.
Trecură pe lângă o fabrică de zahăr dezafectată: o roată de apă abandonată, o roată de ocnă ruginită, relicve ale sclaviei. Umbrele noastre sunt istoriile noastre, se gândi Winkler. Le târâm pretutindeni după noi. Naaliyah stătea afară cu ochii la cer, așteptând ploaia. Winkler se gândi la greutatea ei mică

în brațele lui, la șoldurile ei subțirele și colțuroase, și înăuntru i se răsuci pumnalul vinovăției.

La mese de tavernă slab luminate, cu o sticlă lucind dinaintea lui, Nanton schița din creion desene peisagistice elaborate pe hârtie de ambalat.
— Aici, împungea el cu un deget pătat de coca, flori. Iar aici, palmieri regali. Vreau un șir de palmieri regali lângă pârâiaș.
Avea idei bune, Winkler își dădea seama, o intuiție despre aspectul potențial al lucrurilor.
— E bine? întreba Nanton încruntându-se. Oare va fi destulă apă?
— Da. Va fi frumos.

Dragă Sandy,
Îmi place să fac muncă manuală. La sfârșitul zilei sunt frânt de oboseală. Acum înțeleg plăcerea pe care i-o dădea tatei munca. Își parca furgoneta în capul străzii, urca anevoie scările și ofta când intra pe ușă. La sfârșitul unei zile abia aștepta să picotească în fotoliul lui, cu pipa alături.
Felix, prietenul de care ți-am povestit, face machete mici de bărci, continuând să-și folosească mâinile chiar și la sfârșitul unei zile lungi. Nu-i prea talentat – catargele îi ies totdeauna strâmbe, greementele îi cad mereu –, dar Felix pare fericit, migălind mărunțișuri la lumina felinarului, cu o sticlă alături.
Aici dorm mai bine, am vise pe care nu mi le amintesc. Tu ești bine? Te gândești la mine?

Naaliyah intra în mare și se atârna de grinzile care în curând aveau să susțină pardoseala de sticlă, ori se cățăra prin casa liftului de bucătărie, unde larve de omizi își țesuseră deja coconul pe pereți și viespi decolorate zburau încoace și încolo printre fascicule de lumină, întinzând mânuțele să le prindă. Ea, Felix și Winkler se întorceau pe jos de la șantier pe înserate, fetița pe umerii tatălui, cojile de palmieri zburau pe cărare și oceanul se sfărâma în urma lor de recif.
— Domnule Winkler, ce fac fluturii de noapte când plouă? Li se udă aripile?
— Nu știu sigur, Naaliyah.
— Pun pariu că se adăpostesc sub frunze mari, zicea ea. Pun pariu că stau sub frunze și trag cu ochiul la ploaie. Fericiți nevoie mare.
Naaliyah venea la el cu buzunarele pline de licheni, semințe și scoici.
— Uite, exclama ea, etalându-și comorile pe jos și ridicându-le una câte una. Pe ăsta l-am găsit lângă cisternă și pe ăsta în noroi sub țeava de apă…
Odată îi aduse lui Winkler un ciob de sticlă albastră din mare, iar el începu s-o iscodească dacă nu cumva era un safir ori vreo nestemată rară, dar ea clătină din cap.
— Nu, domnule Winkler, e o bucată dintr-o sticlă pe care a șlefuit-o marea.

Faptele și adevărurile lumii din jurul lor. În mâinile ei apăreau melci micuți. Îl trăgea de mânecă:
— Domnule Winkler, furnicile dorm?
O dată, Winkler s-a trezit și a văzut-o la fereastra din bucătărie ținând cu ambele mâini ochelarii lui la ochi și zgâindu-se la noaptea de afară.

Am întrebări, Sandy, bineînțeles că am. Trec zile întregi și întrebările sunt singurele lucruri de care sunt sigur. Dacă aș fi fost în stare să-l salvez pe omul acela – pe dl. DelPrete – din fața autobuzului? Dacă aș fi fost în stare să o duc pe Grace teafără pe stradă în sus? Dacă faptul că știam era destul ca s-o salvez? Dacă aș fi fost în stare să o țin în brațe un pic mai atent?
Chestia ciudată e că oamenii nu vor s-audă de viitor. Se duc la cititori în palmă și la ghicitoare, dar în realitate nu vor să audă decât că se descurcă bine, că totul o să fie bine. Vor să audă că odraslele lor vor cuceri lumea. Nimeni nu vrea să audă că viitorul lor e deja hotărât. Până acum, rata de succes a morții a fost de 100%, dar nouă ne place totuși să o numim mister.

Îi reveniră în minte sentimentele de la înmormântarea mamei: vecini care trăgeau cu coada ochiului prin stranele bisericii ca să vadă cine mai venise, o fată pe care n-o mai văzuse niciodată zâmbea în vestibul, șoptindu-i unei prietene cum avea să-și ducă paltonul înapoi la Koslosky fiindcă-i venea prea mic. Morții cu morții, așa că puterea lor asupra celor vii e numai temporară. Îți pierzi somnul, îți pierzi pofta de mâncare, dar până la urmă adormi și până la urmă mănânci – poate te urăști din cauza asta, însă exigențele corpului sunt irefutabile. Întotdeauna se simțise vinovat că el își văzuse de viață, mâncând sandviciuri cu roșii, că se ducea cu taică-su la Iditarod Days să vadă cursele cu sănii, că făcea bulgări de zăpadă, pe când maică-sa nu mai putea.
Nu trebuia decât să închidă ochii. Vedea cei doi puieți străjuind ușa de la intrare, acoperișul casei așa cum arăta în acel ceas ultim, văzut de pe culmea Shadow Hill, o mie de șindrile ude sub care putea să se afle sau să nu se afle Grace. Putea privi la nesfârșit arțarul cel mare al Sachșilor pierzându-și echilibrul și prăbușindu-se cu un muget pe gazon, rădăcinile care se rupeau, trunchiul care plesnea apa, sute de crengi săltând și lovindu-se între ele până rămâneau nemișcate.

Oricare dintre cargoboturile care brăzdau orizontul – oricare dintre avioanele care coborau pe insula Saint Vincent – putea să aducă în cală o scrisoare pentru el. Când se întorcea din Saint Vincent, unde traversa în continuare zilnic pentru ca băieții să poată frecventa o școală mai bună, Soma ridica ușor din umeri și întorcea palmele în sus: nimic. El rămânea parcă exclus de mâinile ca o cutie poștală goală și cumva mai palid pentru restul după-amiezii. Dar gândul ieșea din nou la suprafață în fiecare dimineață: un trior de corespondență din Kingstown ar fi putut trimite un plic în direcția lui, punându-l frumușel într-o căsuță poștală pentru Soma,

pentru *el*. Soarele escalada orizontul, fântâna speranței se umplea la loc. Undeva Sandy ar putea lipi un plic cu numele lui pe el, atingând cu limba spatele unui timbru.
Banca din Cleveland îi comunică faptul că toate conturile lui fuseseră închise. Consulatul american din Kingstown urma să se ocupe de eliberarea pașaportului. Winkler telefonă la un agent maritim de expediție din Grenada, la o companie de navlosire din Port Elizabeth, la biroul American Airlines din Kingstown. Cel mai ieftin preț pe care îl putuse obține era 1.100 de dolari până la Los Angeles. Două mii nouă sute de E.C. Trebuia să lucreze în continuare.

7

Un vis: Naaliyah crescuse, să fi avut vreo douăzeci și cinci de ani. Arunca un bolțar de la pupa unei bărci. În mâinile ei fila un lanț de ancoră înnodat de bolțar. Lanțul prindea viteză, intrând în apă după cărămida scufundată; o buclă a lanțului se încolăci în jurul gleznei, îi smuci piciorul și o târî peste cadrul transversal al pupei. Apele se închideau peste capul fetei. Winkler privea toate astea de pe o plajă, la vreo sută de metri depărtare. Ceața învăluia barca. Naaliyah nu ieșea la suprafață. Winkler o rupse la fugă în lagună și înotă spre ea, însă barca părea să se depărteze; apa îi intra în plămâni. Barca era prea departe. Winkler își simțea pieptul plesnind.
Se trezi gâfâind aplecat deasupra fetiței, care dormea pe lavița de lângă masa de picnic. Era fără cămașă, desculț, doar în pantalonii zdrențăroși de la muncă. Cei trei băieți se făcuseră mici în pragul camerei lor. Rămășițele focului din sobă aruncau o luminiță roșiatică în bucătărie. Winkler strângea glezna fetiței în pumn și își dădu seama că-i ținea piciorul la bărbie de parcă stătea să muște din el. Ea îl privea cu ochi serioși și încrezători. Își îndoi laba piciorului, iar Winkler simți mușchii gambei contractându-se. Deși era semiîntuneric și nu avea ochelari, Winkler văzu reflexia de lumină pe imaginea de deasupra băncuței; ochii lui erau la același nivel cu ai Fecioarei.
Felix trase brusc perdeaua de la dormitorul lui. Winkler lăsă jos piciorul lui Naaliyah.
— Treceți înapoi la somn, le porunci Felix băieților.
O ridică pe fetiță în brațe ca pe o pisică, o duse în dormitor și trase iar perdeaua. Când reapăru, Winkler o putea auzi pe Soma vorbind încetișor cu Naaliyah și își dădu seama că aproape sigur fetița sau unul din băieți țipase. Felix ieși în curte și-i făcu semn lui Winkler să-l urmeze.
Cerul era senin ca-n palmă, iar Calea Lactee forma o magistrală mătăsoasă deasupra capului. Căzu o stea. Felix se aplecă, luă câteva pietricele de pe cărare și începu să le azvârle una câte una în iarba înaltă.
— Sunt somnambul, dădu Winkler să-nceapă. Eu…

Felix ridică o mână. Fără fesul de lână, părul îi stătea pe cap în toate părțile. Mai aruncă o piatră.
— Găsește-ți altundeva unde să stai. Mâine. O să te primească cineva.
— Plec acum.
— Nu. De dimineață.
Însă Winkler plecă în noaptea aia, adunându-și plicurile de poștă aeriană, creioanele și cutia de plastic cu economiile, cărându-le afară pe poartă, peste deal și până jos la șantier, unde scheletul hotelului stătea întunecat și gol, cu vântul strecurându-se prin schelăria camerelor. Trase o foaie de cort sub palmieri și zăcu restul nopții pe nisip, cu valurile care-i atingeau picioarele și prelatele plesnind în vânt și cea mai dezolată singurătate în inimă.

8

Sandy,
Probabil că acum în Anchorage e aproape toamnă. Cad frunzele? Măcar citești acolo scrisoarea asta? E aproape imposibil de crezut că anotimpurile se scurg unul după altul când ești într-un asemenea loc, unde fiecare zi seamănă așa tare cu cea dinainte. Mi-e dor de vremea răcoroasă. Mi-e dor de ploaie. Plouă și aici, dar nu seamănă deloc cu ploaia de acasă. Aici s-ar zice că ploaia nu durează niciodată mai mult de douăzeci de minute. Norii se învârt după vânt, dezlănțuie niște picături enorme, apoi se risipesc repede. Și se face iar cald. Fața mării devine atât de strălucitoare, că nu te poți uita la ea.
Chiar acum văd în larg virga – dâre de ploaie – unde ploaia începe să cadă din nori, dar se evaporă înainte să ajungă la sol. Arată ca niște fire de păr în vânt. E greu să nu mă gândesc încontinuu la Grace. Mi-e dor de ea. Mi-e dor de tine. Îmi pare cu adevărat rău că am plecat.

Într-o zi:

Sandy, te rog răspunde-mi. Trimite-mi o poză. Ca să știu că trăiește. Scrie un singur cuvânt.

Și în alta, cu scrisul lui de mână urât, pe primul rând al paginii:

Trăiește?

9

Se așezau în continuare unul lângă celălalt la prânz, iar uneori Felix îi dădea un pachet de orez sau ouă fierte înfășurate în tifon, dar când lucrau, Felix părea mereu să găsească un punct departe de el, în viitoarea bucătărie, ori afară pe verandă, ori la joagăr, ajutându-i pe zidari să taie bambusul pentru îmbrăcarea pereților. Naaliyah, care împlinise șase ani, nu mai venea la

șantier cu taică-su. Trecură săptămâni fără ca Winkler s-o vadă. Când își făcu în sfârșit curaj să întrebe de ea, Felix îi răspunse că o înscriseseră la școala de pe insulă.
În unele seri, Winkler străbătea drumul colbuit pe lângă căsuța azurie și privea găinile scurmând într-un colț de curte. Poate auzea, prin ușa cu sită, pe unul din băieți strigând, ori ușa sobei închizându-se, dar mai mult de atât nu se apropia de familie. Își trimitea scrisorile folosind mai departe ca adresă de expeditor oficiul poștal din Kingstown. Gătea fasole într-o oală aruncată de cineva; era retras. Prin beznă, din ungherul lui de plajă asculta mieii behăind în țarcuri sus pe dealuri. Pe mare cădea o ploaie constantă și de scheletul hotelului se izbeau plescăind valuri. Nu erau lumini afară de luciul fad al lunii pe apă și frunze. Nu se auzea nimic afară de miei, de vântul care mișca pomii, de picăturile căzute în tufăriș, de cântecul pe două note al broaștelor și de mare, totdeauna marea.
Ca majoritatea celor din Anchorage, tatăl lui închidea noaptea afară. Trăgea perdelele, zăvora ușa cu ivărul, aprindea becuri. În toiul iernii, pe la jumătatea lui februarie, Winkler zărea tensiunea pe chipul tatălui, îl vedea cercetând o reclamă turistică din ziar cu nostalgie aproape supranaturală: o surferiță zâmbind sub o umbrelă de stuf, cu pielea scăldată în lumina soarelui.
Însă mama lui adora noaptea.
— Scuză-mă, Howard, îi spunea tatălui lui Winkler, chiar trebuie să ținem toate luminile aprinse?
Spitalul, zicea ea, era suficient de orbitor. O dureau ochii. Spre sfârșitul lui septembrie, când zilele se scurtau și noaptea își făcea intrarea lungă, rece, îl ducea pe Winkler pe acoperiș să privească. În depou, luminile veneau și plecau, deasupra lor trecea agale un cârd de gâște, iar în depărtare munții se albăstreau și se încețoșau, părând să se subțieze la asfințitul zilei, parcă topindu-se într-o altă dimensiune. Se ridica mirosul grădiniței din ghivecele mamei, deja acoperită o dată de brumă, pe cale să moară. Stelele răsăreau una câte una și curând se însuteau – cerul se împânzea cu luminițe.
— E lumină din belșug iarna, îi spunea ea lui David. Mai mult decât suficientă. Doar că tatăl tău n-o bagă de seamă.
Acoperișul clădirii aceleia i se părea la fel de real acum pe cât era pe atunci: petice de zăpadă în umbre, caiere de fum înălțându-se din hornuri înnegrite de funingine, roșiile mamei pe araci în colțul sud-vestic. În nopți rare – Perseidele, Orionidele, Leonidele – stăteau pe pături și priveau meteorii mistuindu-se în termosferă.
— Numără-i, David. Vezi dacă poți să-i socotești pe toți.
El îi însemna într-un carnețel, iar peste câteva zile tatăl lui găsea peste tot pagini fără titlu, pline de liniuțe, și se mira ce-o fi numărat băiatul.
O dată, Winkler și-a întrebat mama dacă în constelații rămâneau găuri, dar ea a zis că nu, că stelele căzătoare sunt doar așchii de fier care ard în aer, nu

mai mari ca piunezele și că stelele de deasupra lui erau enorme și foarte vechi și că nici nu vor dispărea, nici nu-și vor schimba poziția vreodată, iar în nopțile următoare el a constatat că așa era.

Sandy,
Iar umblu în somn. Azi-noapte m-am trezit în ocean. Stăteam acolo, în apă până la brâu. Îmi târâsem după mine foaia de cort pe care dorm și probabil mi-am luat și cămașa, fiindcă n-o găsesc nicăieri. Foaia de cort era acoperită de melci și când m-am întors la mal a trebuit să-i dezlipesc. Aveai dreptate, ar fi trebuit să merg la doctorul O'Brien, la o clinică de somn, undeva.
În fiecare noapte sper s-o visez pe Grace. Dacă aș visa-o măcar o dată, în brațele tale, în pătuțul ei, atunci poate aș crede că e încă în viață. Dar nu o visez niciodată. În ultima vreme visez mai mult tenebre. Ce caut aici? Urmez un drum deja trasat sau îl trasez singur?
Te sperii? Nu asta intenționez. Sunt foarte multe lucruri despre care ar fi trebuit să vorbim mai mult.

Era aproape imposibil să scrie adresa de pe Marilyn Street pe un plic și să se ducă să-l expedieze în sat: și-l imagina pe Herman în vestibul, controlând pe fugă facturile, oprindu-se la vederea altui plic, a altui timbru, tot caligrafia lui Winkler. Sigur le ardea; le rupea și îngropa bucățile de hârtie în curtea din spate.
O lăsa oare să doarmă în dormitor? Oare ea voia? Măcar o primise înapoi? Și Grace? Era în cealaltă parte a vestibulului, pe stradă într-un taxi, țipând ca din gură de șarpe într-un centru de plasament? Iată ceva ce-și putea închipui: pe Sandy reintrând în First Federal Savings and Loan, căutăturile aruncate de celelalte casiere, șușotelile pe la spate. Herman privind-o de la biroul lui mare. Ea, ținând capul sus.
Ar fi putut ajunge în Kingstown într-o oră. Ar fi putut ajunge în Ohio într-o revoluție a Pământului în jurul Soarelui. Încă opt sute de dolari.
Să închidă ochii și să se găsească pe dealul de deasupra casei lor, copacii mari uzi fremătând și murmurând. Să traverseze gazonul și să spioneze prin geamul ușii în bucătărie: scaunul înalt, măsuța pliabilă înconjurată de taburete desperecheate. S-ar fi aprins o lumină. Sandy ar fi adus-o pe Grace la parter – i-ar fi ajuns să le vadă umbrele alungindu-se pe peretele de lângă scară.
Memorie, vise, apă. Într-un coridor nefinisat al hotelului, vântul spulbera de colo-colo o pungă de hârtie.

10

Construcția hotelului s-a terminat în martie 1978. Winkler era plecat de aproape un an. După părerea lui, nu era atât de formidabil pe cât sperase

Nanton. Avea douăsprezece dormitoare de oaspeți, un bar la capătul pontonului cu mesele, o cuvă uriașă de melasă uscată, care urma să devină piscină. Dar împrejurimile erau tot pline de mărăcini, plaja tot năpădită de buruieni și invadată de buștenii și parâmele de nailon aduse de mare și în fiecare miercuri, când ardeau gunoaiele la groapă, vântul ducea fumul în camere și, odată cu el, duhoarea de plastic mocnind.

Noaptea avea totuși un anumit farmec; cu felinarele restaurantului arzând și câteva becuri aprinse în foaier, hanul stătea pe pilonii scufundați în lagună ca etajul de sus al unui zgârie-nori într-o metropolă inundată: aplice vizibile prin ferestre, o strălucire aurie suspendată deasupra mareei.

Înăuntru, plăci de plexiglas de câte un metru pătrat încadrau reciful și într-adevăr peștii înotau în cercuri leneșe pe dedesubt, iar mareea târa și împingea pe fundul mării bule de aer bombate, ca niște meduze spumoase, hipnotice. Se preumblau pe acolo labride[22], carancși[23], elopși[24], ba o dată – insista Nanton – un diavol de mare[25] lat cât o masă de cină. Winkler îi vedea pe Nanton și pe Naaliyah de-a bușilea, uitându-se prin pardoseală și arătându-și unul altuia minunățiile, de parcă pe fundul mării ar fi rulat neîntrerupt un film captivant.

Pentru oaspeții care doreau să meargă de la iahturi la plajă și înapoi existau bărcuțe gonflabile; lângă aleea mașinilor se găsea un teren pavat de *shuffleboard*. Peluza era garnisită cu șezlonguri încăpătoare de lemn, iar hărți nautice decorau pereții foaierului. O punte de frânghii atârna între țărm și restaurant. Muzica se revărsa din boxe în aer liber. Pe măsuțele de lângă paturi stăteau corali moi și papagali de lemn. Felix începu să comande ingrediente pentru bucătărie, iar Nanton și-a ocupat locul în spatele recepției.

Au sosit și turiștii, care cu propriile ambarcațiuni, care luând taxiul maritim din Saint Vincent. Stăteau câteva nopți, minunându-se de vreme și de pardoseala de sticlă, apoi alții le luau locul. Fiindcă rămăsese să îngrijească terenurile și să întrețină podeaua transparentă, Nanton i-a permis lui Winkler să se mute de pe plajă în vechea baracă de bărci din colțul proprietății, o construcție de tablă cu o fereastră fără geam, cu pământ bătucit pe jos și o ușă formată din tot peretele vestic, care se deschidea ridicându-se în sus pe o șină ruginită de aluminiu. Nanton l-a ajutat să aranjeze înăuntru un pat de campanie, un scaun și un lighean.

— E foarte bine așa, insistă Winkler. N-o să stau mult aici.

Înainte de a se întinde pe salteaua denivelată și mucedă, se baricada în fiecare seară băgând o scândură groasă între ușă și una dintre rotilele de ghidare.

Își vedea de muncă destul de sârguincios, lustruind mobilierul de grădină, sădind semințe și punând dale, plantând ferigile ornamentale și florile pe care le găsea pe dealuri. Noaptea se plimba prin păduricile întunecate,

fremătătoare, se întorcea în baraca lui pentru câteva ore de vise intermitente și era în picioare înaintea zorilor, împingând roabe de pământ, greblând nisipul de smocurile de alge ieșite pe plajă.
Nu cumpăra haine, nici nu cheltuia bani pe rom. Strânsese în cutia de plastic în jur de două mii de E.C. Își calcula salariile pe nisip. Poate în iunie. Acasă în iunie. Își îngăduia fantezii despre o împăcare: ciocănelul în formă de gâscă în mâna lui, Sandy deschizând ușa. Ascunsă după piciorul ei, o fetiță sfioasă – Grace – surâzându-i.
— Tata?
Era un fel de speranță. Însă visele lui arătau cu totul altfel: când dormea visa tenebre, ori oameni pe care nu-i recunoștea, ori apă care se închidea lent, aproape recunoscător, deasupra capului său.

O seară de mai. Soma îl strigă dintr-un strat de flori de lângă treptele din spatele bucătăriei. Crucifixul se ridica și cobora pe pieptul ei.
— Am venit cât am putut de repede. Aseară a sosit ceva pentru tine!
Scoase o cutie de carton de după ușa cu sită. Un capăt era turtit. Deasupra era scris cu litere mici numele lui. Era scrisul de mână al lui Sandy – îl recunoștea fără să stea pe gânduri –, d-urile ei cu bucle mari, cercurile plutind deasupra i-urilor. Caligrafia era atât de neagră și de bine definită, că parcă Sandy ar fi apăsat pe vârful cariocii până trecuse prin carton. Respirația i se opri undeva în gâtlej. Luă cutia de la Soma și o scutură.
O bufnitură dinăuntru. Bandă adezivă maro ieftină. Un timbru din Anchorage.
— E de acasă? Asta așteptai?
El nu-și putea desprinde ochii de pe numele lui. Izbuti să răspundă da.
Soma scoase un oftat.
— Oh, mă bucur! Mă bucur pentru tine, David! M-am rugat pentru tine.
El dădea deja să se întoarcă.
— Ia-l, spuse Soma.
— Da, normal.
Traversă curtea spre baraca bărcilor, ridică ușa și o coborî în urma lui. Înăuntru se întunecase aproape de tot, trase scaunul la fereastră și rămase în cămașa lui asudată tremurând și privindu-și numele pe cutie.
Douăsprezece luni.
Afară, câțiva oaspeți pe ponton râseră și apoi tăcură. O viespe bâzâia la fereastră. Trebuia să-și impună să respire. După câteva minute scoase din buzunarul din spate o foarfecă de grădină și trecu tăișul peste golul dintre laturile cutiei.
Înăuntru se găsea un teanc gros de scrisori. Scrisorile lui: cele pe care le trimisese la Anchorage și, după toate aparențele, majoritatea celor pe care le expediase în Cleveland. Multe, primele, fuseseră deschise, dar unele – probabil vreo sută – nu. Absolut nici o scrisoare nu mai fusese deschisă din

ianuarie încolo. Sandy le legase între două gume elastice, astfel că maldărul era turtit la capete și umflat în mijloc. Prinsă sub unul din elastice era o hârtie împăturită bine în patru. Asta era tot.

Îi bubuia inima în cutia toracică. Aerul din baracă mirosea un pic a resturi arse, a fum de la groapa de gunoi. Despături biletul: *Nu veni înapoi. Nu scrie. Nici prin cap să nu-ți treacă. Tu ești deja mort.*

Nici măcar nu semnase. Afară se stingea cea din urmă lumină, norii purtau un roșu gingaș, umbrele lungi ale fregatelor lunecau peste gazon și peste acoperișul barăcii și continuau deasupra mării. După vreo zece minute, teancul de scrisori îi căzu din poală. Ținea în continuare biletul în mână în timp ce amărăciunea punea stăpânire pe el. Curând se întunecase de-a binelea. Broaștele începură să orăcăie în copaci. La hotel se trânti o fereastră.

Să fi trecut vreo oră. Apoi alta. În foaier, turiștii purtau obișnuitele conservații mărunte, își afirmau ierarhiile, lăudau calitățile țărilor în care trăiau, simulau căscaturi și se retrăgeau în camere. Nanton își închidea cartea, stingea lampa. La vreun kilometru și jumătate în interiorul insulei, Felix se apleca deasupra lui Naaliyah, care adormise, lăsând o sărutare pe fruntea ei.

Trecuse de miezul nopții când Winkler se sculă de pe scaun, ridică ușa și își croi drum prin beznă spre plajă. Hotelul stătea rigid și imobil în apă, cu toate becurile stinse. Una dintre bărcuțele de cauciuc zăcea întoarsă cu fundul în sus pe nisip, cu vâslele sub banchetă. O întoarse și o târî în apă.

Departe, de recif se spărgeau brizante mari, însă în lagună ajungeau joase și liniștite, iar bărcuța se ridica și cădea ușurel pe apă. Winkler se sui în ea. Valuri mici plesneau prora. Era scrisul de mână pe care-l folosea pe orice bilet. *S-a terminat laptele. S-a stricat ușa glisantă de sticlă.* Sau: *Cât?* Stelele reflectau pe apă linii șovăitoare de argint. Hotelul era întunecat și mut. Cele câteva iahturi ancorate se legănau și trăgeau de în parâme. La latitudinea aia, Pământul se învârtea cu 1 600 kilometri pe oră, se rotea în jurul Soarelui cu 29 de kilometri pe secundă, se rotea deodată cu întregul sistem solar în jurul celor două miliarde de stele ale Căii Lactee cu 217 kilometri pe secundă și totuși, se gândi Winkler, o făcea atât de tăcut, susurând pe axa lui, vâjâind silențios prin urciorul vast, preistoric, al spațiului.

Nu veni înapoi. Nici prin cap să nu-ți treacă. Coborî ramele peste bord și începu să vâslească.

I-a luat douăzeci de minute să ajungă la marginea recifului. Brizantele urlau când izbeau partea dinspre mare. Vâslele șiroiau de apă și bărcuța se hâțâna pe spumă. Trei pescăruși care se ciondăneau în zbor virară spre uscat deasupra lui Winkler.

Prin scobituri vedea pete albastre, poate meduze. Un crab iridescent mare tropăia grăbit prin umbre. Dacă ceva făcea zgomot, Winkler n-avea cum să

audă; valurile anulau orice alt sunet – un singurul element era constant: ridicarea și coborârea, violentă și continuă.
În primăvara de după moartea mamei încercase să-i reamenajeze grădina, traversând zloata de pe acoperiș cu semințele rămase de la ea, le vârî în pământul din glastre. Dar, dintr-un motiv sau altul, răsadurile, câte au ieșit, au crescut slabe și veștede, de parcă-și dădeau seama cine le plantase, de parcă mâhnirea le-ar fi copleșit rădăcinile. Poate le udase prea mult.
De ce el? De ce acum? Ce noimă au amintirile dacă nu fac decât să se șteargă? Aerul din cutia coletului nu mirosise a nimic, ambalaj, hârtie veche.
În lagună, vârtejurile lăsate de lopeţile vâslelor pulsau fosforescente. Bărcuța gonflabilă se hâțâna supărător. În spatele lui, un brizant se umflă și detună peste corali. Grace era moartă. Negreșit. Ce puține zile rămân în viața fiecăruia! Ce puține ore!
Puse ramele în poziție și vâsli spre recif, peste straturi suprapuse de spumă. N-a fost nevoie decât de două, trei vâslituri – fundul bărcii se hârșâi de stânci, el o lăsă în voie și se pomeni între valuri. Primul se rostogoli peste parapet, aruncându-i apă pe picioare. Următorul se înălță complet deasupra prorei și se sparse în spinarea lui Winkler. Se minuna de mărimea și forța lor. De pe țărm ori de pe puntea unui cargobot n-aveai cum să le apreciezi – trebuia să fii în mijlocul lor. Se chinui să țină vâslele pe linie, dar avea senzația că lopețile se înglodaseră în ciment și alunecau în furchet.
Oricum, brațele lui nu erau la înălțimea sarcinii. Pe fundul bărcuței se rostogolea apă înspumată. În câteva secunde barca începu să se răstoarne. Mânerele vâslelor pârâiau sub presiune. Un al treilea val explodă contra cocii. Winkler văzu – preț de o clipă, în timp ce barca se afunda în scobitura unui val – buza recifului căzând sub el, luminată de stele, prăbușindu-se într-o obscuritate albastră. Apoi bărcuța se ridică vertical pe pupă și se dădu peste cap.
Vâslele îi scăpară din mâini. Ia-mă, se gândi Winkler. Barca aterizase cu fundul în sus, prinzându-l dedesubt. Îl târa pe deasupra coralilor.
De acolo, un curent de adâncime îl trase în jos. Următoarele valuri îi trecură pe deasupra capului și fu împins doi stânjeni în adânc. Platforma recifului i se ivi printre bule în față, dar curentul îl mătură înapoi peste o pantă de nisip ornată cu delicate ferigi unduitoare, pe lângă o ceată de creveți fosforescenți ieșiți la păscut contra curentului. Dispărură și aceștia, pierind parcă îndărătul unui oblon tras, iar Winkler fu târât în adânc. Presiunea mării îi umplu urechile: un uruit cumplit, ca mii de pârâituri. Ochelarii îi fură smulși de pe nas. Suprafața – o lespede tulbure de argint viu – părea la kilometri depărtare.
Oceanul era atât de cald, aproape fierbinte, iar senzația resacului și întunericului dimprejur nu se deosebea prea mult de senzația unui vânt

umed, stăruitor. Urgența îi străbătu pieptul, însă în ciuda ei îl cuprinse un fel de tentație. Ce ușor ar fi fost să deschidă gura și să tragă apă în plămâni.
Deasupra lui, hula trăgea și împingea. Durerea îi încleșta maxilarul. Coastele începură să-i zvâcnească. Epiglota i se închise brusc peste laringe, ca o trapă.
Un corp în derivă pe mare. Un coridor în lumină. Deodată, avea tot timpul din lume să mediteze asupra lucrurilor. La elicea unui iaht în mișcare, la o pasăre, la cer, avea să fie mort, un obiect plutitor, ceva mai mult decât un buștean, mii de organisme testându-i orificiile, lumea fără el exact la fel cum fusese dintotdeauna, sau aproape la fel: valuri prăvălindu-se peste bolovani, soarele învăpăind cerul la răsărit. Sângele avea să-i scufunde cadavrul, trăgându-l la fund, învinețindu-i fața, limba. Planctonul avea să se aventureze în canalele auditive.
Pentru un hidrolog, așa ceva era ușor de imaginat, ba chiar acceptabil: avea să se dizolve în marele ceaun albastru; pielea lui avea să sfârșească în sacii gastrici ai vietăților marine, oasele, în cochilii și exoschelete, mușchii, în energie descărcată în cleștele unui rac, în înotătoarea unui pește.
Apă în jurul lui, apă înăuntrul lui. Doi atomi de hidrogen, unul de oxigen; la urma urmei, apa e solventul suprem. Cine fusese el? Un tată ratat, un soț care a fugit. Un fiu. Un vraf de scrisori nedeschise. Era mort; era mort.
Prin fața ochilor îi trecură albastrul și verdele efemere ale viselor. Stelele pe care le privise erau acum ca farurile unui vehicul submarin lent care se târa pe fundul mohorât al mării. Mai fu timp pentru o ultimă viziune fugitivă: Grace și Sandy la o masă de bucătărie. Sandy întindea o cutie portocalie de cereale, iar Grace o lua cu mână grijulie. Sandy turna lapte în castronașe. În spatele lor pâlpâia un televizor. Nu reuși să vadă altceva: o plantă decorativă în colț, deasupra ei un tablou pe care nu-l recunoștea. În spatele lor, o ușă cu geam reflecta lumina unui bec fără lustră. Vorbeau, dar el nu auzi ce spuneau. Grace să fi avut vreo doi anișori. Ducea o lingură la buze.
În gură îi năvăli apă sărată. Și-ar fi dat viața de o sută de ori numai să se mai uite la ele. Micuța Grace avea cârlionți strânși în coc pe ceafă. Bluza de pijama îi era prea mică, strâmtă peste burtică. Mesteca o gură de cereale.
Însă marea îl readuse sus. Se regăsi cu capul într-o scobitură dintre talazuri; ieși la suprafață. Undeva în plămânii lui se aprinse un întrerupător și gâfâia după aer.

Luptă toată noaptea cu un luminos destin tragic. Tumultul curentului îl purtase aproape jumătate de kilometru în larg. O bancă sfărâmată, prinsă încă de unul din panourile de santină, plutea în derivă pe lângă el. Se agăță de ea. La intervale scurte, o stea se ridica deasupra insulelor și alta dispărea în partea opusă, sub orizont. Oare ce se învârtea: galaxia, sau Pământul?
Până dimineață ajunsese mai aproape, iar marea se liniștise, preschimbându-se într-o sticlă fluidă, unduitoare. Insula se ridica și cobora

la orizont. Păsările săgetau văzduhul deasupra lagunei. Chiar și fără ochelari putea identifica Muntele Pleasant și fumul gros de trestie ieșit pe coșul fabricii de zahăr. Dădu din picioare spre el până îi zvâcniră plămânii și inima, apoi se odihni, agățat de pluta lui, când și când lăsând fața în jos. Peste câteva ore călărea un val printr-o trecătoare în corali, genunchiul se lovi de ceva tare și ascuțit pe creasta recifului, și fu purtat în nisipul bătucit, striat, al spațiului tidal, tușind, vâslind cu mâinile înainte. Când ajunse la apă mică, nu-l mai țineau picioarele. Se târî afară din bătaia valurilor și se prăbuși pe plajă. Un val depuse lângă el bucata de barcă gonflabilă.
Nisipul îi dogorea obrazul. Durerea din genunchi fu de ajuns ca să-l facă să leșine. La marginile câmpului său vizual se înălță un albastru profund, elegant.

11

Doi scafandri l-au transportat într-o barcă motorizată un kilometru și jumătate spre nord, până la hotel. Nanton i-a ajutat să-l care de pe plajă. Un medic care prânzea la restaurant i-a cusut genunchiul; un turist cazat la hotel a donat un flacon de analgezice. Soma a făcut rost de perne, tifon și apă; Felix a adus zeamă de carne. Până și băieții au dat o mână de ajutor, îndeplinind obligațiile lui Winkler la hotel.
Însă Naaliyah l-a vegheat. Dormea pe podea lângă el, îi alunga țânțarii de pe față, îi turna apă în gură la intervale regulate. Lui Winkler i se zbăteau pleoapele, sudoarea îi lucea pe frunte, dormea întruna.
În patru zile și patru nopți s-a trezit doar de două ori. Mii de țăndări dintr-o povestire îi treceau prin fața ochilor: formațiunile de suprafață în nisipul unui banc, zăpadă viscolind printre copaci, viscerele unui animal aburinde în mâinile lui. Erau amintiri sau vise? Văzu un băiat rupând-o la fugă pe lângă un șir de puieți plantați, văzu bulele de aer circulând într-un acvariu. O insectă, o călugăriță, cocoțată pe degetul lui mare, curățându-și metodic fața cu căngile.
În cele din urmă se trezi. În aer plutea miros de fosfor și sulf, ca de chibrit aprins. Picături din copaci se izbeau în acoperișul barăcii. Naaliyah dormea pe podea, înfășurată într-un cearceaf. Lângă ea, sub fereastră, zăcea cutia cu scrisorile returnate.
Winkler se ridică și puse fetița în pat. Apoi ieși. Deasupra orizontului atârna o semilună reflectată într-o dâră conică pe apă. Gazonul de sub picioare era ud, iar apa șopotea în pâraie nevăzute spre plajă.
Nici un bec aprins în hotel, nici o barcă cu pânze în lagună; la zece kilometri distanță, luminile din Saint Vincent învăluite de ploaie; sub coroanele copacilor picau stropi, solul saturat gâlgâia și făcea bulbuci – preț de o clipă s-a întrebat dacă peste Grenadine se abătuse un val de maree care-i spulberase pe toți și toate. *Nu veni înapoi*, îi scrisese. *Tu ești deja*

mort. Poate că era. Poate era mort și insula asta era un purgatoriu din care nu putea decât să privească sufletele celor mai merituoși zburând fiecare spre Edenul lui. La urma urmelor, ce altceva e moartea decât încetarea raporturilor cu lumea, o plecare de lângă cei pe care-i iubești și care te iubesc?

Grace murise în inundație. Stând în picioare lângă hotel în seara aceea, era sigur de asta. Degeaba fugise. Nu exista întoarcere.

Se duse înapoi în baracă, luă cutia cu scrisori și o cutie de chibrituri de pe pervaz și le duse pe plajă. Rupse fiecare foaie de hârtie într-o groapă de lângă linia mareei și dădu foc fâșiilor.

Marea clipocea sub razele lunii. I se ridică fum în palme. O adiere prinse o bucată aprinsă de hârtie și o trimise în zbor peste lagună, cu marginile strălucind, apoi înnegrindu-se și dispărând la atingerea apei.

Se minună de indiferența lumii, de felul cum mergea înainte, în ciuda a toate.

Note

---

10. Sau Blake Plateau. Se întinde pe o lungime de aproximativ 145 km între platforma continentală nord-americană și bazinul oceanic, în sud-estul coastei Statelor Unite.

11. Oraș din sudul statului Puerto Rico.

12. Insulă aparținând grupului Insulele Virgine Americane, în Marea Caraibelor.

13. Insulă din arhipelagul Antilele Mici.

14. Insulă din arhipelagul Antilele Mici, aparținând statului Antigua și Barbuda.

15. Pe terenul de golf, termenul *fairway* desemnează ariile de joc formate din fâșii cu iarbă tunsă scurt, întinse între zona de start și cele verzi (*green*) din jurul găurilor.

16. Dolari est-caraibieni (XCD), unitate monetară creată în 1965. utilizată în statele Organizației Est-Caraibiene și abreviată în mod comun E.C. Din 1976 e legată de dolarul american la un curs de schimb de un dolar american = 2,70 E.C.

17. Fel de mâncare vegetarian tipic în Caraibe, care-și ia numele de la unul dintre ingredientele principale, amarantul, una dintre denumirile locale ale plantei fiind *callaloo*.

18. Ai rău de mare? (în spaniolă, în original.)

19. *Coenobita clypeatus*, specie de crustacee care ocupă cochiliile altor moluște ca să-și apere exoscheletul fragil.

20. Joc asemănător cu fotbalul american, în care mingea este lovită cu un băț.

21. Capitala insulei Bequia, a doua insulă ca mărime din Arhipelagul Caraibelor.

22. Familie cu sute de specii de pești marini, majoritatea de dimensiuni mici și viu colorați.

23. *Caranx hippos*, specie de pești marini relativ mari, argintii, cu craniul teșit.

24. *Elops*, specie de pești de coastă din zonele tropicale și subtropicale.

25. *Aetobatus narinari*, specie asemănătoare cu pisica de mare, dar de dimensiuni mai mari și cu spatele acoperit de puncte sau inele albe.

CARTEA A TREIA

1

Douăzeci și cinci de ani, Winkler n-a mai plecat din Insulele Grenadine. Un sfert de veac, o treime dintr-o viață. Anii trecură asemenea unor nori, efemeri și vaporoși, condensându-se, lunecând un pic pe cer, apoi risipindu-se ca niște năluci. Dregea țevile sparte, planta copaci și folosea un sistem de magneți ca să îndepărteze depunerile de corali de pe fața inferioară a pardoselii de sticlă din foaier. Tundea peluzele, planta puieți, tăia pomii uscați. Spăla prosoape de plajă. Repara toalete.

Genunchiul i s-a vindecat sub un fileu de cicatrice. Un optician din Saint Vincent i-a făcut o pereche nouă de ochelari. A cheltuit 1 100 din cei 2 100 de E.C. din cutia de plastic pentru a înlocui bărcuța distrusă a lui Nanton. Nimeni, nici Nanton, nici Felix și nici vreunul dintre cei care-l cunoșteau pe insulă nu l-a întrebat ce avusese de gând în noaptea aia, de ce încercase să scoată o barcă de trei metri peste recif. Poate motivele erau de la sine înțelese.

Și-a cumpărat un radio cu unde scurte, a înșirat niște cochilii de neritide[26] pe pervazul ferestrei, și-a meșterit un reșou dintr-un rezervor de propan și un arzător vechi. Purta veșnic pantaloni de doc și un tricou; pielea i s-a înnegrit și mai tare; treptat, părul i-a albit. Încetul cu încetul, insomnia i-a săpat șanțuri în jurul ochilor, astfel că orbitele păreau permanent învinețite, iar vederea îi slăbea tot mai mult – obiectele aflate la distanță tremurau în halouri; picățele colorate începură să îi traverseze periferia câmpului vizual. Fără ochelari nu mai putea citi nici măcar un indicator de circulație la zece metri.

Însă astea erau aspecte fizice, străine de el: nu erau mai reale decât dacă ar fi fost acțiunile și orele altei persoane. Gândurile lui o evitau pe Sandy și îndeosebi pe Grace, ca și cum ar fi fost genuni fatale în care s-ar fi prăbușit. Ochii lui observau din obișnuință norii, semnele circuitului atmosferic, curcubeie care se revărsau în Atlantic, ghirlande de umiditate în jurul lunii, însă informațiile nu-l mai interesau ca odinioară. De parcă surghiunirea din familia lui născândă implica și o surghiunire departe de curiozitate. Undeva din niște ghețari se rupeau aisberguri. Undeva ningea.

Saint Vincent și-a câștigat independența în 1979, iar locuitorii insulelor au sărbătorit cu focuri de artificii de pe acoperișuri, însă pentru Winkler era doar un sfârșit de octombrie, Nanton bătea moriști în palmieri, Felix bea o

cincime de rom în plus. Războiul din Insulele Falkland era un zvon, un suflu, un cuplu de englezi servind cafea într-o vacanță.
Gângăniile îi țiuiau în urechi. Norii escaladau versanți. În anii aceia, Soufrière erupse de două ori, aruncând vapori și material piroclastic la o mie cinci sute de metri altitudine. Caraibienii de pe pantele nordice au fugit peste canal până să se termine erupția și unii nu s-au mai întors.
Ca la vreo șase luni după ce fusese cât pe ce să se înece, Soma apăru în pragul ușii cu un coș cu ouă.
— Pentru tine, zise ea.
— Mulțumesc!
Ea se duse la fereastră și își trecu degetele peste cochiliile înșiruite pe pervaz.
— Din cauza cutiei ăleia? De la poștă?
El încuviință din cap.
— Îmi pare rău c-am adus-o. Mai bine îi dădeam foc.
— Aveam nevoie să știu.
— Acum ești bine?
El ridică din umeri.
— Poți să vii pe la noi, știi, ești bine-venit.
El dădu din cap și-și frecă bărbia. Degetele ei frământau cochiliile, rotindu-le și răsucindu-le.

— Ți-ar plăcea să cunoști fete? întrebă Felix. Asta era prin decembrie sau ianuarie. În 1981. Sau ’82. Bucătăria se închisese pe seara respectivă, iar Felix apăruse în pragul lui Winkler ștergându-și mâinile de un șorț. Să mergi la… cum se zice? Un rendez-vous?
— Întâlnire?
— Da, la întâlniri. Întâlnirile sunt foarte distractive. Știu câteva fete în Saint Vincent. Și altele de la biserică. Poate chiar una din cameriste, mai știi? Poate or vrea să meargă spre întâlniri.
Winkler stătea pe pat.
— *La* întâlniri.
— Da. Să meargă *la* întâlniri.
— Nu prea am chef.
— N-ar fi rău. Sigur te-ar plăcea!
— Sunt bine așa, Felix.
— Hm, zise Felix. Își scoase fesul, îl întoarse pe dos și-l trase iar pe cap. E din cauza familiei tale?
— Nu știu. Presupun. Așa ceva.
— Dormeai. Când ai apucat-o pe Naaliyah de gleznă? Acasă la noi?
Winkler nu răspunse.
— E-n regulă, spuse Felix. Vântul trântea un oblon de la hotel. Cineva izbucni în râs la bar.

— În fine, zise în cele din urmă Felix. În Patagonia avem o vorbă: Dumnezeu are tot atâta nevoie și de preoți, și de *ermitaños*.
— Are nevoie de ce?
— De *ermitaños*. De eremiți. Ca crabii eremiți, știi? Ăia care-și cară cochiliile peste tot?
Mai târziu, Winkler avea să se întrebe: eremit? Asta am ajuns? Se gândi la Felix – și el un naufragiat în felul lui: casa azurie crăpată care se umplea cu machete de bărci, felul cum le meșteșugea, de parcă ar fi construit niște arce care l-ar fi putut trece marea, până înapoi în Chile.

Când visa, vedea tenebrele de acum familiare ori fobiile omenești normale: se înscrisese la un curs de geologie la care nu pusese piciorul în clasă; în mod inexplicabil, predase pagini albe în locul tezei. Nu visa nici Ohio, nici Alaska, nici pe Sandy, nici pe Grace. Parcă le-ar fi prins într-o capcană sub apă, sub pardoseala de plexiglas, și, deși stătuse deasupra lor în tot acest timp, la nici un metru, nu putea coborî ochii ca să le vadă. Până la urmă aveau să înceteze să se zbată. Până la urmă aveau să plece.
Viața îi mai rezerva unele plăceri: resturi de mâncare din bucătăria lui Felix, pe care un ospătar le lăsa cu regularitate aburind în ușa lui Winkler – supă de dovleac, melci de mare la abur, cu usturoi, *scungilli* sau biban de mare, rac la tigaie cu nucșoară și lămâie, creveți, ratatouille, dovlecei chayote prăjiți, o felie chec cu banane, unsă cu unt. Mai erau zumzetul liniștitor al ploii pe acoperiș, vântul șuierând printre plantele pe care le îngrijea – hibiscus și anthurium, ghimbir sălbatic, leandru, marile ramuri simetrice ale palmierului călătorului – și miile de culori ale cerului și oceanului, norii care se rostogoleau peste insulă în șiruri neobosite: infinite variații de cumulus, pânzele lăbărțate de stratus, o paletă de cirrus netezită cu mistria pe un plafon de aer. În locul acela, cerul era ceaunul nemărginit al unui magician unde la fiecare oră fierbea câte un miracol.
Și mai era Naaliyah. Treceau săptămâni fără să o vadă, dar apoi apărea, îi bătea în geam într-o dimineață de duminică. De fiecare dată când dădea cu ochii de ea îi creștea inima. Îi aducea frunze argintate de ploaie, spărgea arici de mare pe stânci, vâna țipari în apă mică, îl târa după ea în lagună să salveze o caracatiță rănită. A ajutat-o să-și construiască o plasă de fluturi din tricouri vechi și sârmă, i-a explicat ce știa despre valuri, despre faptul că ele dezvăluie topografia fundului mării, că spun povești despre furtuni în larg.
Și o privea cum crește. Corpul i se lungi, începu să se dea cu ruj și să se plângă de restricțiile impuse de maică-sa. Curând râdea pe treptele magazinului general, sorbind bere din cutiile băieților mai mari; avea școală, prieteni, interese de care el nu știa. Bătăile ei în obloane soseau din ce în ce mai rar.
Unul câte unul, băieții abandonaseră școala și se mutaseră în Kingstown să se angajeze. Se întorceau în concedii îmbrăcați în cămăși curate, cu ochelari

de soare cu rame aurii și vorbind cu glas discret, politicos, aducând daruri pentru Soma și Felix: un radio, o lampă cu gaz, seturi de baterii. Ajunsă în ciclul secundar de învățământ, Naaliyah își petrecea mare parte din zi pe insula Saint Vincent. Winkler o vedea din an în paște, pe drumul spre feribot, în uniforma de la școala St. Mary (bluză albă, fustă bleumarin, șosete lungi), cu părul încâlcit și adunat pe cap ca un coif, bluza murdară și un teanc de cărți strâns la piept.

— Salutare, David, striga ea, iar el se îndrepta de spate cât putea, zâmbea și își vedea de drum de parcă umbla după treburi care nu sufereau amânare.

Felix îi spusese că Naaliyah dăduse jos afișele cu fotbaliști din camera fraților și le înlocuise cu fotografii rupte din reviste chiliene: o mahala, Torres del Paine[27], un bărbat cu mască de gaze înarmat cu pușcă.

— O învinovățește pe mamă-sa că am plecat de acolo, spuse Felix. Crede că am plecat prea ușor. Dar ea nu înțelege. Că erau soldați, că ne era frică să răspundem la telefon. Că prietenii Somei erau ridicați.

Naaliyah a împlinit paisprezece ani; a împlinit cincisprezece. Stăteau și priveau sute de păsări, vrăbioare cafenii cărora Winkler nu le știa denumirea, aterizând pe acoperișul hotelului, odihnindu-se pe streașină cu aripile pe jumătate îndoite, suflând în voie câteva clipe înainte de a-și lua iarăși zborul, un răgaz scurt într-o migrație de cinci mii de kilometri.

Uneori noaptea, căutând pe scala radioului cu unde scurte, Winkler dădea peste o frecvență unde o fată care vorbea în spaniolă citea numere aparent aleatorii: 24. 92. 31. 4. 229. *Tres, ocho, dieciseis*. Pronunța meticulos, de parcă fiecare numeral ar fi fost un lucru vital, fragil. Ori de câte ori o nimerea când derula frecvențele se oprea și asculta până când ea încheia transmisia. Adesea putea dura și două ore. De fapt, după o vreme s-a pomenit căutând-o înadins, parcurgând scala după vocea aceea, după numerele acelea misterioase.

În stilul lui criptic, Nanton îi spuse că transmisiunile respective erau coduri destinate spionilor când se găseau pe teritoriu ostil. Fiecare secvență corespundea unui mesaj de acasă: *Mama ta are podagră. Fiul tău a făcut prima împărtășanie*.

Winkler ducea radioul la capătul plajei, se întindea în umbrele albăstrui de sub palmieri și schimba frecvențele. Nu era greu să spere că undeva va găsi un canal pe care chiar fiica lui transmitea numere – un cod pe care să-l spargă în cele din urmă. 56. 71. 490. *Am un acvariu, tati. Dau probele pentru admiterea în echipa de înot. Îmi place pizza, dar nu cu pepperoni.*

Trecut de miezul nopții: o bătaie în oblon. Naaliyah. Gâfâia; tricoul se ridica și se lăsa în față. Avea un aer mai întunecat, de meditativă, de visătoare. Părul îi flutura într-un bob texturat. Pe ușă se strecura vântul. Ea se foia, parcă nerăbdătoare să plece.

— Ești bine?

— Fug de acasă.
Proeminențele claviculei ieșeau în evidență de sub gulerul tricoului. Winkler se gândi la plimbările duminicale cu ea, cu ani în urmă, la mânuțele ei în părul lui, la senzația pelvisului ei pe ceafa lui.
Fierse un ceai. Se așezară unul lângă altul în ușa deschisă, strângând cănile în mâini și privind stelele prin coroanele fremătătoare ale palmierilor. Ea își rodea o unghie. Umbrele le dădeau târcoale.
— Unde o să te duci?
— Cum e în America?
— Păi… Nu știu. E imensă. Sunt mii de locuri diferite.
— Cum e acasă la tine? Unde te-ai născut?
— În Alaska? Nu-i așa frig cum crede lumea. În decembrie și ianuarie e întuneric destul de multe ore. Dar de fapt nu e chiar întuneric: mai tot timpul bate spre purpuriu, ca la crepuscul. Și sunt munți, munți adevărați, cu ghețari. Când bate vântul dinspre est sau dinspre nord, poți să le simți mirosul. Un miros de copaci și piatră și zăpadă.
— Poate o să merg acolo.
— Poate ar trebui să aștepți până mâine.
Ea nu râse. Briza se înteți din nou, în largul lagunei iahturile se legănau și un lanț de ancoră gemu. Glasul lui Naaliyah ieși din bezna de lângă el.
— Cum e zăpada?
Ceva se răscoli înăuntrul lui și Winkler așteptă să se liniștească.
— E plină de aer. Și de lumină: fiecare cristal poate să se comporte ca o prismă, deci, dacă soarele strălucește și albedoul e corect, zăpada scânteiază, de parcă ar arde focuri în ea.
Ea aprobă din cap studiindu-l.
— Îți e dor de zăpadă.
El luă o gură de ceai.
— Ți-e dor. Îmi dau seama.
— Poate.
— Eu nici măcar nu-mi amintesc locul de unde sunt și mi-e dor de el. Părinții mei și-au părăsit prietenii și istoriile și tot. Ca să vină aici.
Gesticulă spre pereții barăcii, spre insula din spatele lor. Dintr-o tainiță a memoriei, Winkler auzi vocea lui Sandy: *Mă uit la costumele lui în șifonier și mă gândesc: asta-i tot?*
— Și lui tata îi e dor, zise ea. Din cauza mamei au plecat.
— Au plecat fiindcă mureau oameni.
Naaliyah ridică din umeri.
— Asta a fost hăt demult.
— Sunt și locuri mai rele decât aici.
Mai târziu, privind-o cum traversa tiptil peluza, pe lângă hotelul întunecat, somnoros, se întrebă dacă asemenea lucruri sunt înnăscute în oameni. Dacă

nu cumva noi nu putem modifica ceea ce suntem – dacă locul de unde ne tragem dictează locul unde vom sfârși.
Winkler închise ușa, o baricadă cu scândura și se băgă în pat. Naaliyah avea șaisprezece ani.

Puțin după aceea, Naaliyah s-a mutat permanent în Saint Vincent. A mai văzut-o pe insulă o singură dată, când se oprise să-și înnoade un șiret pe drum spre oraș: chipul ei trecu rapid în bena plină de oameni a unui camion. Ea îl salută cu un braț, poate chiar zâmbise. Apoi dispăru. Frunzișul foșni în urma ei, apoi amuți, praful răscolit rămase câteva momente în aer, începând să se depună pe tricoul lui Winkler.
Felix se mărgini să clatine din cap, iar pe Winkler nu-l lăsă inima s-o întrebe pe Soma. Auzi că Naaliyah fusese lăsată repetentă și nu se mai ducea la ore. Într-o noapte, Felix îi arătă ghiozdanul cu manualele ei abandonate. Pe marginile caietelor erau desene cu scoici, ori nimfe în gogoși sub o frunză. Dar nimic altceva – nu părea a lua notițe. Mototolită pe fundul genții zăcea o teză la geometrie: nu-și scrisese decât numele, apoi făcuse schițe leneșe sub fiecare problemă. O actinie stătea sub o întrebare despre triunghiurile scalene; un greier se ghemuia sub teorema lui Pitagora.
Trecură luni întregi. Singurul contact al lui Winkler cu părinții fetei era când lucra în preajma bucătăriei și-l auzea pe Felix lătrând ordine la spălătorii de vase. În zilele lucrătoare, Soma începuse să doarmă într-un apartament deasupra poștei din Saint Vincent. Duminică seara stătea pe scările din spatele hotelului cu o farfurie echilibrată pe pulpe și mânca resturile de la restaurant, mestecând gânditoare și privind în gol spațiile întunecate dintre copaci. Glumea mai puțin; când îi vorbea Winkler, atenția îi fugea aiurea. De tivul fustelor îi atârnau fulgi de găină.
Și în ochii lui Felix se citea o anumită distanță. Winkler îl vedea fixând golul de deasupra grătarului, ori scândurelele uneia dintre machetele lui, de parcă acolo ar fi plutit ceva invizibil, iar Winkler știa că Felix era în Chile, cântărind lucrurile pe care le avea acum și lucrurile la care fusese silit să renunțe.
În fiecare an, de Crăciun îi însoțea pe amândoi la Sfântul Pavel, o biserică rotundă, cu acoperiș de paie, ridicată pe piloni la jumătatea coastei unui deal. Se așeza în spatele lor într-o strană din fund și se uita la cele șase, șapte țărănci din cor – fiecare altă nuanță de cafeniu – cum cântau și își dezveleau dinții de aur. În fața altarului stăteau aliniate coșuri cu flori galbene, moliile se îmbulzeau lângă flăcările lumânărilor, un iz de sudoare umplea aerul în timp ce preotul își rostea predicile cu glas precaut – temându-se, poate, că, dacă ar fi predicat prea tare, biserica s-ar fi smuls de pe piloni și ar fi luat-o de-a dura la vale – și întreaga clădire se clătina când credincioșii aprobau din cap, ca și cum părintele ar fi reperat adevăruri după care orbecăiseră toată viața.

După aceea, ieșind din bisericuță, cu luminile din Saint Vincent tremurând peste mare în fața lor, Soma îl lua pe Felix de mână și mergeau împreună, broaștele orăcăiau, nori mari noptatici învăluiau stelele, Winkler pășea în urma prietenilor pe drumeagul abrupt și stricat, până la căsuța azurie, unde mâncau. Uneori veneau și băieții, purtând coliere cu colți de rechin și bând bere după cină, discutând cu accentele lor pestrițe despre scheme de investiții, despre reglementări comerciale sau despre Comisia Adevăr și Reconciliere[28] din Santiago, ce progrese făcea, că poate familiile aveau să primească despăgubiri. Dar Naaliyah nu venea niciodată.

Și de fiecare dată, plecând pe întuneric, străbătând cărarea înrourată prin țarcuri până la hotel, Winkler avea senzația că nu se mișca nici înainte, nici înapoi în timp, ci doar îndura iar și iar variații ale aceleiași zi. Poate că *el* era cel prins în capcană sub apă, sub o pardoseală de plexiglas, în timp ce lumea mergea înainte, bărbați și femei ocupând și eliberând camere, târând valize pline până la refuz, trecând ușurel cu tălpile pantofilor pe deasupra lui.

2

Treisprezece. Șaptezeci și doi. Patruzeci și nouă. Vocea fetei de la radio îmbătrânea, se făcea mai gravă, însă pronunția ei – chiar și acoperită de hârșâitul paraziților –, era la fel de atentă ca întotdeauna. Poate era Naaliyah, aplecându-se deasupra unui microfon, de partea cealaltă a lumii. *Sunt în Irkutsk acum, traversez în Siberia. Sunt în Lima; sunt în Toronto. Spune-le tuturor că îi iubesc.*

Umblau zvonuri, firește: Naaliyah fugise cu un căpitan de vas francez și era pe undeva prin Oceanul Arctic, Naaliyah avea un șir de iubiți tocmai până în Cuba, Naaliyah trăia în Barbados, unde lucra ca ospătăriță. Și-o imagina în Chile, în Puerto Montt[29], înfășurată într-un palton închis la culoare, traversând vreo piață, pe vreme urâtă, și zgâindu-se la fleșele austere ale unei biserici.

Anotimpurile își luau locul unul altuia. Oaspeții soseau în catamarane închiriate, mâncau la restaurant, se extaziau în fața stelelor, a supei sau a limpezimii apei. Felix defila de la o masă la alta cu mâinile împreunate la spate și detalia meniul serii, Nanton stătea la biroul din față dând paginile ziarului, iar la sfârșitul serii Winkler mergea de la un felinar la altul stingând flăcările.

O dată pe săptămână, la vreo milă în larg trecea o croazieră, scăldată până la hublouri într-o lumină cremoasă, iar în acalmia dintre valuri Winkler auzea muzică rătăcind deasupra lagunei. Întreaga insulă se schimba. Pe dealuri răsăriră case de vacanță, băieții localnici se făleau că vânează pești cu velă

și se plimbau țanțoș pe cheiuri propunând plimbări cu barca. Fabrica de zahăr se închisese; se făcuseră defrișări pentru a face loc unei plantații de copra, unei piste de aterizare și chiar unui teren de golf. Apăruseră ca ciupercile după ploaie bungalouri cu cazare și mic dejun, lăudându-se cu fotolii de răchită, pergole sofisticate și ziare americane gratuite.

Hotelul, în schimb, începuse să decadă, de parcă ar fi fiert prea mult într-o oală cu capac. Pe pereți se cățărau stele de mare și se târau în deschizăturile din mortar ca niște mâini fără trup ce încercau să demoleze totul. Flotoarele de toaletă se stricau, perele de duș rugineau, păduchii de lemn construiau imperii de tunele pe sub linoleum. Pardoseala de plexiglas se curbase un pic, astfel încât fotoliile nu mai stăteau drept, ci se hâțânau când se așeza un client.

Mai rău, micul dreptunghi de recif al lui Nanton murea. Ascunși de lumina soarelui, supuși la presiunea deversărilor, coralii mureau încetul cu încetul, coarnele de elan se preschimbau în mâl, în locul lor se instalau algele, căptușind ramurile și polipii rămași cu firișoare negre care se unduiau în apă. Pe sub foaier veneau încă pești, dar acum mai mult cleni lacomi, învățați să aștepte sub parapet umbrele turiștilor aruncători de firimituri.

La furtuni, paharele de cocktailuri cădeau de pe mesele din foaier; oalele de bucătărie făceau larmă. Când și când, un val de hulă se ridica suficient cât să se strecoare pe sub ușile verandei și să trimită o pânză de apă înăuntru. Nanton țipa, înjura și se cocoța pe scaunul lui, cu registrul de cazare în brațe, iar Winkler trăgea deoparte fotoliile și împingea apa înapoi cu un mop de cauciuc.

În unele zile, când își trăgea cizmele de cauciuc și intra în lagună cu o racletă de zugrav ca să dezlipească actinii sau aricii de mare de sub pardoseala de sticlă, se simțea ca întreținătorul unui dig care încearcă să țină în frâu o cantitate covârșitoare de apă, dar nu reușește decât să obțină un armistițiu fără sorți de izbândă.

În trestia tot mai rară de pe acoperișul hotelului, șoarecii rodeau galerii, în jgheaburi încolțeau lăstari, mareea se repezea contra pardoselii străvezii din foaier, iar lumea – undeva pe cine știe unde – purta războaie și plănuia încetări ale focului, în timp ce Winkler aborda ce-i mai rămăsese din viață cât mai microscopic cu putință, cu capul plecat, reticent – sau poate înfricoșat – să ridice ochii. Aceeași spanioloaică își citea obișnuitele numere în același microfon, iar undeva o antenă le catapulta în ionosferă sub formă de unde electromagnetice enorme, peste ocean, prin pereții barăcii, impregnându-i-se în cămașă, în piele și oase, și celule, și nuclee, și în fracțiuni chiar mai mici – semnale radio în visele lui, în sufletul lui.

Răbda josniciile lui Nanton: purta aceeași cămașă înflorată zi de zi, închiria turiștilor tuburi de oxigen mușcate și măști în care se infiltra apa, împingea căruciorul veșnic plin cu prosoape de la plajă la spălătorie și împingea înapoi prosoapele curate. Poate, se gândea, scrutând cerul de deasupra

barăcii – un găvan de lumină verde tot mai strălucitoare –, *acesta* e un vis. Dintr-o clipă-n alta o să mă trezesc și o să am treizeci și trei de ani, în Ohio, în pat, în crucea nopții. Lângă mine o să respire silueta caldă a lui Sandy, o s-o aud pe Grace gângurind în camera ei. O să mă dezvelesc, o să mă duc la ea.

Sau poate avea să se trezească în patul din copilărie, în debara, mirosind fantomele tuturor animalelor care-și lăsaseră pielea acolo, vulpi, nurci și reni; avea să deschidă ușa și să audă trenuri schimbând macazul în depoul înzăpezit, pe maică-sa trebăluind prin apartament, turnându-și un pahar cu apă, mestecând un dumicat de pâine prăjită înainte de serviciu.

Exista și posibilitatea asta. Însă de fiecare dată se trezea în interiorul prăfuit, înghesuit, al barăcii. Arcurile patului pliabil scârțâiau sub el, o durere îl înjunghia în două treimi din coloană. Un miros de rugină, de ratare – golul rece al patului, sunetul mării suspinând în recif și o muscă zbătându-se într-o pânză de păianjen în colț: avea patruzeci și opt, avea cincizeci de ani; era singur.

O dată – prin 1993 sau ’94 – parcurgea drumul spre mol, la nord de hotel, când s-a oprit în fața casei lui Felix și a Somei. Era marți, Soma era la muncă în Saint Vincent, la poștă, iar Felix, Winkler știa, era la hotel, ocupându-se de meniurile de prânz.

Poarta era închisă cu cercul de sârmă și, înainte să se gândească prea mult ce face, l-a dezlegat și a intrat în curte. Găinile veniră în fugă, cu capetele bălăbănind și cu ghearele lor de dinozaur răscolind țărâna. Trecu printre ele până la ușa cu sită.

— Hei! strigă el. Dar nu era nimeni acasă. Știa că nu era nimeni acasă. Își trecu mâna peste crăpătura din perete, albul marginilor părea mai crud în contrast cu azuriul varului.

Înăuntru era întunecos și răcoare. Majoritatea lucrurilor erau așa cum și le amintea, cum păreau a fi fost dintotdeauna: bărci neizbutite peste tot, vopsite în nuanțe de înghețată pe băț. Cărțile Somei prin colțuri, masa bleu de picnic cu fâșii lungi, caduce, atârnând dedesubt. Pe blatul de lucru stătea un cofraj de douăzeci și patru de ouă care așteptau să fie șterse.

Însă erau și schimbări, sau poate de vină era faptul că intrase în casă așa, nepoftit, în bucătăria mută și inactivă. Părea mai goală, mai lipsită de speranță. Nu atât bântuită, cât abandonată, de parcă până și fantomele plecaseră, ocupate cu treburi mai urgente.

Între timp, Felix instalase o chiuvetă, pe fundul căreia stăteau câteva farfurii ciobite, una cu o *tortilla* aproape terminată, un pătrar de lună muiat de apă. Afară, în una dintre curțile vecine, începu să hămăie un câine.

Mașina de gătit mirosea a ceapă caramelizată. Lada cu cărbuni era curată și plină. În camera din colț, care fusese a băieților și apoi a lui Naaliyah, atârna încă afișul cu Torres del Paine din Chile, așa decolorat că cerul se

albise, iar granitul ajunsese rozaliu. Pe raft stătea o menajerie mută de iepurași din pluș; o mână de ierburi uscate ieșeau din gâtul unei sticle de vin umplute cu pietricele. Sub patul de sus atârnau în continuare constelațiile de stele fosforescente, palide și rigide, cu adezivul care se dezlipea.

Odată, își aminti, Naaliyah voise o vară întreagă să învețe să meargă în mâini. Purta zilnic un costum de baie purpuriu, destrămat pe la bretele și tivuri, se apleca, sălta în mâini și-i cerea lui Winkler să o țină cu mâinile de glezne ca să meargă pe palme în nisip, costumul îi aluneca de pe fese, ținea picioarele drepte. Făceau câteva zeci de metri, până îi cedau brațele.

— Câți am făcut de data asta? întreba suflând din greu, scuturându-și brațele.

— Cincisprezece, aș zice.

— Cincisprezece, zicea ea, savurând. Bine! Să încercăm douăzeci.

Pe cărare afară trecu cineva cu un radio, iar Winkler încremeni sub arcada dormitorului. Frânghia de rufe a Somei scârțâi în adierea vântului. Muzica se auzi îndelung.

Dormeau tot în spatele unei draperii. Patul era nefăcut, cearceaful îngrămădit la picioare. De o vergea în șifonier atârna un șir de rochii; uniforme de bucătar șifonate zăceau grămadă într-un colț. Un televizor mic, cu o antenă complicată montată deasupra, un radio cu ceas pe baterii, un pahar de apă ce părea stătută, căci pe fund se înșiruiseră bule.

Luă una din bluzele Somei de pe podea, o duse la nas, inspiră și o ținu așa vreun minut. Apoi o așeză cu luare aminte la loc și se retrase, pășind repejor pe lângă masa de picnic și pe sub ochii circumspecți ai Fecioarei plastifiate, închizând cu grijă sita, ca să nu se trântească, și se grăbi să iasă din curte.

3

Înaintea zorilor, decembrie 1999. Începuseră să mișune primii turiști – auzea scârțâit de uși și apă curgând prin conducte. Stătea la intrare în baraca lui și asculta zarva păsărilor. Venus sclipea cu un alb distant peste umărul colinelor din sud. Negrul cerului se decoloră într-un verde pal și se iviră trei norișori – *cumulus humilis* –, cu pântecele trandafirii, îndreptându-se spre vest.

Coborî cărarea de pietriș coraliu spre plajă. Deasupra capului pendulau, ca niște particule negre, liliecii porniți la ultima vânătoare a nopții. Curând se ivi un orizont, parcă strivit de greutatea cerului, și o ambarcațiune cu vele care trecea fără zor. Intră în bucătărie, traversă hotelul peste pardoseala de sticlă și sui pe verandă. Acolo deschise toate ușile cu persiene, mătură nisipul de pe scânduri și-l privi cum se cernea și dispărea în apa de dedesubt.

Soarele răsărise de tot când se întoarse la baraca lui și găsi un dosar albastru sprijinit de ușă. Conținea ceva ce părea un raport sau ciorna unui raport de

laborator. Pe copertă era poza unui crevete, cu unul din clești zgrunțuros și supradimensionat. Titlul scris de mână anunța: „Structuri sociale la creveții simbionți ai bureților“. Sub titlu, un nume: Naaliyah Orellana. De-a curmezișul paginii, cineva – Naaliyah însăși? – mâzgălise: *Cum ți se pare?*

Duse raportul în baracă, îl puse pe masă și-l citi de la cap la coadă.

Era opera lui Naaliyah, nu încăpea îndoială. Aproape fiecare propoziție se termina cu semnul exclamării: *Creveții se hrănesc aproape exclusiv din bureții gazdă, dar niciodată atât de mult încât să pericliteze buretele – să ne gândim numai! Simbioza e pretutindeni! Evoluția va fi selecționat creveții cei mai moderați din punct de vedere alimentar?*

Reieșea că Naaliyah recoltase din diverse recifuri bureți la care putuse ajunge și le scrutase galeriile în căutarea unor creveți minusculi, nu mai mari ca un bob de orez. Întreținuse undeva un mediu controlat – timp de doi ani, evident – și, conform studiului ei, anumite specii ale acestor crustacee trăiau în grupări eusociale, ca termitele sau albinele, în serviciul unei singure regine reproducătoare.

Era un efort ambițios, splendid și amatoricesc totodată. Acuza deversările de pe navele de croazieră pentru regresul demografic, dar nu demonstra în nici un fel prezența unei asemenea poluări în apă. Iar raportul nu avea structură: nu avea abstract, nu avea introducere, nu avea citate.

Îl mai parcurse o dată la lumina lumânării. Unele observații erau uluitoare: *După ce hrănesc femela de prăsilă dominantă, unii masculi tineri se întorc și stau pe spate, contractându-și telsonul. Ca niște câini obedienți! Am văzut femela suindu-se deasupra lor și bătându-i delicat cu chela pe torace. Își afirma dominația? Poate doar îi tachina!*

În ultimii ani, Winkler se ocupase tot mai puțin de știință, aproape doar întâmplător – o masă de ceață deasupra mării dimineața, condensarea vaporilor de apă pe conductele hidraulice, cota maximă a unei maree de primăvară pe peretele estic al foaierului. Dacă un *iahtman* lăsa vreun număr din *Nature* în foaier sau auzea fără voie căpitani de curse discutând despre rezerve de pește, nu părea în stare să adune energie cât să se intereseze dincolo de o curiozitate vagă și stinsă. De parcă nu lui, ci unui frate foarte îndepărtat îi păsa de asemenea lucruri. Și acum iat-o pe Naaliyah scriind ca un om mare, ca un om de știință, o părticică din ea adusă în pragul lui. Oare Felix știa? Dar Soma?

Rămase aplecat peste paginile ei până târziu în noapte, făcând însemnări cu creionul pe margini.

Februarie începu și se sfârși fără s-o vadă. O descusu cât reuși pe Soma, care făcea curat în coteț, spărgând găinațul încrustat pe podeaua din placaj. Naaliyah terminase liceul în Barbados; își găsise de muncă la Institutul Caraibian de Oceanografie, spălând acvarii, întreținând bărcile cercetătorilor. Se furișa în sălile de curs, citea manualele conferențiarilor. În

cele din urmă, un profesor i-a dat voie să folosească diminețile o șalupă ca să-și înregistreze propriile observații. Acum, la patru ani după toate astea, se mutase la filiala din Saint Vincent a institutului, unde se pregătea să-și ia licența.

Soma o văzuse o singură dată, când o zărise de pe rampa de coletărie a oficiului poștal, în timp ce Naaliyah alerga pe Back Street cu un furtun de grădină încolăcit pe umăr. Părea îmbătrânită, îi spuse Soma. Altfel. Dar când Winkler o luase la întrebări, femeia nu reușise să explice cum anume se schimbase.

În conștiința lui Winkler se înfățișară vestigii din visul pe care-l avusese cu douăzeci și trei de ani în urmă: glezna lui Naaliyah, o buclă de lanț.

— Așa de aproape în tot timpul ăsta, zise Soma.

Mirosul înțepător, nitros, de găinaț satura aerul. Winkler clipi de câteva ori.

În penumbra toridă, Soma părea mai firavă ca niciodată.

— O fiică furioasă, zise răzuind placajul cu lama lopeții, e ca o găină burzuluită. Cu cât alergi mai abitir după ea, cu atât mai greu o prinzi. Aștepți, ai răbdare și speri că până la urmă o să vină la tine.

Winkler se frecă la ochi. Pe fundul stomacului i se târau umbre din visul de demult – un schif gol, un lanț de ancoră încordat. Privi firicelele de praf care pluteau în coteț, traversate pieziș de trei raze divergente de soare, coronițe minuscule rotindu-se în lumină.

Naaliyah era în primejdie? Dacă da, oare visul nu va reveni? El visa, se trezea și nu-și amintea mai nimic: vopseaua verde pe dulapul lui din liceu, un capac de roată cromat în care strângea apă de ploaie în copilărie.

Anotimpul acela secetos a fost extrem de secetos. Nici un strop de ploaie timp de treizeci, apoi patruzeci de zile. Vântul căra vârtejuri de praf pe mare, unde se învârteau și se alungeau ca niște tornade roșiatice în miniatură, până piereau cu totul. Florile lui Winkler se ofileau în straturi.

— La dracu! bombănea Nanton, întinzându-se pe vârfuri și chiorându-se în rezervorul de ciment din spatele hotelului, ecoul înjurăturii îi răspundea din bazin. Însă turiștii tot veneau, extaziați de lipsa norilor, făceau dușuri și înotau în cuva de melasă transformată în piscină și dădeau drumul la robinete, iar Winkler se înfiora auzind-o: altă și altă apă care dispărea prin țevi, vărsată în mare.

Creveții trăiesc în rețele sinuoase de canale în bureții-gazdă – sute de galerii întortocheate, intersectate, dar, cu toate acestea, par a ști întotdeauna încotro se îndreaptă. Duffy et al. *afirmă că buretele este cel care pompează apa prin galerii, furnizând creveților o rezervă constantă de oxigen. Drept răsplată, creveții apără buretele de alți colonizatori. Și își dau viața pentru el! Ca niște soldăței! Ca niște lei!*

A văzut-o în martie. Înconjura promontoriul într-o mică șalupă motorizată cu însemne bleumarin, ținea mâna streașină la ochi ca să se ferească de

soare. El era pe plajă, greblând artificii și pahare de plastic rămase de la petrecerea cu volei dată noaptea, s-a sprijinit în greblă și a ridicat o mână. Ea nu l-a văzut sau poate s-a prefăcut că nu-l vede. În fața ei, la provă, avea un maldăr de chestii ce păreau a fi capcane făcute din plasă de sârmă ruginită. Ea stătea la pupă cu mâna pe eche. Pe piept i se cuta un tricou galben. În ciuda distanței și vederii slabe, Winkler își dădea seama că Soma avusese dreptate – era mai bătrână: ceva în ținuta corpului, în siguranța cu care manevra barca. Își aminti senzația greutății ei mici pe umeri, care se schimba când ea lăsa capul în jos ca să se ferească de crengi.

Oare de câte ori trecuse fără s-o observe? Lăsă mâna jos și privi barca ieșind din lagună de-a lungul ultimei linii de corali, până rămaseră doar valurile siajului venind spre țărm și bârâitul motorului care se stinse treptat.

4

Cu douăzeci și patru de ani înainte, el și Sandy parcurseseră drumul de la Anchorage la Cleveland în Chrysler. Erau prin Manitoba sau prin nordul statului Minnesota. Era dimineața devreme, iar mașina urca o pantă lină, mânând spre est prin întunericul întrerupt de un singur fir de alb. Pe o colină ierboasă de lângă autostradă rumegau așezate opt ciute mici, ca niște antilope impala. Toate aveau capul spre vest, privind în negura care se risipea. Umbrele lor – lungi și nedeslușite în fața lor – se micșorară încet pe coasta dealului.

— Sandy, spuse el atingând-o cum stătea tolănită de portieră. Sandy, uită-te!

Însă ea nici nu se sinchisise să ridice capul, adormită de-adevăratelea sau prefăcându-se că doarme, și curând un deal ascunse cerbii. Ar trebui să opresc mașina, își aminti că se gândise atunci. Ar trebui să întorc, s-o scot cu forța afară și să ne suim pe dealul ăla ca să ne uităm la cerbi. Dar nici măcar nu încetinise. Cutia cu uneltele de sudură zornăia încetișor pe bancheta din spate, botul mașinii spinteca vântul. Îi venise ideea absurdă că nu văzuse cerbi, ci fantome de cerbi, că Sandy, dacă s-ar fi uitat, ar fi văzut doar o coastă de deal, o bucată de iarbă goală.

Oare deja vedeau lucrurile atât de diferit la numai două zile depărtare de Anchorage? Pe atunci era greu să nu-și închipuie că Herman Sheeler nu va chema detectivi, nu va angaja investigatori privați.

Mai târziu în aceeași zi, Winkler văzu alți cerbi, toți morți, cu trupurile zdrobite pe acostamentul autostrăzii și feluritele pete întunecate pe care le lăsaseră pe asfalt. Lângă el, mută, Sandy își ținea vezica.

Lunea Luminată. La amurg. Winkler stătea pe plajă privind soarele care cobora într-o panoplie silențioasă de culori, razele care se separau și se refractau de mii de ori în câmpurile de pulbere suspendate deasupra mării.

Înainte s-o vadă, auzi huruitul bărcii cu motor. Apoi apăru și șalupa, de această dată traversând laguna dinspre sud, cu aceleași capcane ruginite

îngrămădite la prora, rostogolind valuri de la pupă. Când ajunse în dreptul lui, Naaliyah viră, opri motorul și acostă pe plajă. Apoi coborî, aruncă în nisip o ancoră făcută dintr-un bolțar, se apropie desculță și se așeză lângă Winkler privind petele de culoare la orizont. Purta un costum de baie întreg, cu niște flori de magnolie, și o pereche de blugi tăiați imediat sub buzunare. Avea degetele pline de tăieturi și cicatrice; fața lată, netedă, oacheșă și mai matură. Dar tot tânără, tot chipul fetiței care-i lua ochelarii și și-i punea la ochi.

— Ce? făcu ea zâmbind.

Nu-și putea lua privirea de la ea. Naaliyah râse și îl îmbrățișă. Îi simți sânii apăsându-se de pieptul lui și forța suplă a brațelor în jurul spatelui. Se întrebă cât trecuse de când fusese îmbrățișat ultima oară.

Se îmbujoră. Ea arătă cu capul spre bucătărie:

— E în…?

— Servește cina.

— Ai primit-o? Teza mea?

El dădu din cap că da.

— E doar o ciornă. De atunci am adunat și alte date.

De pe pontonul restaurantului auzeau clinchet de tacâmuri. Un ospătar făcea slalom printre mese cu o tavă pe umăr. Winkler nu știa ce să spună, cum să înceapă. Era femeie în toată firea. Soarele explodă când se apropie de orizont.

— Hai să ne plimbăm un pic, zise ea.

Traversară parcul hotelului și apucară pe drum, în lumina care scăpăta. La vreo sută de metri mai încolo, o potecă șerpuia până în vârful Muntelui Pleasant, o cărare pe care o bătuseră de multe ori când Naaliyah era doar o copilă.

Era un urcuș scurt, abrupt. N-au vorbit. Spre sfârșit ,Winkler se chinuia să-și tragă sufletul. Din luminișul îngust, cioturos, de pe vârf vedeau luminile orașelor de-a lungul colierului de insule spre sud, luminate ca niște grămăjoare de sclipici pe un platou negru. Se ridicase în sfârșit vântul și sufla fierbinte din nord, ridicând praf spre cer, iar ultima geană de lumină a soarelui deja apus forma o fâșie albastră la orizont. Deasupra ei, troposfera atârna în ceața aia trandafirie de parcă îndărătul ei ar fi ars un foc cu vâlvătăi. Luminițe spânzurau de-a lungul pieței, pe blocurile de pe dealuri și de pe greementul ambarcațiunilor mai îndepărtate din port, se încrețeau și tremurau în vânt, iar antena pentru microunde ridicată lângă ei pe pisc gemea. Deasupra cartierelor din vest se deschideau floricelele artificiilor.

Cu o zi înainte, preotul de la St. Paul, cu glasul lui liniștit, le spusese credincioșilor că Domnul înviat umbla acum printre ai săi și le arăta rănile din palme. După aceea, în timpul Crezului de la Niceea, corul atinsese asemenea acute, încât Winkler se temuse că de Paștele ăla biserica avea să se rupă în sfârșit de pe piloni și s-o ia la vale.

Naaliyah emana un miros vag de crustacee. Își frământa mâinile în buzunare.
— Am nevoie de o favoare, zise ea. Scoase din șort vreo cinci, șase plicuri, împăturite în două, cu adresă și timbre. Am nevoie de niște scrisori.
— Scrisori?
— Depun cereri la școală. Să obțin un doctorat.
Winkler luă plicurile și le apropie de ochelari. Erau adresate unor școli din Statele Unite: Texas A&M, UMass Boston, Universitatea de stat Portland. Chiar și Universitatea Alaska din Anchorage.
— Cursuri postuniversitare, zise ea. Ca tine. Cum ai făcut tu. O să am nevoie de o bursă, bineînțeles, dar coordonatorul meu crede că am șanse.
— Naaliyah…
Se lăsa întunericul. O rachetă desenă un arc deasupra portului, se prelinse pe cer și dispăru. Ce știa el de cum s-o ajute să intre într-un program postuniversitar? Ce influență putea să mai aibă acum? Nu că pe vremuri ar fi avut vreuna!
— Ai să scrii? Nu-mi trebuie decât la sfârșitul lunii.
Coroanele copacilor de mai jos se înfoiară și licăriră. Undeva erupse un lanț de petarde. Naaliyah spunea ceva despre cât de greu muncise, că voia să scrie o teză revoluționară.
— Dar profesorii de la institut?
— I-am rugat și pe ei, dar m-am gândit că o scrisoare de la tine…
Winkler se rezemă de postamentul de ciment al antenei pentru microunde.
— O să-ncerc, răspunse.
— Mulțumesc.
Au mai rămas un pic admirând efemerele eflorescențe ale artificiilor de dedesubt și ganglionii de fum pe care îi lăsau în urmă. Winkler se gândi că poate ar fi trebuit să-i pomenească ceva de părinții ei, că uneori tatăl ei stătea pe plajă și se uita lung peste cei zece kilometri de mare, la Saint Vincent. Că în fiecare luni dimineață mama ei bătea singură cărarea spre feribotul dintre insule, pe sub coroanele încâlcite ale copacilor.
— Teza ta, începu, nu cred că am competența, dar am făcut câteva observații și…
Naaliyah întinse brațul și-l apucă de mână.
— Au să mă accepte, David, nu-i așa? Una dintre școli o să mă accepte, nu?
Departe, în port, focurile de artificii se îndreptau spre marele final, zeci de boboci verzi și carmin ce lăsau panglici de scântei aurii care se stingeau lent.
— Da, răspunse. Sigur!
Avu senzația că și ea s-ar fi putut înălța să ardă pe cer, de parcă numai el ar fi împiedicat-o.

În noaptea aceea avu iarăși visul. De la început simți că pătrunde într-o scenă familiară și totodată insuportabilă. Cobora în fugă o potecă, strivind spini sub picioare. La stânga lui, în largul mării, Naaliyah cobora un bolțar de la pupa unei bărcuțe. Orice detaliu era concentrat și intensificat: grăunțe de mică scânteietoare în nisip, mii de reflexii ale cerului pe apă, fiecare balansare a șalupei ei. Un lanț care se desfășura în apă îi prinse glezna și îi smuci piciorul. Naaliyah se agăță de cadrul transversal al pupei. Barca basculă. Naaliyah ajunse în apă. El se găsea la vreo sută de metri distanță. Intră în goană în lagună și înotă din răsputeri, dar ea era prea departe. Lanțul atârna încordat de pupa, șalupa se întorcea încet în jurul lui. Naaliyah nu ieșea la suprafață. Winkler înainta, dar barca părea să se depărteze. Se trezi cu apa în plămâni.

5

O tendință se repeta la nesfârșit: Winkler era într-un avion, întorcându-se acasă după douăzeci și cinci de ani; Winkler era pe o insulă, visând ceva din viitor. George DelPrete pășea în fața unui autobuz; cutia lui de pălării zbura prin aer. Grace se sufoca în brațele lui. Acum – iarăși – Naaliyah se îneca sub ochii lui. Toate aceste morți, hărăzite de întâmplare sau de alegere, ori de complexitatea unui model de dimensiuni insondabile – ce diferență era? Avea să fie forțat să retrăiască iar și iar aceleași evenimente? Avea să fie obligat mereu la variații ale acelorași traiectorii?

În timpul studiilor postuniversitare, cercetând cristalele de gheață, la un moment dat a descoperit schema de bază (hexagoane echilaterale, izogone), repetată atât de glacial, conformată atât de infailibil, încât nu putea decât să se cutremure: dedesubtul splendorii – boboci filigranați, steluțe microscopice – se afla o inevitabilitate oribilă; la fel ca oamenii, cristalele nu puteau eluda planurile de execuție întipărite în ele. Totul se supunea unei scheme rigide, certitudinea morții.

Ar fi trebuit să repare o toaletă stricată în camera 6, în schimb, înaintea răsăritului alergă într-un suflet cei doi kilometri și jumătate și plăti unui pescar 60 de E.C. ca să-l ducă în Kingstown. Îi bubuia inima în urechi. Crâmpeie din vis reapăreau la suprafață: o șalupă goală, un lanț atârnând nemișcat. Valurile plescăind în coca bărcii.

La oficiul poștal se băgă în față la coadă. Soma se încruntă.

— Ai alergat până aici?

— Unde stă Naaliyah?

— Pe lângă piață. Trage-ți sufletul, David!

— Te rog! Știi adresa?

— Nu.

— Nu poți s-o cauți? N-ai căutat-o niciodată?

— Nu.

Era un bloc de beton, cu opt apartamente, acoperiș plat, în față o fâșie de iarbă devenită țărână. Peste drum, un măcelar tăia hălci în spatele unui geam unsuros. Winkler urcă scările sărind câte două trepte, ciocăni ca apucatul la ușă.

— Naaliyah! strigă el. Naaliyah!

După vreun minut, deschise ușa un bărbat la bustul gol, cu *dreaduri* în păr. Din camera întunecoasă din spatele lui se auzea muzică încet, ferestrele erau acoperite cu cearceafuri în piuneze, pe o canapea jerpelită zăceau sticle de Heineken, o măsuță de ceai cu un colț ciobit.

— Ce-i asta?

— Unde-i Naaliyah?

— La lucru. Tipul gesticulă spre casa scării, spre strada de jos. Ce-ai? Faci infarct?

— Unde-i asta? Unde lucrează?

— La institut. Lângă chei. Ia stai un pic! Bărbatul se scărpină pe șold cu dosul degetului mare. Care-i treaba? Tu ești moșul de care povestește ea mereu?

Dar Winkler coborâse deja scările. Traversase deja strada pe jumătate când cearceaful de la fereastra apartamentului se dădu la o parte și bărbatul la bustul gol se aplecă în afară.

— Hei! strigă el. Liyah e bine! Calmează-te!

Institutul se compunea dintr-un șir de bărci aliniate lângă o podișcă de lemn și o rulotă joasă cu chiuvete de jur-împrejur. Afară din rulotă, doi bărbați coborau atent bucăți mari de coral într-un acvariu tulbure. Winkler horcăi numele fetei. Ei arătară spre mare.

— Adună mostre. N-o să vină prea repede.

— Are un radio la bord?

Bărbații dădură ochii peste cap și pufniră în râs.

— Dacă ați venit să faceți o donație, o să luăm niște stații radio.

Winkler alergă până la capătul molului. Scoici-ventuze. Formele albe ale stâncilor la șase metri adâncime. Câțiva belonizi, argintiu opac, trecură ca niște săgeți. Marea se legăna încet în sus și-n jos, plumburie și de nepătruns. Prin ce golfuleț o fi fost Naaliyah acum? Arunca ancora? Lui Winkler îi stătu inima. Îi veniră în minte frânturi dintr-un coșmar mai vechi: apă la pervazuri, picioarele lui încolăcite în jurul unei cutii de scrisori.

Îl dureau tendoanele și își simțea oasele zdrobite. Alergase atât și pentru ce? Memoria îi readuse în fața ochilor o imagine a ei, să fi avut vreo doisprezece ani, bătând în obloanele lui înaintea zorilor. Gâfâia; pieptul tricoului se ridica și cobora. De picioarele desculțe îi atârnau fire de iarbă și stătea în fața lui cu un fel de electricitate în corp: degetele îi fremătau, dinții îi străluceau. Scăpărase un chibrit, aprinsese o lumânare și deschisese ușa larg.

Ea alunecase peste cadrul pupei, zalele lanțului îi sugrumau glezna. Bule de aer se ridicau la suprafață asemenea unor nestemate vii.

Naaliyah nu se întoarse decât la căderea întunericului, opri șalupa lângă anvelopele de cauciuc atârnate de peretele molului și urcă scărița. Când îl văzu se opri.
— Arăți îngrozitor!
El o luă de mână. Practic îngenunchease pe scânduri. Poate nu era ea, ci o stafie.
— Naaliyah, nu trebuie să te mai duci după mostre, nu mai poți ieși pe mare.
— Ce vorbești?
— N-ai terminat studiul?
— Păi ce? Se termină vreodată? Doar n-am lucrat numai pentru teză. Numai ca să intru la școală.
— Nu poți să faci cercetare în laborator de acum înainte? N-ai destule exemplare?
— Ce-nseamnă asta? Tata te-a trimis?
— Nu! Nu! Winkler se șterse cu palma pe frunte. Te rog! Nu mai ieși pe mare! Trebuie să rămâi pe uscat!
Se ținu după ea până la ușa institutului și se opri afară, nesigur, apucând-o de cot.
— David, zise Naaliyah, de fapt pentru tine ar trebui să ne facem griji! Mai bine du-te acasă. Plasa plină cu ramuri de corali din mâna ei picura. Te rog!

O așteptă în fața blocului, sprijinit de vitrina măcelarului. Ea urcă și coborî peste vreo oră cu tipul cu *dreaduri*. Îi urmări până la o cafenea, privindu-i de la distanță. O văzu zâmbind în fața unei farfurii cu pilaf; prietenul se aplecă și o sărută pe gât. Winkler simți că-l ia un val de căldură. Îl usturau ochii. De pe terenul de lângă restaurant ieși un dulău jigărit care lătră la el și-l sili să se retragă în umbră.
Se duse pe jos la oficiul poștal: era închis și avea tot poarta putredă unde-și petrecuse prima noapte în orașul ăla, cu peste două decenii în urmă. La ora aia, Nanton era probabil furibund, bătând în ușa barăcii lui Winkler. Șezlongurile trebuiau pliate și puse unul peste altul, umbrelele trebuiau coborâte, felinarele din jurul pontonului restaurant, stinse. Prosoapele împăturite. Peluzele udate. Pasarelele măturate.
Pe debarcader, două cabluri atârnate de o macara se legănau grele în bătaia vântului pe fundalul cerului purpuriu. Împrejur, luminițele caselor ardeau în spatele jaluzelelor.
Petrecu noaptea la un motel pentru turiști. Mirosea a țigări și clor. Înainte de răsărit era iar sub ferestrele ei.
După vreo oră, Naaliyah ieși din apartament și porni repejor pe stradă. O urmări de la distanță. Un vânzător de rom și prăjituri își descuie chioșcul și

propti tenda. Trei femei pe biciclete pedalară pe lângă ea. Naaliyah le salută cu mâna și ele răspunseră. Soarele erupse din profilul lui Grand Bonum[30] deasupra orașului și vărgă strada cu lumini și umbre. O urmări până la următoarea intersecție, apoi o strigă pe nume. Ea se întoarse cu fața la el de parcă ambii erau actori într-un soi de western burlesc.

— David?

— Nu ieși pe mare! Nu ieși pe mare azi!

Ea lăsă umerii și-și trecu o mână pe tâmple.

— De ce faci asta? De ce încerci să mă oprești, tocmai tu?

O femeie cu un cărucior plin cu pepeni trecu și o salută din cap pe Naaliyah, iar Naaliyah răspunse cu un gest identic. Winkler se apropie.

— Nu te pot lăsa să ieși pe mare.

Ea căsca ochii la el.

— Dar ce înseamnă asta? De ce? Ce tot îndrugi?

— Te rog!

— Dacă nu mă duc, n-o să-mi primesc salariul. Trebuie să-mi dai un motiv!

Winkler închise ochii și trase aer în piept. Era la vreun metru de ea.

— Pentru mine.

— David!

Naaliyah se întoarse și dădu să plece. Winkler se întinse, o apucă de tricou la umăr, însă ea se desprinse și mâna lui alunecă pe gâtul ei. Ea se împletici un moment. Pe trotuar, un bărbat în cămașă albă cu o cravată scurtă se opri încruntat. Naaliyah porni brusc, Winkler își pierdu echilibrul și căzu.

Ea se opri la câțiva metri distanță.

— Cristoase! exclamă ea, examinându-și gulerul. Ce te-a apucat?

Winkler bâjbâia pe asfalt după ochelari.

— Să nu…, zise.

— Nu! Nici gând!

Și Naaliyah plecă.

Winkler se ridică în capul oaselor și porni după ea la institut, însă fata nu era de găsit. Șalupa ei se legăna lângă debarcader, mica rulotă era neluminată și goală. Oare îl spiona de undeva? Luase altă barcă?

Coborî anevoie scara, se așeză în schiful legănător, înșfăcă trei tuburi negre care duceau la motorul din afara bordului – și smuci de ele cât putu. Două cedară; unul îl împroșcă pe mână cu lichid. Benzină, amestecată cu ulei. O floare multicoloră de țiței se întinse pe suprafața apei. Winkler se cățără înapoi pe mol și își șterse mâinile de pantaloni. În institut se aprinse o lumină. Winkler făcu stânga împrejur, îl salută din cap pe un bărbat care ieșea din rulotă și porni spre oraș.

Nanton se plimba în sus și-n jos prin foaier, ridicând periodic mâinile spre cer.

— Crezi că nu pot s-angajez alt grădinar? Într-un minut? Crezi că ești așa grozav, că nu poți fi înlocuit?
Winkler îndură cu ochii-n pardoseală și pe formele fumurii ale algelor care se ondulau pe coralii pământii de dedesubt. Un pui de pește-trompetă se aventură sub sticlă, ridică ochiul spre Winkler, apoi o zbughi ca săgeata.
De la magazinul de aprovizionare pentru iahturi și-a cumpărat înotătoare și o pereche de clești mari de tăiat lanțuri. Când se întoarse, Soma stătea în ușa barăcii. Winkler intră, puse cumpărăturile pe masă și începu să îndese haine într-un sac de gunoi.
— Ce faci? Pleci?
El bombăni ceva. Adună niște șosete de pe sârma de rufe.
— De mult nu te-am mai văzut purtându-te așa. Din anul când ai sosit. Deschise obloanele, iar lumina se revărsă înăuntru. Eu nu știu tot ce s-a întâmplat, David. Știu că obișnuiau să trimiți scrisori. Știu că ai lăsat pe cineva acasă, cineva la care dădeai telefon. Și mai știu că ceva din cutia pe care am adus-o te-a răvășit complet.
Din mormanele de iarbă tăiată de lângă baracă țârâiau insecte. O rafală de vânt răscoli praful de pe jos.
— Naaliyah e ditai femeia. Adultă. Hotărăște singură, zise Soma, scoțând din sac una din cămășile lui Winkler, scuturând-o și împăturind-o pe pat.
— Naaliyah o să se înece, spuse Winkler.
Soma îl cercetă din ochi.
— Ce vrei să zici?
— Știu că o să se înece. Curând.
— Cum adică *știi*? Nu înțeleg. Naaliyah înoată ca un pește.
— Trebuie să-i spui să nu mai iasă pe mare cu șalupa. Trebuie s-o ținem departe de apă.
— Și crezi că o să m-asculte?
— Te rog, Soma!
— *Știi* că se va îneca?
Winkler își privi îndelung picioarele în podea. Avea senzația că o mână invizibilă i se strângea în jurul traheii.
— Am visat, Soma. Am visat că o să cadă din barcă și o să se încurce în ancoră.
— Ai visat.
— Da.
Soma netezi muchiile cămășii pe care o împăturise și-și puse mâinile în șold.
— Ai visat asta despre fata mea.
— Nu mă crezi. N-are nimic!
— Te cred că ai visat, dar de unde știi că visul o să se adeverească?
— Nu știu. Nu sigur.
Ea se duse în prag și se opri uitându-se afară.

— Nu vreau decât ca toată lumea să fie bine. De ce lăsăm să ne tortureze lucrurile care s-au întâmplat deja?
Winkler se înfipse cu mâinile în pervazul ferestrei. Îi venea să hâțâne peretele înainte și-napoi până avea să se prăbușească și să dărâme baraca pe amândoi.
— Dar asta nu s-a întâmplat încă.
— Și pe astea. Lucrurile care s-au întâmplat și lucrurile care s-ar putea întâmpla.

O jumătate de oră mai târziu era pe feribot spre Saint Vincent. Hoinări pe străzi cu sacul de haine pe umăr și închirie o cameră nemobilată deasupra măcelăriei, vizavi de apartamentul unde locuia Naaliyah. Din linoleum se ridica iz de carne învechită. Pe pereți patrulau furnici. Peste vasul de toaletă din baie crescuse un mușchi verde splendid. Dădu 20 de E.C. pe un scaun șchiop de aluminiu și băgă reșoul în prelungitorul pe care măcelarul îl trecuse prin fereastră.

Cu cât o fila mai mult, cu atât mai tare se străduia ea să se ascundă. Ar fi fost de râs, dacă nu era de plâns: Naaliyah pitindu-se pe după garduri, Winkler care mai mult alerga ca să se țină după ea, la câteva zeci de metri distanță. Șoarecele și pisica. Dar cine era șoarecele? Winkler care o fugărea pe Naaliyah, viitorul care-l fugărea pe Winkler.
Motorul exterior fusese reparat; Naaliyah începu să adune exemplare la primele ore ale dimineții sau seara. Winkler simțea visul venind peste el, duduind ca un autobuz. Am devenit un hărțuitor, se gândea. Un savant obsedat, pândind în umbră sub apartamentul ei, pitulat pe lângă coșurile de portocale în piață.
Așezat în scaunul de aluminiu, cu fața spre fereastra ei, încercă să compună scrisoarea de recomandare. *Stimați membri ai comitetului de admitere*, făcea o încercare. *Naaliyah Orellana e remarcabilă*.

Stimați membri ai comitetului de admitere, nu veți crede cât de extraordinară este Naaliyah Orellana.
Stimați membri ai comitetului de admitere, *Naaliyah Orellana este. Naaliyah Orellana este. Naaliyah Orellana este.*

Naaliyah stătea în faţa unui bărbat alb obez, poate de-o vârstă cu Winkler. Beau apă cu gheață pe terasa unui restaurant, așteptându-și cina sub o umbrelă decolorată, împodobită cu cocoși roșii și verzi. În spatele lor, pânze batic uriașe fluturau neliniștite în briză. Obezul gesticulă cu furculița spre Naaliyah; ea zâmbi.
— Doar un minut, îi spuse Winkler șefei de sală. Trebui să-și împletească degetele ca să nu-i tremure mâinile. Sunt prieteni de-ai mei.
Când îl văzu, Naaliyah se albi la față.

— David, făcu ea. Bună! Ți-l prezint pe doctorul Meyer. Este coordonatorul meu la institut.
Matahala mută șervețelul, se ridică pe jumătate și întinse o mână.
— Domnule, ah…
— Doctorul Winkler, spuse Naaliyah.
— Aha, spuse Meyer. Misteriosul meu coreferent.
Winkler nu dădu mâna cu bărbatul.
— Naaliyah, spuse, încovoindu-se ca ochii lor să fie la același nivel. Trebuie să vorbim!
— Și ți se pare că e momentul potrivit?
Meyer sorbi din apa cu gheață. Naaliyah își ținea foarte atentă mâinile în poală.
— Te simți bine, David?
— Am visat ceva, șopti Winkler. Meyer se uita peste capul lui Naaliyah. Cred că nu mai trebuie să ieși cu barca în larg.
Un grup de copii care treceau mai jos pe stradă începură să cânte „La mulți ani!“. Naaliyah reuși să schițeze un zâmbet mic, forțat.
— Mi-ai mai spus asta, David.
Șefa de sală stătea în spatele lui Winkler.
— Este totul în ordine?
— Da, răspunse Naaliyah.
— Nu, zise Winkler.
Șefa se aplecă spre el.
— Veniți, domnule! Să-i lăsăm să mănânce acum, bine?
— Te rog! făcu Winkler. Era condus afară. Te rog, Naaliyah!
— O plăcere să vă cunosc, dr. Winkler, strigă Meyer în urma lui.

O filă până acasă, o urmări la serviciu a doua zi. Cu un nod în gât, din umbra institutului, o privea pornind motorul Evinrude.
Dar ea nu se îneca. Se întorcea înapoi, conducând până la chei, vădit teafără și nevătămată, vădit respirând. O privea descărcând sacoșele de plasă și golindu-le în acvarii. Îi venea să se furișeze în spatele ei și să o împungă cu degetul în coastă ca să vadă dacă era reală.
Luni – la șapte zile după ce avusese visul – auzi un ciocănit în ușa apartamentului. Soma stătea pe scara de fier, trăgând cu coada ochiului înăuntru. Purta cercuri de aur în urechi, crucifixul pe stern și o rochie spălăcită, cu tiv de dantelă, până la genunchi.
— Măcelarul mi-a zis că ești aici, spuse. Intră și inspectă faianța aspră, scaunul de la fereastră. Pe umăr îi atârna o sacoșă cu cărți. Winkler se întoarse în scaunul lui și se așeză.
— E înăuntru, spuse. Sunt aproape sigur. Doar dacă s-o fi furișat afară de dimineață fără s-o văd.
— Când ai dormit ultima oară?

— Azi-noapte. Cred. Ai vorbit cu ea?
Ea ocoli scaunul în fața lui și se lăsă pe vine.
— David, vrei să te uiți la mine? Vrei să mă asculți? Ți-e frică pentru ea, asta-i tot. Și pe bună dreptate. Pentru oricine e periculos să fie singur pe mare. Dar n-o poți veghea clipă de clipă. Trebuie să-nveți să trăiești așa. Nu-i ușor, crede-mă. Dar trebuie să lași să se întâmple ce s-o întâmpla.
— Nu, făcu Winkler, scuturând din cap, privind pe lângă ea. Tu nu-nțelegi!
Prin geamuri cădeau dreptunghiuri palide de lumină, care le împărțeau corpurile în paralelograme.
Soma îi puse mâinile pe umeri.
— Ai avut o fiică, nu-i așa?
Winkler simți o descărcătură electrică în spatele ochilor.
— Grace.
— Cum era?
Winkler își mută privirea. Închise ochii. Cu timpul, imaginile copilului se tociseră și se crăpaseră, ca niște fotografii mânuite prea des, își pierduseră claritatea. Nu-și mai putea aminti cu exactitate chipul ei, nici degetele, nici pielea netedă, tânără, de pe tălpile picioruşelor. Ce formă aveau pomeții ei? Ori gura? Nu-și putea aminti decât exemplarul lui Sandy din *Good Housekeeping*, Joyce Brothers și Tupperware, cum să reduci zahărul din alimentația familiei, promisiunea că va dezvălui amorurile din viața reală a Valeriei Harper.
— Avea ochii mei, spuse.
Curentul electric îi sfârâi sub frunte.
Tot pe vine, Soma își apropie corpul de al lui, o îmbrățișare dezarticulată.
— Bine, David. E în regulă. O să vorbesc cu Naaliyah. Totul va fi bine.

Un fulg de nea, un fagure de miere, o pânză de păianjen întinsă peste tocul ușii. În colțul garsonierei găsi un cosaș mort și îl răsuci în mâini, cu abdomenul mic, cizelat, zece mii de hexagoane microscopice pe aripile diafane. Șase, șase, întotdeauna cifra șase. Conținea vreo soluție, vreun indiciu care lui îi scăpa?
Ceruri tulburi, ceruri învăpăiate, ceruri argintate, albite de zăduf. Câini sfrijiți picotind pe praguri. Nivelurile rezervoarelor orășenești scădeau de parcă le scosese cineva dopul. Canalele de irigație funcționară la jumătate din nivelurile normale, apoi mai puțin. Până și plantațiile de bananieri, copacii mari, vânjoși, de pe coastele Muntelui St. Andrew păreau să se astâmpere și să se resemneze în arșiță. Serile se pornea un vânt fierbinte din vest și ridica praf roșu deasupra insulei: praf pe pervazuri și pe persiene, praf în orezul din farfuria lui Winkler, praf în gâtlej. Întreaga insulă părea cumva mai nebuloasă, de parcă dealurile făceau implozie.
Insomnia, o nenorocire iminentă: dar nu trecuse deja prin toate astea? Se gândea la cursurile doctorale, când cultiva gheață pe o conductă de cupru

suprarăcită. Fiecare braţ dendritic al unui cristal de zăpadă corespundea întotdeauna precis celorlalte, de parcă, în timp ce se formau, fiecare știa ce puneau la cale celelalte cinci. Se deosebea chiar așa mult de forma vieții lui? De felul cum părea să se repete istoria lui personală? George DelPrete, Sandy, Grace, acum Naaliyah? Cine urma? El însuși? Era prins în rețeaua unui cristal de gheață, tot mai multe molecule se condensau în jurul lui în fiecare secundă; în curând avea să se afle în centru, încuiat într-o închisoare hexagonală; una, un sfert de miliard.

Soma intră pe ușă, cu rochia leoarcă de sudoare, cu pielea umflată sub ochi. Se așeză pe scaunul de aluminiu și își suflă nasul într-o batistă galbenă.

— Nici măcar n-a deschis ușa. A zis că încerc s-o îndepărtez de singurul lucru pe care l-a iubit vreodată.

Avea obrajii supți, degetele îi tremurau. Deschise o carte în poală și întoarse pagini fără să citească. Trecură câteva momente, doar ei doi în apartament, un camion trecu pe stradă. Apoi Winkler îi luă capul în brațe, adulmecându-i ceafa, un miros de sare, găini și săpun. Cartea căzu din poala femeii, dar nici unul nu se clinti s-o ridice. Stătură așa, ea cu capul în brațele lui, privind fereastra care se întuneca.

De atunci încolo, Soma venea la el seară de seară când ieșea din tură și se zgâiau împreună peste drumul nisipos, neasfaltat, la cearceafurile din ferestrele lui Naaliyah. Reușeau să stea de veghe printr-un fel de rotație tacită, Soma clipind în scaun, Winkler retrăgându-se să se întindă pe pătura împăturită din colț tot la vreo douăsprezece ore, să închidă ochii, să simtă căldura și să audă păsărelele bananaquit ciripind pe acoperișurile din spate.

— Ai fost concediat, îi zise Soma. Nanton ți-a pus lucrurile într-o cutie. Spune că o să le dea foc.

— Să le dea, răspunse Winkler.

— Zice doar așa. Cred că-i e dor de tine.

— Pun pariu că și lui Felix îi e dor de tine.

— Să-i fie. Are romul lui.

După-amiezile, când Soma era la serviciu și pe cer se îngrămădeau stratocumulus întunecați, lumina printre copaci se diminua într-atât, că nu vedea la doi metri în față, se acumula o nemișcare imensă, iar Winkler avea o senzație de sufocare, de parcă cineva ar fi separat oxigenul din aer. În acele momente totul părea în așteptare: el însuși, Soma, blocul de beton al lui Naaliyah peste drum, vânzătorii care-și făceau vânt cu evantaiul la tarabele lor, catargele care se legănau în port. Din faianță se ridica un miros fierbinte, grețos, clopotul catedralei bătea, iar pe Winkler se înstăpânea un sentiment lent, cert, sentimentul tranzienței vieții lui, al vastității universului și al insignifianței lui în cosmos. Până la urmă, aveau să i se termine orele și lui; până la urmă, Naaliyah avea să alunece și să moară.

Traversă pe furiș orașul până la mol, ca să-i saboteze încă o dată șalupa. Reteză un furtun acoperit de spumă care ieșea din motorul Evinrude și smulse ceva ce bănuia a fi o priză de alimentare. Reteză lanțul ancorei și azvârli bolțarul peste bord – apa se închise peste el cu un bâldâbâc.
Nori de furtună târau pe cer lujeri negri de ploaie care se evapora. Fulgere brăzdau în toate părțile orizontul, de pe acoperișurile antrepozitelor pelicani își luau greoi zborul cu aripile lor uriașe, preistorice, atingând în treacăt cablurile telefonice.

6

Stimați membri ai Comitetului de evaluare,
Iată câteva lucruri pe care Naaliyah Orellana mi le-a arătat într-o după-amiază, la vârsta de zece ani. Un crab-eremit care proba o cochilie nouă, o formă subacvatică mare (țestoasă marină? Pisică de mare? Focă?) care înota leneș în cercuri între două colonii de corali, clovni albaștri[31] *care-și atacau reciproc cuiburile cu ouă, păsări tropicale (labe roșii cu alb, cu o pană albă și lungă în coadă, ca o trenă), un scarabeu înaripat care lucea ca o mărgeluță de mercur pe un par de gard, o oaste de furnicuțe invadând o pungă de cereale, crabi negri alergând lateral înspre adăposturi, un arici de mare alb cât unghia ei de la degetul mare, două actinii cu gâtul alungit într-o baltă de maree, angajate într-o luptă cu încetinitorul, o pisică sălbatică slăbănoagă care trepăda pe cărare în urma noastră, apoi se ascundea precaută în vegetație, pești clovn, pești-balistă, pești iridescenți și turcoaz, scalari aurii și albi, bălți cu apă sălcie unde se vânzoleau mormoloci, capre, oi și un cal alb care alunga muștele într-un colț al țarcului, o broască țestoasă răsturnată pe spate în drum, care a sâsâit și mârâit la noi când am întors-o pe burtă, o pasăre splendidă cu creastă, ca o gaiță albastră supradimensionată, cinci, șase stârci de cireadă stând într-un picior îndărătul unei mașini de tuns iarbă, un pui de găină cu spatele la noi într-o groapă în pământ, iscodind în întuneric, un melc cât o minge de tenis croindu-și drum spre gunoiul din bucătărie, cu ochii legănându-se pe tentacule. „Uită-te într-un singur punct un minut“, îmi spunea Naaliyah. Era un joc pe care-l îndrăgea. „Alege iarba, sau cerul, sau plaja, sau apa și ceva va trece pe acolo“. Iar acestea sunt doar lucrurile pe care mi le amintesc.*
A locui la tropice înseamnă a ți se reaminti mereu imposibilitatea proprietății (găsesc un gărgăun în orez, un boiștean în apa de bărbierit). Strada din fața mea aparține mai mult făpturilor care scormonesc sutele de movilițe de țărână roșiatică decât oricăruia dintre noi. Grinzile din apartament aparțin muștelor; colțurile ferestrelor, păianjenilor; acoperișul

găzduiește gecko și gândaci. Aici suntem cu toții niște simpli chiriași. Până și singurul lucru pe care-l credem al nostru – timpul care ne este dat pe pământ –, oare ne aparține nouă?
„S-ar putea scrie o carte nemaipomenită despre acarieni“, mi-a spus odată Naaliyah. A o cunoaște pe Naaliyah înseamnă a-ți da seama de miile de forme pe care le îmbracă cercetarea. O fascinează cele mai insignifiante lucruri: putea sta ore întregi pe burtă privind un colț de recif printr-o bucată de geam. Cu ea, o excursie cât de scurtă în lume e o expediție pe teren. Îmi amintește necontenit de sărăcia propriei mele viziuni.
Naaliyah posedă toate însușirile care ne împiedică să ne dăm bătuți: exuberanță, curiozitate, speranță. Este un dar pentru lume. Mă rog lui Dumnezeu să îi acordați oportunitatea de a-și continua studiile.

Avusese nevoie de vreo zece ciorne. Soma dormea, iar el i-a pus scrisoarea în poală, ca s-o copieze și s-o expedieze dimineață.
— Sper s-o accepte scrisă de mână, spuse cu glas tare în umbre. Era prima scrisoare pe care fusese în stare s-o termine în douăzeci de ani.

7

Acum, în ultimele ore, observa pretutindeni scheme: un șablon în dâra scânteietoare lăsată de un limax pe fundul chiuvetei, altul în nervurile unei frunze intrate pe geam, încă unul în dispunerea picăturilor de condens de pe bazinul toaletei. Se holba la ele minute întregi, convins că închideau în ele răspunsuri, corelații, un cod pe care nu reușea să-l spargă.
Soma intră târziu pe ușă, iar cu o zi înainte nu venise deloc. Oare îl credea măcar în legătură cu visul? Prăji o duzină de ouă în unt într-o tigaie luată cu împrumut și stătură să privească ferestrele întunecate de peste drum, trecându-și tigaia de la unul la altul, mâncând cu mâna. De parcă peste drum ar fi rulat un film captivant. Însă nu se vedeau decât cearceafurile din ferestrele lui Naaliyah în bătaia vântului și reflexiile izometrice ale iluminatului stradal.
— Nu poți s-o ții să nu facă ce vrea, David! Chiar dacă asta-nseamnă să o lași să împlinească un destin de care te temi. Trebuie să lași asta în seama lui Dumnezeu. Dacă o forțezi, o să reacționeze cu și mai multă forță.
Winkler închise ochii; deși radioul era stins, crezu că o aude pe fata de pe undele scurte murmurând afară la fereastră: 13, 91, 7…
Soma îl înveli până la gât cu un cearceaf. El se trezi tresărind. Dar nu putea să se împotrivească, i se închideau pleoapele. Se auzi un zgomot, granule de nisip râșnite sub piciorul unui scaun. Se întrebă dacă visele făceau vreun zgomot când soseau. Fie cât de imperceptibil, ca zgomotul conceperii unui embrion ori al unui fulg de nea care se așterne pe pământ? Umbrele din ungherele camerei se adunară în mijloc, iar la un moment dat podeaua apartamentului devenise pardoseala foaierului lui Nanton, o fereastră ce

dădea spre o beznă și mai neagră, cusăturile cedau, prin crăpături năvălea un lichid negru, avid.
Într-un coșmar, Naaliyah târa lanțuri pe o plajă și-și scutura din păr pești încă vii. „Lucrurile astea se întâmplă“, zise ea, „nu fiindcă le prevestești, ci fiindcă le prezici. Prezicerea le împlinește“. Apoi îl apuca de cămașă și-l trântea la pământ. Apoi Naaliyah se transforma în Sandy, iar Sandy în Herman și plaja era o alee ploioasă sub spinarea lui Winkler și Herman avea apărătorile de hochei legate cu curele și patinele în picioare. Îl lua la șuturi pe Winkler; apăsa lama patinei pe gâtul lui Winkler. Din nori cădeau numere, ca niște zmeie uriașe de plumb.
Winkler icni în scaun. Soma se strecură pe scările de fier, ajunse în port, prinse ultimul feribot spre casă. Iubitul lui Naaliyah, Chici, traversă strada în întunericul final dinaintea dimineții și puse o farfurie cu pui învelită în folie pe treptele spre apartamentul lui Winkler.

8

Până la urmă n-a avut nevoie nici de cleștele de lanțuri, nici de înotătoare. Ea a ieșit din bloc înainte de revărsatul zorilor și, ca de obicei, Winkler a coborât în fugă scara de fier ca s-o urmărească. De clădiri era încleiată încă ceața, iar becurile de pe stâlpi bâzâiau. Erau singurele două persoane din zonă. Winkler avea senzația că Naaliyah știa că era acolo, la o sută de metri în spatele ei. O apucă pe Halifax Street cu pas zorit, cu manșetele bluzei de trening trase peste mâini, magazinele neluminate, chioșcurile ferecate, la etajele de sus obloanele închise de parcă s-ar fi anunțat un uragan ori vreo altă scenă atât de urâtă, că nici măcar clădirile n-o puteau privi.
La mol, Naaliyah coborî pe scăriță în șalupă, deblocă motorul Evinrude, făcu plinul și ieși în larg, spre nord, cu linia țărmului la dreapta. Winkler începu să alerge, zărind-o prin ceață și spațiile dintre case. Bineînțeles, barca îl depăși repede, dispărând în spatele unui cap, apoi al altuia. Însă el alerga mai departe, iar când drumul se termină, intră în tufăriș. Dispărură și cocioabele de pe dealuri; curând nu mai rămăseseră decât o potecă îngustă, rădăcinile încurcate de pandanus și zgomotul motorului, cu mult înaintea lui.
Hățișul îi șfichiuia picioarele. Pânze de păianjen i se agățau și i se lipeau de față. De două ori încetini și merse la pas, cu mâna sub coastă, unde îl înjunghia.
La nici doi kilometri de oraș, Naaliyah opri motorul într-un golfuleț albastru ca safirul, probabil la vreo sută de metri de țărm. Cărarea urca, așa că Winkler o zări de pe o movilă și continuă. Când ajunse în dreptul bărcii, Naaliyah era acolo de câteva minute, purtată de curent, aplecându-se peste pupă, scrutând apa. El rămase gâfâind pe o plajă pietroasă, sub un pâlc de

palmieri. Își simțea mușchii gambelor întinși la maximum, gata să se topească; sângele îi vâjâia în urechi.

Naaliyah băgă mâna sub o banchetă și scoase ceva ce lui Winkler i se păru o mască de scufundare. Trase cureaua pe cap. Aerul era însuflețit de sare și vânt; o pereche de pescăruși aurii, grași, fâlfâi pe lângă el și ateriză placid pe apă.

Apoi totul deveni familiar: o imprecizie a umbrelor, în ceață un miros ca de frunze în putrefacție, foșnetul palmierilor înapoia lui. Naaliyah era cu spatele la el, șalupa se clătina sub mișcările ei. Visul îl izbi ca un val.

Își scoase ochelarii și-i puse pe nisip. Acum e acum, se gândi. Naaliyah se apleca după ceva la pupa. După aceea, prin absurd, din moment ce îl scufundase chiar el cu cinci nopți înainte, fata ridică ceva ce aducea cu un bolțar. Nici nu apucase ea să-l arunce peste cadrul transversal, că el își scosese pantofii și șosetele, năpustindu-se înainte.

Pietre ascuțite, nisip striat la adâncime mică, apă limpede, călduță, frângându-se de șoldurile lui, o ultimă imagine a lui Naaliyah prinsă cu mâinile de pupă. Winkler plonjă. Brațele se avântau în față, unul după altul, și i se năzări un gând: ar fi trebuit să mă antrenez. Ea era prea departe. Winkler dădea din picioare, rotea brațele. Se simți epuizat aproape imediat. Mușchii gâtului și bicepșii deveniră rigizi, amenințând să se înțepenească.

Își forță umerii să se miște mai departe. Durerea se înteți până când își simți brațele topindu-se într-un fel de pâclă și, pentru un moment, Winkler rămase ca fără membre, un pietroi căzând la fund. Probabil ea era deja prinsă la un stânjen adâncime și se zbătea să desfacă lațul din jurul gleznei. Schiful gol va fi pivotat lent în jurul pupei.

Apa era aproape incredibil de transparentă. Chiar fără ochelari, vedea fundul mării distanțându-se încet de el, perne pastelate de corali, furtuni de peștișori și un biban de mare singuratic, ascuns în penumbră, vânturând încet înotătoarele pectorale.

Winkler respiră, se orientă în spațiu și se forță să continue. Marea huruia și clipocea în urechile lui, în ritm cu pulsul sângelui. Un braț. Apoi celălalt. Se pomeni gândindu-se la apă, că nu stă niciodată nemișcată, că apa nu încetinește niciodată, nici măcar în corpul nostru: vibrează fără încetare, fiecare electron din fiecare moleculă din fiecare celulă orbitează, rotindu-se, nouă vectori de poziție și forță independenți, un extaz cinetic.

Brațele îi deveniră bețe într-o cadă cu miere; inima i se umflă până apăsă în spatele coastelor.

Apoi, deodată, Naaliyah apăru în apă dinaintea lui. Câteva raze de lumină se răsfrângeau pieziș împrejurul ei. Arăta așa cum știa că va arăta, atârnând cu capul în jos, îndoită din talie, căznindu-se cu lanțul care i se încolăcise de două ori în jurul gleznei și trăgea în jos, întins într-o coloană verticală subțire până pe fundul mării. Din gură și din păr se ridicau bule de aer. Lanțul oscila inert.

Lui Winkler îi pocnea inima în piept. Zgomotul din timpane se intensificase în crescendo. Corpul ei se destinse, se îndreptă; brațele se lăsară moi în jos. El se băgă sub apă și încercă să ridice lanțul, dar bolțarul atârna greu pe fund, zalele erau strânse în jurul gleznei.
Ieși la suprafață, respiră, se scufundă iar. De data aceasta se duse sub Naaliyah și smuci de lanț până când bolțarul se ridică cât să slăbească lațul câteva secunde. Cu un ultim spasm de energie, lărgi bucla cât să-i elibereze glezna. Corpul lui Naaliyah se ridică singur la suprafață. Winkler îi privi capul ieșind deasupra apei, mai ținu zalele o fracțiune de secundă, în fața ochilor îi explodau steluțe, pe bolta apei dansau și se ondulau vâlvătăi de lumină.
Se ridică și el la suprafață. Naaliyah avea ochii deschiși, dar nu clipea și nu începea să respire.
— Nu! Nu! Nu! Nu, nu, nu! se auzi spunând, negând nu doar momentul acela, ci și pe toate cele precedente, toate casele și punțile timpului, inima lui agitată, plămânii care stăteau să-i explodeze: George DelPrete, Sandy, Grace… voia să se nege pe sine, să nege structura, să se dizolve în ocean, să se rotească într-un norișor disociat undeva în adâncuri.
Trecu un moment: tăcere, doar apa lipăind în jurul gâturilor lor și barca trăgând încet de ancoră. De jur-împrejurul lor plutea tremurând o fâșie de condens auriu. Apa de pe chipul fetei șiroia spre colțurile buzelor. Îl copleși o senzație ca de trezire dintr-un vis; visul care se disipa și zorii unei realități mai clare, mai coerente. În memorie îi răsună vocea lui Sandy: „Urăsc partea asta. Când se aprind luminile după film“.
Își potrivi palmele sub cutia ei toracică și apăsă. Mareea se ridica. Cu fiecare respirație, fundul mării, poate la vreo patru metri adâncime, cobora imperceptibil. Furia din inimă i se domoli. Valuri de hulă, joase și calde, îi săltau de dedesubt și treceau mai departe. Șuvițe din părul lui Naaliyah îi intrau în gură.
— Trezește-te, spuse și o îmbrățișă cât de strâns putu. Trezește-te!
Din nările fetei curgea mucus. O întoarse și, strângând-o cu brațele de talie, își apăsă buzele pe ale ei și îi suflă aer în gură. Inhală, reajustă strânsoarea și expiră iar în ea. Corpul fetei primea aerul; îi simțea plămânii umflându-se lângă el, corpul ei pluti o idee mai sus în apă.
Se gândi la Felix și la Soma, care chiar atunci se trezeau. Ăsta era, până la urmă, deznodământul visului său? Doi părinți refugiați, întinși pe salteaua lor tristă, noduroasă, în timp ce fiica lor se îneca la zece kilometri distanță?
Cât e de ușor să te lași luat de apă. Călduță și lină… ca și cum te-ai preda celui mai albastru dintre somnuri. Oare când ne vine sfârșitul nu ne înecăm cu toții într-un fel sau altul, fie că murim într-un deșert sau într-o încăpere albă tăcută?
Winkler mai inhală o dată; expiră în ea. Pleoapele ei se mișcară. Naaliyah tuși și scuipă condens. El îi presă diafragma și ea inhală horcăit.

— Mulțumesc, zise Winkler. O, mulțumesc!
La orizont, nori stratocumulus se adunau în grămezi mute, masive.

9

Tunet, un sunet ca de mobilă târșâită pe cer. Winkler se ridică de pe cearceaful întins pe podea, își puse ochelarii și se duse la fereastră. Fulgerele continuau la crepuscul, scăpărând mai mult în nori, dar ramificații răzlețe coborau pe coastele dealurilor de deasupra orașului. Se luase curentul la stâlpii de pe stradă, iar în lumina albăstruie, vaporoasă, Winkler vedea numai coroanele zbuciumate ale palmierilor și arcurile negre ale cablurilor utilitare cabrate. Fulgeră undeva aproape, iar blocul unde locuia Naaliyah se ivi o clipă mic și strălucitor, cu ferestrele și fațada lui părăginită, înainte de a fi înghițit iar în umbră.
Vântul zburătăcea pe stradă fire de nisip, frunze și pungi de plastic. Winkler deschise fereastra și lăsă primii stropi să zboare peste pervaz. În imaginația lui putea să audă copacii de pe dealuri întinzându-se să prindă apa, rădăcinile ridicându-se, trunchiurile aplecându-se, frunzele tânjind. În susul străzii se deschise un oblon și cineva trase înăuntru sârmele de rufe. Câțiva oameni – mai mult niște umbre – ieșeau în prag, ridicau palmele, scrutând cerul. După un minut, două, faianța din jurul picioarelor se udase. Închise obloanele.
La spital venise toată familia, Felix, Soma și cei trei băieți, iar doctorul spusese că Naaliyah era bine, nu avea complicații pulmonare sau toracice, doar ceva dureri în coaste, doar șoc. O externaseră în aceeași seară. Nimeni nu l-a întrebat cum de se găsea acolo. Felix i-a strâns mâna. Soma l-a îmbrățișat lung. Hainele lui Winkler îi lăsaseră dâre ude pe rochie.
Acum vântul se potolea, ploaia cădea mai tare, iar el se retrase înăuntru, ascultă răpăitul pe acoperiș și lăsă somnul să vină peste el.

A doua zi după-masă, Soma se plimbă cu el pe Back Street și stătură amândoi pe chei lângă un antrepozit colosal, privind coada gălăgioasă a camionetelor fermierilor și piruetele atletice ale încărcătorilor, care-și treceau unul altuia lăzi cu banane, în șir indian. În spatele lor, în piață, un negustor de nucșoară închise umbrela și scutură apa în rigolă.
— Și acum? zise Soma.
Se uită la fața ei, la nasul lat, turtit, la obrajii cafeniu deschis, la pielea ușor pistruiată de pe pomeți. Nanton golise baraca de la hotel și ținea în ea tractorul de tuns gazonul. Noul îngrijitor, zicea Felix, un adolescent din Kingstown, își ducea prietenii acolo să fumeze marijuana.
— M-am gândit să-mi iau de lucru, răspunse Winkler. În port, câteva nave cu greementul dezarmat legănau în parâme, iar când se loveau de catargele de metal, fungile dăngăneau, ca niște clopote de biserică.
— Nu tot la Nanton. Aici, în Saint Vincent.

Soma se răsuci spre el și-i puse brațul pe umăr. El se roti un pic și fu îmbrățișat de coloana caldă corpului ei, de bumbacul subțirel al rochiei ei, de mirosul dulce, viu, al gâtului ei.

Drept birou, scoase din balamale ușa de la baie și o fixă pe două lăzi ceruite, folosite la transportul cărnii de vită. În primele zile n-a avut decât un caiet și un creion, dar curând ieși pe străzi, pe cărările în serpentine din afara orașului, până pe pantele vulcanului Soufrière, în nord. Începu de la descrieri sau schițe ale apei; se ghemuia peste câte un pârâu ce cobora din pădure în mare: canalele împletite care declanșau înaintea lor alunecări miniaturale de nisip – felul cum scânteia și se netezea suprafața apei în vânt, felul cum curgea continuu, aparent la nesfârșit.

După-amiaza se ducea pe jos la unica bibliotecă din Kingstown, o căsuță de modă veche cu etaj, ca o turtă dulce, cu cărți stivuite pe orice palmă disponibilă de mobilier și alizeele care măturau totul la etaj, astfel că, după rafale deosebit de puternice, ploua cu hârtii.

O puzderie de lucruri de care nu avusese idee: cercetători cu submersibile teleghidate descoperiseră forme de viață marină la 3.000 de metri adâncime, lângă izvoarele vulcanice numite fumători negri – și nu doar microbi, ci şi viermi lungi de un metru, scoici cât un capac de roată. Fenomene noi erau cu miile: încălzirea globală, poluarea rezervoarelor hidrice, creșterea nivelului mării. Fizicienii teoretizau că, în fiecare secundă, miliarde de particule subatomice, numite neutrini, traversează organismul unei persoane – corpul, oasele, nucleele celulare – și ies iar, trecând în sol, în nucleul Pământului, apoi afară pe partea cealaltă și înapoi în spațiu. Se găseau și idei mai vechi: FitzRoy, căpitanul vasului *Beagle*, pe care călătorise Darwin, cernuse în sită straturi de moluște fosilizate hotărât să găsească dovezile potopului universal al lui Noe. Un englez pe nume Conway susținea că vrăbiile care abandonau toamna iazurile de la țară nu se duceau în ținuturi mai calde, ci pe Lună.

Oare greșeau chiar așa mult? Cine putea spune că ipotezele lor erau mai puțin aplicabile decât teoriile savanților care atașau zgărzi cu transmițător la gâtul gâștelor? Toate erau aspirații spre aceleași adevăruri incognoscibile.

Înăuntrul lui se deschideau scârțâind porți – cărări demult închise ieșeau din nou la iveală. Avea să scrie o carte. Avea să scrie un tratat despre apă, o istorie naturală a apei: nouă, populară și fascinantă; avea să fie *The Double Helix*[32] a apei. Avea să pornească de la baze, de la atracția dintre atomii de hidrogen și de oxigen. La rândul lor, bazele aveau să lumineze tot restul, ghețarii, oceanul și norii… De ce naiba pierduse atâta vreme la hotelul lui Nanton?

Umplu un caiet, începu altul. Zi de zi simțea că se trezesc segmente întregi din el. Priveliștea mării după prima geană de lumină era de ajuns ca să-l facă să o admire un ceas întreg: clovni albaștri care se fugăreau pe linia

recifului, lumina care mângâia coamele valurilor, umbrele care se retrăgeau în talveguri. Se întindea pe spate într-un câmp de trestie abandonat, plin de zumzetul gângăniilor, și se uita cum înfloreau norii cumulus, lățindu-se pe o sută de kilometri de cer, într-o mișcare atât de lentă, încât de-abia o puteai percepe, un suflu pantagruelic, o tumescență emoționantă. Lua cina acasă la Soma și Felix; împărțea o țigară cu prietenul cu *dreaduri* al lui Naaliyah. Pe ea o vedea doar ocazional, urcând ori coborând în fugă scările spre apartament, cărând un mănunchi de hârtii, o sacoșă de cumpărături, dar când o vedea i se accelera pulsul și constata că nu-și putea înfrâna un zâmbet.

Serile stătea pe străduță cu măcelarul, un omuleț cu pielea negricioasă, antebrațe lucioase și mâini incredibil de delicate. Fuma, își ascuțea satârele și-i povestea lui Winkler de erupția lui Soufrière în 1902, care omorâse 1 600 de locuitori pe insulă, sau despre bunicul lui, care răpunea porcii cu ciocanul rotunjit.

— Le ardea una. În ceafă. Mereu la fel. În fiecare vineri, cât era ziua de lungă.

Pronunța „vineri“ „viă-niri“.

Winkler se trezea pe la miezul nopții cu mintea activă, la turație maximă, și nota propoziții în caiet: *Stelele de mare îmbătrânesc?* Sau: *Apa, fapt absurd, se găsește în soare – în jurul coroanei solare plutește o ghirlandă de abur, la temperaturi imposibil de măsurat.*

În iunie, Naaliyah apăru pe scara de fier la ușa lui. Purta un impermeabil de mușama, iar picioarele erau ca niște bețe bronzate între poala fâșului și carâmbul cizmelor. Rotocoale de abur atârnau suspendate pe palier în spatele ei. Fata zâmbi.

— Ai o oră liberă?

Îl duse la institut și stătură o clipă pe mol privind șalupele care se legănau clipocind în întuneric. Alese o barcă mai mare, cu obișnuitele capcane de sârmă îngrămădite la prora. Pe un suport la pupa se găsea un scripete. Ancora încastrată la prora, observă Winkler, era nouă-nouță, cu trei gheare simetrice de aluminiu.

Fără un cuvânt, Naaliyah coborî motorul în apă și se îndepărtă de ultimii piloni. Winkler nu-și putu înfrâna spaima: ceva avea să-i răstoarne, ea avea să se prindă iarăși în lanț și să se înece. Însă nu visase nimic, iar ziua părea nouă și fără prevestiri rele. De jur-împrejur, marea luneca neagră și sticloasă. Umezeala din aer i se condensa pe frunte și pe mâini.

Naaliyah găsi o deschizătură între bancurile de corali care ducea spre liman și manevră spre nord. Trecură pe lângă plaje pe care Winkler le știa, insula luneca neagră și mai silențioasă decât motorul, până într-un loc unde nu mai fusese, cu linia țărmului bolovănoasă, fără plaje, numai stânci canelate sub

o pădure neîntreruptă. În acel punct apa era presărată cu geamanduri. Ea slăbi acceleratorul și lăsă barca să plutească în derivă.
— Țipari, zise ea în timp ce se cățăra la pupă și întindea o cange lungă după o geamandură verde. Pentru unul dintre profesori. Prinse frânghia geamandurii cu cârligul căngii, trase șalupa mai aproape și legă un ochi de la capătul frânghiei de un inel al vinciului. Aruncă la prora geamandura dezlegată. Apoi apăsă un buton, tamburul începu să se rotească, iar cablul să se încolăcească. Studiază niște fotochimicale la ei. Crede că ar putea ajuta în neurologia umană. Ceva de genul ăsta.
Winkler se duse la pupă ca să vadă. Frânghia se încordă; din adânc se ridică un clocot de bulbuci. Un nor întunecat, bălțat cu argintiu, înflori la suprafață. De frânghie atârnau crabi albi micuți, scoși din adâncuri, orbi, îndârjiți. Ajunși la suprafață, crabii alunecară unul după altul, coborând în spirale lente. Aburii pluteau deasupra mării. Șalupa sălta și cobora pe valuri. Zgomotul vinciului era un geamăt în ceață, neîncetat.
Într-un sfârșit, din adâncul verzui deveni brusc vizibilă o cușcă, ridicându-se pe lângă fulguiala descendentă a crabilor, și erupse la suprafață. Naaliyah opri vinciul, trase cușca peste parapet și o goli pe punte. În jurul cizmelor se zvârcoleau câțiva pești și vreo zece țipari. Puse alte sardine de momeală în capcană, o cuplă la altă geamandură și-i făcu vânt peste bord.
Winkler se întoarse la prora și ascultă țiparii plesnind scândurile, ca niște manșoane de mușchi. Ceața se depunea, groasă și nepământeană, un trilion de bobițe infinitezimale. Marile fâșii neîntrerupte de copaci de pe versanții vulcanului păreau absurd de neclintite. Păsări – poate lupi de mare – se roteau în cercuri lente, primitive.
Naaliyah stătea cu mâinile pe parapet, privind la răsărit. Soarele străfulgeră deodată printr-o ruptură în nori. În jurul cizmelor, țiparii săreau și se zbăteau.
— De câte ori apucă cineva să vadă așa ceva? întrebă ea. Poate de douăzeci de ori? De zece? Se aplecă, umplu o găleată cu apă de mare, o puse la picioarele ei și apoi se întoarse să privească valurile. Și totuși, toate par infinite.
Winkler clătină din cap.
— Mie nu.
Ea aruncă peștii peste bord, apoi adună țiparii lunecoși cu ambele mâini și îi băgă în găleată, unde se vânzoleau înspumând apa. Winkler îi privi brațele subțiri și cafenii la lucru; se vedea forța suplă în ele. După ce a golit trei cuști, Naaliyah se uită în găleata de plastic și spuse parcă adresându-se anghilelor:
— Am primit o scrisoare. Ieri. De la Universitatea Alaska din Anchorage.
Pe sub barcă trecu un val și Winkler se prinse de un tachet de pe copastie.
Naaliyah se uită la el.
— Nu vrei să știi ce-au scris?

— Dacă vrei să-mi zici.
— M-au acceptat. Fără taxe de școlarizare.
El clătină din cap. Pe dedesubt veni alt val.
— Felicitări!
— Mulțumesc! Naaliyah se aplecă și strânse cu mâinile buza căldării. Mulțumesc pentru tot!

10

Nanton le-a dat voie să folosească hanul. Felix era într-o formă de zile mari, țopăind prin bucătărie cu un polonic într-o mână și o pereche de clești în cealaltă, frigând pești snapper, înăbușind banane verzi, etalând tăvi de fursecuri cu ghimbir, boluri cu sos chutney și mazăre de Angola, pâine cu banane, melci de mare la abur.
Au venit vreo patruzeci de persoane. Chici, prietenul lui Naaliyah, zdrăngănea un bas electric într-un colț și cânta cu voce feciorelnică niște cântece insulare. Erau și cei trei băieți, bând *piña coladas* și zâmbind din spatele ochelarilor de soare, doi dintre ei cu prietene oacheșe, superbe. Turiștii se adunaseră la mesele din colț, bătând ritmul din picior. Chiar și Nanton a venit un pic, stând nervos pe scaun și sorbind bere de ghimbir cu paiul, salutând din cap pe oricine îl saluta, periind periodic ceva invizibil de pe sacou.
Naaliyah zâmbea și îi atingea pe invitați pe braț, preotul de la St. Paul, prietene din copilărie cu soții lor. La cină, Winkler a stat lângă dr. Meyer, care se dovedi un om cordial și plăcut la vorbă.
— Naaliyah îmi spune că sunteți hidrolog.
— Am fost, răspunse Winkler. Cu ani în urmă.
— Nu mai lucrați?
— În ultima vreme am mai citit câte ceva. Dar n-am lucrat serios de foarte multă vreme.
Meyer dădu înțelegător din cap. Luă cu grijă un dumicat cu furculița de plastic și se șterse la gură.
Winkler se încumetă să adauge:
— Mă gândeam să scriu. Poate o carte, ceva pentru un public mai larg.
— Nu-i niciodată prea târziu, o puteți lua de la capăt.
— Presupun că nu, zise Winkler.
Mai târziu, după desert și toasturi, se duse pe plajă și privi reflexiile luminilor de la mese jucând pe lagună. Chici continua să cânte încetișor, iar vocea lui răzbătea până pe apă. Pe verandă dansa cineva – poate Soma, cu brațele ei slabe legănându-se înainte și înapoi ca niște funii.

Peste trei zile stătea pe stradă în fața măcelăriei ca să-și ia la revedere de la Naaliyah. Mai erau și băieții, Felix în uniforma albă de bucătar și Soma. Chici împrumutase o camionetă și stătea sprijinit de aripă, fumând o țigară

pe care o lovea periodic de una din sandale ca să scuture scrumul. Cerul era imens și albastru. Naaliyah purta un șort de pânză groasă și un tricou fără mâneci. Mâinile migăleau pentru a suta oară la un trio de valize.
Radiind de fericire, Felix scoase o cutie gigantică învelită în hârtie de ziar și legată cu panglică.
— Ce-i asta? întrebă Soma. Felix făcu cu ochiul.
Naaliyah luă ramura de plumeria prinsă sub fundă, împături la loc foaia de ziar și deschise cutia.
— Oh! exclamă scoțând conținutul: o geacă parka albastră, pufoasă.
Frații pufniră în râs.
Ea își trase haina pe brațele goale și se învârti de câteva ori în ea. Chici așeză bagajele în benă.
— Mulțumesc, papa, făcu Naaliyah. Mamă-sa își întoarse privirea.
Winkler îi dădu și el cadoul: o sticlă umplută cu apă de mare și închisă cu dop.
— Ca să nu uiți cum e acasă, îi spuse.
Naaliyah îi mulțumi și băgă sticla într-o sacoșă. În cele din urmă străbătu șirul celor de față, îmbrățișându-și frații, mama. Încheie cu Winkler.
— Să vii să mă vezi, spuse.
El o îmbrățișă strâns, cu mirosul părului ei în nări.
— O să vă scriu! O să-mi fie dor de voi, a strigat ea. O să-mi fie dor de toți!
Apoi se sui în cabină, îmbrăcată cu parka albastră prea mare. Chici scotea camioneta din parcare, pe drumul negru, toți au privit-o micșorându-se, virând pe Bay Street. Și Naaliyah nu mai era.

11

Seara stătea de vorbă cu măcelarul, descărcându-și sufletul. Întâlnirile furtive cu Sandy, plecarea din Alaska, nașterea lui Grace. Simple descrieri din Anchorage sau Cleveland aduceau înapoi locurile alea: râul Chagrin tunând, cafeniu și greoi, pe sub un pod; derapajul sinistru al unui autobuz din Anchorage pe gheață. Zi de zi, în momente neașteptate, prin fața ochilor i se derulau imagini – Sandy împăturind un pulover ori tatăl lui împingând un cărucior cu sticle de lapte –, ca și cum întredeschisese ușa memoriei și n-o mai putea închide, iar amintiri zăgăzuite ani întregi se buluceau acum afară.
Și într-adevăr, la marginile somnului se găsea adesea în vechea lui viață – un autobuz întorcând în parcarea gimnaziului, frunze îngălbenite agățate într-un gard de sârmă, fața lui Sandy sub înalta lumină albastră a cinematografului de pe Fourth Avenue. Imediat după trezire, preț de câteva minute nesigure se simțea de parcă nici n-ar fi plecat vreodată de acolo și adesea se întreba dacă nu cumva, într-o lume paralelă, chiar nu plecase –

dacă nu trăia încă în Ohio, punând araci la roșii în grădina din spate, Newportul ruginind pe alee, râul curgând inocent la capătul străzii.
Umplu un al treilea caiet cu schițe și descoperiri dezlânate copiate din cărți.

Tot corpul nostru, inundat de apă, e guvernat de electricitate. Apropie suficient de mult două molecule aleatorii și se vor respinge reciproc. Noi nu ne putem atinge unul pe celălalt, nu cu adevărat. La o anumită distanță ne respingem. Atingerea efectivă – contactul real – nu e cu putință. Dacă te ia cineva la pumni, dacă te ridică cineva, până și într-un raport sexual, tot ce simți e doar respingere electrică, poate câteva mii de molecule exfoliindu-se de pe piele. Nici măcar propriul nostru corp nu are coezivitate. Prin globii noștri oculari, prin membranele degetelor noastre traversează fotoni.

Începu să viseze zăpadă: gheață poleind un parcometru, zloată în șanțurile de pe tălpile cizmelor lui Sandy. Avea senzația că ridică storurile și vede albeața tuturor lucrurilor – zăpadă pe țambrele gardurilor, zăpadă zugrăvind ramuri – un festin de lumină. Se gândea la mama lui și la cum arătau munții de pe acoperișul copilăriei: scânteind, inconsistenți ca niște năluci.

Stătea pe alee doar la lumina țigării măcelarului și a reflexiei slabe a lampioanelor pe zidul de vizavi.
— Știi de ce am plecat din State? Chiar vrei să știi?
Măcelarul mormăi un da. Mâinile îi puțeau a clor.
— Am visat că urma să-mi omor fără să vreau fetița încercând s-o scap dintr-o inundație.
Măcelarul încuviință din cap.
— Și ai omorât-o?
— Nu, dar e posibil s-o fi lăsat să moară. E posibil s-o fi lăsat să se înece în casa noastră.
— Dar nu erai acolo când s-a înecat. N-ai văzut-o înecată.
— Nu. Am fugit. Am venit aici.
În maldărul de cutii din spatele scaunelor fâșâi ceva, apoi se așternu liniștea. Măcelarul își îndreptă cu grijă spatele.
— Tot nu-ți pică fisa?
— Ce fisă să-mi pice?
Clătină din cap.
— Femeia asta de peste drum. Ce-ai visat când ai visat-o în apă?
— Am visat că o să se înece.
— Dar s-a înecat?
— Nu.
Măcelarul trase un fum, vârful țigării se aprinse, iar în lumina subită trăsăturile lui deveniră caraghioase și stranii.
— Poate fiindcă ai schimbat tu mersul lucrurilor. L-ai modificat. Poate tu ai schimbat visul despre fiica ta cum ai făcut și cu fata de vizavi. Acum te prinzi?

Aruncă țigara care sfârâi într-o băltoacă.
— Dar nevastă-mea a trimis o scrisoare.
— Și a zis că fiică-ta e moartă?
— Nu. Mă rog. Nu, n-a zis asta.
Winkler țâșni deodată în picioare, cu spatele de perete.
— Deci pricepi, spuse măcelarul. Își trecu o mână prin coama rară de păr. Pricepi.
Dar Winkler era deja pe scări, în noaptea toridă, umplută de corul broaștelor.

Speranța era un răsărit, un prieten pe o alee, o șoaptă pe un coridor gol. Rămase treaz toată noaptea, plimbându-se în sus și-n jos, scriind însemnări, ducându-se la fereastră. Avea senzația că se sfărâmase o ultimă încuietoare: țâțânile cedau, lumina năvălea înăuntru.
Reușea să simtă în degete antebrațul lui Grace, de o moliciune fără oase. O mirosea: mirosul unei frunze de arțar fărâmițate; își aminti că Sandy putea să dea cu aspiratorul pe sub pătuț și Grace tot nu s-ar fi trezit. Și pătuțul… metal emailat, senzația șuruburilor între degetele lui când îl montase… Dacă supraviețuise, dacă supraviețuise. Fraza îi vibra periculos în creier. Dacă supraviețuise, ar fi putut să coboare chiar atunci tacticos pe Market Street și el n-ar fi avut habar. Numai în ziua aia trecuse pe lângă vreo cinci, șase posibilități: o tânără proaspăt căsătorită care se plimba pe plajă, alta care vâslea încet de-a lungul portului într-un caiac închiriat. O blondă cu gambe durdulii, arse de soare, care examina niște lămâi în piață; o roșcată pistruiată întorcând paginile unei reviste pe balconul unui hotel. Una din ele era Grace? Era chiar așa de neconceput? Acum devenită femeie, soție, turistă înotând bras în piscina unui resort, ori ținându-se de mână cu un vânzător gălăgios de mașini, ori comandând grisine de morcov din bucătăria lui Felix?
Mirosul bogat, năvalnic, al părului lui Sandy – mirosul de metal, de tablă sau plumb care persista în el – îi rămânea lui Winkler pe degete toată ziua. Felul cum se scărpina pe un picior cu celălalt picior până și în somn, felul cum curăța firele din peria de păr și le dădea drumul pe jos în baie, nu la gunoi – parcă toate amintirile astea ar fi hibernat înăuntrul lui, nu moarte, ci doar latente, așteptând să treacă furtuna, iar acum ar fi ieșit șovăitoare din miile lor de vizuini.
Măcelarul spusese: „Acum pricepi?“ Winkler bâjbâi după un caiet.

N-am văzut zăpadă din 1977. Dar acum, în minte, o văd fără greș: rafale rotindu-se în vârtejuri în raza unui stâlp de iluminat. Ca niște flori uscate. Ca un milion de insecte. Ca niște îngeri pogorându-se din cer.

David,
Ai avut dreptate în legătură cu orașul. E cenușiu și mohorât, dar și frumos în multe privințe. Îmi plac în special lacurile. Deunăzi m-am dus la Lacul Hood cu pachetul de prânz și m-am uitat la hidroavioanele care aterizau și decolau… mai bine de o sută într-o singură după-amiază.
Acum studiez insecte. Analogiile cu crevetții sunt uluitoare. Munca nu-i așa grea cum mă așteptam și mă descurc mai bine (cred eu) decât mulți alții. Iarna viitoare există o posibilitate de a studia insecte de climă rece, în nord. Eu sper că voi merge, dar profesorul Houseman zice că va fi foarte greu și foarte frig, prea frig pentru cineva dintr-o zonă atât de caldă. Ce știe el? Sper că ești bine. Salutări tuturor.

Winkler ieși pentru ultima dată pe mare într-o barcă cu vâsle. Se întinse de-a curmezișul banchetelor, simți barca legănată în sus și-n jos pe apă și privi cerul vreme îndelungată.
În ziua când plecase la facultate, tatăl său îl așteptase pe palier; din țigara pe care o ținea între degete se ridica un firicel de fum. Ce-și spuseseră unul altuia? Poate un rămas-bun, poate nimic. Winkler pusese jos cutia de carton cu cărți și strânsese mâna tatălui. După moartea mamei, el și taică-su locuiseră împreună ca niște colegi timizi de apartament, aproape ca niște străini, fără să se atingă vreodată, discutând cu jumătate de gură fleacuri la masă. Seară de seară tatăl stătea în fotoliul lui, fuma și citea de la un cap la altul *Anchorage Daily News*. Așa își sfârșise zilele: cu inima zdrobită, cu fumul suspendat în jur, asemenea doliului, deprins cu ritualurile poveștilor gazetărești – vânători dispăruți, accidente de avion, scoruri la baschet –, împingând cărucioare cu lapte la intrarea din spate a magazinelor.
Winkler întoarse barca și vâsli înapoi spre țărm. Soarele era deasupra conului Soufrière, iar marea era îmbibată de lumină. Se opri un minut, ținu vâslele în paralel cu apa și le lăsă să se scurgă.

Emiterea pașaportului durase două luni. După aceea mersese repede. A rezervat un bilet, a returnat cărțile la bibliotecă, i-a spus măcelarului că se mută. S-a dus în vizită la Nanton și au stat pe verandă sorbind ceai, fără a-și spune prea multe, iar când și-a golit cana, Nanton l-a salutat din cap și a intrat în hotel ca să se ocupe de un client.
La cinzeci și nouă de ani ce acumulase? Două duzini de ramuri de coral-cerb, toate destul de mici. Cochiliile de neritide de pe pervazul barăcii. Două răsaduri de avocado în ghivece de lut. Niște prosoape, niște schimburi de haine. S-a dus la un croitor din Kingstown și și-a comandat un costum la două rânduri, gri, cu reverul crestat sus. Și-a cumpărat două cămăși albe și o geantă sport de nailon. A scos banii din bancă și i-a schimbat în valută: 6 047 de dolari americani, economiile lui de-o viață.
În seara dinainte de plecare, un șofer în livrea bătu la ușă și-i spuse că-l aștepta o mașină. În stradă îl aștepta zâmbind măcelarul:

— Fac cinste, zise el.
Șoferul l-a dus pe Winkler la feribot, care l-a traversat cei zece kilometri de canal. La hotel, Nanton l-a condus pe puntea din liane până la restaurant.
— Prietenul tău, zise. A ținut să facă asta.
O masă acoperită cu in și o singură lumânare. Felix a servit pui și felii crocante de vinete prăjite.
— Una din păsările Somei, zise.
A stat lângă Winkler, bând un păhărel rom. După cină l-au condus într-o cameră, unde s-a întins într-un pat enorm cu plasă de țânțari și ventilator în tavan.
Dimineața s-a bărbierit în chiuveta de porțelan montată în peretele băii – o chiuvetă pe care o instalase el însuși cu douăzeci și trei de ani în urmă. S-a îmbrăcat în costumul nou, și-a pus banii bine, în pantofi și buzunare. Apoi a făcut patul, a luat geanta de voiaj și a traversat foaierul pe podeaua de sticlă. De pe verandă, a contemplat pentru ultima oară laguna și terenurile hotelurilor. Luări de adio tacite: reciful, baraca, arborele de pâine.
S-a dus acasă la Soma și Felix, trecând prin țarcul de oi și sărind peste gard cu grijă, ca să nu-și agațe pantalonii în sârmă. În vârf se opri și privi înapoi jos la golfulețul unde foaierul hotelului stătea pe stâlpii de susținere în lumina dimineții. De la depărtare părea o machetă arhitecturală, idealizat și mic, cuibărit pe țărm, probabil nu departe de cum îl voise dintotdeauna Nanton. Apoi coborî pe pajiștea înverzită până la casa azurie, străbătută de o crăpătură pe mijloc și cu bărcuțe îngrămădite pe pervaz. Soma era în prag. Îl strânse în brațe.
— Poți să te întorci când vrei.
Winkler încuviință din cap. Se desprinseră din îmbrățișare; dintr-un buzunar din spate, ea pescui o batistă și își suflă nasul.
Felix zâmbea în spatele ei.
— Gata?
— Înainte să pleci, spuse Soma, am ceva să-ți dau.
Îi puse în palmă un ceas – ceasul lui de mână.
— L-ai păstrat?
— Îmi rămâi dator cu un apel.
Winkler surâse.
— Putem să te ducem noi peste canal, zise Felix.
Soma stătea în spatele lui cu brațele încrucișate la piept.
— Prefer să iau feribotul.
— Te ducem noi.
— Nu, spuse Winkler. Mulțumesc!
Mai rămaseră o clipă în bucătărie, Soma cu crucifixul ei mare peste bluză, Felix cu mâinile împreunate pe burtă, mirosurile bucătăriei, ouăle pe blaturi, vechea masă de picnic, găinile afară, alizeele suflând prin sitele ferestrelor, toate clare dintr-odată în ochii lui Winkler – toate miile de gesturi amabile

ale acestei familii, expulzarea lor încă neîncheiată, bântuirea lor, poate mai permanentă ca a lui.
Înainte să plece, Felix îi dădu două plăcinte cu carne, învelite în hârtie de ziar. Ultima lui imagine a fost cu amândoi stând la poartă, vreo zece găini ca niște umbre scurmând în țărâna de la picioarele lor.

Traversarea cu feribotul era ca un film derulat înapoi. De la pupă privi cheiul rămânând în urmă, micile forme pastelate ale pirogilor pescărești, feribotul învolburând apa, virând ușor, vreo treizeci de butelii de oxigen așezate teanc la pupa, zdrăngănind când dieselul străbătu prin culoarul din recif, pe lângă brizantele mari din est, pe lângă două balize de semnalizare singuratice, cu jumătatea de jos încrustată cu alb.

Note

---

26. *Neritidae*, familie de melci de dimensiuni mici până la medii. Trăiesc în ape sărate și dulci, predominant în emisfera sudică.
27. „Turnurile de la Paine“, parc național din Chile, numit după cele trei piscuri ale muntelui de granit din centrul parcului.
28. Comisie înființată în 1990 cu scopul de a investiga încălcările drepturilor omului, răpirile și asasinatele comise în Chile în timpul dictaturii militare a lui Augusto Pinochet (1973–1990).
29. Oraș portuar din sudul statului Chile.
30. Grand Bonhomme, vulcan în sudul insulei Saint Vincent.
31. Păsări marine din familia *Sulidae*, cu labele palmate de culoare albastră și cioc lung, puternic.
32. James D. Watson, *The Double Helix: A Personal Account of the Discovery of the Structure of DNA*. În volum publicat în 1968, în paginile căruia biologul relatează experiența în cercetare și parcursul științific care au dus la descoperirea ADN-ului.

CARTEA A PATRA

1

Însoțitoarele de zbor strânseră paharele și ziarele; pasagerii readuceau spătarele în poziție verticală. De la hublou privea cum prinde formă orașul Miami: antene și acoperișuri glisând în fața ochilor, două camioane ca de jucărie virând pe o ieșire de autostradă, o bandă verde de smog planând deasupra țărmului. Trecu un portuleț turistic aglomerat, soarele se reflecta în toate parbrizele bărcilor.

Dinspre aripă veni vaietul flapsurilor care coborau. Pista gonea sub ei; roțile atinseră solul, o zdruncinătură ușoară și corpurile pasagerilor aplecate în față în timp ce avionul încetinea.

Femeia de alături închise brusc romanul și-l îndesă în poșeta de piele pe care o ținea între picioare. Fără să se întoarcă spre el, spuse:

— Când v-ați urcat, ați văzut că nu era închis bine compartimentul de bagaje. Asta-i tot.

Avionul rulă până la poarta stabilită. Pasagerii se ridicară în picioare, căscară, scoaseră genți din compartimentele de deasupra capului.

— Eu…, dădu Winkler să spună.

— Ați fi putut măcar să-l închideți cum trebuie. Paharele lui Dirk de martini s-au făcut țăndări.

El își făcu de lucru cu revistele din buzunarul de pe spătarul din față. Femeia și Dirk se încolonară la coadă pe interval. Winkler văzu că gheața de pe geam se preschimbase în apă. Avusese de gând s-o vadă cum se transformă.

În terminal așteptă legătura și studie călătorii care se grăbeau pe lângă el, familii, afaceriști. Aveau o anumită transparență, maree de ființe umane care veneau și plecau, și cu ce rost? Un munte de femeie se instală în scaunul de alături, scoase dintr-o pungă de hârtie ceruită un rulou cu scorțișoară și îl băgă pe jumătate în gură.

Și corpurile noastre sunt apă, scrise el în carnet. *Pielea și ochii. Chiar și părțile despre care credem că vor dăinui: unghii, oase, păr. Cu totul. Nu-i de mirare că medicii țin apa în pungi pentru intravenoase, la îndemână. Țărână suntem numai după ce se evaporă toată apa din noi.*

În avionul spre Cleveland a stat la geam și a luptat cu o greață lentă și neînduplecată. Statele alunecară pe dedesubt unul după altul: Georgia, Carolina de Nord, Virginia de Vest, dealuri joase întrerupte de împărțirea

geometrică a câmpurilor. Cerul se închidea la culoare, bătând în violet. În afara hubloului urcau plutoane de cumulus, străpunse toate de lumină.

Un hotel de lângă aeroportul din Cleveland. Un duș fierbinte, condens pe oglindă. Întins pe cuvertură, privi aburul care ieșea din baie disipându-se în cameră.
La intervale de câteva minute ateriza sau decola un avion, zgâlțâind geamul ferestrei. Curând, prin draperii se infiltră o lumină diluată, aproape granulară. Dacă dormise, nu-și dădu seama. Își puse costumul, se duse în foaier și frunzări un ziar (președintele nega zvonuri despre un război, nori de smog asiatic amenințau milioane de vieți, vânzările de imobiliare în creștere, prețurile în scădere), căutând mica publicitate.
Doar unul din telefoanele publice din foaier accepta monede. Un apel urban costa 30 de cenți. Formă un număr și, o oră mai târziu, în parcare sosiră un băiat și tatăl său, care-i arătau lui Winkler Datsunul lor.
— Majoritatea kilometrilor sunt făcuți pe autostradă, spuse tatăl. Ambreiajul e frumușel, sportiv. Frânele, bune. Tocmai ce i-am dat cu antirugină.
Winkler încercă să-și amintească ce s-ar fi cuvenit să facă. Încercă o anvelopă cu vârful pantofului; verifică kilometrajul… 180 000.
— Bine, zise el trecând un deget pe capotă. O iau.
Opt sute de dolari. Scoase bancnotele din buzunar și le împături în palma băiatului, tatăl semnă actul de proprietate, toți trei dădură mâna și mașina fu a lui Winkler.
Plecă de la hotel, își luă pachețelul de cochilii neritide din geanta sport și le înșiră de la mare la mică în fața vitezometrului. Își aminti ceva despre vechiul lui Newport: mirosul de vinil, senzația demarorului râșnind contra frigului. Partea aceea de capotă întinsă în fața lui, oglindind cerul.
Era august 2002. Nu avea carnet de șofer, nu avea asigurare. Cercetă cu lupa o hartă rutieră rămasă în torpedo. O convulsie de autostrăzi. Băgă cheia în contact, o întoarse, iar mașina prinse viață cu un bârâit.

2

Băiatul instalase la bord un radio digital Hifonics ieftin, cu butoane pentru reglarea volumului, dar Winkler nu se prindea cum să dea sonorul mai încet. O chitară electrică zbiera din boxele fixate în panourile portierelor. Apăsă butoane la întâmplare în timp ce conducea, dar nu reuși decât să oprească selectorul de canale între stații. Paraziții invadară mașina, întrerupți când și când de izbucniri distante de jazz. Winkler coborî geamurile.
De-a lungul drumurilor, peisajele se schimbaseră – un centru comercial la o intersecție, zone rezidențiale noi, etichetate Meadowlark Ridge sau Woodchuck Hollow –, dar drumurile înseşi erau aceleași: același pod de fier

peste Silver Creek, aceeași pantă joasă și lină pe Fortier Avenue, chiar și aceleași buruieni la marginea străzii: rușinea-fetei și ciulini care se legănau la trecerea automobilelor.
De la un magazin de cartier cumpără trei trandafiri pleoștiți ambalați în celofan și conduse cu buchetul în poală. În ciuda mugetului paraziților, își simțea inima bizar de senină; Datsunul se poticnea când schimba vitezele.
East Washington, Bell Road, Music Street. Pe marchiza gimnaziului – rămas tot gimnaziu! – scria: FELICITĂRI ECHIPEI DE DANS BOMBERETTE! În fața intrării stătea de strajă un plop gigantic de care nu-și aducea aminte. Parcarea era goală, cu excepția a trei autobuze școlare trase în spate. Intră, opri motorul, iar boxele se opriră milos din sâsâit.
În Ohio petrecuse un august, o lună de tunete: aproape în fiecare dimineață, nori distanți boscorodeau într-un colț depărtat al cerului; după-amiaza, colonii întregi de furtuni luminau deja raza radarului, ca niște pete de sânge care saturează o compresă de tifon. Până seara, își amintea, umezeala îngreuna atât de tare aerul, încât își imagina că simțea fiecare moleculă umflată cum i rostogolea în plămâni.
Amintirile ieșiră la suprafață: o boabă de grindină care i se topea în palmă, valuri de ploaie care potopeau parbrizul, un calendar care se înnegrea și se rotea în vârtejul din casa scării spre subsol. Ciocănelul de ușă în formă de gâscă. Un damf de acetilenă ridicându-se prin dușumeaua din bucătărie. Locul acesta era și totodată nu era Ohioul din care plecase: traficul frenetic, un stâlp de tensiune bâzâia acolo unde era sigur că înainte cu douăzeci și cinci de ani se întindea un petic de pădure.
Ieși din Datsun și expiră. Era o zi ca oricare alta. O dimineață de la sfârșitul verii, câțiva nori stratus planând deasupra câmpurilor. Văzut dintr-o mașină în trecere, n-ar fi fost decât un bărbat ieșit la o plimbare. Cine știe… poate că avea o familie aici; poate că… într-un mod fundamental… era *acasă*. Luă trandafirii, încuie Datsunul și o luă în sus pe Shadow Hill Lane. Sufla un vânticel călduț.
Iată strădușa lor, toate casele încă în picioare: Stevensonii, Hart, Corddry. Pe cutia poștală a familiei Corddry stătea un semn nou, scris de mână: FAM. TWEEDY. Pe aleea unde stătuseră Sachșii, un bărbat chel în salopetă de zugrav luă o găleată din spatele unei dube și o duse în casă. Nici urmă de arțarul de zahăr căzut, doar un măr sălbatic asediat de omizi.
Se uită în cutia de poștă a familiei Hart, pe care o bandă adezivă galbenă spunea *Bill Calhoun*. Același lucru în cazul Stevensonilor: se mutaseră, înlocuiți de alt nume, vieți aduse la zi.
La capătul fundăturii se construiseră case noi – case mai moderne, cu lucarne, aer condiționat și numere de stradă art-deco. În fața ochilor îi străfulgeră o imagine cu strada înecată de viitură, gunoaie și moloz, vârtejuri de apă maronie, picioarele lui încolăcite de parul unei cutii de poștă.

În ciuda lor, tot nu putu înăbuși câțiva lujeri de speranță: Sandy venind la ușă, fotografii cu Grace atârnate în antreu, o eventuală împăcare. Ceruse chiar așa mult de la viață? O slujbă interesantă, o palmă de cer. O mașină pe care s-o spele pe aleea din fața casei. Sandy smulgând buruieni dintr-un strat de flori; fiica lui pe o bicicletă, pedalând cu atenție la curbă. O existență simplă, anonimă. Probabilitățile erau infinitezimale, știa, dar creierul lui avansa ideea că ele puteau să fie acolo, iar el nu era dornic s-o spulbere.
Scrută casele, dar nu putu discerne nici urmă de pagube provocate de inundații. Umflături în tocurile geamurilor? Pete pe temelii? Nu vedea nimic. Parcă totul fusese reconstruit, casele vechi, tractate altundeva, amintirile, șterse. Iarbă, copaci, păsări – ba chiar și aromă de grătar de undeva – toate sunetele și imaginile transmiteau o mulțumire de sine văratică: nici un mister, nici un secret.
Însă pretutindeni se ridicau din morminte cadavre târșâindu-și picioarele spre el: mirosul ierbii ude, tunse proaspăt, al buruienilor, al râului – fiecare o cheie ce descuia o amintire: masa pliabilă din bucătărie, frunze în curtea din spate, o palmă plesnită în față.
Patru case, trei case, două. Celofanul trandafirilor îi scârțâi în pumn.
— N-o să fie aici, își spuse. N-o să fie aici nici una din ele.
Dar pe coaste i se târau totuși păianjeni de sudoare.
Shadow Hill Lane, 9515. Puieții de la intrare deveniseră adulți zvelți, deșirați. Cărarea și aleea mașinii erau neschimbate, gardurile vii, dese și nesupuse. Aceleași streșini. Aceleași trepte în față. La capătul aleii se înghesuia un garaj nou, construit fără grație. La parter, lipite pe una din ferestre, se țineau de mână un lanț de păpuși de hârtie.
O și vedea pe Sandy ducând-o pe Grace înăuntru, băgând-o în cadă. Bulgărași de zăpadă se spărgeau de geamul bucătăriei. În amintirile noastre, poveștile vieților noastre sfidează cronologia, nu se lasă transcrise: trecutul întinde curse prezentului, iar viitorul se grăbește să intre în istorie.
O sonerie înlocuise ciocănelul de alamă. Îndărătul butonului pâlpâia un led portocaliu. I se părea stranie ideea că se adăugase ceva la casa aia de când nu mai fusese el acolo și că între timp se învechise deja.
Pe o plăcuță de ardezie deasupra soneriei era gravat numele: FAM. LEE. Își șterse palmele de pantaloni și sună. Acum ușa era maronie și vopseaua se scorojea. O să le-o vopsesc, se gândi. Aș putea s-o vopsesc azi. Și câte altele putea să facă: să aranjeze straturile, să plivească gazonul, să smulgă mușchiul din crăpăturile de pe trotuar… avea să le prepare cina, să le dezghețe congelatorul. Oricine ar fi fost domnul Lee, un tutore, soțul lui Sandy, nu l-ar fi deranjat; avea să dea mâna cu Winkler, să-l invite în grădina din spate… până seara aveau să se îmbrățișeze ca frații.
Dinăuntru răzbătu mișcare și deschise o coreeancă ținând în brațe un cățeluș. Miji ochii prin ușa cu sită.

— Da?
— Oh, spuse Winkler. În spatele ei, ușa debaralei din antreu avea aceleași clanțe rotunde de plastic. Locuiți aici? Este casa dumneavoastră?
— Bineînțeles. Femeia ridică sprâncenele. Vă simțiți bine, domnule?
— Și nu locuiește aici nimeni pe nume Sandy?
— Nu. Este cumva…?
Winkler îi băgă florile în față.
— Pentru dumneavoastră!
Femeia întredeschise sita, luă florile și lăsă ușa să se închidă la loc. Câinele adulmecă celofanul. Ea suci buchetul ca să vadă dacă avea vreun bilet.
— Frumoasă casă, spuse Winkler.
Ea îl privi întrebător.
— Sunt din partea dumneavoastră?
El ridică din umeri, încercă să schițeze cu mâna un gest de la revedere în timp ce dădea înapoi pe scări. Tocul pantofului se prinse în ceva și Winkler se împletici de-a-ndărătelea până pe alee.
— Domnule? strigă femeia.
— Sunt bine, răspunse el.
Femeia închise ușa, iar el auzi clicul yalei. Persienele de la ferestrele din față se închiseră una după alta.
Winkler își veni în fire, tremurând un pic, și merse mai departe până în capătul străzii, pe lângă capătul fundăturii, printr-o curte, până pe malul râului. Apa era leneșă și joasă. La suprafață se ițeau câțiva bolovani, îngălbeniți de noroiul uscat pe ei. Copacii de pe celălalt mal fuseseră răriți și se vedeau verande și leagăne de grădină din alt cartier. Winkler ascultă: un murmur slab, mii de stropi minusculi. Undeva deasupra, zgomotul traficului. Asta era tot. Un râu cafeniu blajin, care șopotea la vale.

3

Clădirile păreau mai mici, trotuarele mai aglomerate, traficul mai grăbit, parcometrele mai scumpe. Nu era obișnuit să vadă centuri de siguranță în mașini, yale la uși, site la ferestre, pături pe paturi. Mirosul cascadei, vița-de-vie pe pavilioane, cilindrii rotitori din fața frizeriilor – toate păreau mai mici, mai puțin atrăgătoare decât și le amintea. Alte schimbări erau mai bătătoare la ochi: Chagrin Department Store era acum un magazin Gap. Goodtown Printers devenise Starbucks. Toate clișeele rezistau. Nu există întoarcere acasă. Pare ieri.
La prânz se găsea în Biblioteca Chagrin Falls, derulând fără succes microfilmul ziarului *Plain Dealers* din 1977. O voluntară îl îndrumă spre o masă unde, în fața unui monitor de computer, stătea absorbit un tip cu părul prins în coadă.
— El vă poate ajuta, zise ea. Nimeni nu cunoaște arhivele ca Gene.

Gene stătea într-un scaun cu rotile, un trunchi dolofan în echilibru deasupra unor picioare deconcertant de imobile. Ridică un deget, bătu ceva pe tastatură, apoi ridică ochii și își împreună mâinile pe burtă.
— Încerc să găsesc pe cineva, zise Winkler. Două persoane. Pe fiica mea. O cheamă Grace. Grace Winkler. Și pe soția mea, Sandy. Au locuit aici cu mult timp în urmă. S-ar putea ca acum să fie în Alaska.
Gene lăsă în jos colțul buzei inferioare și inspiră.
— Eu pot să caut adrese în Pagini Albe și pe *ReferenceU*sa[33]. Eventual arhivele de vânzare-cumpărare. Cam atât. Dacă vrei mai mult, o să ai nevoie de un investigator privat. Chestiile astea pot să usture la buzunar. Se ascund?
— Dacă se ascund? Nu știu.
— Știi numerele de asigurare socială?
— Nu pe de rost.
În câmpul lui vizual se lărgea încet o pată neagră. Se aplecă peste biroul lui Gene.
— Am bani, spuse.
Așeză o bancnotă de o sută de dolari pe tastatură. Apoi încă una. Gene se uită o clipă la bancnote, apoi le strecură într-o cută a scaunului cu rotile.
— Bun, făcu el. Sandy cu y?
Winkler trase un scaun de la o masă alăturată și se așeză. Nu mai văzuse computere decât în sacristia bisericii de pe insulă și la benzinăria Shell, dar aparatul din fața lui era mai mare, mai modern și scotea un bâzâit mai încet, mai trainic. Gene îl pilota cu o viteză de speriat, dezlănțuind pagini web ca dintr-un stroboscop; piste, impasuri, alte piste. Winkler nu pricepea mare lucru, un logo pentru Switchboard.com, altul pentru ceva numit U.S. Search. Gene respira lent pe nas; uneori degetele lui răpăiau o avalanșă de bătăi în butoane.
— Aici nu-i nimic, zise el, nu-i în Cleveland… pot să-ncerc după vârstă… E căsătorită?
— Căsătorită?
— Fata. Grace. E căsătorită?
— Nu știu.
Gene își luă o clipă ochii de la ecran ca să se uite la Winkler, apoi se întoarse la loc.
— E-n regulă, tataie. Du-te să bei un pic de apă. Se aranjează tot.
Winkler stătu lângă el mai bine de trei ore. Gene încercă toate metodele pe care el numea „ca la carte“ și altele care nu erau – baze de date cu certificate de căsătorii, tranzacții imobiliare, sisteme de căutare contra cost cvasilegale, liste de audit IRS[34].
— Măi, dacă sunt căsătorite ori și-au schimbat numele, ne-am cam dus pe copcă, zise Gene.

Însă încerca mai departe – degetele clămpăneau pe taste; stoarse de la Winkler încă două bancnote de o sută. A căutat în Ohio, Alaska, rapoarte de credit, arhive de caziere judiciare, un director pentru cetățeni cu domiciliul curent în străinătate, un motor de căutare al FBI nedestinat bibliotecarilor.
La început erau prea multe, pe puțin câteva sute, numere descurajatoare, o lume populată de Grace și Sandy Winkler. Însă pe unele le-au eliminat pe baza vârstei, pe altele pe baza naționalității, pe câteva pe baza rasei.
— Dar Anchorage? întrebă Winkler. Nu-i nici una în Anchorage?
— Nici una în Alaska. Nici o Grace Winkler. Există un Eric și o Amy Winkler.
— Dar Sheeler?
Un ropot de taste. Computerul căuta.
— Nici una în Anchorage. E o Carmen Sheeler în Point Barrow. În toată țara nu văd nici o singură Grace Sheeler sub șaizeci de ani.
Winkler își masă tâmplele și încercă să reziste.
— Polițiștii s-ar descurca mai bine, spuse Gene. Au acces la amprente, bineînțeles, și la bazele de date militare, de care eu nu mă pot atinge.
Pe monitor se succedau ecrane. Gene a făcut pauză abia după-amiaza târziu. Apoi spuse fără să se uite la Winkler.
— Să caut în necrologuri?
— Nu știu.
— Știi că nu-s acolo, întrebă Gene dregându-și glasul, ori speri că nu-s acolo?
Căldură și o aciditate crescândă. Winkler studie una din roțile căruțului lui Gene, cauciucul lucea de uzură, o gumă de mestecat fixa o spiță slăbită.
— Sper, rosti.
Cu ochii minții îl vedea pe Nanton rezemându-se în cot la biroul hotelului, în așteptarea clienților. Câțiva cleni gri înotând în cercuri în apă sub podeaua de sticlă. Îl vedea pe măcelar așezat pe lădița lui de plastic, cu șorțul pătat de sânge, fumând o țigară. Gene se foi în căruciorul cu rotile, iar de pe scaun se ridică un miros de stătut, de prea uzat.
— O să arunc un ochi, spuse.
Winkler încercă să-și amintească senzația lui Grace în brațele lui, greutatea și căldura ei, însă nu se putu gândi decât la plantele mamei, la primăvara de după moartea ei, când el se suise pe acoperiș și încercase să reamenajeze grădina, dar udase prea mult răsadurile. La cum, luni mai târziu, trebuise să târască în stradă ghivecele și jardinierele, grele de pământ, și să le arunce într-un tomberon.
După câteva minute, Gene bâjbâi după mouse și stinse ecranul. Răsuci scaunul cu speteaza la birou și se întoarse spre Winkler:
— Uite cum facem. Întoarce-te peste o oră.
— Aș putea să caut și eu pe alt calculator.

— Nu-i cazul. O să rezolv. Și uite care-i treaba, tataie. Ține minte un lucru. Lumea e mare, mare de tot. Uriașă. O fi plină de fibre optice și sateliți-spioni, dar tot mai sunt o grămadă de ascunzători. O grămadă! O să-ți fac rost de o listă cu jumătate, poate, din toate tipele Sandy și Grace care te interesează. Pot să le găsesc pe alea care plătesc taxe.
— Jumătate?
— Poate mai multe. Poate pe toate. Poate o să le găsesc pe absolut toate, fir-ar!
Winkler dădu aprobator din cap.
— Bine, zise Gene. Ții mult la fetele astea?
— Cam așa ceva.
— Sunt de-adevăratelea familia ta?
— Da.
— O să le scrii tuturor? Tuturor celor pe care le găsesc?
— O să merg să le văd. N-aș ști ce să le zic într-o scrisoare.
— Bine.
Gene se întoarse iarăși spre ecran.
— Ne vedem într-o oră.

Winkler se duse pe jos la Dink, ronțăi crochete de pește la o masă furniruită și cercetă clienții după chipuri cunoscute, dar nu găsi vreunul. Afară era trafic și un polițist într-un cart electric colinda strada împărțind tichete de amendă. Afară pe fereastră, norii acopereau treptat cerul. Spre marginea câmpului vizual, dincolo de zidul magazinului cofetăriei, atârna o masă de aer cu aspect creponat, încărcat cu particule de ceață. Imediat dedesubt, ascuns vederii, râul curgea pe sub podul Main și apoi cădea în cascadă.
Când se întoarse la bibliotecă, Gene plecase. Lăsase un plic maro, pe care Winkler îl luă la o masă de studiu. Înăuntru erau cinci coli de hârtie împăturite și toate cele patru bancnote de o sută restituite. Nici un bilet.
Primele două pagini constau din liste cu cinci Sandy Winkler și opt Sandy Sheeler. Își plimbă privirea pe adrese: Texas, Illinois, două în Massachusetts. Nimic în Alaska. Următoarele două pagini înșirau Grace Winkler, nouă Grace împrăștiate în diverse state. O Grace Winkler în Nebraska, alta în Jersey, alta în Boise, Idaho.
Nu-și putea lua ochii de la numele repetate de nouă ori în litere negre, deasupra unei adrese și a unui număr de telefon. Grace Winkler, Alturas, 1122, Boise, Idaho. Grace Winkler, East Merry, 382, Walton, Nebraska. Nume care corespundeau unor femei reale, vii, femei cu numere de telefon, cu o anumită coafură și o istorie personală. Își închipui o fiică la o ocazie – la absolvire sau la un meci de hochei de câmp –, cercetând mulțimea, întrebându-se dacă tatăl ei era acolo și o aplaudă. Era mai bine dacă ea trăia? Era mai bine că el își declinase toate responsabilitățile de tată?

Ultima foaie era fotocopia unui necrolog din *Achorage Daily News*, datat 30 iunie 2000. Rămase fără aer înainte de a ajunge la capătul primei fraze.

Concitadina noastră Sandy Winkler, 59 de ani, din Anchorage, s-a stins din viață la 19 mai 2000 la Centrul Medical Providence Alaska, în urma complicațiilor unui cancer ovarian. Slujba de pomenire se va ține joi, la ora 16:00, la Evergreen Memorial Chapel, E Street 737. Înmormântarea va avea loc vineri, la Heavenly Gates Perpetual Care Necropolis, mila 14 pe Glenn Highway.

Doamna Winkler s-a născut la 25 august 1941, la Spitalul Providence din Anchorage. A absolvit liceul West și a lucrat la First Federal Savings and Loan, Northrim Bank și Alaska Bank of the North.

O pasiona cinematograful și se ocupa de secretariat la Northern Lights Film Society. Îi plăceau, de asemenea, sculptura, animalele de companie și navele de croazieră. În timpul verii făcea voluntariat la Downtown Saturday Market.

Familia ei scrie: „Sandy avea o inimă mare. Era la fel de amabilă și afectuoasă și cu prietenii, și cu necunoscuții. Nu-i vom uita niciodată spiritul ager, zâmbetul și dăruirea în muncă“.

Ofrandele în amintirea ei pot fi trimise la o organizație de binefacere la alegerea donatorului.

Era și o fotografie digitalizată foarte pixelată. Sub lupa lui Winkler aducea mai mult cu un amestec distorsionat de puncte decât cu o față. Însă Winkler reuși să o recompună: pomeții înalți, surâsul asimetric. Era Sandy. Purta o pereche de ochelari cu rame de baga, în stil modern. Ochii se îndreptau spre ceva din stânga camerei. Părea uscățivă și perplexă, o versiune mai drăgălașă, mai tragică, a femeii pe care o cunoscuse.

O pasiona sculptura. Animalele de companie și navele de croazieră. Păstrase numele lui de familie. Winkler lăsă capul pe masă. Nu trebuie decât să mă trezesc, se gândi. Dacă mă concentrez, o să mă trezesc.

Familia ei scrie. Să fi fost Herman? De ce nu se pomenea nimic despre „rudele îndoliate“?

Cineva zgâriase pe suprafața mesei: *TM o iubește pe SG.* Nu concepea să mai rămână acolo nici o secundă în plus, dar nici nu se putea ridica, așa că a așteptat, a ascultat sângele circulând în corp, și-a trecut degetele peste litere de parcă ar fi conținut un sens imperios și colosal pe care nu-l putea descifra.

După o vreme – n-ar fi fost în stare să spună cât –, difuzoarele de deasupra rafturilor bolborosiră un anunț de închidere. Luminile se micșorară. O femeie îl atinse pe umăr:

— Trebuie să plecați.

Băgă cele patru sute de dolari și listele cu Sandy Sheeler și Sandy Winkler în plic și îl întinse femeii.

— Dați-i asta lui Gene, spuse.
În parcare rămase nemișcat în Datsun, cu lista de Grace Winkler în poală. Înaintea lui se întindea orașul Chagrin Falls, fațade de magazine zugrăvite cochet, Yours Truly și Fireside Books, Popcorn Shop vopsit în dungi ca de acadea. Prin zumzetul traficului și zăngănitul unei pubele pe undeva, printre frunzele zburate de vânt și bârâitul unei mașini de tuns iarba în spatele bibliotecii, ba chiar sub sunetul propriei respirații șovăitoare, izbutea să o audă: detunătura, căderea lungă, clocotul cascadei.
După mult timp întoarse cheia în contact; paraziții răcniră din boxe.

4

Îi plăceau navele de croazieră? Adică îi plăcea să se uite la ele? Încercă să și-o imagineze pe Sandy sfârșindu-și zilele într-o casă de economii din Anchorage, cu zâmbetul de funcționară la bancă întipărit pe față, încasând cecuri de asigurări sociale. O căsuță joasă, un gazon cu buruieni, un plug de zăpadă, un fost soț steril, un șifonier plin cu pantofi ieftini. Îndărătul ochilor lui Winkler se adună durere. Sper că i-au dat cereale, se gândi. Spre că i-au adus Apple Jacks.
Dintr-o cameră de motel de pe lângă Mansfield reuși să afle de la un operator numărul de telefon de la Evergreen Memorial Chapel din Anchorage. A răspuns o femeie; Winkler ceru să discute cu oricine ar fi putut să știe ceva despre slujba de pomenire ținută pentru Sandy Winkler în mai 2000. Secretara l-a întrebat de două ori cum îl cheamă. A lăsat telefonul jos. El a așteptat. A început muzica pentru apeluri în așteptare.
Lampa de lângă telefon bâzâia încetișor, iar degetele lui lăsau dâre pe praful de pe abajur. Femeia l-a lăsat să aștepte mult timp. Când se întoarse, spuse:
— Se pare că reverendul Jody Stover a oficiat slujba. Între timp s-a mutat la Houston. Acum vreo doi ani.
— Înțeleg, spuse Winkler. Houston?
Ce sperase? Că va primi toate răspunsurile în clipa când avea să aterizeze avionul? Un plic într-o cutie de valori? Un bilet lipit pe ușa din Shadow Hill Lane, numărul 9515? Nu era în stare să facă față, nu încă: ideea că Herman împărtășise atât de mult din viața ei, că Herman avusese probabil ultimul cuvânt. Fu cât pe ce să se întoarcă la bibliotecă, să-i ceară lui Gene să-l găsească pe Herman.
Însă gândul părea prea monstruos, prea imposibil: Herman portarul, Herman bancherul, Herman biruitorul. Winkler știa că nu era vorba de cine câștigă și cine pierde, dar indiscutabil Herman câștigase. Sandy murise. În definitiv, Herman fusese soțul ei.
În zori stătea în sala de mese a motelului cu niște chiftele din cartofi, cu lista de Grace Winkler lângă farfurie. După inundație, Sandy se întorsese în

Anchorage, iar acum părea plauzibil că nu mai plecase de acolo. De acolo expediase cutia cu scrisorile; acolo lucrase la Northrim Bank. Acolo murise. Însă în Anchorage nu era nici o Grace Winkler. Iar o Grace Sheeler nu exista nicăieri. Winkler se sili să chibzuiască – la urma urmelor, fusese om de știință, putea să gândească analitic. Grace locuia în Anchorage cu alt nume, ori murise și ea, ori se mutase. În cazul din urmă, s-ar fi putut afla pe lista lui, una dintre cele nouă. Și mintea i s-a fixat pe această posibilitate. Grace își plânsese mama, plecase de acasă, o luase de la capăt. Încercui orașele pe o hartă de trei dolari a Statelor Unite: Jackson, Tennessee, Middletown, New Jersey, San Diego, California, plus alte șase. Apoi uni punctele. Ruta alcătuia un fel de buclă largă, diformă; forma unui femur, o inimă încercată și frântă: din Ohio în New Jersey, spre sud în Virginia, până în Tennessee, prin Nebraska, apoi Texas, New Mexico, California, Idaho.
Mai întâi New Jersey: Skyridge Avenue, 5622, Middletown.

Rupse fotografia lui Sandy din necrolog și o fixă într-o canelură din bord. Sandy privea spre stânga, cu ochii un pic strabici, ca întotdeauna, de parcă s-ar fi uitat pe geamul mașinii la ceva ce o lăsa perplexă. La o benzinărie plăti cinci dolari unui angajat ca să taie definitiv alimentarea electrică la casetofonul stereo din mașină.
Acei primi kilometri – în ciuda a toate – erau kilometri de speranță. Cafea, o tăcere completă în habitaclul Datsunului, o listă cu nouă potențiale fiice – șansele nu păreau chiar de neînvins. Țara nu era chiar atât de mare. Se apropia deja de Pennsylvania. Verdele se decolora în verde, care se decolora în bleu.
Pe parcursul acelor kilometri și a kilometrilor următori străbătu în minte iar și iar mii de reinventări ale fiicei lui: Grace gospodină, cu șorțul înnodat pe șolduri și aluat de biscuiți uscându-se pe degete. Poate o nepoțică, binecrescută, veselă nevoie mare, cu obrajii mânjiți de piure de dovlecei, ridicându-se de la masă. Bunicule, zicea făcând o plecăciune și chicotind. Bunic: ca un tată care se descurcase atât de bine, încât fusese promovat.
Grace școlăriță, cu părul în coadă și dichisită, cu fustă ecosez, șosete lungi. Grace schioare, Grace pictoriță de peisaje, creatoare de desene animate, cântăreață la bar, iubită, chirurg, igienist dentar, bucătar-șef, senator, activistă, graficiană de cutii de cereale. Grace vicepreședinta unui departament de marketing. Grace: cinci litere, o stare de clemență, o inimă bătând.
Se gândi la Herman Sheeler compunând necrologul lui Sandy, singur, la o masă de bucătărie; îl auzi pe Gene spunând „Lumea e mare, mare de tot“. Dar sâcâitoarea probabilitate ca Grace să nu fi ajuns undeva pe pământ, ci în pământ?
Nu avea să-și îngăduie asemenea gânduri. Gene era pironit în căruciorul lui și-și petrecea zilele holbându-se la un monitor de computer. Ce știa el? Avea

o mulțime de locuri unde să caute – cel puțin nouă –, iar drumul se desfășura dinaintea lui ca un sul.

Pe după-amiază începură să-i obosească ochii: mașini sedan pluteau și înotau la distanță, iar apoi ajungeau deodată lângă el. Pe banda din stânga duduiau camioane, invizibile până când aproape să-l depășească, făcând să-i sară inima din piept.

Pe la apus ieși de pe interstatală. Ferme verzi grațioase lăsară locul altora sălbatice, cu înfățișare independentă, case coloniale fără etaj, gârbovite, vite care-și scărpinau coastele de sârma gardurilor. Tot la câțiva kilometri, magazinașe joase făceau reclame la bilete de loterie și la bere de doi bani. Adolescenți rezemați de mașini fițoase îl priveau încruntați cum trece.

Singurele moteluri erau niște buncăre din blocuri de ciment, inundate în lumina neoanelor: House-Key Hotel, Jarret’s Pay N’ Sleep. Mintea lui Winkler plăsmui o idee despre Skyridge Avenue 5622: o cameră de oaspeți, pe comodă o vază cu floarea-soarelui uscată, o plapumă împăturită pe tăblia de la picioarele patului. Poate îl vor trezi mireasma micului-dejun și pescărușii de la fereastră.

Șoseaua se lărgi într-un drum național care în cele din urmă îl scoase pe autostrada Garden State Parkway. Simplul volum al automobilelor te lăsa cu gura căscată. Winkler se ținu cât mai pe dreapta. La fiecare optsprezece kilometri se iveau gherete pentru taxele de drum. De două ori a ratat coșul de monede și a trebuit să coboare ca să scormonească prin criblură după cenții rătăciți.

Angajatul unui chioșc fotomat deschis non-stop la ieșirea 114 i-a explicat pe unde să o ia. Trecuse de unsprezece noaptea. Avea stomacul gol, îl durea spatele și își simțea ochii plini de nisip. Avea doar să arunce o privire, apoi să plece, să meargă la un hotel, să se odihnească până dimineață.

Skyridge era o stradă veche, prost iluminată: peluze îngălbenite, șindrile de azbest, garduri vii prea mari în fața ferestrelor. Un semafor pulsa pe galben; un raton traversă strada la pas și dispăru într-un canal de scurgere.

Numărul 5622 strălucea de lumină. Pe gazon zăceau împrăștiate jucării colorate de plastic; un aspersor automat se mișca într-o parte și alta. O casă cenușiu închis, fără etaj. Lujeri de vie se cățărau pe șipcile care îmbrăcau pereții la exterior; doi dintre cei trei stâlpi ai verandei se curbaseră înspre casă, dând fațadei un aspect dărăpănat. Însă dacă proprietara era ea, hotărî Winkler, avea să-i complimenteze tenda, plantele sănătoase.

Categoric cineva era treaz. Toate becurile din casă erau aprinse. Și unde era cel mai apropiat motel? Winkler își puse sacoul, încheie gulerul de la cămașă. Printr-o fereastră văzu o canapea îmbrăcată în plastic transparent. Pe o măsuță, o lampă de duzină. Un ventilator în funcțiune. Pe rafturi nu erau cărți – oare nu citea? Își vârî cămașa în pantaloni, își netezi sacoul și ciocăni la ușă.

Peste nici o secundă deschise un băiețel fără tricou. Pielea neagră contrasta cu chiloții albi. Stătea lângă ușă răsucind înainte și-napoi mânerul rotund. Winkler își drese vocea.
— Domnișoara Winkler? Grace? E aici?
Băiatul se uită peste umăr spre o ușă închisă, apoi se întoarse.
— I-ai putea spune că o caută cineva? Un bărbat cu același nume ca ea? Spune-i că-mi pare rău că o deranjez la ora asta.
Dar băiatul nu scotea o vorbă. O fi fost mut? Winkler strigă înspre cameră:
— E cineva? Grace? Domnișoară Winkler?
Auzi apa trasă la o toaletă. Dintr-un hol apăru un bărbat care deschise ușa închisă, de unde se ridică larmă de voci și râsete. Bărbatul începu să coboare niște scări și ușa se închise în urma lui.
— Îmi dai voie? întrebă Winkler.
Băiatul se dădu în lături și făcu un fel de plecăciune. Winkler traversă încăperea. Un subsol: umbre, o lumină albastră. Auzea glasuri, dar când strigă din capul scărilor zgomotul încetă.
— Domnișoară Winkler?
Scările erau abrupte, iar balustrada fusese scoasă.
— Domnișoară Winkler?
Ea era așezată la o masă de cărți în spatele unei sticle de burbon. Chiar de pe ultima treaptă, de la șase metri distanță, își dădu seama că nu era Grace, nu Grace a lui – femeia aceea avea o față lată, un nas turtit și ochi mari negri care se mișcau agili în calota orbitelor. În jurul mesei mai stăteau tolănite patru femei africane masive. În umbrele de jur-împrejurul subsolului stăteau pe canapele de grădină alte persoane, femei și câțiva bărbați, dintre care unul slab așezat pe mașina de spălat, bătând cu călcâiele în metal. Toți se uitau la el, Grace amesteca un pachet de cărți fără să le privească. Era zveltă, bine îmbrăcată și în alt context ar fi putut fi reprezentantă de vânzări sau avocată specializată în drepturi de proprietate intelectuală.
Pe masa de lângă Grace, dintr-o mașinărie improvizată, cam de mărimea unui cuptor cu microunde, ieșeau cabluri și tuburi. Una dintre femeile așezate alături era conectată la mașinărie și, când îl văzu pe Winkler, desfăcu încet fiecare cablu, le puse pe masă și se rezemă de spătar.
Winkler explică:
— O caut pe fiica mea. Am crezut că ați putea fi ea. Dar…
Grace tăie cărțile de câteva ori.
— Nu știți unde este fiica dumneavoastră?
— Abia am început s-o caut. Își băgă mâinile în buzunar. N-am văzut-o de mult timp.
— Înțeleg, zise ea.
Înțelegea oare? Winkler distingea cu greu celelalte fețe din încăpere. Îl evaluau în funcție de calitatea costumului? Îl rețineau ca vecinii să-i

jefuiască mașina?
În încăpere se așternu o tensiune tăcută. Pe scările din spate se auziră pași mărunței și băiețelul pe jumătate gol se strecură pe lângă piciorul lui Winkler, se duse la Grace Winkler și rămase lângă ea, cu o mână pe fusta ei. Ochii abia îi mijeau peste tabla mesei.
— Ar trebui să plec, spuse Winkler.
— Stați un pic, spuse Grace.
— N-aș dori să deranjez.
Era furioasă? Surâdea? Părea că surâdă. Băiatul se uita la el.
— Aveți musafiri.
— Ba deloc, zise ea. Nu-i nici o supărare. Jed – și mângâie băiatul pe cap – își folosea mașina viitorului ca să-i prezică soarta doamnei Beadle. Nu-i așa, Jed?
Însă băiatul se mărgini să-l privească pe Winkler, fără să dea din cap ori să-i recunoască prezența în vreun fel.
— Chiar ar trebui să plec, zise Winkler.
— Rămâneți, spuse Grace Winkler. Să-i dea cineva ceva de băut domnului Winkler.
Insul de pe mașina de spălat se ridică și întinse spre Winkler un braț lung cu un bidon cu bere tare.
— Făcută în casă, spuse și zâmbi.
— Așa mai merge, zise Grace.
Winkler mulțumi din cap, scoase capacul și luă o gură. Lichidul era cald, gros și, îi trecu prin minte, plin de depuneri. Îi rămaseră firișoare între dinți. Conversația se reluă. Băiatul îl privea cu ochi mari albi.
— Jed a construit o mașină a viitorului, singur-singurel, spuse Grace. Nu-i extraordinar?
Femeile din jurul mesei fluierară admirativ.
— Ia uite aci, zise doamna Beadle arătând spre un șir de cadrane și butoane desenate pe fața cutiei.
— Și aici, spuse altă femeie, plimbând degetul pe un mănunchi de fire albastre – poate alte sârme – care ieșeau prin capacul cutiei și se desfășurau până pe masă. De aici își ia mașina puterea. Zic bine, Jed?
Băiatul nu răspunse nici acum. Berea din sticla lui Winkler avea gust de bălegar încins. Deja simțea că-i amorțesc buzele. După un timp, băiatul se întoarse spre maică-sa, îi lipi gura de ureche și șușoti.
— Jed vrea să știe dacă ați vrea să vi se prezică viitorul.
Winkler privi în jur.
— Nu-i chip să mai stau. Trebuie să ajung la un motel. Dimineață o iau din loc devreme.
— Prostii! Puteți dormi aici. Pe canapea. Un bărbat cu numele de familie al soțului meu poate rămâne la noi o noapte.
— Păi…, spuse Winkler.

— Păi prostii! Veniți aici. Nu doare deloc.
Doamna Beadle se ridică cu un oftat de pe scaun și Winkler îi luă locul. Băiatul șușoti iar în părul lui Grace. Ea râse.
— Jed spune că mașina viitorului are nevoie de zece dolari ca s-o pună în funcțiune.
— Zece dolari?
Cei din cameră chicotiră, băiatul se uită la Winkler. Winkler întinse o bancnotă. Băiețelul o împături în patru și o băgă printr-o fantă în drăcia lui.
Acum Winkler vedea mai bine mașinăria – arăta ca o carcasă de televizor vechi, cu tot felul de mărunțișuri găsite la subsol îndesate de-a valma înăuntru. Cutia de racord a unui ventilator de tavan, un motoraș electric, un cot de țeavă din cupru. Nici o piesă nu părea legată de alta: dacă ar fi răsturnat-o, Jed ar fi vărsat părțile pe jos cu o singură scuturătură. Dar băiatul intra în acțiune. Cu ajutorul unor cleme-crocodil fixă tot felul de cabluri: de cravată, de manșetă, una de vârful degetului mic, alta de lobul urechii stângi. Winkler se strâmbă – avea senzația că îi intrase clema în piele și că sângera. Mâinile băiatului fremătau deasupra lui. Winkler se apucă de ureche.
— N-o scoateți, domnule Winkler, zise doamna Beadle. Nu durează decât un minut.
Mâinile băiatului trebăluiau pe vechiul televizor, aliniind fire, trăgând întrerupătoare. Apoi Jed închise ochii și începu să vâslească înainte și-napoi cu brațele. Luă lungile fire împletite care ieșeau din capacul cutiei, le frecă, le despărți, scuipă în mâini și le umezi cu salivă.
Winkler ridică sticla și luă o dușcă zdravănă. Uimitor, sticla era aproape goală. Simți o furnicătură pe toată coloana vertebrală. Îl electrocutau? Se gândi la fotografia lui Sandy care-l aștepta sus în mașină.
— Ce zice mașina?
Băiatul deschise ochii și se zgâi în cutie pe partea lui. Winkler încerca s-o vadă pe Grace: părul tăiat pe ceafă, ochii negri mari, un șnurulet fără podoabe în jurul gâtului. N-avea nimic de-a face cu fiica lui.
— Jed spune că mașina viitorului a reușit să vadă multe. Zice că mașina viitorului a străbătut pătura timpului și a adunat multe informații.
Băiatul se uită la mașină, se aplecă și mai spuse ceva la urechea mamei.
— Domnule Winkler, Jed spune să vă întreb dacă sunteți sigur că vreți să aflați ce zice mașina viitorului.
Winkler se foi în scaun și simți încăperea făcând o rotație lentă, fluidă, sub picioarele lui. Se simți deodată ridicol și înfumurat în costumul lui nou: așa n-avea să-și găsească niciodată fiica, bând într-un subsol încins, dedându-se la scamatorii.
— Alți bani nu dau, dacă la asta te referi, răspunse el.
Ceilalți din încăpere râseră. Grace ridică o mână.

— Jed spune că, uneori, să știi ce aduce viitorul e totuna cu a-l face să se întâmple.
Winkler înghiți în sec. Băiatul șușoti iarăși.
— Jed spune că veți face o călătorie lungă. Spune că mașina viitorului zice doar ce vede, nu totul.
Winkler oftă și zâmbi, dar Grace nu răspunse la zâmbet.
— Spune unde e fiica mea?
Băiatul își frecă mâinile pe mașină, încăperea păru să inspire colectiv, iar Winkler ridică la buze sticla goală. Grace se aplecă să asculte și în cele din urmă răspunse:
— Mașina viitorului zice că există multe Grace Winkler și că toate sunt adevărata Grace Winkler, deci în sensul ăsta călătoria dumneavoastră nu se va sfârși nicicând. Jed zice că veți vedea foc și veți muri. Mașina viitorului spune că a intra într-o lume a umbrelor înseamnă să părăsești lumea asta pentru alta.
Winkler clipi. Băiatul se apropie și începu să scoată clemele crocodil.
— Asta-i tot?
— Asta-i tot.

5

Cineva lăsase robinetul deschis în bucătărie și Winkler se trezi în zgomot de apă curgând. Pe mocheta de la intrarea în subsol zăcea un morman de sticle goale. Winkler se dezlipi de pe sofaua de plastic, se duse poticnindu-se până la chiuvetă și o închise. Acum casa era goală și tăcută, afară de copilul oacheș, singur, tot în chiloți, care stătea chircit în ușă mâncând biscuiței în formă de animale dintr-un ditamai borcanul de plastic. Winkler își găsi ochelarii pe spătarul sofalei, îi șterse și și-i puse la ochi. Pe ferestre, cerul era cenușiu și mohorât. O ceață difuză se furișa pe gazon.
— Hei, Jed! Cât e ceasul?
Băiatul nu se întoarse, nici măcar nu tresări. Winkler avea o durere în fundul capului și o alta, generală, în mădulare. Își luă haina și, în costumul mototolit, deblocă ușa cu sită și coborî treptele spre mașină, care stătea cum o lăsase, intactă. Înainte să plece, trase Datsunul lângă cutia poștală, deschise ușița și băgă înăuntru o hârtie de o sută de dolari.

Un motel la nord de Washington D.C. Își îndreptă sacoul pe o masă lângă un televizor stricat și scoase o coală de scris din sertarul noptierei.

Dragă Soma,
Cică în Statele Unite sunt peste 13 000 de restaurante McDonald 's. Am ajuns aici pe o autostradă cu opt benzi și am trecut pe lângă altele cinci. Mi-e dor de tine și de Felix. Mi-e dor de toată insula. Mi-e dor până și de

Nanton. Sunt și avantaje când cunoști hotarele locului unde trăiești. Aici toată lumea pare să se poarte de parcă lucrurile sunt nesfârșite.
Odată, înainte să ne căsătorim, Sandy a cumpărat o cutie de fursecuri cu fulgi de ciocolată și le-am mâncat pe o băncuță cu vedere spre ocean. Îmi amintesc că vorbea despre ceva, dar eu nu puteam asculta. Îi priveam buzele cum se mișcau în timp ce vorbea, linia maxilarului. Îmi venea s-o strâng, s-o țin în brațe și să-i dau fursecuri cu mâna mea. Dar n-am făcut-o. Doar m-am uitat la ea, la lumina de pe chipul ei, la cele câteva fire de păr rătăcite care-i cădeau pe ureche.
Citești vreodată horoscopul? Te-ai dus vreodată la ghicitoare? Ce crezi despre dorința oamenilor de a ști ce va veni? Întotdeauna am crezut că vor doar să audă ceva drăguț, că vor avea o săptămână fericită, că s-ar putea să cunoască pe cineva care o să-i iubească.

Grace Winkler din Petersburg, Virginia, trăia într-un imobil de culoare ruginie, împreună cu doi saint-bernarzi surescitați. A vorbit cu Winkler prin ușa cu sită, acoperind cu o mână receptorul unui telefon fără fir. Saint-bernarzii îmbăloșau sita și lăsau să pice frânghii mari de salivă pe picioarele ei desculțe. Femeia l-a ascultat pe Winkler, apoi a clătinat din cap.
— Eu am crescut în Raleigh. Lucrez la firma de software a lui tata.
A strigat „Succes!“ în urma lui și a împins cu genunchiul câinii de lângă ușă.
De la un hipermarket enorm de lângă Winston-Salem i-a trimis doi saci a câte zece kilograme de mâncare de câini calitatea întâi, a căror expediere l-a costat mai scump decât achiziționarea. În parcare, familii întregi coborau și urcau în mașini. Un cer închis, umed, plana deasupra lor. Mame, fiice, tați – încărcându-și mașinile ca niște pionieri postmilenariști: baxuri de bere Miller Lite, pernuțe de aluminiu cu crackers Goldfish, lăzi întregi de conserve cu supă Campbell de vită cu tăiței. I se puse un nod în gât și începu să plângă.
Două veverițe care se fugăreau prin lotul de parcare, o mâncărime pe la jumătatea brațului – chiar și în toiul suferinței, mintea se luptă cu sute de impresii: o durere sub inimă, o mireasmă adusă de briză. Se gândi la Sandy măsurând laptele pentru cereale; se gândi la surâsul ei în spatele ghișeului de la bancă și la gurile întunecate ale cizmelor ei stând pe podea în dormitorul lui. Se gândi la cancerul care-i devora ovarele, la bacteriile, la gândacii și la viermii care își croiseră galerii prin corpul ei, dezintegrând-o bucățică cu bucățică.

A treia Grace Winkler locuia în Dyersburg, Tennessee, împreună cu un bunic domol la vorbă, care i-a cerut lui Winkler să stea într-un hamac pe verandă cât au așteptat-o pe Grace să se întoarcă din tura de noapte de la o gogoșerie. În golurile dintre crengi apăreau licurici. Winkler se întrebă: fiica mea ar trăi aici? Stătea nemișcat în fileul hamacului, ascultând zicalele

moșneagului: tatăl lui Grace fusese mare meșter în pereții de ghips, maică-sa (fiica bunicului), cea mai bună jucătoare de popice din patru districte. Diverse trofee confirmau faptul. Când s-a întors acasă, această Grace cântărea pe puțin nouăzeci de kilograme și arăta leit ca o versiune mai tânără și mai feminină a bunicului. La trei noaptea le-a dat lui Winkler și bunicului pulpe de pui prăjite, cu o pereche de lumânări care ardeau pe masă, triburi de broaște-bou înălțau crescendouri succesive în afara ferestrelor. După care Grace și bunicul au adormit în patul ei matrimonial, lăsându-l pe Winkler să asude în patul de o persoană al bătrânului, sub un maldăr de pleduri. Winkler așteptă până când îl auzi pe moșneag sforăind, puse o bancnotă de o sută de dolari pe noptieră și se strecură pe verandă, în lumina umedă a stelelor.

I-a luat o zi și jumătate la volan ca să traverseze Missouri și un colț din Kansas până în Nebraska. Capetele rândurilor de porumb treceau pe lângă el ca niște turnichete. Îi rămăseseră șase Grace și el simțea că speranța îi pălește. Țara era uriașă, toridă și cu trafic. Totul se mișca mai repede decât își închipuise Winkler: călătorii, muzică, imagini proiectate pe ecrane. Doar căutarea lui părea mai lentă, mai lungă, deja interminabilă.
Până să ajungă în Lincoln, Datsunul începuse să scuipe fum negru și trăgea rău spre dreapta. Parcat, lăsa bălți de ulei pe asfalt și Winkler fu nevoit să care în portbagaj câte un bidon de opt litri de Valvoline și să toarne din el în gâtul de umplere negru și fumegând de fiecare dată când se oprea să pună benzină.
În Winkler se instală un gol. O senzație de parcă galeriile din corpul lui erau împăienjenite și nefolosite. Se întinse pe o saltea de hotel cu aerul condiționat la maximum și televizorul care dădea prognoza temperaturilor din Hanoi, Istanbul, Jakarta.

S-a dus la Grace Winkler din Walton, Nebraska, acum Grace Lanfear, o femeie abătută, care probabil i-a spus lui Winkler cinci cuvinte și i-a servit cele mai grozave macaroane cu brânză din câte mâncase în viața lui. Locuia într-o casă cu două dormitoare, cu șine de tren care treceau prin curtea din spate și o bucătărie care duhnea a găinaț de pasăre. L-a cunoscut pe Geoff Lanfear, un soț slăbănog și iritabil, care a perorat toată seara despre tehnologiile educației:
— Cum credeți că vor arăta sălile de clasă în 2020, doctore Winkler? Dați-vă cu părerea!
I-a arătat lui Winkler păsările lui: un cacadu, un papagal african cenușiu, douăzeci de papagali-nimfă într-o colivie cât monovolumul lui Geoff. La desert, prin curtea din spate trecu în goană un marfar, făcând să zornăie fotografiile de pe pereți și farfuriile de pe masă. Familia continua să mestece de parcă timpanele le fuseseră smulse din cap. Din garaj, păsările făcură un tărăboi de moarte.

De acolo, Winkler s-a ales cu macaroanele cu brânză, într-un bol Tupperware, cu gust de parmezan și foi de dafin, un trio de gusturi, mai întâi firimiturile de pâine, apoi dafinul, la final brânza și untul. Le-a mâncat ca mic-dejun a doua zi de dimineață pe marginea drumului, folosindu-și degetele în loc de lingură.

În Austin, Texas, s-a împiedicat pe scările din față ale blocului unde locuia Grace Winkler și și-a mușcat limba. Această Grace era o englezoaică trupeșă care i-a vârât niște prosoape de bucătărie în față și i-a zis să scuipe sângele în chiuvetă.

— Doamne sfinte! exclama întruna. Măiculiță Doamne!

Preda la Universitatea din Texas și conducea un Datsun identic cu cel al lui Winkler. Nu avea copii. Un tată în Manchester. Pe pereți atârnau fotografii cu menorah ce păreau antice și un ceas gigantic de alamă de două ori mai înalt ca el, în formă de soare. Ca să vezi!

Dragă Soma,

Astăzi la un popas un străin mi-a vândut două duzini de conserve de supă și o „trusă de prim ajutor“. Pe geacă cred că avea vreo mie de insigne cu steagul american. „Trebuie să ții chestiile astea în portbagaj“, mi-a zis. „Nu se știe niciodată ce o să se întâmple.“ Și am fost atât de convins, atât de încredințat că faza că nu se știe niciodată era găselnița lui că practic i-am îndesat banii în buzunare.

Noaptea îmi răsfoiesc caietele și mă întreb ce să fac cu toate desenele astea, cu toate chestiile pe care le-am adunat despre apă. Majoritatea n-au prea mult sens. Am scris aici că, acum două sute de ani, Urbano d'Aviso a formulat o teorie că aburul constă din bule de apă umplute cu foc, care urcă în aer. Ce să fac cu asta?

Nu o dată, recunosc, mi-am închipuit o carte cu un succes absurd, cu mulțimi de oameni și articole de ziar. Fiica mea zâmbind în primul rând, blițuri, tot tacâmul. Ridicol! De-o săptămână nici n-am mai făcut vreo însemnare. Totul mi se pare o masă de apă pe care încerc s-o țin în mâini.

Știai că acum elevii din școlile americane nu mai iau notițe pe hârtie, ci pe computere? Jumătate din șoferii pe lângă care trec vorbesc la telefoanele celulare.

Acum, când dorm mă rog s-o visez pe Grace, dar am vise descreierate: baia ticsită cu gheață, îngeri încălțați în tenişi care mă fugăresc pe holurile căminului studențesc. Când mă trezesc nu-mi amintesc, de fapt, decât că au fost vise urâte și că nu m-au lăsat să dorm.

Până acum am vizitat cinci Grace. Poate-i o prostie să continui; poate ar trebui să merg la Anchorage s-o văd pe Naaliyah, să văd dacă poate cineva de acolo să-mi spună ce s-a întâmplat. Poate Herman, primul soț al nevestei mele. Însă mi se pare mai ușor – și mai bine – să procedez așa, să încerc s-o găsesc de unul singur. Multe salutări lui Felix.

O sută de dolari anonimi într-un plic timbrat pentru Grace din Walton, altă sută pentru Grace din Austin.

Camerele de motel i se învălmășeau în memorie, o harababură de cuverturi de poliester, aparate de aer condiționat, săpunuri învelite în hârtie. Oglinzile erau cele mai rele, întotdeauna mari și luminate strident, revelându-i mereu o imagine pe care se jena s-o vadă: un străin sfrijit, cu părul ca neaua, în lenjerie mototolită, coastele ca niște scări îngemănate de o parte și de alta, chipul împestrițat de lumina orbitoare, ochii veșnic afundați în cap. Se învăță să tragă perdelele, să folosească băile pe întuneric.

În Socorro, New Mexico, firma unei bănci anunța 43 de grade Celsius. Pietrișul dintre Datsun și ușa de la intrare era atât de fierbinte, că-l auzea sfârâind. Această Grace era o frumusețe de douăzeci de ani, într-o cămașă de noapte lungă până-n pământ, care se ținu în spatele ușii cu sită, dând răspunsuri laconice. („Bineînțeles că-l cunosc pe tati“), până când tatăl ei apăru în antreu.

— Valea, urlă el, plesnind din palme de parcă Winkler era un câine care trebuia speriat. Era un omuleț tern, acoperit de tatuaje, iar brațele îi păreau capabile de violențe urâte, excesive.

Winkler băgă în marșarier și se-ntoarse pe unde venise, cochiliile zăngăniră și alunecară pe bord. Mașina trepida și se hurduca; vorbele tatălui fetei i se rostogoleau ca niște pietricele în canalele auditive: *Fiica. Ta. Nu-i. Aici.*

Ieșit din oraș, viră pe I-10 și încercă să se piardă într-un curent de camioane care mergeau spre vest. Întregul stat se întindea la dreapta lui, strălucind până la cer. Cabluri de înaltă tensiune treceau pe alături, atârnând în parabole mici de la un stâlp la altul. În depărtare se iveau miraje ca niște lagune în care Datsunul ar fi putut plonja. Zidită în poza ei îngălbenită, Sandy le privea pe toate trecând.

Când ieși din baia unei parcări pentru camionagii la est de Tucson, se opri în fața unui telefon public. La orizont se zăreau dealuri ruginii, iar hăt departe aerul se stria din cauza căldurii. Datsunul împroșcat cu insecte arăta oribil, ca un fel de fiară primitivă trecută prin apocalipsă și lăsată să moară lângă pompele de benzină. Îi venea să vomite numai la gândul că se va așeza iar în scaunul șoferului.

Scoase din buzunar lista de la Gene. Rămăseseră trei Grace. Numerele șapte și opt locuiau în Carolina de Sud: Los Angeles și La Jolla, încă o zi distanță. Fata de la casa de marcat îi schimbă bancnota de zece într-un pumn de monede de 25 de cenți. Intră în singura cabină telefonică și ținu receptorul un moment, în timp ce tonul i se stingea în urechi. În California era nouă seara. Se gândi la Sandy ținând-o pe Grace pe șold, întinzând mâna stângă ca să dibuie ceva într-un bufet. Ce spusese mașina viitorului? Există multe Grace Winkler, toate sunt adevărata Grace Winkler, deci în sensul ăsta călătoria dumneavoastră nu se va sfârși nicicând.

Introduse monede în fantă. La primul număr răspunse un bărbat.
— Nu-i aici. E la maică-sa la cină. Da, la maică-sa. Despre ce-i vorba?
Winkler închise.
Cealaltă își băgă în cap că Winkler încerca să-i vândă un parbriz nou.
— V-am spus să mă scoateți de pe listă! Parbrizul meu e ca nou!
— Nuuu, făcu Winkler.
Îi explică situația, o întrebă dacă avea rude în Alaska, dacă se născuse în Ohio sau dacă știa numele tatălui ei. Când a terminat, a urmat o pauză.
— Luke? făcu femeia. Tu ești, nu-i așa? Lua-te-ar dracu', Luke! Frumoasă încercare, n-am ce zice! Taică-meu a murit de cancer acum cinci luni. Ce glumă de rahat!
Femeia trase o înjurătură și închise.

6

Celor două Grace din California le-a trimis pastramă de cerb, celei din New Mexico o păpușică de cânepă cu un poncho micuț. Toate fiice, nici una a lui. Se simțea parcă prins într-o variație a visului originar: o casă umplându-se de apă, căutarea prin camerele goale.
La 1 septembrie, dintr-un motel din Glendale, Arizona, formă numărul ultimei Grace Winkler, cea din Boise, Idaho, și apăsă receptorul de ureche. Nu răspunse nimeni. Până să-și adune el voința să se ridice, să-și împăturească hainele în geanta de voiaj și să se urnească iar până la Datsun se făcuse ora prânzului.

Dragă Soma,
În mai bine de două săptămâni am vorbit cu opt Grace Winkler și nu m-am ales cu nimic de la nici una, nici cu indicii, nici cu răspunsuri, doar cu o aftă sub limbă și durere de șale. Mare prostie să cred că ar folosi numele meu de familie. Ce-ar putea să însemne pentru ea? Ar putea fi Grace Sheeler; ar putea fi Grace Oricare. Probabil ar trebui să merg drept la Anchorage, să termin cu povestea asta. Dar mă tem că nu va fi nimic – nimeni – acolo. Nici măcar Herman. E ciudat și cumplit să te simți așa singur, să te simți de parcă ți-a murit tot neamul, până și dușmanii.
Mașinuța începe să mă lase. Am cheltuit deja peste două mii de dolari.

Datsunul bolborosi și scuipă ulei toată ziua. Winkler îl îndemnă din vorbe. Autostrada înconjura malul arcuit, de-abia vizibil, al unui lac antic, unde scoici fosilizate zăceau în nisip ca niște oscioare; spre seară, cobora într-o câmpie acoperită de legiuni de cactuși. La început au devenit rozalii, apoi liliachii și în sfârșit stacojii la amurg, umbrele li se lungeau, soarele își târa lumina peste marginea firmamentului. Deasupra străzii își făcură apariția lilieci mici de deșert, azvârlindu-se în razele farurilor, fețele lor antice, cu mandibulă proeminentă, se arătau o dată în lumină și apoi piereau. Winkler

continuă, lăsând indicatorul de benzină să coboare la zero, oprind doar ca să umple baia de ulei ori să răzuiască insectele moarte de pe parbriz. Curând, cactușii rămaseră în urmă sau se făcură nevăzuți în întuneric și nu mai văzu decât munți gri și crestați la orizonturi și imensa cisternă a cerului care se înnegrea, brodată cu portocaliu pe margini.

Pe la miezul nopții Datsunul ajunse șontâcăind în Utah, acum nu mai rămăseseră decât luminile intermitente ale autostrăzii, care aruncau pete chioare pe sub care treceau mașina și șoferul, lunecând de la una la alta, aparent tractate de propriul con slab de lumină. Pe sub autostradă se deschise un canion și apăru un râu, lucios și implacabil, înainte de a dispărea din nou.

Petrecu ultimele ceasuri de întuneric între două trailere care torceau într-o parcare, încărcate cu autoturisme. Camionagii care trânteau ușa latrinei ca să urineze îl treziră toată noaptea. Ecou de picături de viață; un zgomot ca de vieți mici, individuale, care se stingeau. Într-un vis văzu o stafie înaripată dispărând printre coloane de fulgi de nea. De fiecare dată când Winkler se apropia, stafia se estompa tot mai mult în josul pârtiei. Până la urmă se disipă cu totul, rămase doar trandafiriul pal al aripilor îndepărtându-se, iar Winkler se opri din fugă ca să privească șirurile de zăpadă coborând, zăpadă pretutindeni, până la marginile pământului. Se trezi lac de sudoare.

A doua zi străbătu orașele pârjolite de soare din sudul statului Utah, aripile Datsunului se înroșiră de pulbere și aceeași pulbere atârna în ziduri mari, roșii, de o parte și de alta a drumului, incandescente de parcă ar fi ars pe dinăuntru. Mașina traversă canioane și urmă cursul unui râu care curgea departe în vale, străjuit de verdele stejarilor de apă și al plopilor canadieni.

Târziu, în a șaisprezecea zi, a ajuns în Idaho, pe câmpiile bătute de vânt de lângă Holbrook. Cerul rămase îndelung violaceu, apoi se înnegri în sfârșit. Pe acostament se culcau la pământ siluete stufoase de pelin, în timp ce pe ambele orizonturi se profilau, negre și indefinite, ziduri joase de munți. Se simți de parcă intra într-o capcană și urma să fie încercuit curând. Pe la miezul nopții desluși pe cer reflecția luminilor din Boise și nu trecu mult până văzu luminile înseşi, licărind și arzând pe culmi ca o mică galaxie albastră.

— Aproape am ajuns, îi zise lui Sandy. Ea n-a făcut decât să se uite pe geam afară. Winkler își înfipse mai bine mâinile în volan. Adevărul devenea deja limpede: locul ăla n-avea să fie un final fericit, nici o tabula rasa, nici un liman la vreme de furtună. Sosea la capătul liniei, fără semne deasupra, fără perspective, fără o a zecea Grace pe listă. Sandy murise și probabil fiica lui se înecase cu douăzeci și cinci de ani în urmă. Și uite-l pe el în Boise, Idaho, după aproape șaizeci de ani de existență, din care cu ce se alesese?

7

La numărul 1122 pe Alturas Street se găsea un bungalou micuț de culoarea ardeziei, cu vreo trei sau patru rododendroni moleșiți de căldură veștejindu-se în stratul din față. Winkler își concentra atenția asupra verandei. Nu intra și nu ieșea nimeni.

Era 3 septembrie, în ceaunul verii rămăsese supă din belșug, iar pe la zece dimineața temperatura trecuse de 30 de grade. Winkler se descheie la guler și se legănă pe scaun. Pietoni se plimbau agale cam unul la o oră, unul dintre ei, un poștaș transpirat, șchiopătă până la ușa lui Grace și împinse prin clapă un mănunchi de reviste.

Mașinile se deplasau cu viteza melcului. Pe capota Datsunului ateriză o coțofană și se odihni un moment respirând iute. Winkler luă cochiliile de pe bord una câte una și le frământă în degete. Mâncă un sandvici luat de la un magazin mixt; bău un litru de apă. După-amiază trecu pe lângă el o mașină de poliție care încetini, dar nu opri.

Pe la șase, o doamnă parcă o camionetă mică albă în spatele lui. Închise portiera, șterse cu mâneca o pată de pe geam. Când trecu pe lângă Winkler, îl studie cu oarecare suspiciune înainte de a schița un semn de salut. El răspunse la fel.

Grace, presupunea Winkler, era la birou. Avea probabil un loc de muncă foarte important, cercetătoare sau chirurg internist. Avea să se întoarcă curând acasă și, cu un dram de noroc, avea să-l poftească înăuntru și să-i ofere un pahar de apă rece ca gheața.

Doamna din camioneta albă dispăru înghițită de o casă învecinată. Soarele cobora încet. Winkler își înnodă cravata în oglinda retrovizoare și rămase în cămașa asudată, privind umbrele cum pătrundeau în copaci. Incredibil, căldura părea doar să crească.

Care erau probabilitățile? Una la zece mii? Una la un milion? Lumina se concentra spre portocaliu. Roșul îi umplea interiorul pleoapelor, se scurgea și se umplea din nou. Tot la câteva minute avea senzația că va cădea din spațiu într-un vis, apoi ieșea din vis înapoi în scaunul deformat al Datsunului. La un moment dat, pe înserate, pe lângă fereastra lui trecu un jeep. Parcă în fața numărului 1122 pe Alturas și din el sări o tânără în cămașă cu mâneci scurte și pantaloni eleganți. Lui Winkler îi stătu inima; încercă să-și vină în fire clipind. Femeia avea o servietă de nailon, picioare lungi și zvelte și un farmec istovit. Pe mijlocul spatelui, o dunguliță scurtă de transpirație îi întuneca bluza. Cu pași lungi, se duse direct la ușa numărului 1122 Alturas și intră.

— Sandy, spuse Winkler către fotografia de pe bord. Seamănă cu tine.

Își împinse ochelarii pe coama nasului. Încercă să respire. Ieși din mașină.

Ajunsese la jumătatea aleii când își dădu seama că femeia lăsase ușa larg deschisă. Servieta stătea imediat la intrare, lângă o pereche de mocasini.

Winkler se uită în ambele direcții pe stradă, dar nu se zărea nici un vecin. Frunzele atârnau nemișcate și grele. Afară era aproape la fel de cald ca în mașină.

— Se poate? strigă. Domnișoară?

Înaintă târșâindu-și picioarele, urcă cele două trepte ale verandei și se opri în tocul ușii deschise. Dinăuntru ieșea aer răcoros – aer condiționat. Corpul se înclină involuntar spre curent. Sudoarea de pe frunte i se evaporă.

— Grace?

Corespondența ei zăcea pe gresie jumătate de metru mai încolo: fluturașul unei pizzerii cu livrare la domiciliu, un săptămânal de actualități, alte plicuri pe care nu reușea să le distingă. Casa arăta ordonată: mici zebre de ceramică pe pervaz, o cuvertură de pluș pe sofa, un ficus în ghiveci într-un colț. Pe o măsuță pătrată din spatele canapelei se întindeau șiruri de fotografii înrămate.

Ciocăni în ușa deschisă și își drese glasul.

— Grace? Grace Winkler? E cineva acasă?

Oare era în vreun dormitor în spatele casei? Ori la telefon? Servieta ei era lângă piciorul lui, era de ajuns să se aplece un pic ca să-i ridice pantofii și să-i miroasă. Fotografiile de pe măsuță se găseau probabil la vreo cincisprezece pași de el. Plicurile fâlfâiră un pic pe podea, aerul rece îi ajunse la gât.

O ușoară ezitare, apoi lăsă impulsul să pună stăpânire pe el: intră în casă. Nu se auzea nimic afară de zumzetul îndepărtat al traficului și șuieratul aerului condiționat care împingea curentul printr-un panou cu gratii din tavan.

Cinci pași, șase, șapte, opt. Ajunsese în mijlocul camerei de zi. Curând, ușa de la intrare rămăsese la vreo trei metri în spatele lui. I se usca sudoarea pe față, pantofii lui bubuiau de podea. Lumina intra prin fereastra vestică și lumina perdeaua. Printr-o arcadă întrezări bucătăria: un frigider verde măsliniu, o lavetă atârnată de un robinet.

Pe măsuța de lângă canapea erau cel puțin vreo douăzeci de fotografii. Trebui să se aplece ca să le vadă bine. Una cu un câine ciobănesc, alta cu șase domnișoare de onoare în rochii violete. Câteva înfățișau un bărbat tânăr cu o femeie care aproape sigur era cea din jeep, crezu Winkler. Cei doi pozau pe vârful unui munte, făceau cu mâna dintr-o canoe, mângâiau ciobănescul. Un frate? Un iubit? Într-o altă fotografie, cu ramă de argint, o familie strânsă în jurul unui pom de Crăciun. Pe ramă era gravat *Winklerii, 25/12/99*.

Winkler ridică poza. Aerul condiționat fâșâia.

Pomul din fotografie era un molid, împodobit cu ghirlande de popcorn și un înger de plastic fixat în vârf. Sub el scânteiau puzderie de cadouri. Toți cei din jurul pomului erau îmbrăcați în pijamale; fata din jeep, în tricoul unei echipe de fotbal și boxeri, un bătrân cu alură de bunic, în izmene și flanelă,

scruta de sub niște sprâncene incredibil de groase. Mai erau niște copii mici, o mamă: cu părul alb tuns bob.

Winkler simți că rămâne fără aer. Femeia asta ar fi putut fi Grace, dar nu era. Mama nu era Sandy – nimeni din fotografie nu era Sandy. Nici pe departe.

Familia – nu există tipar din viață care să nu derive din ea. Cine ești, cum te porți, cum vorbești, cum te îmbraci, lupți, muncești, mori. Iată încă un tată, un bărbat cu înfățișare obosită în flanelă de corp; iată încă o Grace Winkler. Winkler se gândi la mama lui, cărând în brațe o lădiță de cumpărături în apartament, la sutele de vinișoare albăstrui de pe gleznele ei.

De după o ușă din dreapta se auzi rezervorul unei toalete.

Portretul de Crăciun era tot în mâna lui. Femeia ieși din baie încheindu-și nasturii de la pantaloni. Când dădu cu ochii de el, tendoanele gâtului i se încordară de atenție.

Fugi, se gândi Winkler. *Fugi*. Însă ea era frumoasă, înaltă, bronzată – de ce n-ar fi fost fata lui? –, și mai erau aerul rece coborând din gratiile din tavan și această familie Winkler, aparent fericită, adunată în jurul unui pom de Crăciun, băieți și fete și mame și tați, fiecare cu cadouri pe care scria numele lor, iar una din fetele alea se chema Grace și el fusese fără ea atâta timp…

Femeia fandă spre ficusul din colț, de parcă ar fi plănuit să-l folosească drept armă de la bun început, din clipa când îl cumpărase. Înșfăcă trunchiul cu amândouă mâinile, răsuci copacul anapoda și porni spre Winkler. Cu ghiveciul greu de lut pe umăr, reuși să facă doi pași, închise ochii și izbi o lovitură de sus în jos, de parcă Winkler era un buștean de crestat. În punctul cel mai jos al traiectoriei, ghiveciul alunecă de pe cilindrul de rădăcini și se zdrobi de piciorul lui drept, unde se întâlnea pantoful cu fluierul piciorului.

Winkler simți pielea întinzându-i-se în jurul ochilor. Un moment stătură nemișcați, un tablou al durerii: Grace Winkler lăsând să cadă ficusul fără ghiveci, mâinile ei în drum spre gură, sunetul impactului – ca un pumn în speteaza unei canapele – urmat de sunetele ghiveciului care se rostogolea pe podea și de ploaia subsecventă de pământ căzut din el.

El dădu drumul fotografiei, iar geamul se crăpă fără dramatism – un *tinc* placid. Umerii lui Grace Winkler tremurau, iar buza de sus avu un spasm. Pantalonii rămăseseră pe jumătate descheiați, iar prin șliț se întrezărea un triunghi de chilot alb. Winkler simțea cârcei de durere ridicându-se prin gleznă, ca și cum adânc în os s-ar fi aprins un foc.

— Eu…, șopti el netezindu-și capătul cravatei. Nu-i ce crezi.

Ea chirăi printre degete:

— Ești nebun? Ești complet nebun, băga-mi-aș?

— Te rog! Fiica mea…

Ea ținea încă mâinile peste gură când Winkler se întoarse și ieși șchiopătând, cât pe ce să se împiedice de servieta ei, târându-și în urmă

piciorul drept. Era la jumătatea distanței spre Datsun când ea apăru pe verandă cu un telefon fără fir lipit de ureche.
— Hai odată… spunea în receptor.
Strada era la fel de goală și toridă. Lumina era roșie ca sângele. Aspersorul unui vecin pornise pe arcul lui.
Se prăbuși în scaunul șoferului. Datsunul – fidel până la capăt – porni bolborosind. Winkler băgă în marșarier și apăsă cu piciorul teafăr pe accelerație: lovi bara din față și sparse farul drept al camionetei albe din spate. Portbagajul Datsunului se înfoie și se deschise brusc.
— Of! făcu Winkler.
Afară, pe trotuar, Grace care nu era fiica lui plângea descriind poliției mașina lui. El băgă în viteză, cauciucurile scârțâiră, se învârtiră, iar mașina demară hurducăind.
Depăși în trombă semne de stop, viră la întâmplare. Capacul stricat al portbagajului sărea și se trântea. O petrecere de zi de naștere pe o pajiște în fața unei case (panglici argintii, baloane de staniol înmănuncheate, copii dându-se pe burtă pe o foaie de cort udată) trecu senin pe lângă el. Își simțea piciorul drept ud în pantof, iar durerea penetra mai adânc. Întoarse la stânga, la dreapta, goni drept înainte. Unde să se ducă? La un motel? Înapoi pe autostradă? Datsunul – care acum mergea cu un singur cilindru – n-ar fi făcut față.
Winkler își aminti că văzuse drumuri care urcau pe dealurile din nordul orașului și încercă să ducă mașina spre ele. În oglinda retrovizoare nu se vedea nimic, doar strada și copacii, un ciclist ieșind de pe o stradă laterală.
Două fundături, două curbe la dreapta. În curând, casele se terminară, iar asfaltul cedă locul pământului. Drumul începu să urce abrupt și Datsunul grohăia pe criblura plină de șanțuri lăsate de apă. O dâră de praf se ridica și plutea în urma lui. Motorul gemea.
Îl înduplecă să continue pe un șir de serpentine. Ținea aprinse doar farurile de poziție și în lumina care se împuțina nu vedea decât vadul larg al drumului din față.
Curând, tufișurile începură să zgârie Datsunul pe dedesubt. Motorul cabra. Reuși să-l facă să treacă peste un ultim șanț, până la ceva ce părea începutul unei poteci și acolo Datsunul muri, cu un vaiet final, ca un animal de povară trist și ostenit care se prăbușește în genunchi, derutat de lume până la sfârșit.
Deschise portiera și stătu legănându-și piciorul în timp ce ultima lumină se stingea de pe cer, un tiv albăstrui în vest, cerul grena închis și stelele care răsăreau.
Apăsă cu degetele mari pe căputa piciorului și filamente de durere țâșniră pe gambă în sus, subțiri ca niște așchii de geam. Era rupt? Greu de zis. Pielea nu sângera.

Cu mult mai jos, șorțul luminilor orașului tremura în zăpușeală. În spatele lui erau dealuri de granit înveșmântate în salvie. Dincolo de ele: munți.
Aruncă de-a valma lucruri în geantă: cele trei caiete, două plicuri cu bani, cămașa de schimb, cele două duzini de conserve cu supă de roșii, trusa de prim ajutor în săculețul ei portocaliu. Piciorul îi zvâcnea constant. Vârî în buzunar cochiliile de neritide de pe bord, îndesă într-un buzunar poza lui Sandy și ieși din mașină. Drumul fusese săpat în coasta unui deal, iar dedesubt cobora într-o umbră tot mai adâncă, unde tufe de salvie se pierdeau în beznă. Controlă dacă se putea ține pe piciorul lovit, trecu bretelele genții pe umeri și începu să urce cărarea.
Pantofii, se gândi. De-aș fi avut niște pantofi mai ca lumea.

8

Petrecu noaptea dârdâind sub un tufiș de *Purshia*[35]. Piciorul îi zvâcnea constant. Dedesubt, luminile din Boise au strălucit tremurător toată noaptea, de parcă vântul le-ar fi putut stinge din clipă-n clipă. Ori de parcă aveau să se desprindă de pe fundul văii și să se cațere pe deal după el.
Dis-de-dimineață deschise trusa de prim ajutor. Înăuntru erau douăzeci și patru de chibrituri rezistente la vânt și ploaie, două rachete de semnalizare, o ploscă de plastic, câteva pungi cu biscuiți sărați, o vestă reflectorizantă portocalie și un briceag ieftin cu două lame. Tăie folia unui pachet de biscuiți și mestecă încet. Cu siguranță exista un orășel mai la nord – nu voia să riște să se întoarcă în Boise.
Puse pe umeri geanta de voiaj, coborî câteva sute de metri și dădu peste o cărare care ducea spre est. Soarele se ridică, mare și palid, deasupra colinelor.
Traversă șchiopătând o zonă plină de copaci arși și granit, escaladând o coamă, apoi alta. Într-o oră ajunsese pe o creastă de unde nu mai zărea orașul, coborând într-un hățiș întins până hăt în zare, brăzdat de deal după deal și galerie după galerie de pelin și lewisia.

Merse toată ziua și nu văzu decât avioane trecând pe deasupra capului și gândaci negri mari robotind pe cărare printre picioarele lui. Bretelele genții îi rodeau umerii; durerea din picior îl săgeta când nu se aștepta. Nu exista un orășel mai la nord, cel puțin nu vedea unul. De câteva ori auzi zbârnâit și bâzâit de motorete pe cărările de mai jos, iar o dată văzu o dâră de praf și o rază de soare reflectată, poate, într-o cască de motociclist, dar cum nu știa dacă să se ascundă ori să facă semn, a așteptat în loc până când zgomotul s-a stins. Soarele părea să nu mai aibă forța zilei precedente, iar după-masă se stârni un vânt nu chiar cald. Trecu pe lângă cuiburi late, încâlcite, de coțofene, pe lângă mușuroaie cât niște movilițe de aruncare la baseball.

Mănunchiuri de floarea-soarelui se veștejeau și mureau pe povârnișurile dealurilor. Vântul mâna nori dinspre vest.

Hotărî să se întoarcă pe propriile urme, însă nu putu – cărările se ramificau la tot pasul, coborau acolo unde ar fi trebuit să urce, dispăreau acolo unde ar fi trebuit să se lățească. În următoarele trei zile avea să traverseze jumătate din nordul bazinului Boise, descriind un arc mare și neregulat. Trecu de drumuri forestiere și pășuni, de un releu de telefonie mobilă, de o colibă dărăpănată unde se tund animale, de o intrare de mină întunecată și cu aspect primejdios, ba chiar pe lângă un cimitir pentru mineri și copiii lor, sufocat de răsfug. Odată, cu mult sub el, dincolo de tufăriș, a huruit o camionetă, speriind prepelițele.

Încheieturile îi pârâiau și protestau; gleznele i se suceau în pantofi. De fiecare dată când găsea un pârâu își umplea stomacul și plosca de plastic, iar pe drum încerca să bea cu zgârcenie, însă apa era pe sponci. Durerea din piciorul drept se estompă într-o pulsație constantă, sau poate se obișnuise el cu ea și nu durerea se diminuase, ci atenția pe care i-o dădea. Începu să perceapă siluete înainte și în urma lui, cea din față stând în picioare și pornind din loc cu câteva secunde înainte s-o ajungă Winkler, cealaltă îl urmărea, gata să-l prindă oricând din urmă.

Dealurile erau vaste, interminabile ca un ocean în imensitatea și indiferența lor. În lumina care se împuțina, în suprafețele colțuroase ale bolovanilor care deveneau vagi și schimbătoare în soare, Winkler devenise conștient de o amenințare răbdătoare, nevăzută, ascunsă imediat în afara câmpului său vizual și căreia nu-i păsa câtuși de puțin dacă el trăia sau murea.

Acum nu mai vedea strălucirea orașului reflectată pe cer nici măcar pe întuneric și n-ar fi știut să zică dacă Boise se afla în fața sau în spatele lui. Raționa ca să țină panica sub control: poate era mai bine să nu se arate câteva zile. Chiar dacă s-ar fi putut întoarce, ce rezolva? Să coboare în oraș, să treacă prin fața parlamentului în costumul lui ferfenițit? *Să vedeți, domnule polițist, eu am avut odată un vis și…*

Nopțile făcea focul între lespezi de piatră. La început a folosit rachetele de semnalizare ca să-l aprindă, apoi etichetele conservelor de supă, iar în a treia noapte a început să ardă pagini din caiete.

Vântul sufla, înclina flăcările și le purta ca scântei în beznă: notițe despre inundații și ghețari, calcar marin pe culmile himalayene, desenele unor pârâiașe, o însemnare despre FitzRoy, căpitanul vasului lui Darwin, *Beagle*, care studia bancuri de stridii fosilizate, convins că va găsi dovezi ale potopului universal. Toate se contorsionau și se dezintegrau în particule incandescente, fumul lor se ridica printre crengi.

Conservele de supă se înnegreau, supa sâsâia dând pe dinafară în clocot. Winkler le lua de pe foc cu mâna înfășurată în cămașă, le așeza sfârâind pe țărână și își ardea limba, fiindcă, de foame, le bea înainte să se răcească.

Apoi se înfășura în vestă și privea focul cum se domolea, scânteile gonind în direcția vântului și jăraticul luminat înăuntru ca un castel miniatural, cu tot cu baluștri, arcade și stegulețe înroșite.
Nouă Grace și nici una nu era fiica lui. Se gândi la Jed și la mașina viitorului, cu mulțimea ei de clame și cabluri, nici unul conectat la ceva. Și totuși: „A intra într-o lume a umbrelor înseamnă să părăsești lumea asta pentru alta“. Oare băiatul n-o nimerise la fix?
În a patra noapte, în aer plutea un miros de piatră de cremene lovită, un iz care îi stârnea lui Winkler fiori de frică în fundul gâtlejului. Toată noaptea se pomeni iscodind neliniștit cerul, stelele înghițite una câte una, bezna mai plumbuită care se apropia.

9

Norii se comasau. Nu simpli cumulus, ci cumulonimbus protuberanți și tensionați, aproape negri în centru, învinețiți pe alocuri de descărcările electrice. Se târau încetul cu încetul unul spre altul, închizând golurile, fiecare incredibil de înalt, tot numai umeri și gâturi, părând să se înalțe de pe platformele lor întunecate spre limitele cerului. Înaintea lor avansau lent explozii intermitente de tunete.
Winkler tremura în vesta lui. Toată noaptea nu căzu nici un strop, dar din cer ploua cu săgeți de aer supraîncălzit ce ricoșau din sol de parcă sub pământ ar fi călărit răspunzând la foc o armată similară. Cu fiecare asalt, munții erau scoși din beznă și resorbiți la loc, ozonul mirosea a fier forjat.
Se ridică un vânt uscat care împinse electricitatea înainte, iar partea de jos a norilor păru să se polizeze, parcă lichefiindu-se. După zgomot, Winkler ar fi zis că țesătura cerului se sfâșia iar și iar, ca și cum ar fi strecurat ceea ce se afla dincolo, albastru și mai rău decât orice închipuire a lui. Tunetele făceau pietre să se prăvălească de pe creste. Printre firele de păr de pe cap alergau descărcări infinitezimale de electricitate statică.
Trase fermoarul genții. Vesta se umfla și plesnea ca un bici. Din tufișuri țâșneau iepuri sălbatici, fugeau în cercuri nebunești, încremeneau în loc și o apucau iar la goană. Vântul lua pe sus tot felul de lucruri – conuri de brad, pietricele, chiar și un sturz – și le împingea prin valea de dedesubt. Winkler răzbi cu greu până pe o creastă abruptă și începu să coboare în partea cealaltă. Vântul arunca pe pantă nisip grosier și Winkler îl auzea lovind lentilele ochelarilor. Mult mai jos întrezări ceva ce ar fi putut fi un râu. Pantofii îi bâjbâiau în grohotiș, panta era abruptă, iar Winkler cobora ca un rac, proptindu-se cu ambele mâini în spate. Apropiindu-se, văzu întinderi intermitente de apă și vârtejuri de gheme de iarbă uscată și praf, fâșii de scântei stingându-se și reaprinzându-se și învârtindu-se în vânt. De plouat, tot nu ploua, doar bubuitul necontenit al tunetelor și nenumăratele linii

frânte ale fulgerelor și foculețele albastre atârnând în ramurile de pelin. Simțea deja miros de fum.

O să mor, se gândi. O să ard aici, n-o să mă găsească nimeni vreodată și nici măcar n-o să știe careva că trebuie să mă caute.

Ajunse la capătul grohotișului, dădu peste râu și își afundă toată fața în apă. Ca și cum furtuna ar fi existat doar în ochii lui. Deasupra simțea freamătul reverberant al aerului care se electriza, perdele de aer care curgeau și se curbau pe canionul râului. Apa i se acumulă în stomac – deja își simțea încheieturile cum se relaxează, pielea cum se întinde.

Se aplecă, bău, mai bău o dată. La nici un kilometru distanță, fulgerul lovi un copac și scoase un sfârâit profund, ca zgomotul apei turnate într-o friteuză. Când ieși în sfârșit din râu, îngenunchind pe mal, își dădu seama că nu mai avea ochelarii pe nas.

Vreo oră bâjbâi cu mâinile prin apa mică, dar nu găsi decât pietriș. Înainte de zorii zilei, furtuna se găsea la câțiva kilometri spre est, iar norii se răriseră, dezvelind o matrice infinită de stele ce părea doar un tavan imens și teribil, presărat cu lumină. Geanta de voiaj era la dreapta lui. Ochelarii nicăieri. Hainele erau ude leoarcă.

Copacii se preschimbară în piloni de umbră, cerul într-un luciu rotitor, contururile mâinilor lui în umbre imateriale în fața ochilor. Traversă râul pe o punte veche din cabluri de sârmă, trecu printr-un camping pustiu și se lăsă jos pe bolovăniș. Dacă voi continua să cobor, se gândi, mă voi ține pe lângă râu, iar dacă urmez râul, o să ajung la un drum.

Însă în zori situația nu se îmbunătățise prea tare: pădurea era nebuloasă, cerul, un haos de argint mâniat. Se îndreptă spre o structură cubică întunecoasă pe care o crezuse o casă, dar cumva o pierdu din vedere și într-o jumătate de oră escaladase două coame abrupte și nu mai reușea să găsească râul.

Se întindea spre copaci, dar se pomenea împleticindu-se în gol. La marginile câmpului vizual, pete albe se rostogoleau ca niște așchii de meteoriți căzând la pământ. După-amiaza târziu era lihnit de foame și orbit de soare: vederea nu-l mai ajuta aproape deloc. Tot nu dăduse peste vreun drum. Iar acum urca – oare trebuia să se fi întors și să coboare iar?

Toate lucrurile pe care nu le-a văzut: a trecut la nici zece metri de o ursoaică brună și nici habar n-a avut de ea. Winkler înainta tatonând pe o cărare vânătorească, ursoaica s-a ridicat pe labele din spate, adulmecând un moment lung înainte de a se lăsa în patru labe și a porni legănat printre copaci. Doi șoimi, strămutați de furtună, stăteau pe o cracă deasupra cărării, ciugulindu-și paraziții din aripi și privindu-l cum trecea. Și cu mult mai jos de el, călăreți care împboldeau oi, ovine roșcovane ca niște pistrui care ocoleau un țarc, ridicând norișori de praf care zburau în sud spre un drum, o camionetă, un camion pentru transportul cailor. Și în dimineața următoare:

un trio de căsuțe de vacanță, cu mult mai jos de el, pe malurile lacului de acumulare Deadwood, toate locuite, toate bucuroase să potolească foamea și setea unui străin rătăcit. Winkler n-a văzut nici unul dintre lucrurile astea.

A șasea dimineață departe de Boise îl găsi cu frisoane, rămas fără biscuiții sărați, aproape fără supă, fără să aibă habar unde se afla. Traversase fără să ia aminte două drumeaguri stricate, dar circulate, iar acum se găsea mult mai în nord decât și-ar fi închipuit, cu întinderile enorme ale văii River Valley în fața lui, iar dincolo de ele Marble Creek și River of No Return, toate zone nelocuite. În pantofi, picioarele i se umpluseră de bășici, iar glezna dreaptă se umflase grotesc: nuanțele de galben și violet ale contuziei urcaseră până la jumătatea fluierului piciorului.

Trecu târâș-grăpiș prin păduri înalte, ținându-se de trunchiuri. Aerul mirosea a pin și pelin, dulceag și grețos în nas și pe cerul gurii. Deasupra lui, lăcuste gigantice urlau ca niște pantere prin desișul crengilor. Când și când cădea câte una și i se zbătea în păr sau în gulerul cămășii, iar Winkler se contorsiona încercând s-o prindă, geanta îi cădea de pe umeri, degetele îi sfâșiau cămașa.

Astea erau tenebrele pe care le visase ani la rând. Acesta era locul unde în jurul lui se petreceau evenimente auzite, dar nevăzute, orbirea profundă și personală pe care visele lui o prevestiseră cu atât amar de ani înainte. Presiunea adâncă, marină, pe creierul lui. Deluviul de lumină. La capătul cercurilor, extremele se întâlnesc: întunecimea nu e diferită de iluminare; amândouă, dacă te inundă, te orbesc. Când dormea, acum visa crengi despuiate, înghețate: flori de gheață crescând pe ferestre, fulgi de nea depunându-se pe mâneci.

Micile cochilii de neritide – trei sau patru, câte-i mai rămăseseră – erau mici umflături printre cusăturile buzunarului. Genunchii pantalonilor se rupseseră; șosetele ajunseseră niște glezniere, ghetre de bumbac pe căputa pantofilor.

În momentele cele mai periculoase percepea, iar și iar, prezențe în umbre: Soma și Felix; Naaliyah și Nanton; Grace și Sandy. Se odihnea pe un bolovan ori pe un pat de ace de pin, cu ochii închiși, somnul îi dădea târcoale, când auzea un foșnet în tufiș, o pauză în vânt. În coaste, în vârful firelor de păr: o ușoară atracție magnetică, forța gravitațională aproape insesizabilă exercitată de un corp omenesc asupra altuia.

Deschidea ochii; se ridica în capul oaselor. Nu era nimic, doar nesfârșita pădure pătată, puncte ce-i rătăceau prin fața ochilor, presiunea aia în craniu.

Apăsa cu buricul degetului pe un molar și-l hâțâna. Simțea gustul metalic al sângelui pe limbă. Veți vedea foc și veți muri. Călătoria dumneavoastră nu se va sfârși nicicând.

— Hei! striga. E cineva aici?

În a noua noapte de când lăsase Datsunul, ajunse într-o zonă pietroasă pe o creastă friguroasă și fumegând în vânt, unde crescuseră copăcei pipernicíți și îndoiți, iar ferigi de gheață se împleteau și se legănau în crăpăturile dintre stânci. În vestul cerului plutea un pătrar de lună. Încercă să aprindă un foc, dar nu reuși din cauza vântului. Scotoci în geantă după o conservă de supă – ultima –, o deschise și bău concentratul gros și sărat, așa rece cum era.
Noaptea, înfofolit în vestă, luna părea să se apropie, umplându-i întreg spațiul vizual, infiltrându-se pe la colțurile pleoapelor, erodându-l, până avu senzația că n-o să mai rămână din el decât o membrană, o peliculă de suflet încrețită, până când zăcu pe creasta cea mai îndepărtată dinspre eden, cu stelele la picioare, cu însuși nucleul universului la o întindere de mână.

În după-amiaza următoare, coborî vreo trei sute de metri într-o pădure deasă, prăfoasă. Își simțea mușchii gleznei harcea-parcea. Soarele era palid, dar zelos, silindu-l să se retragă în umbră. De fiecare dată când încerca să stea în picioare, văzul îi dispărea în dâre lente, care îl îngrețoșau.
Se întinse pe spate și privi cerul, singurul nor era o dungă murdară, după o vreme își dădu seama că era o dâră de condensare care se lungea lent în capul a ceea ce era probabil un avion cu reacție. Îi veni în minte o imagine a piloților în cabină, cu panorama de instrumente de bord din fața lor, cu sute de cadrane rotunde, ace stabile și întrerupătoare, cu întinderile înghețate ale atmosferei care se desfășura înaintea lor. Ce ciudat că se afla la kilometri dedesubt, zăcând în mărăciniș, în timp ce ei goneau prin spațiu, cu o cabină plină de pasageri adormiți, mâncând sau citind reviste. Ridică mâna, închise ochii pe jumătate, îl prinse cu două degete de pe cer, ca într-o pensetă.
De la nici treizeci de metri mai încolo, peste un zid de ferigi și un șanț, venea un sunet ascendent, un fel de geamăt prelung. Făcuse un crescendo și pierise în tăcere înainte ca Winkler să-și dea seama că trecuse o mașină.

10

Se clătină pe picioare când pe lângă el trecu duduind o caravană de tiruri. Pe platforme cărau trunchiuri masive de copaci, curățate de crengi, cam zece într-un camion, cu panglici lungi de coajă târându-se în spate. Aerul stârnit în urma lor mirosea a dens și dulce, aroma lemnului zdrobit. Ultimul camion aprinse stopurile și începu o frână lungă, scrâșnită, care avu nevoie de câteva sute de metri.
Winkler se grăbi și el cât putu, șchiopătând pe marginea asfaltului, unde ferigile mișcate de trecerea camionului se linișteau. Portiera se deschise larg; de peste banchetă se lungi o mână care-l trase înăuntru.
— Dumnezeule mare! exclamă șoferul.
Winkler încercă să zâmbească, dar simți că îi crăpau buzele. Camionul trepida la marginea drumului. Șoferul zise:
— Ești de mult pe aici?

Winkler își lăsă fața în mâini.
— Bine, n-o să te chestionez, mai zise omul.
Ambală camionul schimbând vitezele. Drumul luneca pe alături, un cenușiu încețoșat ce părea cu mult sub ei.
— N-oi fi vreun ucigaș de copii sau așa ceva, nu?
Winkler ridică ochii.
— Nu, se auzi spunând.
— Încotro am pornit?
— Alaska.
Șoferul râse.
— Eu pot să te duc până pe șoseaua 95. Îți convine?
Șanțul de lângă drum se împăienjeni; banda continuă gonea sub cabină. Winkler se sprijini într-o rână de fereastră. Curând îl năpădiră vise care nu se întâmplau într-un loc anume. Când se trezi, aproape se întunecase, iar camionagiul frâna ca să intre într-o benzinărie.
— Ieșirea e imediat după semnul acela, zise. O să te ia imediat careva.
Winkler îngăimă niște mulțumiri, se târî cu geantă cu tot până în benzinărie, se împletici în lumina multicoloră printre rafturile cu bomboane, biscuiți și casete. Cumpără la casă o pâine, o pungă cu tortillas. Vânzătorul verifică în lumină bancnota de douăzeci de dolari.
La baie mâncă jumătate din pâine așezat pe scaunul de toaletă, simțind că stomacul i se umflă și bolborosește.
Când termină, scoase din buzunar fotografia lui Sandy decupată din necrolog. Acum arăta mai mult ca niște scame, câteva puncte de tuș. O ridică în fața ochilor și încercă să nu plângă.

Pe următorul șofer îl chema Brent Royster; era un camionagiu exuberant, entuziast, care transporta roboți de bucătărie și mașini de pâine la magazinele mari din Columbia Britanică. În ochii lui Winkler, fața lui era o etalare mare și trandafirie a bunătății. În spațiul dintre cotiera șoferului și cea a pasagerului montase pe arcuri un pick-up, iar în spatele scaunelor ținea lăzi ticsite cu discuri, pe puțin o mie, toate în huse antistatice, toate înghiontindu-se și reașezându-se ușurel în timpul mersului.
— Ce zici de Sam Cooke[36]? propuse Brent.
Întinse mâna în spate și, fără să se uite, scoase din husă un disc și îl fixă pe pick-up. Discul se învârti, acul se așeză pe el. „Chain Gang“ umplu cabina.
Winkler privea autostrada care rula pe lângă fereastră, cu amenințătoarele indicatoare verzi deasupra și bornele de distanță trecând ca fulgerul pe alături. Deschise o pungă de covrigei de la benzinărie și începu să-i bage unul după altul în gură.
— E de-adevăratelea? întrebă.
— Ce anume, ortace?
Brent întinse mâna să ajusteze volumul.

— E adevărat? Tot ce mi se-ntâmplă?
Reflectoarele de pe asfalt bufneau sub cauciucuri, într-un ritm regulat, aproape liniștitor. Bum, bum, bum. *Uuu! Aaa!* făcea Sam Cooke. Brent îi aruncă o privire iscoditoare.
— Adevărat? E adevărat ca ploaia, aș zice. Adevărat ca Isus.
Cam pe când se crăpa de ziuă a doua zi dimineață se opriră la un popas, în fața a două căni aburinde de cafea.
— Ce zi e azi?
— Cincisprezece septembrie.
— Joi?
— Duminică.
Winkler clătină din cap. Comandă ouă, friganele, o garnitură de cartofi prăjiți și trei pahare cu suc de portocale. Brent se lăsă pe speteaza scaunului.
— Dacă vrei, poți să vii cu mine până la Prince Rupert. Pe urmă poți să iei un feribot. Pe miercuri o să ajungi în Alaska.
Winkler clipi.
— Miercuri.
— Te așteaptă prieteni? Sau rude?
Winkler se gândi.
— Prieteni.
Brent încuviință din cap. Chelnerița aduse farfuriile. Sucul era cel mai gustos: Winkler îi simțea aroma în fiecare colțișor al gurii.
— Mănânci de parcă-i Cina cea de Taină, comentă Brent.
— Sunt bine, zise Winkler. Însă peste zece minute era în baie.
Ajunseseră mult la nord de Coer d'Alene[37], ascultând Van Morisson, când camionagiul se oferi să-i sune pe prietenii lui Winkler în Alaska.
— Nu, mulțumesc! refuză Winkler
— Toți au pe cineva căruia să-i telefoneze. Nu-ncape vorbă.
— Nu, repetă Winkler, dar camionagiul scosese celularul din suport. Petrecură următoarele zece minute târguindu-se. În cele din urmă, Winkler îi dădu numele lui Naaliyah. Brent sună la Informații, unde spuse perfect numele fetei pe litere. Când dădu de căminul studențesc unde locuia Naaliyah, întinse telefonul.
— Na aici! Am format numărul.
A răspuns o fată.
— Naaliyah nu-i aici, spuse. E sus, în Nicăierești. Pentru o cercetare. Cum îi zice? Tabăra Nicăieri. Ceva de genul ăsta.
— Cercetare? Cu insecte? întrebă Winkler.
— Ăhă. Pe sus pe undeva. Prin Yukon.
— Unde?
— O să caut.
Winkler auzi foșnet de hârtii.

— În Eagle. Eagle City, Alaska.
— Eagle? zise Brent după ce Winkler îi înapoiase telefonul. Măi, să fie! Fata se plimbă nu glumă! Eagle e tocmai sus, lângă Dawson City. În Yukon.
— Cum ajung acolo?
— Sunt străzi. De fapt, s-ar putea să fie mai aproape decât Anchorage. Din Haines poți să prinzi un autobuz până în Yukon. Probabil poți să-l iei direct până la Eagle. Deși nu-i mare lucru acolo.

Restul drumului se scurse mai mult ca un vis decât ca realitate. Brent conducea cu geamul coborât și un aer rece, aproape halucinant, mătura necontenit cabina. Winkler tremura sub centura de siguranță. Brent punea disc după disc; Winkler se gândea la Naaliyah, la Caraibe, la pescarii stând pe resac, strunind parâmele canoelor ca pe niște hățuri de cai.
La graniță înainte de Creston, doi jandarmi canadieni l-au pus pe Brent să deschidă ușile remorcii ca să-i verifice marfa, dar lui Winkler nu i-au cerut decât pașaportul la control fără alte întrebări și curând porniră iar la drum. Brent părea neobosit, pe când Winkler nu-și putea ține ochii deschiși și nu peste mult adormi, visând țara care trecea pe alături, cu zgomotul motorului distant și neabătut în urechi, ca sunetul lagunei la hotelul lui Nanton, iar când se trezi peste câteva ore, multă vreme n-a fost sigur dacă dormea încă, dacă șirul neîntrerupt de copaci, văi și stele din fața parbrizului nu era de fapt o extensie a visului, dacă nu cumva de atunci încolo avea să trăiască într-o lume a aparițiilor, iar corpul lui avea să rămână adormit în scaunul unui tir de cursă lungă. Un alt fel de purgatoriu: așteptarea trezirii.
Tirul îl duse în nord, într-un ținut nu atât din Canada, cât din fantezia pură, cu geruri lungi, cu aurora boreală, în care distanța față de unde și de cine fusese era în sfârșit absolută.

Trei antrepozite separate în Calgary. Un motel pentru camionagii lângă Banff. Eterogenele zone dezolante din vestul Columbiei Britanice: vegetație joasă și încâlcită de ferigi, un miros ca de noroi în aer și brumă; iarna era pe drum. În Prince, Rupert Brent îl lăsă pe Winkler la poarta feriboturilor, unde cozi de automobile așteptau îmbarcarea.
— Uite aici, îi dădu Brent o pereche de încălțări din cabină. Sunt numărul 42. Ar trebui să-ți vină.
— Nu pot să-i iau.
— Nici să n-aud! Și când ajungi acasă, să te duci la doctor cu glezna aia. De multe ori crezi că ceva s-a vindecat, dar s-a vindecat doar pe jumate ori s-au vindecat aiurea și pe urmă trebuie să te doară iar ca să se facă bine.
Winkler luă încălțămintea și rămase pe marginea drumului aprobând din cap și simțind că parcă întreaga scenă era din hârtie și ar fi putut să se mototolească și să-și ia zborul.
— Mulțumesc, spuse.

Brent Royster se întoarse de la discul pe care-l punea atunci și-i adresă lui Winkler un surâs dulce, contagios, un zâmbet de băiețel. Tirul porni ridicând praf în urma lui.
La terminalul feriboturilor, Winkler își luă bilet, iar de la un chioșc de poștă cumpără două plicuri și timbre. *Pentru rama de fotografie spartă*, scrise pe o bucată de hârtie, dar apoi tăie și scrise: *Pentru deranj. Și pentru doamna cu camioneta albă*. Puse șase sute de dolari în plic, îl lipi și îl expedie la Alturas 1122 în Boise, Idaho.
Pe feribot, se ghemui între două șiruri de scaune pe o mochetă încleiată cu gumă de mestecat, cu geanta ferfenițită sub cap și genunchii strânși la piept. Feribotul șuieră. Podeaua se înclină ușor sub el. În compartiment plutea mirosul de sandviciuri cu șuncă și brânză; doi băieți inuiți așezați la fereastră se zgâiau cu fervoare religioasă în ecranele jocurilor video portabile.

11

Debarcă în Haines și traversă Yukon Corner în autocar: vreo cinci, șase orășele izolate, majoritatea cu nume de animale: Whitehorse, Beaver, Chicken. Asfaltul era acoperit de pietrișul alunecat din timp în timp de pe pantele stâncoase și în curând pe ferestre se depuse o funingine uleioasă. Pe interval colindau țânțari la vânătoare de pasageri.
Șoferul semnala punctele de interes pe lângă care treceau. Câte o dragă de mină abandonată, grădini crescute sub soarele de la miezul nopții (ca niște grădini pe steroizi: verze umflate, dovleci colosali). Vaste insule de molizi. Un ren călcat de mașină pe stradă, mare cât o vacă de lapte.
Spre sfârșitul călătoriei, după treizeci de ore de săltat în scaun, Winkler putea să perceapă infimele disocieri dintre fiecare vertebră în parte. Era ultimul pasager. Trei cabane marcau sfârșitul rutei.
Eagle: 250 de locuitori. Winkler coborî cu un pas nesigur. La nouă fără douăzeci seara, pe cer era încă lumină, pe drumul nepavat se întindeau umbre, doi băiețandri înhămau doi câini la un cărucior de tablă Radio Flyer, privind autobuzul care întorcea și pornea înapoi spre Tok.
Începu cu ei:
— Naaliyah Orellana? Piele închisă la culoare, cercetătoare?
Ei trăgeau cojile de vopsea de pe pereții căruciorului.
— Hei, voi! Vorbiți engleză?
Ei făcură semn că da.
— Dar n-o cunoașteți?
Clătinară din cap că nu, apoi îndemnară cei doi husky și căruciorul o luă din loc, huruind pe drum.
Citi cu mare greutate cartea de telefon (vreo treizeci de coli de hârtie prinse cu o agrafă de birou), dar nu părea să fie trecută vreo Naaliyah. Ridică din

obișnuință mâna să-și aranjeze ochelarii, dar dădu cu ea prin aer.

La Texaco și la cabanele de închiriat nu o cunoștea nimeni, nici furnizorul de propan, nici la magazinul cu decorații artizanale din mărgele. Mecanicului din autogară îi oferi o hârtie de o sută de dolari, însă bărbatul nu făcu decât să clatine din cap:

— De unde s-o scot? Din pământ?

Sub cerul imens și purpuriu, orașul era minuscul. Nimeni nu părea să considere că necazul lui era urgent. Nu-i trebui mult să termine turul clădirilor: un bar ca o cutie șuie, unde un barman derula repede înainte o casetă porno, vechea vamă din lemn, băcănia cu lumini fluorescente prăfuite și pungi de chipsuri cu neon care străluceau în șiruri dolofane. Winkler vedea totul în ceață și pătat de lumină. Glezna îl durea întruna. Ați văzut-o pe Naaliyah Orellana? O tânără? N-am văzut-o. Altcineva? Nimeni.

Era 20 septembrie și Winkler ajunsese în Statele Unite de nici șapte săptămâni. Strada se termina la un șir de docuri amărâte de care erau legate câteva case plutitoare. Dincolo de ele, curgea curentul vast, kaki, al fluviului Yukon, lat de patru sute de metri, ca un fel de graniță finală și insurmontabilă.

— La pista de aterizare, îi zise un bărbat care închiria canoe. Cred că am văzut așa o gagică acolo. Cam acum câteva luni. Se ducea sus, la terenurile universității. Făcu semn cu mâna spre o faleză enormă.

Aerodromul era la vreun kilometru și jumătate de oraș. Bătu strada în semiîntuneric. La dreapta lui se rostogolea Yukonul, împingându-și spre nord incomensurabila încărcătură de aluviuni. Aproape nu-i venea să creadă ce dimensiuni avea fluviul: era o prerie netedă, ciupită cu pustule; era o avalanșă întoarsă pe orizontală.

Simți ceva descolăcindu-se în el. Brent îl avertizase – uneori lucrurile se vindecă doar pe jumătate, ori se vindecă aiurea – însă Winkler se simțise mai puternic, ochii își reveneau, durerile se retrăgeau. Acum se stârnise un vânt rece, iar Winkler se opri o clipă adulmecând noaptea. Alt oraș, alt buzunar gol. Unde avea să doarmă? Dintr-odată, glezna nu-l mai susținu. Se clătină și căzu.

Fluviul Yukon împingea fără oprire. Winkler încercă să ridice capul. În aer se auzea ceva, ca niște voci femeiești.

— Grace? strigă. Grace?

Avu o viziune cu ea pe fundul unei lagune, languroasă, femeie adultă, încătușată în alge, cu părul ca un coral moale fâlfâind în curent. Însă vocea veni și dispăru, și viziunea odată cu ea și apoi rămase doar curgerea necontenită a fluviului.

Se ridică împleticindu-se în picioare și continuă în costumul zdrențuit și tenișii împrumutați. Pista de aterizare părea abandonată, lângă un grajd

stăteau carcasele a două avioane Cessna 207, canibalizate pentru piesele de schimb.
Poarta grajdului nu era încuiată. Înăuntru, o liniște și fascicule de lumină ca într-o biserică, în majoritatea boxelor erau lucruri de-a valma: anvelope, tamburi, saci cu șindrilă, un șir de cursiere stricate, un plug de zăpadă ruginit. În spatele șurei se ridica o fereastră mare, perpendiculară, divizată în trei, ce dădea spre o insulă tremurătoare de mesteceni. Sub fereastră se găsea o saltea veche, Winkler se urcă, se întinse și ascultă vântul bătând în geamuri.
Pe undeva prin saltea scârțâi un arc rupt. Ce-i mai rămânea? O idee despre locul unde răsărea luna deasupra copacilor, siluetele înmănuncheate ale norilor. Și senzația, care-i impregna toate clipele de veghe, că luase prea multe decizii greșite, că de pe Shadow Hill ar fi trebuit să coboare în casă, să intre prin apă ca să vadă dacă fiica lui era acolo. Ba chiar ar fi trebuit s-o ia în brațe și să încerce s-o scoată pe strada inundată.
Însă îl încerca un sentiment și mai rău: posibilitatea ca să nu conteze ceea ce ar fi făcut el, ca rezultatul să fie independent de alegere, ca acțiunea, inacțiunea sau orice altă hotărâre să nu conteze și ca încercarea lui de a întemeia o familie să fi murit și că nu mai rămăsese nimeni căruia să-i pese dacă el se dădea bătut sau continua.
Își încrucișă brațele pe cap și se uită la nori. La latitudinea aceea, troposfera avea o grosime de circa unsprezece kilometri: un ocean de aer detunător, învolburat. Îl traversau nori nimbostratus – compuși din gheață, incredibil de albaștri în lumina lunii, o acumulare de cristale atât de rarefiate încât, dacă ai fi putut ajunge să treci cu mână prin unul, n-ai fi simțit nimic, doar o răcoare în pori.
Zăpada se aduna deja, zburând deasupra copacilor.
În piciorul rănit îi pulsa o durere surdă. Dârdâitul propriului corp devenise ceva ce nu-nțelegea pe deplin, ceva departe de el, ca și cum miezul călduț al ființei sale ar fi fost pus într-un coș tremurător de mușchi care nu erau ai lui.
Spre geam pluteau frunze. Iar deasupra lor – acum printre ele – cei dintâi fulgi de nea.
Vântul prinse glas: tânguindu-se la fereastră, hăulind pe la colțurile acoperișului, șuierând prin găuri. Șușotea despre tenebre, despre umbrele iminente. *Abandonează*, spunea, abandonează. Un cristal singuratic de zăpadă lovi geamul, rămase lipit și-și dădu ultima suflare. Apoi încă unul. Și încă unul.
Sunt deja nimicit, ar fi vrut să spună Winkler. Dați-mi pace.

Cine dintre noi, în ceasul cel mai negru, poate aștepta să fie salvat? Ți-ai iubit viața? Ai prețuit fiecare suflare miraculoasă?
Într-un vis veni la el, în grajd, un cavaler, bidiviul scotea pe nări baghete gemene de abur. Cavalerul descălecă și îngenunche pe scânduri lângă

Winkler.
— Poți să mergi pe picioare?
Glas de femeie. O glugă îi ascundea chipul.
El nu răspunse; își dădu seama că era incapabil. Observa lucrurile de la distanță. Cavalerul nu era deloc cavaler; era o femeie într-o parka, aplecată deasupra saltelei. Îl ridică de curea și de guler și-l ridică în brațe. Capul lui Winkler atârna.
— Aia-i geanta ta? întrebă vocea.
Dar avea totuși un cal, nu? Lunecau amândoi pe scara șurei, plutind pe lângă boxe goale de grajd, pe lângă stafiile cailor închiși în carantină acolo, fornăind și bătând cu copita în culcușurile de fân. Winkler se legăna în brațele ei ca un bețiv, pielea de pe buze i se decojea, avea ochii dați peste cap aproape de tot, în globii oculari îi înfloreau spectre care se grăbeau spre colțuri.
Jos pe scări. Prima gură de aer. Ea – ori calul? – mormăi sub el. Vântul mătura coroanele copacilor și printre fulgii de zăpadă zburau frunze și copitele calului împroșcau apă când izbeau noroiul.
Dar nu era nici un cal. Era cărat în brațe spre o camionetă. Pe parbriz cădeau rafale de zăpadă. Prin fantele din bord ieșea aer cald. Știa că nu merita să fie salvat. Coborî o mână și pipăi spatele calului – pielea mulată pe o coastă. Căldura ei sub palma lui.
— Naaliyah, întrebă el, tu m-ai ridicat?
— Șșșt, făcu ea. Nu vorbi.
Calul coborî printre copaci. Ea îl așeză pe bancheta din spate a camionetei și îi legă centura de siguranță. Zăpada începu să cadă mai tare.

Note

---

33. Bază de date cu adrese de firme și persoane fizice.
34. Internal Revenue Service, Serviciul de Administrare Fiscală al Statelor Unite.
35. *Purshia tridentata*, arbust cu flori galbene, întâlnit la altitudini de peste cinci sute de metri în America de Nord.
36. Sam Cooke (1931–1964), cântăreț și compozitor de muzică gospel, soul și pop.
37. Sediul comitatului Kootenai din statul Idaho.

CARTEA A CINCEA

1

Din Eagle, Naaliyah îl duse cu mașina 230 de kilometri în sud, la clinica din Dawson City. Winkler rămase sprijinit de portieră, adormit sau mai mult: cufundat într-un fel de toropeală. Camioneta – un F-250 4x4 pe motorină de șapte chintale, pe care universitatea i-l punea la dispoziție pe timpul iernii – derapa în curbe.

Cei de la urgență i-au băgat o perfuzie în braț și i-au cerut lui Naaliyah să completeze niște formulare pe care ea nu avea cum să le completeze. Adresă, datele asigurării medicale, metodă de plată – lăsă toate căsuțele goale.

— Am un card de credit, spuse ea. Vă rog!

Asistenta trecu cardul prin aparat și îi spuse să stea jos.

Deshidratare, natriureză, stare avansată de surmenaj, giardiază, un hematom (dar fără fractură) pe laba piciorului drept, febră, arsuri de cornee – doctorul turui un lexicon întreg de boli. Trei nopți la rând, Naaliyah a dormit în camionetă pe bancheta din spate. În zori intra printre copacii din spatele clinicii și observa insectele care au supraviețuit primei zăpezi cum își începeau forfoteala, toate șovăitoare, plutind ori târându-se anevoie printre peticele de zloată ce se topea, parcă dându-și seama cumva că alea erau ultimele lor zile și punând la îndoială rostul a toate.

În a patra după-amiază străbătu coridorul până la salonul lui și stătu la fereastră vreo jumătate oră: parcarea dincolo de gardul viu, un șir de camionete, apoi un perete înalt de molizi. O plută din frânturi de nori trecea prin fața soarelui și copacii se luminau și se întunecau alternativ, în mii de nuanțe de albastru. Când Naaliyah se întoarse lângă pat, Winkler avea ochii deschiși.

— Cum e? întrebă el.

— Cum e unde?

El roti ochii spre fereastră.

— Ploios. Plouă tot timpul. Dar e frumos. La tabără e un pârâu. Un laborator în cabană. Și insecte, firește.

El încuviință din cap de parcă intuise lucrurile pe care le auzea. Naaliyah închise storurile. Prin perete se auzea țăcănitul rapid al unei mașini de scris.

— Spun că n-o să reușesc, spuse Naaliyah. Ceilalți doctoranzi. Pădurarul din Eagle. La naiba, toți cei pe care îi întâlnesc în Eagle. Până și profesorul

Houseman din Anchorage. Spun că o să clachez când o să dea gerul pe bune și o să chem ajutoare prin stația de radio.

— Ei nu te cunosc.

— Poate au totuși dreptate.

— Mă îndoiesc.

Tăcură amândoi. Winkler se foi în pat. Afară, pe hol, o doctoriță scăpă o tavă cu ustensile metalice, linguri sau bisturie, și o ascultară înjurând și adunându-le de pe jos. Un transmițător în camera asistentelor pârâi și amuți.

— Naaliyah, zise Winkler. Mă iei cu tine?

Naaliyah îl îmbrăcă într-un trening luat la mâna a doua și cu tenișii Brent Royster (dezlegați la șireturi, ca să-i încapă piciorul umflat), îl ajută să iscălească o externare voluntară și îl cără mai mult în brațe până la camionetă.

Conducea cu viteză. Picături de ploaie plesneau parbrizul, șiroind apoi spre margini. Winkler nu vedea încă foarte clar; indicatoarele de limitare de viteză erau pete albe, marginile drumului niște urme ude. Avea senzația că nesfârșitul rând de molizi se închidea în urma lor, că se întorceau spre Alaska ca o bulă de aer forțată să treacă prin gheață și că ieșirea se pecetluia în spatele lor.

Tabăra Nicăieri era la cinci ore de Dawson, la vreo patruzeci de kilometri nord-est de Eagle, într-un colț al celor un milion de hectare de râulețe și faleze pe care guvernul le numise Yukon-Charley Rivers National Preserve. Zăpada se topise aproape de tot, iar șoseaua era înnămolită. Naaliyah se opri câteva momente la o stație de întreținere a parcului, alcătuită din două clădiri maronii posomorâte, unde stătu de vorbă în burniță cu un pădurar care o atinse ușor pe umăr și aruncă o privire în camioneta din spatele ei.

Winkler își mută privirea. Dincolo de fluviu, copacii se succedau neîntrerupt, o masă indistinctă cenușie. De la cabanele stației de întreținere, Naaliyah viră spre est și se îndepărtă de fluviu, urcând pe lângă un afluent de-a lungul unui drumeag cu serpentine strânse. Timp de o oră n-au văzut pe nimeni, nici barje ruginite pe fluviu în urma lor, nici măcar dâre de condensare lăsate de avioane pe cerul de deasupra copacilor. Camioneta urca bârâind. Drumeagul deveni doar un pic mai lat decât albia torentului. Winkler nu izbuti să-și înfrâneze teama care i se înfiripa în piept. Se gândi la Idaho, la furtuna cu fulgere care se aduna în aer; se gândi la noaptea pe care o petrecuse în mare, agățat de o băncuță sfărâmată, la cetele de stele înghesuite deasupra lui.

În cele din urmă, cărarea îi scuipă într-un luminiș: o anexă, o cabană cu o singură fereastră lunguiață și o ușă, mușchi crescut pe acoperiș, butuci nedespicați stivuiți lângă pereți pe dinafară. Winkler privi clipind prin parbriz.

— Am ajuns?

Naaliyah făcu da din cap. Camioneta ticăia; ploaia măruntă bătea ușor în plafon.

— Haide, spuse ea.

Winkler inspiră și încercă să se echilibreze. Când coborî din camionetă, își simți ochii uscați și nisipoși. Chiar de la zece metri, din luminiș, auzea insectele dinăuntru – un freamăt implacabil, aproape genital.

Era o singură încăpere de trei metri și jumătate pe șase: trei sferturi erau dedicate gângăniilor. De-a lungul tuturor pereților luceau rafturi cu insectare: cutii tradiționale de sticlă, cutii de lapte din carton acoperite cu tifon, suporturi cu eprubete astupate cu vată, acvarii mici umplute cu mulci, borcane de mâncare pentru bebeluși, ghivece de flori pe care erau fixate site conice, alte câteva tipuri de recipiente pe care Winkler, cu ochii lui slabi, nu reuși să le distingă. Naaliyah se mișca printre ele, iscodind prin capace întredeschise, murmurând lucruri pe care el nu le auzea. Mirosea a fructe răscoapte, umed și lipicios.

Mobilierul era așezat ici-colo, ca un adaos superfluu: un blat de masă pe o capră, un pat de campanie înconjurat de plasă pentru țânțari, două scaune, o sobă cilindrică, un felinar.

Winkler se așeză pe patul de campanie. Îi zvâcneau ochii în cap.

— Te obișnuiești cu zgomotul, spuse Naaliyah.

Însă lui Winkler i se părea că vacarmul se întețește, crescând peste măsură: mandibule clănțănind, aripi vibrând, sunete umede, plescăieli, ca mestecatul unei îmbucături mari.

Încercă să încuviințeze din cap.

— Cred că o să închid un pic ochii, spuse.

2

Nu s-a sculat două zile. Naaliyah se mișca în jurul lui, îmbăindu-i piciorul, îngrijind de insecte, stivuind alte și alte lemne afară în jurul pereților. În fiecare noapte se întindea într-un colț pe o pătură să doarmă câteva ore.

Ca și cum și-ar fi luat de la capăt veghea din hangarul de bărci, cu decenii înainte. În momentele mai lucide, Winkler se întreba dacă mai devreme sau mai târziu fiecare eveniment se reitera, dacă viața consta dintr-un șir de scheme repetate: cicatricea pe genunchi, acum o rană la picior. Văzute de sus, poate viețile oamenilor ar arăta ca niște matrice de culoare, eșarfe pe un război de țesut. S-a întrebat: oare când am plecat din orașul ăla spre pista de aterizare aveam de gând să mă întorc? Ori încercam, ca atunci cu barca lui Nanton, să las lumea să mă ia?

O fereastră într-un grajd; un contracurent în largul unui recif. Până la urmă, ambele îl dăduseră înapoi, ca niște pescari care speră la ceva mai bun. Salvat, pus iar pe picioare. Și pentru ce?

Insectele grohăiau și băteau darabana. Naaliyah îi dădea terci de ovăz cu lingura.
— Mă simt ca unul din astronauții lui Einstein, zise el. Ăla care se deplasează cu viteza luminii și când se întoarce înapoi pe Pământ toți cei pe care-i cunoștea au îmbătrânit și au murit. Ce-i mai rămăsese? O nepoată? Dar e așa bătrână, că nu-și amintește de el.
Naaliyah s-a încruntat:
— Nu vorbi prostii!
El se răsuci sub plasa de țânțari. Greierii cântau fără oprire, ca o grămadă de cronometre de bucătărie stricate care-i ticăiau numărătoarea inversă. Și mirosul: fructe stricate de arbore de pâine, strombi eșuați pe plajă în soare. Când se trezea, nu arareori îi lua un minut întreg înainte să-și dea seama unde se găsea.
Încerca să o vadă pe Naaliyah limpede: o reflexie de lumină în părul ei, un miros pe mâinile ei, ca de banană strivită (o pastă cu care hrănea gândacii), o variație în temperatură când trecea ea prin cameră. Uneori îi venea greu să creadă până și că ea era de-adevăratelea acolo, în spațiul din jurul lui, la mii de kilometri de ultimul loc unde o văzuse – de parcă Saint Vincent și insulele învecinate fuseseră un vis din care nimeni nu putea ieși, un zid înălțat între două locuri și timpuri; parcă ea era tot o copilă pe care o plimba în cârcă, aplecându-și capul ca să se ferească de crengile joase. Nu putea fi – simultan – această femeie adultă, capabilă, o tânără biolog care extrăgea larve din bețe putrede cu un briceag.
Dar iat-o acolo – nu stafie ori plăsmuire, ci *reală*: o mână pe glezna lui, apă turnată dintr-o găleată, un ceainic șuierând pe sobă. Cumva se strecurase printr-o fisură, printr-o ruptură în sistem, printr-o intersecție la marginea lucrurilor.
Pe fereastră se vedeau un rezervor de motorină pe roți, alb, ruginit pe la încheieturi, și un generator care huruia într-o carcasă de lemn. La vreo cincizeci de metri mai încolo se găsea un mic șopron, pe jumătate cât cabana, burdușit cu butuci nespărți. Acest ansamblu mohorât alcătuia toată Tabăra Nicăieri: cabana, șopronul, generatorul și o toaletă chimică portabilă, crăpată toată și bântuită de țânțari, totul într-un luminiș mlăștinos încercuit de milioane de pini pipernicițí.
— Unde-i aici? Canada? America? întrebă Winkler cu fruntea lipită de fereastră.
— Alaska, spuse ea și apoi ridică ochii de la ce făcea. Granița trece pe țărmul estic al fluviului. Acolo jos.
Și arătă peste umăr.
— Am trecut-o pe drum încoace, nu-ți aduci aminte? O rad. Tund o fâșie lată de zece metri până la Oceanul Arctic.
Păduchi fermentând într-un borcan de maioneză, molii arctice lânoase cățărându-se pe pereți de acvarii, zeci de țânțari căptușind golul dintre

manșetă și mănușă. Naaliyah ținea o lupă de mână peste fețele lor complexe, extraterestre; îi lăsa să-i umble pe gât, să-i traverseze bluza.

La treizeci și unu de ani, Naaliyah se simțea deja mai în largul ei cu insectele decât cu oamenii: insectele erau mai predictibile din punct de vedere chimic, alcătuite cu mai multă eleganță. Zece milioane de insecte pe fiecare kilometru pătrat de uscat – un milion de furnici pe cap de persoană – *și oamenii*, mâzgălise ea pe marginea unui manual, *au impresia că domină pământul*.

La jumătatea drumului dintre cabană și șopron tronau un birou trapezoidal mare, deșelat de ploi și îngheț, și un scaun de birou cu capitonajul putrezit. Naaliyah lucra acolo, aproape indiferent de vreme, stând la masa aia cu un șir de sticle cu specimene în față, purtând mănuși și o mască apicolă contra țânțarilor. Acolo sus, zicea, lucrurile erau mai simple, numărul de specii, mai mic, îi venea mai ușor să înțeleagă.

Însă tot o romantică rămăsese: putea să petreacă o dimineață întreagă privind acrobațiile unui păianjen de grădină cum își țesea pânza, ori o pupă rozând cusăturile crisalidei. Noaptea închidea ochii și-și imagina: în fiecare an, peste o sută de milioane de miliarde de insecte ieșeau din găoace și mureau – toate acele existențe păroase, ascuțite, înaripate: ucigași și prădători de ouă, cooperatori și regine. Libelule fermecătoare și fioroase văduve negre, furnici sclavagiste, fluturi monarhi migratori, delicata călugăriță care-și devora concubinul, libelule făcând dragoste la cincizeci de kilometri pe oră – toată floarea entomologiei.

Însă în ultima vreme o pasionau mulțimile lumpen: larvele musculițelor și viermii tubulari, păduchii rotunzi, peștișorii de sobă, gâze nu mai mari decât o sămânță de mac, care răbdau nouă luni de iarnă sub formă de așchiuțe de gheață vârâte în tunele sub zăpadă. Insectele mai mici se îmbuibau și evoluau spre metamorfoză – proiectate cu aceeași puritate ca orice altceva pe pământ. Nici copacii, nici elanii, nici plantele carnivore, nici oamenii nu perfecționaseră un obiectiv atât de univoc, o asemenea diversitate de adaptare. În comparație cu o muscă, îi spunea lui Winkler, un avion de vânătoare cu reacție părea jenant de inept. O furnică are forța a patru elefanți.

Inclusiv biroul ei, avea să se convingă Winkler mai târziu, semăna destul de mult cu o insectă mare, cu carapacea lui deformată sclipind în soare, cu picioarele ghemuite ca pentru a țâșni în orice moment.

Naaliyah spărgea lemne și încălzea tocănițe, lua notițe, căra apă de la izvor, răscolea pădurea după alte exemplare: *Upis ceramboides* sub coajă de mesteacăn în putrefacție, un ciorchine de pupe de *Pogonomyrmex* ostatice în camera unui furnicar. Naaliyah își propunea ca în teză să prezinte o trecere în revistă a iernării: diapauza și toleranța la îngheț – reacția speciilor native și nenative din Alaska la fluctuațiile temperaturii; de ce, când. Ce declanșează eliminarea apei în fiecare toamnă, ce declanșează crearea

glicerinei și proteinelor contra înghețului? Cum afectează creșterea temperaturilor regionale reproducerea? La venirea iernii, avea să lase micul șopron de lemne să se răcească (avea insecte și acolo, îngrămădite în terarii pe două rafturi de metal), în timp ce în cabana principală avea să încălzească insectarele cu ajutorul generatorului, al lămpilor cu infraroșu și al sobei.
Animăluțele din șopron aveau să înfrunte iarna ca de obicei: lungul îngheț, moartea sau diapauza; un experiment de referință în mersul natural al lucrurilor. Însă insectele din cabană urmau să se bucure de o amnistie: căldură, lumină, hrană. Naaliyah spera că reacția lor în comparație cu grupul de control avea să furnizeze bazele studiului ei.

Winkler se scula cam la șase ore, mergea împleticindu-se până la toaleta mobilă și se întorcea împleticindu-se. După șapte zile, Naaliyah veni lângă pat cu o geantă pe umăr și zornăi în buzunar cheile camionetei.
— Vine vreme rea, zise. În weekend. Mă duc la Fairbanks să iau câte ceva. S-ar putea să lipsesc câteva zile.
Winkler se ridică în fund. Emana un miros de vechi și prăfuit. Sub plasa de țânțari, apăsându-și tâmplele, se uita la ea ca un marinar slăbit, malaric.
— Sunt în regulă, mă simt mai bine, zise Winkler.
— Perfect!
Se priviră în ochi prin bariera plasei.
— Nu, făcu Naaliyah. Nu-i perfect deloc. De-abia te ții pe picioare. Nu-s asistentă medicală, David. Dacă ți se face rău? Am și-așa destule de făcut aici.
El își apăsă podul palmelor în orbite. De zile întregi se silea să adoarmă, iar și iar.
— Au murit, spuse.
— David…
— Soția și fiica mea au murit.
— Știi sigur? Fără nici un dubiu?
— Da. Nu.
Încercă să explice: necrologul lui Sandy, ultima adresă din Boise, cum se spulberaseră posibilitățile una după alta.
— Deci te dai bătut. Din cauza unei liste. Fără să-ncerci măcar în Anchorage?
El clătină din cap.
— Nu! Nu!
— Ba da! Asta faci! Te dai bătut!
Naaliyah frământa cheile în buzunar și se uita afară peste pajiște, la camionetă. Geaca de puf albastră de pe ea, observă Winkler, era parka pe care i-o dăduse Felix la plecarea din Grenadine. Se întreba unde o fi fost

Felix în momentul acela, purtând fesul de lână, cu degetele pline de arsuri săltând ceva într-o tigaie, atingând gâtul unei sticle, gâtul soției.
— Ce-ai făcut cu caietele tale? Cum rămâne cu cartea ta?
El clătină din cap.
— A trebuit să le ard. Dintr-odată totul mi s-a părut atât de neverosimil.
— Nu te da bătut, David! Epuizează toate posibilitățile.
El apucă strâns marginile patului de campanie și se aplecă în față.
— Ai sperat vreodată ceva foarte mult? Așa de mult, încât să-ți pierzi somnul? Așa de mult, încât să te doară craniul? Dar fără să știi măcar dacă lucrul pe care-l dorești e cu putință? Fără să știi măcar dacă s-ar putea întâmpla vreodată? Și fără să poți face nimic?
— Vorbești de credință.
— N-am cerut asta. N-am cerut nimic din toate astea.
Naaliyah tăcu multă vreme.
— Trebuie să te iau cu mine, David. La Fairbanks. Curând autostrada o să se închidă. Până în aprilie.
— Mă gândeam că aș putea să rămân aici.
Ea se uită în altă parte. Clătină din cap.
— Aș putea să te ajut. Ai să stai în pustietatea asta singură?
— David, aici o să fie frig. Foarte frig. Și tu n-ai decât un trening. Cristoase!
El nu se clinti. Încercă să nu lase ochii-n jos.
— Și unde să mă duc?
Ea expiră și se ciupi de rădăcina nasului. Se pregătise cinci luni de zile pentru iarna asta. Acolo erau răspunsurile pe care le căuta el? Îndărătul mutrelor încruntate ale moliilor și larvelor de păduchi?
— O să ai nevoie de haine de iarnă. Și mai multă mâncare. O să avem nevoie de mult mai multă mâncare.
— Am bani.
— Și va trebui să te scoli și să hrănești unele insecte. Sunt instrucțiuni deasupra cuștilor. Soluțiile sunt în dulăpior. Schimbă apa plantelor dacă e nevoie. Și bagă în fiecare dimineață un ghemotoc de vată umezită în fiecare insectar. La omizi, frunze proaspete, dacă găsești. Cred că păianjenii o să se descurce singuri.
— Un ghemotoc de vată umezită.
— Pentru umezeală.
— Bine. Winkler aproba maniacal din cap. Pot să fac asta.
— O să mă întorc în câteva zile. Naaliyah îl cercetă cu privirea. Asta-i o idee proastă, nu-i așa? Spune-mi că nu-i o idee proastă.
— Nu-i o idee proastă.
— Bine, făcu ea. Aproape în șoaptă.
O privi traversând pajiștea până la camionetă. Soarele atârna deasupra copacilor, palid și plăpând. În lumina unei raze apăru un nor întârziat de

țânțari mici, fiecare se ridica și cobora independent, ca o marionetă infinitezimală.

3

Într-o cută de pe fundul genții lui jerpelite stăteau, spin în spin, trei cochilii de neritide. Winkler trecu degetul mare peste deschiderea fiecăreia. În unele privințe semănau cu visele, prin densitatea lor, prin aspectul complet și irefutabil.

Se răsuci în așternut. Greierii țipau strident. Mă scol din pat într-o clipă, hotărî Winkler.

Dar se trezi abia pe seară. Dădu la o parte plasa de țânțari și reuși să deschidă o conservă de ton și s-o mănânce cu o lingură de plastic.

Greierii lui Naaliyah invocară toată noaptea aceeași întrebare urgentă – *cri? cri?* –, dar chiar înaintea zorilor tăcură subit, de parcă ar fi găsit în sfârșit răspunsuri ori ar fi căzut răpuși de efort.

Tăcere. Winkler stătea în pat încercând să asculte, dar nu era nimic de ascultat. Sângele îi circula apatic în urechi. Se gândi: măcar de-ar începe iar greierii. Se gândi: aici poate să înnebunească omul.

Scotoci printr-un sertar până când degetele se strânseră în jurul lupei de mână a lui Naaliyah. Cu ochiul stâng lipit de ocular și focalizarea la maximum reușea să vadă lucruri din imediata apropiere: crăpături în palmă, pereții zgrunțuroși. Se duse de la cușcă la cușcă, scrutându-le cu lupa.

Omizile roseseră o gaură în cușca din sârmă de fier, furnicile se revărsau afară dintr-o eprubetă și scormoneau sistematic sub sobă. O duzină de gândaci deschiși la culoare zăceau morți pe masă, cu picioarele țepene spre tavan. Pe pat erau urechelnițe, sub scaune, păianjeni. Câteva insectare posibil ocupate până de curând păreau acum complet goale.

Se înfioră. Instrucțiunile lui Naaliyah privind hrănirea erau relativ simple – soluții de zahăr în pipete, fructe stricate, fulgi de ovăz sau tărâțe de grâu în farfurioare. Mai greu era cu creaturile care mâncau insecte vii – Winkler trebuia să prindă cu pensa un greier sau o molie și să-i dea drumul în cușca vreunui vecin. Molia a fost cea mai rea: o prinse cu o plasă minusculă de acvariu și o scutură într-un borcan care conținea o călugăriță. Privi prin lupă călugărița care lovi cu o viteză imperceptibilă și gura rotundă sugând o mărgea de lichid din capul despicat al moliei; aripile vibrau încă, o pulbere gri mânjea picioarele anterioare ale călugăriței, picioarele moliei continuau să-i strângă abdomenul, asemenea unui iubit nedumerit, decapitat.

Minut de minut, în jurul lui se consumau zeci de drame înfiorătoare: evadări, încăierări, ambuscade. Acum, dacă asculta atent, reușea să le audă: mestecau, scuipau, clămpăneau. Winkler se cutremură, se simți scârbit; luă lentila de la ochi și lăsă lumea să se încețoșeze.

Când termină în cabana principală, merse în șopron. Lemnele de foc umpleau orice centimetru pătrat dinăuntru, dar altele erau stivuite afară. Aici, înghesuite printre bușteni, insectele păreau mai calme, rânduite pe cele două serii de rafturi, poate amorțite de aerul mai rece, mai sigure de sfârșitul iminent. Și țânțarii erau mai puțini aici, de parcă n-ar fi descoperit încă acel teritoriu. Printre golurile din lemn trăgea curentul. Aerul mirosea a molid.

În noaptea aia nu dormi în cabana principală, ci în șopron, între rafturi, pe un pat îngust făcut din crengi tăiate și blănuri roase de gândăcei: blănuri de elan sau poate de cerb. Lăsate acolo de un chiriaș precedent. I se părea ciudat gândul că și animalele fuseseră tot simple chiriașe în pieile lor.

Când veni frigul, infiltrându-se prin fisuri ca un lichid răbdător, încercă să și-l imagineze ca purificator: o spălare, o abluțiune.

Dimineața luă din morman un toiag în loc de baston și porni în pădure. Molizi, niște sălcii și niște plopi deltoizi. Mesteceni și anini în râpe. Se întreba dacă umblau urși prin zonă și își aminti basmele pionierești din copilărie, cu grizzly răniți care trânteau vânători, prospectori care cădeau în torente, cu picioarele înghețate bocnă. Aici viața dăinuie dintotdeauna, se gândi. De milenii. Ca peste tot. Își vedea aburul respirației în față. Își șterse încheietura mâinii și numără nouă țânțari morți în palmă.

Pe linia pajiștii, un pârâu își tăia drum câteva sute de metri printre lemne uscate și smârcuri până la un mic iaz negru. La rândul lui, iazul se scurgea lent printr-o învălmășeală de copaci albiți, cobora panta unui deal, într-un curs de apă mai mare: îngust și vivace, limpede de se vedeau pietricelele pe fund.

Se aplecă pe mal și își clăti fața și mâinile. Apa avea gust de cupru. Își puse palmele pe fundul apei și simți pietricelele mișcându-se sub ele, sângele retrăgându-se spre încheieturi.

La nici un kilometru mai jos găsi o deschizătură între copaci pe unde putea să vadă peisajul spre vest: un șir de culmi succesive până la orizont: vârfuri golașe și coline de tundră – nuanțe de albastru care dădeau în alb, în ochii lui doar ceva mai mult decât pete de culoare –, interiorul Alaskăi. Nici case, nici lumini, nici antene, nici foișoare de foc. Undeva, dincolo de toată întinderea aceea, la opt sute de kilometri, se găsea Anchorage.

Chiar și fără ochelari, Winkler vedea că locul avea o lumină a lui: slabă, dar scânteietoare, în permanentă descreștere, asemănătoare cu lumina pe care o vedea reverberată din lanțul Alaska, de pe acoperișul copilăriei.

Ascultă copacii fremătând și legănându-se, un sunet asemănător cu respirația.

Când se întoarse la cabană, Naaliyah descărca lucruri din camionetă.

— Data viitoare lasă un bilet, zise.

Arăta curată, de parcă abia se îmbăiase.

— Încercam să-mi readuc piciorul în formă.
— Lasă un bilet.
Adusese alte lemne de ars, pungi de orez și zahăr, un costum de schi și o parka pentru Winkler. În spatele camionetei, pe o remorcă, se găsea un scuter bej de zăpadă, cu șenile, pe care o ajută să îl desfacă și să-l târască în spatele cabanei. Au muncit împreună până la prânz, descărcând și punând lucrurile la locul lor. Ea a aruncat o privire spre salteaua improvizată din șopron, dar n-a comentat nimic.
La câteva ceasuri după lăsarea serii, Winkler își clăti cana și se duse spre ușă.
— N-ai să dormi acolo.
— O să fiu numai bine.
— O să te congelezi.
— Sunt o grămadă de blănuri vechi acolo.
— Se face frig, David! Habar n-ai cât de frig!
— Nu mă deranjează frigul.
— David!
— O să fiu bine.
— O să te întorci în cabană până la miezul nopții.
— Mai vedem!
Ea oftă.
— Barem ia ăștia!
Scoase o husă din fetru.
— Nu știam ce dioptrii ai, bineînțeles. Dar știam că ești miop. Deci…
El îi ținu o clipă în mână, examinând lentilele.
— Doctorul a zis că cine i-a comandat n-a mai venit să-i ridice.
— Mulțumesc! Foarte drăguț din partea ta.
— Mă rog, cu plăcere, răspunse ea.
Winkler deschise ușa și traversă pajiștea. Se cățără în patul improvizat și trase blănurile până la gât. Luna își trimitea lumina prin crăpăturile din pereții șopronului. Un fluture de noapte bătea încetișor cu aripile de geamul coliviei lui.

4

Ca prin minune, ochelarii i se potriveau. Erau lați, cu rame de aluminiu, grei pe nas, iar centrul lentilelor nu se potrivea exact cu centrul pupilelor, așa că pe la amiază i se instala o durere în spatele frunții, dar barem vedea. La crepuscul și în zori, când lumina era blândă, totul se limpezea pentru o clipă: frumusețea molizilor, lumina filtrată printre ace. Reușea chiar să citească un pic, câteva paragrafe din manualele de entomologie ale lui Naaliyah (…*este posibil ca organul subgenual, ansamblul organelor chordotonale, sensilele campanuliforme și mecanoreceptorii, ca Organul*

lui Johnston din antene să fie utilizate la detectarea acestor semnale vibratorii…) înainte de a-și simți ochii împinși parcă în direcții diferite și cefaleea să reapară.
Faptul că vedea iarăși – că discernea un copac, un chip sau un nor cu un nivel acceptabil de claritate – reprezenta o renaștere infimă, un succes minuscul, dar suficient să-i readucă fericirea în inimă – bucuria de a recunoaște lucrurile, o îmbunătățire în relația lui cu lumea.
Naaliyah se trezea în fiecare dimineață înaintea lui, scriind la masa în aer liber cu o lanternă pe baterii fixată pe cap peste masca de apicultor. O privea apăsând acul unui bărzăune cu buricul degetului mic și luând notițe cu mâna stângă în timp ce acul pulsa și ejacula în dreapta.
Încerca să nu-i stea în picioare: spărgea lemne, căra apă și făcea plimbări precaute pe lângă râu. În fiecare seară bea o cană de ceai împreună cu ea la gura sobei, cu insectele roind în jur, apoi spunea noapte bună și se ducea în șopron la culcare.
Vinerea, Naaliyah se ducea cu camioneta în Eagle să ia corespondența și să telefoneze profesorului Houseman din Anchorage. După apus, hurducăia înapoi pe drumul improvizat, iar Winkler șontâcăia până la deschizătura pe care o descoperise printre copaci: farurile ei conturau linia văii ca o pereche de scântei, nesfârșitele hectare opace din Yukon se întindeau cât vedeai cu ochii. Uneori, dacă bătea vântul, în orele când lipsea ea, pe drumeagul de pietriș cădeau crengi sau copaci întregi, iar Winkler o auzea cum pornea drujba – zgomotul lamei care oscila ca o mandibulă –, cum tăia trunchiul ca să poată trece cu mașina.
Aerul se răcea tot mai tare. Noaptea cădea din ce în ce mai devreme. Linia zăpezii avansa permanent în josul cotelor de nivel. Și țânțarii începură să moară – dimineața, Naaliyah îi ștergea de pe masă ca pe o mâzgă cenușie.
În timpul verii, îi explicase ea, universitatea plătea oameni din Eagle să aducă remorci cu lemne de foc la Tabăra Nicăieri, metru cub după metru cub. Când izbea ea cu securea, lama trecea prin buturugi ușor, ca și cum erau deja sparte. Când o mânuia Winkler, securea ricoșa, cât pe ce să-l lovească în dinți, ori îi arunca surcele pe haină. Anul acesta, lemnele nu erau cine știe ce, îi spunea Naaliyah, mai mult stive subțirele de molizi și anini, puțină zadă (cercetase buturugile sparte în căutarea larvelor de viespi fierăstrău). Winkler se întreba de unde știa toate astea. De unde învățase chestiile alea? Se părea că lui Naaliyah nu-i era frică decât de frig și la frig îi zbura mereu mintea, de parcă, asemenea insectelor ei, venirea frigului ar fi adus și sfârșitul ei.
După ce se înnopta, lumina felinarului din cabană se îmbina cu luminile lămpilor cu infraroșu, producând un portocaliu roșcat, aproape strident, o strălucire care scăpa nu doar prin fereastra aburită a cabanei, ci și prin crăpăturile din pereți și prin stivele de lemne aranjate pe lângă aceștia, până când, în ceasurile cele mai întunecate, cabana părea să conțină un mic soare

ce ardea toată noaptea. În drum spre dependință, Winkler traversa pajiștea pășind prin lungile raze de lumină portocalie, cu propria umbră lunecându-i alături, antică și imensă.
Pe de altă parte, șopronul devenea tot mai întunecat. Se făcuse deja liniște, furnicile amorțiseră în eprubete, viespile se potoliseră, întreaga structură era cufundată în beznă și umbră, cu excepția lumânărilor pe care Winkler le aprindea când și când, care pâlpâiau micuțe și albe pe culoarul dintre grămezile de lemn. Se gândea că aveau atâta lemn, că puteau răbda trei ierni, dar Naaliyah nu se oprea, spărgând buturugi de două ori mai repede decât el, muncind în tricou, cu rumeguș încleiat pe brațe.
Lăcarii plecară. Nici o aeronavă nu mai trecea pe cer.
Winkler închidea ochii și îi vedea pe Felix și Soma așezați la masa de picnic rugându-se înaintea farfuriilor cu mâncare, vedea pick-upul lui Brent Royster rotindu-se fără oprire, vedea fotografia lui Sandy scămoșându-se în mâinile lui. O vedea pe Naaliyah îndepărtându-se de hotel – nu avea treizeci de ani, ci șaisprezece, scobitura goală, castă, a genunchilor ei, umbrele care se îngemănau în urma ei asemenea apei.
Începu să-și facă o idee despre cum aveau să se schimbe lucrurile: insectele din șopron nu mai aveau mult, se pregăteau pentru un somn îndelungat, ori se predau morții – firul natural al existenței lor se depăna în abominabila tăcere și frigul acestui laborator neizolat, sub milioanele de lumânări îndepărtate ale stelelor.

5

În noiembrie a sosit gerul. A pornit din golurile și firidele stâncilor de pe înălțimi, unde pe licheni au apărut structuri de gheață, iar puținul sol de acolo s-a înnegrit și s-a întărit la atingere, de parcă pământul s-ar fi contractat, întărindu-se, ca plăcile unei armuri îmbinate pe spinarea unui animal titanic. Țânțarii au dispărut de tot, iar mestecenii și aninii și-au pierdut frunzele brusc, azvârlindu-le în vânt parcă nerăbdători să scape de ele. Curând, latrina de afară a înghețat la fel ca malurile pârâului, pe când centrul neînghețat curgea ca un lichid vâscos și calote de gheață acoperiseră bolovanii din mijlocul curentului. Găseau în fiecare dimineață insecte moarte, mai ales albine și muște, chircite pe pervaz.
Pe la mijlocul lunii se auzeau pretutindeni vaietele Yukonului care îngheța – reverberații profunde, metalice, ca și cum dincolo de deal un Goliat ar fi îndoit o coală de tablă –, răsunând pe coline și părând să se vâre în scorburi nevăzute, doar ca să iasă în spirale peste câteva minute, astfel încât atmosfera era plină, întotdeauna, de sunetul sinistru, neancorat, al apei care se preschimba în gheață.
Naaliyah spărgea plăci de gheață din smârcurile din pădure și le răsturna. Dedesubt mișunau insecte care umblau pe apă, larve care se zvârcoleau,

macronevertebrate.
— Fantastic, îi spunea lui Winkler arătându-i prada: o cană mocirloasă învinețită de înotători minusculi, viermi de gheață; o larvă fălcoasă de leul-furnicilor.
Enclave de viață în mijlocul îngheţului. Ca și cum frigul ar fi forțat creaturile să se aproprie în comunități tot mai strânse, grăbite să găsească spărturi și despicături în marea platoșă invernală care se contracta.
După ce se întuneca, când ieșea din raza de lumină portocalie prelinsă din cabană, Winkler se ducea târâș-grăpiș pe malul pârâului și asculta: sunetul se îngroșase și se înăsprise. Acum înghețase complet și avea deja suprafața poleită de revărsări succesive. Auzea gheața rostogolindu-se pe albie, râșnindu-se de pietre, un zgomot ca de zeci de păhărele de sticlă sparte într-un prosop. Iar deasupra murmurul apei lichide se adâncise, mai pierduse din însuflețire, moleculele renunțau cu reticență la legăturile dintre ele. Animalele veneau șovăitoare și sfioase să lipăie apa ieșită afară, cerbi, sconcși, veverițe, până și lincși, noaptea, ca niște năluci mari, mătăsoase (nu le vedea, dar le găsea urmele înghețate pe maluri).
Totuși, zăpada mărșăluia încet în josul versanților, învelind piscuri, umplând copacii înalți. Din sol începeau să se ivească pietre, împinse în sus de valurile de ger, înmugurind din pământ ca niște verze stranii, monolitice, și luând-o la vale pe pantele expuse.
Naaliyah trudea mai pe brânci ca niciodată, abandonându-și cercetarea aproape în întregime ca să adune lemne. Îngrămădea lemne peste tot – șopronul se umpluse până la tavan, iar perimetrul cabanei era înconjurat de două rânduri de bușteni. Cu toate astea, ea tot ieșea, se lupta cu un fel de butoiaș din lemn de pin, abătând securea asupra lui, despicându-l până în inima neagră, grăunțoasă.
Lapovița bătea ca boabele de orez în geamul ferestrei; apoi, mingiuțe de măzăriche, ghemotoace de brumă zburdând pe biroul lui Naaliyah. Apoi veni iar ploaia, Winkler rămase dezamăgit s-o vadă. Iarna, își amintea el, era nărăvașă, lentă – nu sosea lin.
Într-o duminică din a doua jumătate a lunii, Winkler se trezi în sunetul unui concert ciudat și posomorât, un scârțâit și un gâjâit care-l scoaseră afară pe pajiște, sub incredibila întindere de stele. Iazul se revărsase și noua apă ieșită de dedesubt începea să înghețe pe suprafața deja înghețată, iar în timp ce îngheța ticăia, solzi de gheață plutitoare ajungeau la mal, cosându-se într-o lespede continuă, lespedea se îngroșa cu miliardele de molecule de apă care se ordonau și se uneau. De sub noul strat ieșea un geamăt posomorât și sinistru, de parcă gheața ar fi ferecat niște femei dedesubt.
Gheața a mormăit, a mugit și a șuierat toată luna. Copacii își trimiteau ecouri între ei. Luat laolaltă, era sunetul unei răni adânci, al iernii care storcea inexorabil viața din toate făpturile. În acea noapte, Winkler stătu pe pajiște ascultând parcă-n transă – frigul, sunetele de jale care-și răspundeau

–, până când nu mai putu suporta. Fugi înapoi în șopron să se îngroape sub blănurile lui, să doarmă printre miile de insecte ațipite ale lui Naaliyah.

Noaptea de afară, noaptea dinăuntru. Se afla într-un loc unde visele și realitatea puteau să se intersecteze, unde noaptea avea să fie trăsătura preponderentă a peisajului.

Winkler simțea sosirea zăpezii. Îi percepea gustul. Munții erau acoperiți deja cu jumătate de metru.

Piciorul drept se vindecase sau, oricum, mai bine de atât nu avea să se facă. Probabil că urma să șchiopăteze toată viața. Când mergea, parcă unul din picioare era în permanență cu un pas în urmă, ca și cum acea parte din el rămăsese în Boise, Idaho, pășind în casa unei străine, punându-și labele pe fotografiile ei. De ce nu putea să vadă cărarea care i se așternea înainte? De ce nu putea visa o întâmplare din viitor? O reunire? Ori cel puțin un răspuns, un indiciu despre cine era Grace?

Vedea Datsunul pe fundul canionului, oceanul sugând necontenit pardoseala de sticlă a lui Nanton; respirația domoală – inspirație, expirație, inspirație, expirație, inspirație, expirație – a lui Naaliyah care dormea în patul ei de campanie. Ar fi trebuit să-i dau lui Brent Royster toți banii mei. Ar fi trebuit să bag câte o sută de dolari în fiecare disc de vinil, se gândi Winkler.

La 23 noiembrie, zăpada ajunse în sfârșit la tabără. Bătu toată ziua fereastra cabanei. Naaliyah intră, băgă lemne în sobă și stătu lângă Winkler la geam, uitându-se afară.

— Știi, zise ea într-un târziu, înțeleg ce voiai să spui. Că fiecare cristal poate fi o prismă. Că e plin de lumină.

Câteva ceasuri, Winkler nu-și luă ochii de pe geam. Toată ziua – de fapt încă de când ajunsese la Tabăra Nicăieri – în el se acutizase o sensibilitate: cea mai măruntă variație în lumină sau aer îl atingea în spatele ochilor, ajungea la membranele din nas. Ca și cum, transformat într-o baghetă de rabdomanție umană, s-ar fi contopit cu vaporii care se adunau în atmosferă și i-ar fi detectat – apa ridicându-se în xilemul copacilor, filtrându-se din pietre, până și ultimele volume neînghețate care gâlgâiau adânc sub pădure în straturi acvifere complicate, pietroase –, toate aceste ape ridicându-se prin aer, acumulându-se în nori, întinzându-se și unindu-se, condensându-se și precipitând – căzând.

A mâncat de seară în picioare, cu fruntea lipită de fereastră.

Rafalele nu s-au potolit decât târziu în noapte. Winkler încercă să stea întins în pat, însă îi clocotea sângele, iar lumina palidă a zăpezii se revărsa prin pereții șopronului, atingând un loc aproape de nucleul lui. Își puse costumul de schi, cizmele, mitenele și ieși. Probabil se așternuseră vreo cincisprezece centimetri. Picioarele trecură fără zgomot prin nea – scheletul gheții îl numea unul din profesorii lui, schela aceea dezlânată de zăpadă proaspăt

căzută, cristale individuale care se reformează într-o rețea; cu ajutorul unei menghine, profesorul comprimase o felie de Wonder Bread[38] într-un cub de cinci centimetri, ca să demonstreze cât de mult aer conținea.

Respirația îi pufăia în ochelari. Întreaga vale era învăluită într-o liniște imensă, luminoasă. Deasupra, norii se retrăseseră și stelele ardeau pe cer. Pajiștea mocnea cu lumină, iar molizii deveniseră regate iluminate, în care zăpada se cernea din creangă în creangă. Se gândi: toate astea au fost aici iarnă de iarnă, toată viața mea.

Merse greoi de-a lungul pârâului până aproape de zori, îl dureau mâinile și picioarele de frig, i se strânsese inima cât un purice. Cerul devenea de un măsliniu închis spre est, iar Naaliyah dormea încă în pat când el se întoarse la cabană și-și scutură gheața de pe cizme. Știa că pe rafturile din spate, unde își ținea Naaliyah instrumentele, se găsea un microscop: un Bausch & Lomb Stratalab înclinat, probabil vechi de patruzeci de ani, monocular, cu braț de aramă și turelă rotativă.

Îl duse afară la biroul lui Naaliyah. Șterse zăpada de pe suprafața mesei, aprinse iluminatorul microscopului (un beculeț de șase volți alimentat de baterie, situat sub platformă) și, tremurând, apăsă lentila ochelarilor pe ocular.

Funcționa. Se vedea un disc de lumină albă, cu câteva urme de murdărie ca niște virgulițe negre.

Începu cu un ac de molid, ceva mare, ceva ușor. Închise deschiderea iluminatorului, suci butonul de reglaj. Și iată-l: lung și verde, cu secțiunea în romb, cu cele două planuri inferioare mai pale.

Nu se putu abține: scoase lamela de sticlă, o șterse și cernu pe ea câțiva fulgi agregați de zăpadă, apoi îi împinse la loc pe platformă.

Era ca și cum s-ar fi întors în timp. Mii de legături înghețate, structuri de gheață trunchiate, până și ramura retezată a unei dendrite individuale, toate îi săreau în ochi, mari și luminate din spate ca o amintire, ca un miros – mentă pisată, ori loțiunea de piele a mamei. Ca și cum timpul era pliabil și el reușea, pentru o clipă, să redevină doctorand, în picioare în camera frigorifică a cantinei, ca și cum toți anii succesivi i-ar fi căzut de pe umeri ca un palton vechi. Ca și cum zăpada l-ar fi așteptat în tot acest timp să se întoarcă.

Avu nevoie de tot restul ceasurilor de lumină – doar patru ore și jumătate – ca să repereze un cristal de zăpadă individual. Zăpada îmbătrânea deja, se depozita, lui îi era frig, era stângaci cu degetele și respirația, iar ochii îi oboseau ușor. Izbuti totuși să găsească unul, cernut dintr-un copac – în formă de stea, secțiunea clasică cu șase vârfuri –, îl străpunse cu acul de molid și îl transferă, aproape intact, pe lamela de sticlă.

Când l-a focalizat în vizor, mai întâi cristalul șovăielnic, apoi căpătând claritate, Winkler simți cum se aprinde vechea scânteie: șase dendrite ieșind

dintr-un nucleu hexagonal central, marcate de striații. Adrenalina îi străbătu întreg corpul. Respirația lui topi fulgul; Winkler se aplecă și începu să caute altul. Când în sfârșit ieși și Naaliyah din cabană, venind spre el cu o conservă aburind, Winkler tremura atât de tare, încât vărsă ceaiul pe mâneci.

Naaliyah îl convinse să intre înăuntru. Sub blănuri, vedea cristale de zăpadă și cu ochii închiși. Amintirile îi năpădiră conștiința ca păsările speriate dintr-un cuib: sunetul ventilatorului în camera frigorifică a cantinei, zornăind de parcă avea gheață blocată între palete, urma înghețată a cizmei lui Sandy pe care el o extrăsese și o conservase în congelator, mirosul proaspăt, curat, de bumbac spălat, al mamei. Văzu silueta delicată a lui Sandy cuibărindu-se într-un fotoliu de cinema, o văzu pe maică-sa luând uniforma de asistentă de pe un umeraș și întinzând-o pe masa de călcat, îi auzi fierul pufnind abur și aspirând în timp ce ea trecea talpa pe material.

Se gândi la Wilson Bentley și la cartea lui despre fulgii de zăpadă, pe care mama lui o ținea sub măsuța de cafea, un țăran bătrân care scruta prin burduful camerei de fotografiat, la sunetul paginilor lui Bentley întoarse de mâinile ei.

La treizeci și șase de ore după prima ninsoare, sosi o a doua, căzând ca stelele, învelind copacii. Winkler stătu în luminiș și prinse fulgi într-un tub de plastic negru pe care Naaliyah îl folosea la trierea furnicilor. Când captura un fulg pe care-l credea un cristal intact, îl transfera pe gemuleț cu alt instrument al lui Naaliyah: o pensetă foarte mică, de ceasornicar.

Proiectile cave, secțiuni, coloane prismatice, duzini de dendrite stelare elaborate – curând vedea toate modelele din tinerețe, toate topindu-se cu repeziciune sub privirea lui atentă și sub căldura lămpii microscopului.

Cu fiecare oscilație în temperatură sau umiditate, formele cristalelor variau ușor, asemenea unor termometre de mare finețe. Winkler și le imagina crescând în nori, condensarea moleculelor inițiale, apoi vântul care le sufla prin gradații ușoare de temperatură, creșterea fiecărui braț prismatic – invizibilul devenit vizibil. Părea că nu se mai satură de ele: să privească lumina cum le traversa brațele, spectre întregi de albastru, verde și alb, în timp ce marginile se înmuiau deja, preschimbându-se în apă.

După căderea întunericului s-a dus în cabană și a mâncat cu Naaliyah un bol de tăiței.

— Știi, zise ea, microscopul ăla are și o trusă de fotomicrografie pe aici pe undeva. N-am folosit-o, dar pun pariu că poți s-o pui în stare de funcționare. Nu-ți trebuie decât film.

Winkler se opri din mestecat.

— Adică să fac fotografii?

— Bineînțeles.

El sări în picioare.

— Pot să fac așa ceva? Știi cum se umblă cu el? O să comanzi peliculă? Data viitoare când mergi în oraș?
— Da, normal că da, râse Naaliyah. Normal că da!

Ea transmise solicitarea prin radio și nouă zile mai târziu o aduse de la poșta din Eagle, împreună cu hainele curate și proviziile proaspete: filme Polaroid color, 10 x 12, în pachete a câte douăzeci. Winkler desfăcu pachetele cu mâinile tremurând. Colile erau mari și se fărâmițau în frig. Zgârie două înainte de a apuca să încarce pelicula cum trebuia.
N-au fost singurele piedici. Avea nevoie de mai multă lumină – se temea că, dacă va mări puterea beculețului de la baza microscopului, avea să topească și mai repede cristalele. Avea nevoie de mâini mai stabile; avea nevoie de un văz mai bun. Avea nevoie de mai multă lumină solară – dar nu mai era aproape deloc. Iar respirația lui se dovedi un obstacol considerabil: dacă expira în direcția cristalului, îl zbura, ori îi înmuia muchiile; dacă respira în timp ce încerca să țină camera nemișcată, o mișca și strica imaginea.
În practică nu i-a mai rămas decât să se arunce asupra zăpezii, încercând să profite de orice secundă. Trebuia să aștepte să ningă, apoi să repereze un cristal întreg printre milioane de agregate volante. Apoi – dacă găsea unul – trebuia să-l transfere intact pe o lamelă, să poziționeze lamela sub microscop, să îl focalizeze, să se asigure că cristalul nu atingea lentilele, să înșurubeze camera, să alinieze filmul și să speculeze o durată corespunzătoare de expunere.
În prima zi a făcut patru expuneri. În a doua, șase. N-a ieșit nici una: de fiecare dată a obținut un câmp negru cu o margine albă dreaptă.
Nu era nici pe departe descurajat; de fapt, Winkler se simțea în pragul a ceva, al unei descoperiri, al unei lecții pe care avea mare nevoie să o învețe. Înăuntrul lui se descuia, dezgheța sau clarifica ceva – ceva ca imaginea tot mai limpede a unui cristal care se încadra în ocularul microscopului.

Izmene lungi, două perechi de șosete de lână, două cămăși de lână, blugi, o vestă căptușită, o cagulă, mănuși și costumul de schi – a doua, a treia, a patra piele. Naaliyah avea termometre în câteva insectare din șopron, dar Winkler hotărî că era mai bine să nu se uite la ele. Temperatura coborâse la vreo zece grade sub zero. Cădea o zăpadă subțirică și fină ca făina.
Frigul și întunericul deveniră starea normală a lucrurilor. Urme de marmote scrise în zăpada din jurul cabanei; corbi în copaci; burlanul sobei gemea și scârțâia încălzit de focul de dimineață. Uneori, zgomotul fluviului Yukon deplasându-se sub povara de gheață – ultima apă din vale care a înghețat – se repeta în susul și în josul văii, un mare flambaj interior, ca de la niște pitici puși pe treabă, detonând ceva în măruntaiele pământului.
Insectele din cabană erau la fel de vorace ca întotdeauna, unele, derutate de luminile artificiale aprinse de Naaliyah, începuseră chiar să cânte. Însă

insectele din șopron dispăruseră aproape toate. Naaliyah umpluse unele colivii cu zăpadă, ca să le izoleze.

— Sunt aici înăuntru, îi zise lui Winkler, bătând cu degetul într-un borcan transparent, în timp ce respirația ei aburea geamul și apoi îngheța. Acum sunt în diapauză.

Naaliyah cheltuia multă energie îngrijorându-se pentru generator, răsfoind atent manualul de utilizare, urmărind propozițiile cu degetul. Controla în fiecare zi prelungitoarele, prizele generatorului, își lipea urechea de carcasa alternatorului și asculta.

Afară, dealurile erau lovite de gheață. Winkler își aminti cum își începuse o prelegere primul lui profesor de hidrologie: „Dacă apa ar fi de capul ei, dacă geologia s-ar opri, mările ar devora continentele, iar ploaia ar măcina munții. În cele din urmă, apa ar șlefui întreaga planetă, transformând-o într-o sferă netedă, nedefinită. Am rămâne cu un singur ocean, până la brâu, care ar acoperi toată suprafața globului. Apoi, când nu i-ar mai rămâne nimic de luat cu asalt, odată erodate toate diviziunile și obstacolele – când nu va mai fi rămas nici o pietricică neroasă, nici o plajă asupra căreia să se năpustească, doar fiecare moleculă de apă în contact cu altele –, apa ar destăinui în sfârșit ce are în inima moleculară. Oare ar rămâne calmă și imperturbabilă? Ori s-ar întoarce contra ei înseși, dezlănțuindu-se în furtuni?“

Winkler se răsuci sub învelitori și privi stelele trecând lent prin fața găurilor din pereții șopronului: sclipeau într-o crăpătură preț de câteva secunde, apoi piereau. Acum visa cristale de gheață căzând lin din copaci.

6

De Crăciun, Naaliyah a dezghețat un pui (conservau alimentele crude pe acoperiș, în containere de plastic încuiate) și l-a gătit. După aceea au stat în cabană privind cărbunii care se adunau și străluceau în sobă, în timp ce insectele serveau propria masă în jurul lor.

— Am ceva pentru tine, spuse Naaliyah și trase o cutie de sub patul de campanie.

Winkler scutură din cap.

— Hai, mă!

— E de la mama.

Înăuntru se găsea o pungă de plastic cu amestec de făină și câte o scrisoare pentru fiecare. Amestecul avea un bilet, o rețetă de la Felix: trebuiau să-l frământe cu ouă, lapte, zahăr și banane și să-l dea la cuptor. *Crăciun fericit, americanilor!* mâzgălise Felix dedesubt. Winkler și Naaliyah schimbară un surâs: n-aveau nici banane, nici ouă, iar lapte, doar praf. Dar frământară totuși ingredientele cât de bine putură și îl puseră într-o tigaie pe sobă. În timp ce cocea, le mirosea a Caraibe, a Felix, iar când a fost gata au tăiat în

jumătate forma plată, înmiresmată cu scorțișoară, și și-au mâncat porțiile în tăcere, aproape cu venerație.

Apoi fiecare și-a luat scrisoarea și a citit-o la lumina focului. A lui Winkler spunea:

Dragă David,

Îmi pare rău să aud că așa rău ți-a mers căutarea. Dar ține-ți firea! Speranța poate fi foarte primejdioasă, dar fără ea viața ar fi îngrozitor de aridă. Chiar imposibilă. Crede-mă.

Aici totul e ca de obicei. Felix trage la măsea întruna, câteodată stă pe pardoseala de sticlă a lui Nanton și urlă la pești. I se pare că-i foarte amuzant, deși eu și Nanton îl asigurăm că nu-i.

Băieții sunt bine, fiecare își vede de magazinul lui și insula e plină de turiști pentru sărbători. Cum te știu, n-ai citit ziarele, deci te informez eu că sistemul judiciar chilian a retras capetele de acuzare împotriva lui Pinochet și a clasat cazul. Asta și diabetul îl salvează.

Cu toate astea, ne gândim să mergem în Chile. Doar în vizită. Felix e gata. Știu, e gata de cincisprezece ani încoace. Dar eu tot nu-s sigură. Mi-ar plăcea să văd Santiago. Parcurile, pâcla pe munți.

Crăciun fericit, David! Dumnezeu să te binecuvânteze! Sper că vei aprecia darul meu – încerc să ți-o dau înapoi pe fiica ta, așa cum și tu mi-ai dat-o pe a mea mai demult.

Soma

Afară se declanșă întrerupătorul temporizat al lui Naaliyah, iar generatorul începu să huruie. Lămpile cu infraroșu pâlpâiră, apoi străluciră. Naaliyah îl privise citindu-și scrisoarea, iar când Winkler o împături, îi întinse alt plic.

— E tot de la mama.

Înăuntru se găsea o hârtie pătrată cu o adresă:

Herman Sheeler
124 Lilac Way
Anchorage, Alaska 99516

În sobă se prăbuși un buștean și se prefăcu în tăciuni cu un zgomot metalic, sec. Winkler își simți epiglota deschizându-se și închizându-se deasupra traheii, de parcă ar fi înghițit un lichid fantomatic.

— Ne-am gândit că poate ai dori adresa.

El clătină din cap.

Naaliyah dădu să întindă mâna spre el, dar o retrase.

— Te simți bine, David?

Winkler simțea acum furia clocotindu-i în piept. Se gândise la Herman înainte, bineînțeles: Herman la First Federal în fața calendarului său mare de birou, Herman la antrenamentul de hochei, ghemuit în fața porții, Herman la vreun eveniment – abia îndura gândul – din viața lui Grace, la o

absolvire, la un târg de știință. Herman la căpătâiul lui Sandy, Herman la înmormântarea lui Sandy. Însă acum, numele tipărit sub ochii lui îl făcea cumva iarăși real, atât de real ca atunci când Winkler stătuse în fața ușii lui Herman, întrebând dacă Sandy, artista care lucra în metal, era acasă.
Adresa se descompuse, literele o luară care încotro, devenind cuneiforme, de neînțeles.
Naaliyah îl privi cu palmele pe genunchi.
— Soma a făcut asta?
— Voia să-ți dea ceva.
— Nu-i treaba ei!
Winkler împături pătratul de hârtie și-l mai împături o dată.
— Ne-am gândit că…, dădu să înceapă Naaliyah, dar se opri.
Focul era la mai puțin de un metru: ar fi putut arunca adresa, s-o vadă cum arde și se preschimbă în cenușă. Dar ce anume ar fi incinerat?
— Bine, zise Naaliyah, luă tigaia prăjiturii și începu s-o spele în găleată. În orice caz, Crăciun fericit!

7

Winkler așeză pătratul de hârtie împăturit pe un raft de sus, între două cartoane de lapte pline cu turbă congelată. Într-un loc unde se antrenă să nu privească, o mică gaură neagră pe un raft, un punct din spațiu de care era prea periculos să se apropie.
Anul Nou veni și trecu, iar el nu îngădui nici mănușilor, nici măcar ochilor să treacă peste acel ungher din șopron. Lemnele lor dispăreau cu repeziciune – deja în șopron era ceva mai mult loc și majoritatea butucilor stivuiți în jurul cabanei fuseseră dați în schimbul căldurii și fumului.
În șopronul ăla de lemne mai locuise cineva înainte. Peste găurile nodurilor din lemn fuseseră bătute în cuie capace de la conserve de tablă, în crăpăturile dintre scânduri erau îndesate bucăți de sfoară. Mici strategii defensive contra iernii. Însă breșele erau prea multe și trăgea curentul prin ele. De fapt, frigul trecea prin pereții înșiși, ca și cum lemnul era saturat și nu-l mai putea stăvili. Oricine ar fi locuit acolo înainte, hotărî Winkler, nu rezistase.
În unele dimineți putea să *miroasă* frigul, un miros ca de amoniac, un miros care-i înțepenea oasele. Trebuia să-și scuture mâinile și picioarele ca să reînvie sângele în ele. Chiar și înăuntrul șopronului respira printr-un fular, sub care purta o cagulă, până când umezeala respirației îngheța fibrele așa de rău, că trebuia să șchiopăteze până la cabană și s-o topească.
Deși nu reușise încă să obțină poze acceptabile, muncea pe brânci; în fiecare săptămână, Naaliyah se întorcea din oraș cu alte și alte cutii de film. După fiecare expunere pleca de la biroul mare, fugea cu filmul în cabană, târând după el frigul din afară, așteptând cu suflarea tăiată să extragă

încărcătorul și să separe pozitivul de negativ, doar ca să găsească o fotografie complet neagră, gri, ori un reflex de lumină mânjit.

Însă munca i se potrivea, monotonia ei, provocarea. Felul cum împingea deoparte alte gânduri și dorințe. Fiorul vederii unui cristal mărit, topindu-se încetișor sub ochii lui atenți, nu se atenua. Când se trezea, ziua era a lui, cu toate minutele pe care le aducea cu sine. El și Naaliyah trăiau simplu: luau oala cu tocană de pe acoperiș unde o depozitase ea și o dezghețau pe sobă. Dacă nu ningea sau nu ninsese recent, Winkler se pierdea în ritmul spartului lemnelor sau scutura zăpadă de pe ramuri, sperând să disloce și să colecteze cristale individuale.

În ciuda protestelor lui Naaliyah, continua să doarmă în șopron, poate din bună-cuviință sau încăpățânare, dar și fiindcă ajunsese sincer să-l prefere. Frigul avea ceva ce-i plăcea – îl simțea purificator, în infiltrarea lui printre stivele tot mai micuțe de lemn. Exact lucrul pe care-l iubea și Naaliyah la insectele ei, își dădu Winkler seama: în ele, esența lucrurilor era mai limpede, violențele și iubirile vieții. Frigul pretindea o viziune mai pătrunzătoare, mai simplă asupra lucrurilor: la temperaturile alea, moartea plana la margini, oferind claritate, furnizând precizie.

Pe de altă parte, încețoșa lucrurile: hotarele dintre vise și starea de veghe, cu felul lui de a stoarce viața din degetele de la mâini și picioare și de a le elibera reticent, temporar. Așa cum venea vântul, ca o veste dintr-o altă lume, mai fragilă, și scutura copacii.

Naaliyah nu mai aduse vorba de Crăciun altfel decât ca să întrebe în fiecare vineri înainte de plecarea în oraș:

— Ai vreo scrisoare de trimis?

În cele mai aprige momente din ianuarie, aerul glacial trecea prin șopron ca prin tifon. Winkler se ridica din oră-n oră și traversa în fugă pajiștea sub cerul strălucitor, crâncen (părea că întregul braț al galaxiei era drapat deasupra luminișului, dându-i impresia că, în timp ce trecea pe dedesubt, ar fi putut întinde mâna să smulgă din ea un soare albastru și înghețat). Intra în cabană să bage lemne pe foc, să încerce să-și încălzească picioarele tropăind.

Naaliyah dormea în patul de campanie, lămpile cu infraroșu se aprindeau și se stingeau cu un clic, iar soba trosnea pe măsură ce metalul se dilata. Toată apa de afară se transforma în gheață. Pe geamuri, înăuntru, se formau și apoi înghețau aburi, ca și cum cabana ar fi devenit ea însăși un corp învelit în gheață, în care micul stomac insațiabil al sobei ardea fără contenire.

Spre sfârșitul lui ianuarie a venit frigul adevărat. Prin stația radio, pădurarul i-a anunțat că erau minus treizeci și patru de grade, dar pentru Winkler gerul era ger indiferent de grade și-l înfuria, fiindcă-l împiedica să stea afară mai mult de două, trei minute. Filmul se bloca, butonul de reglaj se înțepenea – era imposibil să lucreze. Avea nevoie de o oră lângă foc ca să repare ce-i

făceau mâinilor treizeci de secunde de expunere. Degetele de la picioare erau pietricele alipite. Dacă scotea afară o cană cu apă clocotind și o vărsa în aer, se cristaliza înainte să ajungă la sol.

În majoritatea zilelor, cerul avea aceeași culoare cu pomii, iar pomii aveau aceeași culoare cu zăpada. Ceață de gheață, așa îi ziceau. Când te mișcai într-un asemenea peisaj era ca și cum te-ai fi mișcat într-un vis. Propria-i mână se contura în fața lui imensă și disproporționată. Winkler vedea cum creștea frica pe chipul lui Naaliyah, în petele stacojii de pe gâtul ei, în faptul că se dădea jos din pat când lumina zilei dispăruse aproape de tot. Puteai să te învârți în cerc acolo; aproape simțeai că pătrunzi în vechile basme despre pionieri, în povestirile de supraviețuire cu vânători care mâncau și pielea încălțărilor de foame, cu mineri congelați în torente.

Naaliyah avusese dreptate să se întrebe dacă erau pregătiți pentru așa ceva. Asculta generatorul acoperind vântul de parcă viața i-ar fi atârnat de bârâitul lui. Și așa și era, într-un sens unic, clarificator: de generator depindea și viața insectelor ei, toate în armonie cu stinsa strălucire portocalie a lămpilor cu infraroșu.

Winkler căra lemne înăuntru, aducea zăpadă pe care o topeau pentru apă. De jur-împrejurul lor, gheața acoperea pereții cabanei și vârful hornului, ca o sută de mii de fragmente minuscule de sticlă, zăngănind încetișor. Noaptea încerca să reziste în șopron, în ciuda frigului care acum intra de pretutindeni, ca o submersiune profundă, răbdătoare, dar nu reușea – era prea ger, prea imposibil și trebuia să se forțeze să se ridice în picioare, să-și târască trupul și blănurile peste pajiște înapoi în cabană. Stătea lângă foc, cu frigul care nu-i ieșea din oase și ochii ațintiți la jar.

Naaliyah stătea cu ochii deschiși în patul de campanie, cu sacul de dormit până la bărbie, cu două căciuli de lână pe cap, una peste alta. Insectele tăceau.

La 28 ianuarie generatorul muri. Naaliyah petrecu aproape o oră afară aplecată peste carcasa de lemn, controlând contactele, filtrul de alimentare, și încă o oră trăgând încontinuu de coarda demaratorului, însă nu izbuti să-l pornească. Combustibil aveau din belșug și bateriile erau încărcate, dar lămpile cu infraroșu aveau să le secătuiască în vreo douăzeci de ore, iar atunci stația radio urma să pice și nu le rămânea decât să plece.

N-au vorbit. Winkler ieși pe pajiște și se aplecă un moment deasupra ei, o privi dârdâind și paginile manualului de utilizare întoarse de vânt.

— Hai să mâncăm ceva, Naaliyah! Haide! Să ne păstrăm forțele.

Ea se înduplecă. Winkler băgă niște zadă pe foc – zadă bună, care dădea căldură când ardea, o bucată de arbore bătrân de două sute de ani, adusă de fluviu la vale și remorcată până acolo sus ca să le salveze viețile. Naaliyah se cățără pe maldărul de buturugi ca să ia o oală cu tocană înghețată. Au stat împreună în fața focului, privind cum se dezgheța sosul și grăsimea începea

să se ridice la suprafață. Când mâncarea fu gata, Naaliyah – care tremura încă din toate mădularele – s-a ridicat să mute oala de pe sobă pe masă, dar purta mănuși cu un singur deget: oala alunecă și se vărsă. Pe podea se lăți o baltă cafenie aburindă, cu bucățele de morcov și vită care făceau surf pe margini. Într-un minut, zeama din apropierea pereților începu să înghețe.
Nici unul nu scoase o vorbă. Vântul vuia peste pajiște. Acoperișul suna de parcă stătea să se smulgă. Winkler auzea proviziile de mâncare – kilograme întregi în containere grele – alunecând spre streașină. Curând, resturile tocăniței smălțuiseră scândurile dușumelei, iar Winkler se forță să se ridice în picioare și începu să le culeagă așchie cu așchie.
Naaliyah rămase în picioare în mijlocul cabanei și-și puse mâinile peste ochi.

Vântul se potoli pe la miezul nopții, iar pe pajiște se așternu ceață de gheață într-un banc gros. Winkler ieși afară la generator, îl cercetă la lumina unei lanterne, atinse diverse părți și șuruburi, iar cu degetul mare înmănușat curăță gheața de pe temporizator, deși n-ar fi știut să spună deosebirea între un alternator și un disjunctor. După vreo zece minute intră și se aplecă peste Naaliyah care stătea întinsă pe pat cu ochii închiși.
— Poți să-l repari?
Ea întoarse capul.
— Nu.
— S-a stricat de tot? Nu se poate face nimic?
Naaliyah ridică din umeri.
— Eu cred că poți să-l repari. Mai încearcă o dată. O jumătate de oră. Dacă tot nu reușești, atunci plecăm; ne ducem în oraș și facem un duș. Dar cred că, dacă mai încerci o dată, o să reușești. O să țin focul mare. O să-ți aduc ceai fierbinte.
— David, începu ea, dar nu mai spuse altceva.
Winkler se duse să se așeze lângă sobă. Trecuse jumătate de oră și credea că Naaliyah dormea, când ea se ridică, își trase costumul de schi și cizmele, luă cutiuța de scule plină și ieși afară.
Munci toată ziua. El îi ducea căni cu apă fierbinte; supă în conservă. Tot la douăzeci de minute, ea intra în cabană până îi revenea sângele în mâini. Pe la trei după-amiază, când lumina scăpăta, Winkler auzi generatorul trezindu-se la viață cu un huruit, apoi murind, apoi pornind iarăși. Naaliyah veni, deschise ușa și se uită la el, cu vaselina pe față, cu ambele mănuși înnegrite.
Winkler decongelase un pachet de mazăre înghețată. Se întoarse spre Naaliyah și-i făcu cu ochiul.
— Fac eu de mâncare în seara asta, zise el.
Ea puse uneltele pe masă și, după un moment, izbucni în râs.

Generatorul rezista. În unele nopți se opreau amândoi din ce făceau și îl ascultau ca pe tenorul preferat. Insectele trăiau, mâncând în continuare, unele chiar împerechindu-se, metamorfozându-se.
Viața lor deveni mai profundă și mai curată, de parcă amândoi s-ar fi debarasat de balast. Conversațiile se întrerupeau cu orele, ba chiar cu zilele, după care unul dintre ei relua firul, de parcă le-ar fi înghețat limba în toiul conversației și nu s-ar fi putut dezlega decât vremelnic.
— De ce să nu-i scrii, David?
— La ce bun?
— De ce să nu încerci?
Winkler oftă.
— E moartă. Au murit toți. Încerc să trec mai departe.
— Dar nu poți! Nu vrei să ieși din pădurile astea, nu vrei să faci altceva decât să te chiorăști în microscopul ăla. Până la urmă, iarna tot o să se termine. Și eu o să mă întorc la școală în Anchorage.
El clătină din cap. Gerul era greu de răbdat, dar dintr-un motiv sau altul nu-și îngăduia să conceapă ideea că iarna avea să se sfârșească. Se retrăgea în aer liber să lucreze la microscop, explorând fulgi, dacă avea noroc și ningea, poate chiar făcea câte o singură expunere. Cu frigul extrem, singurele cristale care cădeau erau coloane sau piramide, lipsite de inovații. Peste vreo oră, două intra iar în cabană, frecându-și mâinile în fața sobei, simțind frigul ieșindu-i din haine lent, reticent.
Naaliyah nu ridică privirea de pe călugărița pe care o diseca.
— Nu vrei să știi măcar ce s-a întâmplat? Chiar dacă ele *nu* mai sunt?
Winkler privea tăciunii aprinși în sobă.
— Mama are dreptate, spuse Naaliyah.
— Ba nu!
— Scrie-i, David! O să expediez eu plicul. Doar o scrisoare.
— Nu înțelegi! Eu sunt ultimul om pe care l-ar ajuta.
— Încearcă!

Naaliyah se ducea în oraș în fiecare vineri, înfofolită în blănuri din cap până-n picioare, cu ochelari de schi la ochi. Uneori, lui Winkler i se părea că aude motorul scuterului de zăpadă bârâind și bâzâind tocmai până la Eagle, zumzetul lui sus, în aerul înghețat, în scânteierea suspendată acolo. Înceta cam vreo oră, apoi reîncepea, intensificându-se, pe măsură ce ea străbătea valea pe drumul de întoarcere. Aducea pachete de pelicule, oțet, pastă de tomate, praf de ouă, unt de arahide în borcane de două kilograme, odată chiar și o sticlă de Chianti care a înghețat și s-a crăpat pe drum înapoi, așa că au fost nevoiți să o dezghețe într-o oală, să strecoare cioburile și să-l bea fierbinte.

Zăpada nu se acumula în cantități enorme acolo – nici doi metri toată iarna –, dar ningea des, în februarie aproape zilnic, cu fulgi mărunți, cernuți prin vălul de ceață, care aterizau în lighenașul lui Winkler.
La 5 februarie îi reuși prima fotografie a unui cristal de zăpadă, o secțiune hexagonală clasică, de vreme rece. Era nefocalizată pe margini și un pic strâmbă, dar expunerea era bine centrată, o formațiune foarte asemănătoare cu o cârmă marinărească.
I se strângea inima când privea micul hexagon de gheață – un cristal pierdut acum pentru lume; parcă ar fi privit o imagine din visele lui apărând iar în aer și lumină, chiar dinaintea ochilor lui.
Naaliyah ținu fotografia în dreptul ferestrei.
— Minunată!
— E un început, răspunse Winkler.

Privește zăpada plutind prin aer. Privește vântul cum se stârnește, fulgii cum se ridică și înoată – s-ar zice că fiecare călătorește într-o direcție aparte. Fulgii se măresc; cad în valuri fantomatice; devin flori, dezlănțuindu-se printre ramuri. Pe exploratorii din Arctica, auzise Winkler, îi hipnotiza vederea zăpezii căzând, îi captiva atât de mult, încât unii muriseră înghețați. Și ce putea fi mai important, se gândi așezat la birou în gerul cumplit, decât să privească zăpada așternându-se pe pajiște, așezându-se pe dealuri și învăluind treptat copacii?

— Mango, spunea Winkler.
— Fructul pasiunii, răspundea Naaliyah.
— Pizza.
— Biscuiți Oreo.
— Suc de ananas.
— Of, suc de ananas. De ce nu bere la halbă? De ce nu melci de mare cu sos curry?
— Melci de mare cu sos curry cum făcea tatăl tău. Cu chec de banane.
— Cu chec de banane și unt proaspăt. Și grepfrut la cuptor cu miere și scorțișoară.
Pe sobă, terciul de orez se îngroșa cu bășici și bolboroseli.

Februarie, după-masa târziu, la câteva ore bune după lăsarea întunericului, Winkler stătea aplecat la microscop studiind traforajul gingaș al unui fulg de nea în lumina slabă a microscopului (formațiunea opalină, translucidă, de zăpadă pe albul murdar, insistent, al becului), când Naaliyah apăru lângă cotul lui.
— David, spuse gesticulând cu bărbia. Uită-te sus!
Pe cer, deasupra copacilor flutura o draperie amplă. Se ondulă, apoi deveni ca o eșarfă, apoi ca un ic verde, o aripă planând solemn în fața Căii Lactee. Winkler închise microscopul și rămaseră amândoi pe pajiște, cu ochii în sus, cu aburul respirației care le ieșea pe gură, îngheța și se așeza pe obraji.

Nuanțe tremurătoare de smarald și azur, garnisite cu roșu. Jad. Violet. Un verde misterios străbătea pajiștea, luminând labirintul amprentelor de pași înghețați. În nopțile următoare, aurorele apărură cam la aceeași oră, parcă la program, iar uneori rămâneau până după miezul nopții. Winkler stătea întins sub pături și blănuri vechi lângă coliviile cu insecte congelate, îngropate, în timp ce aurora boreală șerpuia ca un bici deasupra capului, luminând șopronul prin golurile tot mai largi din stivele de lemne, de parcă pe pajiște ar fi aterizat o navă extraterestră nebuloasă.

Închidea ochii. Lumina se strecura prin pleoape. Visele veneau la el ca niște maree, ca niște lichide vâscoase.

Visa copaci care înghețau, care explodau în noapte; visă lupi care galopau pe coama unui deal și labirinturi miniaturale sub zăpadă. Poate, se gândi mai apoi, în realitate alea erau visele insectelor, străbătând pe fire nevăzute aerul glaciar care îl despărțea de ele. Poate fuseseră dintotdeauna acolo și doar acum se contopea cu ele, de parcă s-ar fi aflat în continuare pe plajă, căutând frecvențe pe radioul lui cu unde scurte. Visele hibernale ale insectelor: cristale de gheață sub exoschelet, în organele lor minuscule, cu sângele suspendat în filigrane, coronițe și diademe. Fiecare visând la ziua când va veni dezghețul, când soarele va ajunge la ele în buturuga, în coconul sau tunelul ei și le va aprinde ca pe o lampă.

Naaliyah descoperise ceva ciudat cu care își tot bătea mintea din decembrie. În ciuda căldurii și a perioadelor prelungite de lumină, ba chiar în ciuda hranei abundente pe care le-o punea în cuști, cam o treime din insectele ei se adăpostiseră totuși în ascunzătorile lor de iarnă. Ca și cum ar fi înțeles că ambientul în care trăiau era forțat, artificial. Ori ca și cum ar fi perceput intern schimbarea de anotimp, fiindcă o secreție chimică întorcea filele calendarului lor interior. Ca și cum esența lor ar fi fost ineluctabilă, determinată de evoluție și independentă de circumstanțe.

Două instantanee reușite. Patru. Șapte. Zece. Le-a fixat cu ținte în pereții șopronului, cărți poștale de 10x12 cu cristale de zăpadă, un muzeu al fulgilor dispăruți. Unele fotografii erau împestrițate cu alb ori le lipsea un colț, altele erau albăstrite și curbate de frig. Dar nu obținuse nici măcar o duzină. Bentley avea zeci de mii. Cum reușise?

Spre sfârșitul lui februarie ieși la crepuscul și șontâcăi până la deschizătura din pădure, un corb l-a urmărit planând deasupra copacilor, ca și cum în tăcerea de acolo s-ar fi simțit singur și ar fi căutat companie. Winkler se gândea la tatăl lui. Deși citea seară de seară ziarul de la un cap la altul, nu spusese măcar o dată: „Măi, David, ia auzi-o pe asta“. Nu părea niciodată informat despre evenimentele curente. Ori de câte ori vorbea cineva lângă taică-su despre ce se întâmpla în țară, tatăl lui nu spunea nimic sau, mai rău, se uita în josul străzii, în depărtare, fără să asculte. Un vecin spunea, de pildă:

— Nixon? Howard, ziceam ce crezi de vicepreședinte?
De parcă ziarul ar fi fost în altă limbă, ori cuvintele nici n-ar fi fost cuvinte, ori tatăl lui și-ar fi pierdut capacitatea de a le procesa.
Aerul era atât de rece, că îi ardea nările. Se opri și privi ziua prelingându-se de pe cer cât de mult reuși – poate vreo cinci minute –, lumina albăstruie se disipa, dar o alta se ridica pe dealuri, de parcă zăpada însăși devenea incandescentă. Copacii și sălciile golașe pe lunca de mai jos se acoperiseră cu un strat de gheață așa gros, încât deveniseră lucruri de pe altă lume, căpățâni mari de conopidă înghețată. Nu bătea vântul, iar departe dedesubt, ca niște punctulețe negre, dincolo de raza vizuală, o pereche de corbi mari cât niște vulturi sfârtecau cu ciocurile o mortăciune pe întinderea înghețată a fluviului Yukon. Cine știe unde, dincolo de toate astea, într-un loc unde distanța contopea totul într-o culoare învolburată, insondabilă, asemenea mercurului, se găsea Anchorage: unde tatăl lui trăise toată viața ducând laptele la casele oamenilor.
Înapoi spre cabană, călcă pe urmele cizmelor sale, zăpada scârțâia sub greutatea lui. Era pe la jumătatea pajiștii – lumina din cabana lui Naaliyah strălucea, strecurându-se prin șipcile pereților, pe coș ieșea un fum rozaliu, de parcă locul ar fi conținut o vrajă tainică și fericită, ceva ce merita ascuns de lume – când văzu elanul.
O femelă, la fereastra cabanei, privind înăuntru. Își flutura coada dintr-o parte în alta, ca o vacă. Ochii mari clipeau. Era aproape la fel de mare cât Fordul 250 al lui Naaliyah.
Pentru o clipă, nu s-a temut, a fost doar curios. Oare ce gândea animalul uitându-se în casă? Căldura și umezeala care scăpau din pereți, mirosurile și sunetele insectelor – de parcă vara ar fi fost zăvorâtă într-o cutiuță și păstrată în mijlocul codrului – îi depășeau capacitatea de înțelegere.
Femela mai rămase un pic acolo, imensă și liniștită. Gerul se cățăra în sus pe brațele lui Winkler. Apoi animalul se întoarse spre el și-l contemplă, câtuși de puțin mirat. Un moment mai târziu, intra la trap în copaci, cu pas ușor ca o cerboaică, făcându-se nevăzut în zăpadă.
Printre copaci trecu o briză ușoară, iar de pe câteva crăci căzu zăpadă. Se gândi la cerbii tineri pe care-i văzuse pe marginea drumului cu ani în urmă, când el și Sandy goneau spre Ohio – cerbii la care Sandy nu se sinchisise să se uite, cerbi ca niște năluci de cerbi. Se întrebă dacă și acel elan fusese o nălucă și cumva știu că, atunci când va intra, Naaliyah nu îl va fi văzut.
Însă urmele copitelor se adânceau sub picioarele lui. Și sus pe fereastră, cu mult peste capul lui, două discuri de abur intersectate se disipau cu repeziciune. Intră în cabană și îi ceru lui Naaliyah o foaie de hârtie și un plic.

Dragă Herman,
Mă numesc David Winkler. Și eu am crescut tot în Anchorage. Am fost elev la liceul East. Ne-am văzut o dată pe aleea casei de pe Marilyn Street. Eu sunt cel care s-a îndrăgostit de Sandy.
Nimic din ce ar putea încăpea pe pagina asta, ori pe o sută de pagini ca asta, n-ar putea să exprime toate lucrurile pe care ar trebui să ți le spun, toate lucrurile pe care meriți să le auzi. Deci îngăduie-mi să-ți spun doar atât, deși poate mai bine aș tăcea: îmi pare rău. Îmi pare rău pentru orice durere pe care ți-am provocat-o. Pentru orice durere pe care încă o simţi.
Nu știu dacă fiica lui Sandy e acolo cu tine, ori dacă a fost vreodată, ori dacă a murit acum douăzeci și cinci de ani. Nu știu nici cât de des ai văzut-o pe Sandy în ultimele zeci de ani. Dar voiam să spun că-mi pare rău. O viață de om nu e un timp chiar așa lung poate, dar am senzația că învăț în sfârșit ceva, că mă trezesc, și sper că nu e prea târziu.
Atașez și fotografia unui cristal de zăpadă pe care am făcut-o luna asta. Sper că o vei găsi la fel de stranie și minunată pe cât o găsesc și eu.

Apoi:

Dragă Herman,
Nopțile simplifică lucrurile, cred eu. Mă simt mai aproape de sensul lucrurilor. Aici (mai mult decât la Anchorage, din câte-mi amintesc) nu ducem lipsă de nopți. La solstițiu n-am avut decât trei ore și cincizeci şi unu de minute de lumină. Soarele nici măcar nu s-a înălțat peste vârful copacilor.
N-am știut însă până acum că astea nu sunt viduri lipsite de lumină, cum aveam la tropice. Acolo, într-o noapte fără lună nu-ți vezi nici mâna în fața ochilor. Nopțile de aici au o lumină a lor, nuanțe slabe de violet și bleumarin, dunga aurie a Căii Lactee, toată reflectată și amplificată de zăpadă. Poți să citești ziarul la lumina unui pătrar de lună. Crepusculul durează două ore. La amiază, soarele nu a terminat încă de răsărit.
Abia acum îmi dau seama că nu știam chiar nimic despre zăpadă. Nu e albă. Are o mie de culori, culorile cerului sau ale lucrurilor aflate sub zăpadă, ori trandafiriul algelor care trăiesc în ea, dar de fapt nici una dintre culorile astea nu e alb. Cât e de minunat ca la vârsta mea – la vârsta noastră – să-ți dai seama că ai greșit în legătură cu ceva atât de fundamental.
În ultimă instanță, când nu mai ai nimic de pierdut, îți dai seama că, deși lumea poate să fie gentilă cu tine și să-ți reveleze frumusețea ei prin crăpăturile subțiri din toate lucrurile, în final sau te va accepta, sau nu te va accepta, nu e pe tocmeală.

Și alta:

Dragă Herman,

Te rog să ignori ultimele mele scrisori dacă ți se par ciudate. Cred că le vei primi pe toate deodată, fiindcă Naaliyah se duce în oraș doar vinerea. Poate o vei citi pe asta prima. Dacă da, mai bine rupe-le pe celelalte două.
Naaliyah este femeia cu care stau aici. E entomolog. Unul foarte bun. Își petrece tot timpul cu insectele ei, încercând să le țină în viață pe gerul ăsta ticălos.
Mâncăm tăiței cu margarină. Și ton. Și compot de piersici, chiar dacă teoretic e pentru gângănii. Mâncarea mea preferată e curry: Naaliyah știe să facă un curry bun aproape din orice. O măiestrie moștenită de la tatăl ei și, deși ea nu-i la fel de pricepută (dar asta să rămână între noi), calul de dar nu se caută la dinți.
Dacă plec de lângă foc și scot mâncarea afară pe ușa cabanei, aburul se vede doar vreo douăzeci de secunde. În patruzeci de secunde începe să înghețe. De obicei, suprafața unei căni de ceai îngheață în cei câțiva pași de la cabana unde gătim până la șopronul unde dorm eu.
Dar în cabană e cald, chiar dogorește. Soba încălzește tot mai bine și dacă pun mâna pe frunte, simt că asud.
Fotografia atașată e cea mai bună de până acum, după părerea mea. Cristalul are opt brațe, nu șase, fiindcă derivă din creșterea simultană a două cristale aderente. S-au alipit sus în nori și au reușit să ajungă fără să se rupă aici, în găletușa mea neagră. Ceva extrem de rar.
Când mă uit la ea, mi se pare că ceva din mine se descuie, că ceva din interior capătă formă în afară. Nu știu dacă se înțelege. Sper că ești bine, Herman. Sper că ești lângă un calorifer, cu o pătură la îndemână.

Îi dădea scrisorile lui Naaliyah așa cum odinioară îi dădea scrisori mamei ei și îi cerea să le expedieze, chiar dacă mai târziu ar fi implorat-o să nu le trimită. Și în fiecare vineri ea se întorcea cu pește afumat, cu margarină sau pliculețe de ceai, dar nici o scrisoare, nici un răspuns, ridicând palmele exact cum făcea mama ei cu douăzeci și cinci de ani înainte.
Winkler continua să fotografieze cristale și la fiecare ninsoare făcea o poză sau două reușite. Acum ajungea în punctul în care simțea apropierea zăpezii cu ore înainte să ningă – nori care învăluiau soarele, creând o lumină sidefie, și copacii aruncându-și umbrele peste pajiște. De fapt, depășise acel punct: nu cunoscuse niciodată zăpada atât de bine sau atât de intim. Se ridica un miros, o aromă pe care, cine știe de ce, el o asocia cu flama și simțea că întreg trupul i se sintoniza, ca și cum mii de sârme invizibile l-ar fi cuplat de cer, ca și cum el însuși ar fi putut să se precipite. *Curând o să ningă. În cincisprezece minute va începe să ningă.* Și-a dat seama că reușea chiar să prevadă structura cristalelor: în amiezile mai blânde puteau să cadă în plăcuțe hexagonale sau ca ace, când se făcea mai frig, coloane de mici prisme, dacă era și mai frig, iarăși plăcuțe, triunghiuri echilaterale, stele, haltere sau suluri de pergament.

La frig extrem, ramele de aluminiu ale ochelarilor lui se contractau și-l strângeau de coama nasului, creându-i o senzație de comprimare, de stoarcere, ca și cum gerul i-ar fi prins capul într-o menghină. În combinație cu epuizarea dată de faptul că migălea toată ziua cu lucruri atât de mărunte, din spatele tâmplelor se ivea o durere simplă, clarificatoare, iar Winkler trebuia să stea aplecat peste microscop cu ochii închiși, frigul îl împresura, albastrul și roșul sângelui din pleoape se târau încet peste câmpul lui vizual.
Curând veni sfârșitul lui martie, echinocțiul de primăvară, pivot între lumină și întuneric. Zilele se lungeau; Naaliyah visa alte anotimpuri. Vorbea în stația radio despre pizza, despre plimbări pe nisip cu picioarele desculțe.
— De unde vin eu, zicea, soarele bate așa tare, că poate să topească vopseaua de pe bărci.
Pe Winkler, pe de altă parte, aproape îl întrista să vadă că zilele se lungeau, să audă, într-o după-masă, apă picurând de pe streșini. Se gândi iar la Sandy, la cum clipea la sfârșitul unui film, zăbovind să vadă genericul.
— Parcă te-ai trezi, spusese ea.
Într-adevăr, el și Naaliyah se trezeau, și odată cu ei toată Tabăra Nicăieri – reintrau în viață. Primăvara: un ciocănit pe dinăuntru în coaja oului.
Iarna, calupuri întregi de timp se desprindeau și cădeau, ca aisberguri dintr-un ghețar. Aproape că timpul încetase să existe, ori se afirma într-un mod nou, nedescoperit anterior. În acele nopți lungi, care se micșorau imperceptibil, putea să se uite în sus fără să-și dea măcar seama că lumina zilei venise și plecase, că se făcuse iar seară, ca și cum metoda standard de măsurare a timpului – viață, moarte; răsărit, apus – reprezenta doar una printre altele, nu neapărat cea mai importantă.
Însă primăvara totul o lua de la capăt: naștere, lumina zilei, familie.
Dragă Herman,
Îmi amintesc că la doctorat am citit o cărticică unde Kepler reflecta la motivul pentru care aparent fiecare fulg de nea are o structură individuală proprie. Spunea că toate lucrurile din natură par a avea înăuntrul lor o cheie, pe care noi n-o vedem, dar care conține schița aspectului lor exterior, a ceea ce sunt. Nucleul dintr-o celulă, germenele dintr-o sămânță. Asta era cu 350 de ani înainte de Watson[39] *și Crick*[40]*. Kepler a ajuns chiar să o numească „suflet“.*
Cum stau pe mica noastră pajiște, privind cristalele care coboară, nu pot decât să admir ideea: fiecare fulg de nea cu un suflet. Are la fel de mult sens ca genetica sau ca orice altceva: cred că are mai mult sens decât ideea că cristalele de zăpadă nu *au suflet.*
Ar fi trebuit să vezi gheața pe care o „cultivam“ la doctorat: cristale mici, perfecte, imaculate. Mici minuni. Aici în pădure cristalele se sparg ușor, cea mai mică presiune le deformează. Dar fulgii sunt magnifici, mai mari și

mai reali decât cei de laborator, la fel cum animalele sălbatice le pun în umbră pe cele de la grădina zoologică.
Acum nu prea mă mai interesează știința zăpezii. Aș prefera doar să mă uit la ea. Lumina, felul cum absoarbe sunetele. Senzația pe care ne-o dă: cu cât cade mai multă, cu atât suntem mai iertați.

Ce erau visele? Un polonic cufundat, o găleată coborâtă în apă. Apa adâncă, rece, de sub suprafața strălucitoare; umbra de la baza fiecărui copac. Visele erau reciprocul fiecărui loc vizitat în stare de veghe, a fiecărei ore trăite. Pentru fiecare moment din prezent exista o oglindă în viitor și o alta în trecut. Memoria și acțiunea, obiectul și umbra, veghea și somnul. Dacă ni se pune un soare pe cap, fiecare avem un geamăn, legat de picior, care se ține scai de noi. Încearcă numai să scapi de el.
În definitiv, lui Winkler îi mai rămăsese un singur vis: să-și cunoască fiica, să-i vadă mâna – oare ce se alesese de mâinile lui Grace? Nu-și putea aminti decât detaliile minuscule, complexe, de pe articulațiile degetului și modul cum dormea fetița, de parcă o răpise un vânător, de parcă trupul îi fusese eliberat temporar.
Asta-i era de ajuns, de ajuns să se trezească dimineața, de ajuns să desprindă toporișca de peretele cabanei, pe care înghețase, și să o înfigă într-o buturugă.

10

La întâi aprilie, Naaliyah s-a întors încă o dată cu mâinile goale. Trăiesc aceeași poveste la nesfârșit, se gândi Winkler.
Deși mai erau nopți uimitor de friguroase (copacii se dilatau și se contractau, vreo doi cedaseră și explodaseră, ecourile lor murind repede în aerul greu), iarna intrase în declin. Aurorele se diminuau; într-o dimineață, pe cer se zări un cârd de gâște, zburând spre nord. În unele zile, soarele se ridica suficient cât să topească zăpada de pe acoperișul cabanei, iar noaptea se formau țurțuri, pilari între streșini și sol. În unele ore, Winkler putea să lucreze la microscop fără mănuși și să taie lemne doar cu o cămașă de lână pe el.
Se întoarseră păsările cântătoare și junco[41]. Ba chiar și un măcăleandru – care stătea atât de nemișcat pe streașină, încât Winkler se întrebă dacă nu cumva înghețase bocnă și Naaliyah îl pusese acolo ca să-i joace o festă. Însă când întinse mâna spre ea, pasărea clipi și își luă zborul.
Pe cerul dinspre sud începură să apară avioane: Beechcraft, Cessna și chiar un Twin Otter mare, care făcu destule cercuri înainte de a coborî alene spre pista de aterizare din Eagle. Naaliyah arăta zi de zi mai bine, obrajii îi prindeau culoare, iar munca ei, avânt. Iarna fusese un triumf pe care avea să-l poarte cu ea tot restul vieții. Insectele ei – multe dintre ele – erau încă

vii. *Ea* era vie. În unele după-amiezi, Winkler intra în cabană, iar Naaliyah râdea cu pădurarul prin stația radio.

— Pe bune? A zis *asta* cu gura lui?

Winkler îi vedea sănătatea în brațe, în mușchii gâtului. Când se apleca, ținea picioarele drepte, ca o atletă, cu tendoane lungi și încordate. Se spăla cu găleți de apă caldă și își înfășura părul și mijlocul în prosoape și umbla cu pulpele ieșite din carâmbul cizmelor, târând după ea șireturile dezlegate. Dorința se învăpăia în Winkler – când Naaliyah scotea o lingură dintre buze, când stătea pe pajiște, cu ochii închiși, cu bărbia ridicată spre soare. Se detesta din cauza asta, se detesta fiindcă era un bătrân libidinos, pentru momentele în care ea-i surprindea privirea zăbovind pe corpul ei o fracțiune de secundă mai mult decât era cazul.

Rămânea așezat lângă sobă până după miezul nopții și scria. Zăpada care bătea în geam era mai mult o ploaie.

O miercuri la începutul lui aprilie: cerul era de un bleu fabulos. Naaliyah se opri în prag și anunță:

— Diseară merg în oraș. Merg în oraș și merg la dans. Cineva vrea poate să vină cu mine!

Toată după amiaza, Winkler își făcu de lucru cu Stratalabul, în timp ce Naaliyah se epila și își peria părul în lumina care asfințea; trase pe ea o rochie pe care Winkler nici nu știa că o are, neagră cu papagali roșii, și închise pe deasupra fermoarul costumului de schi.

— Vrei să hrănesc insectele?

— N-au să pățească nimic! Mă întorc la noapte. Ești sigur că nu vrei să vii?

Winkler roti ochii pe pajiște; clătină din cap. Peste două minute, Naaliyah porni scuterul de zăpadă și, ridicată pe jumătate din șa, acceleră arcuindu-se peste crusta înghețată de la suprafața zăpezii.

Ziua abandona lent copacii. Winkler auzea răgetul scuterului condus la vale printre copaci și rămase un moment pe loc să privească schimbarea luminii, zăpada rătăcind printre crengi, apoi intră în cabană.

Naaliyah începu să iasă des – tot la câteva seri, rămânând în oraș până după miezul nopții, odată întorcându-se abia în zori. Uneori, Winkler se plimba printre molizi, spre urmele ei, așteptând să vadă punctul luminos al farului urcând cărarea lungă spre tabără, scuturând zăpada de pe ramurile joase, speriind animalele în cale. Printre golurile dintre coroanele copacilor pândea Yukonul înghețat, enorm și larg, ici neted ca o pistă, colo umflat de dislocări.

Mânca singur la cină; se holba la stația radio și se gândea s-o pornească. Cu siguranță se întâlnea cu pădurarul de la întreținerea parcului, cel cu fața bătucită de vânt și uniforma kaki, dar n-a întrebat-o și oricum nu era treaba lui.

Tăcerea bubuia peste pajiștea mare și pală. Winkler adormi pe scaunul de lângă sobă și când se trezi, pe jumătate visând, se târî în patul lui Naaliyah și își continuă somnul acolo.
Se trezi mai târziu, în zgomotul scuterului care mugea pe pajiște. Ușa se deschise și se închise. Auzi buturugi bufnind în sobă. Deschise ochii. Toate lămpile cu infraroșu erau stinse. Singura lumină venea de la jarul care ardea în sobă și de la o lumânare aprinsă pe biroul ei.
Naaliyah duhnea a bere, hamburgeri și fum de țigară. Gheața care i se topea în păr picura pe podea. Winkler își găsi ochelarii pe raftul de lângă el. O întrezări la capătul celălalt al cabanei, aplecându-se deasupra unei cuști, ridicând un capac de sită, luând un păianjen pe degete.

11

Ne duceam la cinema în serile de miercuri, când tu erai la meciurile de hochei. La mine acasă n-a început să vină decât în decembrie. Mânca Apple Jacks și se uita pe fereastră, probabil gândindu-se la tine. Din câte-mi dădeam seama, se gândea des la tine. Cred că avusese ideea să plece din Alaska înainte de a o fi cunoscut eu, dar nu spun asta ca să-mi micșorez vina. Nici măcar nu știu dacă „idee“ e cuvântul potrivit, avea doar un impuls, o noțiune – deschidea atlasul stradal și trasa cu degetul rute ce părăseau Anchorage-ul. Spunea că vrea să fie pilot de linie, sau polițistă, sau doctoriță. Stăteam pe salteaua mea și priveam cerul pe fereastră. Cred că mai mult ca orice își dorea să fie mamă.
Am o gaură în viață fiindcă știu atât de puține despre fiica mea – fiica mea și a lui Sandy – și te implor să cauți bunătatea în inima ta și să mă anunți cumva ce s-a întâmplat cu ea. Probabil că nu merit, dar tu mi-ai putea oferi un pic de pace.
Știu că vorbele nu-s de folos. Îi scriam lui Sandy crezând că o voi face să înțeleagă, dar n-a fost chip. Ne îndepărtasem prea mult unul de altul.
Spune-mi nemernic, diavol, cum vrei. Dar, dacă poți, răspunde, te rog, la scrisoarea asta.

12

Unul câte unul, heleșteiele înghițiră gheața ca pe niște hapuri mari, amare. Stelele se schimbară și în curând Naaliyah începu să găsească firicele de iarbă ivite din sol sub acele de molid pe care le dădea la o parte în căutarea viermilor. Totul picura. Crengile descărcau zăpada de parcă ar fi terminat definitiv cu ea. În șopron începu un prim țârâit. Când Winkler se ridică să verifice, ceva își rosese drumul afară dintr-un băț – lăsase un mușuroi îngrijit de rumeguș proaspăt de lemn pe fundul cuștii.

Zgomotul pârâului care alerga și clipocea umplea luminișul. Naaliyah îl târî după ea și-l ținu în apă, iar Winkler stătu cu ea acolo, cu apa dureros de rece în jurul picioarelor și pietrișul albiei mișcându-se sub pantofi.
— Liniște! Calmează-te, îi spuse ea.
El se foi, ridică din umeri, în cele din urmă reuși să-şi recapete echilibru . Pentru o clipă scurtă simți: un nor de insecte în jurul lui, aterizând și luându-și zborul, mii de puncte senzoriale pe piele, aproape imponderabile. Încercă să le vadă, dar nu deslușí decât un nor pestriț, care într-o secundă se vedea, în următoarea dispărea.
— Ce sunt?
— Musculițe adulte. Proaspăt ieșite. Trebuie încă să-și întărească cuticulele.
Naaliyah flutura ușurel o mână prin aer.
— Probabil doar din zona asta vor ieși o sută de mii.
Era un sunet, se gândi Winkler, ca zvâcnetul sferelor, mecanismele universului devenite perceptibile. Primăvara: simpla ei vigoare, vântul călduț și binevoitor, care ațâța totul.

Ultima vineri, Naaliyah coborî în oraș după corespondență, ca să folosească telefonul prin satelit și să verifice starea drumurilor. Se apropia luna mai și de peste o săptămână făcea pregătiri de plecare, conserva insecte în borcane cu alcool, le aranja pe altele în cuști mai ușor de cărat, pe altele le elibera. Cinci exemplare adulte de mantie neagră[42] supraviețuiseră iernii înfășurate în crăpăturile unui băț. Naaliyah le scoase la soare, le privi cum se încălzeau încetul cu încetul, deschizând și închizând aripile, apoi luându-și în sfârșit zborul.
Zăpada cădea de pe acoperiș, alunecând în pale mari și prăbușindu-se la pământ cu un *buf*. Winkler tresărea de fiecare dată.
În acea ultimă vineri, Naaliyah se întoarse pe scuter cu capota și suspensiile înnămolite.
— David! urlă ea, iar el ieși pe pajiștea mlăștinoasă și pleoscăi prin zloată. O scrisoare!
Naaliyah radia, scotocind fără suflare prin rucsac. Avea ochelarii de vânt mânjiți de noroi.
— Ți-a răspuns!
I-l întinse: un plic fildeșiu, cu o adresă First Alaska Bank reliefată în colțul expeditorului.
— A răspuns! repetă Naaliyah.
Poate spusese și altceva. Dar nu era decât scrisoarea aia, între mâinile lui, un pic de cerneală – numele lui Winkler – pe un spațiu alb. Dacă nu era atent, avea să se piardă în buclele literelor, avea să se piardă fără să mai găsească drumul de întoarcere. Se poticni mergând de-a-ndăratelea spre cabană.

Naaliyah a așteptat afară, în picioare lângă biroul ei mare, diform, fără să lucreze – mintea îi stătea doar la Winkler, aplecată deasupra lui, orice gând al ei se îndrepta spre el, dându-i atâta speranță, că Winkler se întreba, legănându-se în fața sobei, dacă speranța ar putea fi vizibilă, un spectru încă imperceptibil, colorând aerul, ca aurorele unduindu-se pe cer.
Vrăbiile înaintau pe anticele coridoare spre Canada; elanii se trezeau în culcușurile lor. Undeva, o ursoaică brună se întindea și căsca, trei pui cât niște mingi de volei ieșind de-a dura din bârlog în urma ei. Sus, în tundra dinspre sud, primii licheni, unii vechi de veacuri, își răspândeau talurile pe stânci.
Winkler deschise plicul.

Dragă domnule Winkler,
Mulțumesc pentru fulgii de nea. Fără îndoială sunt superbi, încă un motiv să fim mândri de Alaska.
Da, da, Grace e aici, bine sănătoasă și toate cele. Nu știu totuși dacă va voi să vă vadă. Are un băiețel, știți. S-a măritat tânără și a divorțat deja. Niciodată n-a luat prea mult aminte la sfaturile mele.
Oricum, iată adresa ei. Nu-i spuneți că v-am dat-o eu.

Grace Ennis
208 East 16th, Ap. C
Anchorage
Nu cred că sunteți un nemernic, nu mai cred. Poate pramatie. Glumesc. Îmi pare rău că mi-a luat atât de mult să răspund. În ultimele câteva săptămâni am fost plecat de acasă.
Dacă treceți prin oraș, veniți și pe la mine.
Herman

Cum făcuse și cu pachetul de la Sandy cu scrisorile returnate, ținu îndelung scrisoarea în poală, lumina din jur se schimbă și încetul cu încetul umbrele se alungiră.
O foaie de hârtie, o rugăciune ascultată. Mintea i se umplu ca un bazin cu o singură amintire: dimineața, înainte de revărsatul zorilor, când murise mama lui. Winkler avea treisprezece ani. Tatăl lui o găsise și se repezise afară pe palier. Din mica debara-dormitor, Winkler îl auzea bătând ca apucatul în ușa vecinilor, țipând că vrea să dea un telefon. Băiatul dăduse la o parte salteaua și pășise precaut în salonaș: mama stătea tot în fotoliul ei, deja rigidă, într-o poziție nelalocul ei, cu genunchii descoperiți sub tivul cămășii de noapte, cu degetele de la o mână întinse să atingă una din ferestrele mari. Hărmălaia făcută de tatăl lui, care urla și ciocănea pe palier, era incredibil de distantă, iar mirosurile depozitului de blănar transformat în spațiu de locuit – vulpile, lincșii și acizii tanici întrebuințați pe cojoace – erau deodată insuportabil de puternice. Zidurile colcăiau de stafii; ieșeau de sub mobile, din calorifere și din prize, din robinete și din fisurile grinzilor, din cheile broaștelor, din

crăpăturile tencuielii, stafii de nutrii și reni, veverițe arctice și urși, marmote și elani, toate animalele alea se revărsau cu sutele în apartament, silențioase și invizibile, dar totuși prezente, dând târcoale, băiatul le simțea, le mirosea, aproape că reușea să le vadă. Suflarea lor aburea ferestrele.
S-au adunat în jurul ei în întuneric. Ea era atât de nemișcată. Animalele bocăneau din copite, se foiau și-și fluturau cozile. Gâtul femeii era întins, bărbia arăta spre tavan. Degetele sprijinite de geam erau de o încremenire oribilă, afară pe pervaz se așternuse un centimetru de zăpadă proaspătă. Winkler fusese recunoscător toată viața că avusese parte de acel moment cu ea, poate un minut întreg sau chiar două, el, animalele și mama lui, singura persoană care-l înțelesese vreodată cu adevărat, și își închipui că vedea animalele luând-o cu ele, solemn și cu delicatețe, escortând viața care ieșea din ea, ceva diafan și luminat, ca un borcan plin cu licurici, ori ca flacăra unei lumânări îndărătul unei perdele, poate sufletul sau ceva mai presus de cuvinte, purtându-l cu ele înapoi în zidurile clădirii, îndreptându-se spre acoperiș.
În cele din urmă, tatăl se întoarse în fugă cu vecinii, becurile se aprinseră, ferestrele se înnegriră și ea nu mai era.

13

Camioneta hurducăia pe drumeagul gloduros. Naaliyah folosea frânele ca să treacă Fordul cu motosania încărcată în benă peste lungile petice de zloată. Winkler privi o insulă de mesteceni pe un deal din apropiere, o crestătură scânteietoare ca o cusătură de argint pe pata mai întunecată a molizilor.
De câteva ori trebuiră să se oprească fiindcă roțile din spate se învârteau în gol. Winkler cobora din cabină, se proptea în bara de protecție din spate. Din locurile umbroase dintre copaci venea aer rece, cuștile insectelor, înghesuite în benă, zăngăneau sub o prelată. Dar camioneta se elibera mereu, remorca împroșca prin hârtoape de parcă ieșirea lor din vale era acum inevitabilă, determinată de gravitație și de seninătatea zilei. Pe măsură ce coborau, noroiul se ivea tot mai rar și începură să-și facă apariția sălciile, împodobite cu un voal de muguri verzi, legănându-se în vânt.
Winkler ținea vechea geantă de voiaj jos la picioare și fotografiile cristalelor de zăpadă în poală. Aerul îi bătea în față și pe gulerul cămășii în jos.
Le luă o singură oră să ajungă la Yukon. Pescăruși planau în cercuri deasupra vastelor întinderi ale fluviului. Din norii sfâșiați cădeau raze de lumină. Malurile erau blocate de sloiuri de gheață mari cât niște marfare și printre ele pluteau copaci întregi, fără coajă și crengi, cu nodurile și coatele elaborate ale fibrei la vedere. În mijloc, dincolo de gheața topită și de o linie groasă de deșeuri plutitoare, curgea un canal cafeniu deschis – lat cât un teren de fotbal –, ducând în aval lentile mari de gheață spre orășelul Circle.

Anchorage se găsea la opt sute de kilometri. La stânga lor, pe fâșia dezghețată de fluviu, aterizau gâște, una după alta.

Note

---

38. „Pâinea minune“, una dintre primele mărci de pâine feliată, devenită foarte populară în anii 1930 în Statele Unite.
39. James Dewey Watson (n. 1928), genetician și biolog american. În 1962, împreună cu Francis Crick și Maurice Wilkins, primește Premiul Nobel pentru Fiziologie sau Medicină pentru descoperirile privind structura moleculară a acizilor din ADN.
40. Francis Harry Compton Crick (1916–2004), biofizician și biolog molecular britanic.
41. Specie din familia *Passerellidae*, cu păsări de dimensiuni mici, asemănătoare cu vrăbiile, al cărei habitat preferat sunt pădurile conifere.
42. *Nymphalis antiopa*, fluture negru cu o bordură galbenă de jur-împrejurul aripilor.

CARTEA A ȘASEA

1

Luă autobuzul numărul 2, îmbrăcat într-un costum nou, cu o cutie cu prăjitură de brânză într-o mână. Undeva în betelia pantalonilor se pierduse firul de plastic al etichetei și îl împungea periodic în șold. Coborî pe Fifteenth și scoase din buzunar o hartă smulsă dintr-o carte de telefoane.

Cinci străzi, spre sud-est. Traficul sâsâia nevăzut pe A Street. Era o după-masă cu cer cenușiu, iar complexurile de apartamente din zonă păreau în mare parte nelocuite, cu locatarii la lucru sau poate pur și simplu plecați. Din când în când, o casă cochetă și bine întreținută, cu lalele sau liliac în față, dar era în primul rând un cartier de chiriași: complexuri de lemn construite pe terenuri desțelenite ori case Sears de-a gata[43] trântite acolo cu decenii în urmă de muncitorii petroliști și de la căile ferate, neîmbunătățite după construcție: pe unele se vedea încă izolația din păr de cal sau ziare printre șindrilele lipsă.

Și dacă mai trecuse vreodată pe trotuarele alea, nu-și putea aminti. Aproape totul în oraș i se părea nou: asemenea mucegaiului, Anchorage germinase și colonizase, se târâse în sus pe Hillside, se grupase în jurul lacurilor, drumurile se lățiseră în bulevarde, zonele industriale pătrunseseră în smârcuri. Vehicule prăfuite așteptau cu motorul aprins în cozi lungi la semafoare; turnuri de birouri din sticlă se ghemuiau în parcări largi. Cinemaul de pe Fourth Avenue, unde se întâlneau pe vremuri el și Sandy, nu mai dădea filme: sala devenise un restaurant cu bufet pentru turiști, pivnița, un muzeu care nu interesa pe nimeni.

Dar persista și vechiul parfum iscat în urma unei furgonete de livrări, ori de o briză tăcută noaptea, ori apa de ploaie care picura și clipocea în rigole: un miros de pietriș, sare și benzină, de copaci și zăpadă pe jumătate topită, un miros de Alaska în aprilie. Era locul unde crescuse: pescăruși planând deasupra străzilor din centru, marea clocotind pe Turnagain Arm.

Numărul 208 pe East Sixteenth era alcătuit dintr-un șir de cinci căsuțe fără etaj, placate cu lemn. Apartamentul C se găsea în mijloc. Ceilalți locatari aveau cactuși, morse de jad sau ghivece cu gardenii la pervaz, scaune de nailon pe peluzele buruienoase din față, dar apartamentul C nu: doar jaluzelele coborâte și ușa închisă. Un preș simplu din paie împletite în fața ușii. Scările erau nemăturate.

Sub un gard viu aterizase jucăria unui copil: o bâtă de baseball din plastic roșu, cu măciulia umflată burlesc.
Peste drum se găsea un părculeț plin de păpădie, spaliere, leagăne în tandem și o pancartă: LOCUL DE JOACĂ RANEY. Winkler se retrase acolo cu prăjitura cu brânză și se așeză pe leagănul din stânga, care nu se vedea de la ușa ei, dar oferea o vedere a gardului viu și a ușilor și ferestrelor apartamentelor dinspre vest: apartamentul A, apartamentul B.
Eticheta de plastic îi împungea șoldul. Winkler se fâțâia. Prăjitura din poală acumulă încet masă, până deveni un bolovan, o cutie de cofetărie umplută cu argint viu. Nu-și putea lua ochii de pe bâta de jucărie aruncată sub gard. Prăjitura cu brânză îi apăsa pantofii în pământ.
Un *C* pe ușă. În spatele căruia locuiau fiica și nepotul lui. Era incomprehensibil.
O furgonetă cu aripile ruginite, cu logoul unei curățătorii chimice, trecu trepidând pe șosea. Leagănul scârțâia. Le revăzu în minte pe toate femeile numite Grace Winkler pe care le cunoscuse: New Jersey, Virginia, Tennessee, New Mexico, Boise. Pe Grace cu saint-bernarzii; pe Grace cu papagalii nimfă. Există multe Grace Winkler și toate sunt adevărata Grace Winkler. „Deci în sensul ăsta călătoria dumneavoastră nu se va sfârși nicicând.“ Jed avusese dreptate.
Cu toate acestea, peste stradă, în spatele acelei uși, locuiau o fiică și un nepot pe care nu îi cunoscuse. Oare nu puteau fi un fel de final?
Într-un minut avea să o facă. Avea să se ridice din leagăn și să apese pe sonerie. Poate ea avea să se arate dezinteresată sau încurcată; poate avea să fie – mai probabil – furioasă. Poate avea să-l îmbrățișeze; poate avea să șoptească: *în sfârșit!*
Cerul se lăsă un pic mai jos. Lângă gleznele lui, albinele culegeau polen din păpădii. Traversă strada foarte lent. În spatele lui, leagănul se hâțână înainte și înapoi.
Prăjitura cu brânză era incredibil de grea. Pantofii lăsau urme umede pe trotuar. Iarba de pe dreptunghiul ei de gazon era moleșită și netunsă. Îl îmboldi impulsul să închirieze un motocultor, să are toată peluza și s-o replanteze. Barem când s-ar fi întors acasă, Grace ar fi găsit șiruri ordonate de iarbă verde închis.
Un *kit car*[44] intră pe stradă cu bașii bubuind la greu. Jumătatea de sticlă a ușii cu sită a lui Grace vibră. Lui Winkler îi năvăli adrenalina în piept. Se aplecă pe mica verandă și puse prăjitura cu brânză pe preș. Soneria era la distanță de un braț. Avea să sune. Nu putea să sune. Mașina încetini la capătul străzii, apoi își văzu de drum.
Brațele lui Winkler atârnau pe lângă corp, inutile. Se retrase. Când ajunse înapoi pe trotuar, trebui să se stăpânească ca să n-o rupă la fugă.

Naaliyah locuia într-un apartament cu patru camere, la etajul al doilea al unui bloc de lemn cu trei etaje care se chema Camelot Apartments. În afară de dormitorul ei, mai avea o bucătărie, o baie pătată de fungi și o sufragerie nu mai mare ca o debara, dominată de o sofa portocalie din catifea reiată.
Deși ținea majoritatea insectelor într-un laborator de la școală, tot mai avea și pe acasă vreo douăzeci de insectare înghesuite pe blaturile din bucătărie; le golise și le repopulase, veterani din Yukon-Charley fraternizau cu recruți noi: gândaci de scoarță, gărgărițele verzei, omizi de Erebia în diverse faze de dezvoltare.
— Economisește niște bani, îi spusese lui Winkler. Nu-i nici un deranj! Așteaptă până îți vine cheful de mutat. Eu oricum nu prea stau pe aici.
Ceea ce s-a dovedit adevărat: plecase aproape imediat, pedalând spre campus pe o bicicletă albastră ruginită, petrecându-și zilele și bucăți bune din noapte în bibliotecă, analizând datele culese sau întâlnindu-se cu profesorul Houseman, ori îngenunchind cu lupa de buzunar în fața vreunei tufe, cercetând ostenelile și deznădejdile gângăniilor primăvăratice.
Winkler petrecea nopțile pe sofa. Își ținea cele câteva haine într-un teanc împăturit pe calorifer. Deasupra canapelei lipise cu bandă adezivă cele nouăsprezece fotografii cu cristale rămase. Cochiliile de neritide stăteau pe mulura de deasupra ferestrei. Naaliyah îl lăsase să păstreze Stratalabul – „N-o să-i simtă cineva lipsa“, spusese –, iar el îl ținea în echilibru pe buza lată a placajului de la jumătatea peretelui.
Primele nopți fuseseră cele mai grele: faruri traversând pe Northern Lights Boulevard, behăitul ocazional al claxoanelor, tropotul de pași din tavan. De copil nu mai încercase să doarmă într-un loc atât de zgomotos. De fiecare dată când vecinii de sus trăgeau apa, sunetul se reverbera în tot apartamentul lui Naaliyah, o explozie de apă hăpăită în jos pe conducte la nici jumătate de metru de capul lui Winkler. Avea coșmaruri în care se afla din nou în cușeta *Agnitei*, sofaua portocalie se bălăbănea pe valuri, largul oceanului presa în pereții apartamentului.
Vizavi se construia un centru comercial, muncitorii porneau betoniera înainte de cinci: lanțul huruia întruna, cimentul bufnea amestecându-se în cuvă. Winkler se trezea, studia tavanul și asculta: un sunet precum cel al propriei inimi, care se sucea și se răsucea neobosit.
Se bărbierea, făcea câte două, trei dușuri pe zi. Iarna îi lâncezea în oase, în măduvă. Îi curgeau ochii și trebuia să-și țină pleoapele deschise cu degetele. În unele dimineți îi lua două-trei minute până să se ridice în picioare de pe canapea.
Mânca grepfrut, pere, câte două sute de grame de brânză munster feliată. Diversele senzații ale sucului de portocale rece pe limbă îl puteau distra cincisprezece minute.
Studia harta străzilor din Pagini Aurii. Se uita pe furiș prin storuri, ca un evadat. Grace putea fi oriunde; poate era cea care cobora din Plymouthoul

acela și scotea din portbagaj sacul roșu de la spălătorie; putea fi cea în tenişi, cu ciorapii găuriţi; putea trece alergând pe lângă el în *leggings* şi brasieră sportivă, cu căştile pe urechi.

Îşi găsi un serviciu. Luase autobuzul până la centrul comercial de pe Fifth Avenue să-şi cumpere nişte ochelari cumsecade şi acolo observase un anunţ: căutau un tehnician de laborator. Magazinul se numea LensCrafters. Managerul, doctoriţa Evans – o opticiană durdulie, cu o claie de păr, în halat şi ochelari cu rame de argint – s-a încruntat la el când a văzut pe formular doctoratul la studii şi întreţinere hotelieră la experienţă profesională, dar spuse că avea nevoie disperată de cineva şi, după câteva minute la telefon cu cineva „de la corporaţie“, îl angajă pe Winkler pe loc.

— Dar va trebui să alegeţi alte rame. Angajaţii noştri trebuie să poarte stilurile cele mai actuale. Înţelegeţi şi dumneavoastră.

Winkler a acceptat şi a ales o pereche de rame Calvin Klein acrilice, negru şi miere, modificate astfel încât să-i susţină lentilele groase. Şi nişte picături pe care trebuia să le pună în ochi de patru ori pe zi. Miopie patologică, spusese doctoriţa, ceea ce însemna că vederea lui Winkler avea să se înrăutăţească şi că nu avea voie să se suie la volan, informaţie pe care o cunoştea şi fără să fi plătit 243 de dolari. Lentilele erau atât de groase, încât atunci când clipea le atingea cu genele.

L-a instruit Gary, un tânăr de douăzeci şi trei de ani. Joia, vinerea, sâmbăta şi duminica, Winkler trebuia să telefoneze clienţilor, să inventarieze rame, să arhiveze reţete, să reordoneze materialele şi să care cutii la pubela din spate. (Această ultimă îndatorire avea să devină favorita lui, căci, după ce aplatiza cutiile, se oprea afară şi se uita la cerul pe care, deasupra pasarelei din centrul comercial, treceau câţiva nori cirrus). La prânz urca cu liftul la etajul patru, unde se găseau restaurantele, şi mânca la Thai Town sau la Subway, aşezat la o masă vârâtă între ghivece cu plante tropicale, privind dincolo de adolescenţii care-şi pierdeau vremea lângă mica fântână arteziană unde un somon din cupru scuipa apă într-un bazin clorurat plin cu monede.

Luna mai bătea la uşă şi după-amiaza vedeai copii peste tot. Autobuzele de şcoală treceau prin faţa apartamentului lui Naaliyah, înţesate cu feţe îndărătul ferestrelor.

S-a dus cu autobuzul 2 în alte două seri şi a străbătut pe jos cele cinci străzi până la locul de joacă Raney, unde a stat în leagăn îmbrăcat la cămaşă şi cravată. „Vei putea vreodată să…?“ întreba el mormăind. „Crezi că ai putea…? Există vreo şansă ca noi să…?“

A dus o plăcintă cu cireşe; a dus o prăjitură cu frişcă decorată cu fulgi de ciocolată albă. De fiecare dată se făcuseră grele ca nişte bolovani; de fiecare dată le lăsase pe preşul lui Grace fără un bilet, fără să atingă soneria.

Urma apoi lungul drum de întoarcere în jos pe Lake Otis Parkway, până la apartamentul lui Naaliyah. După aceea, cele două cvartale lungi de câte un kilometru prin ploaie, până pe Baxter, pe lângă scheletul neluminat din șantierul centrului comercial, cu foliile lui de plastic care se umflau și picurau, împroșcat de mașinile studenților și asistentelor, ale părinților ieșiți din tura a doua sau ale celor care foloseau un automobil în comun. Apoi, trecea iar pe sub lintoul Camelotului, pe scările cu o traversă de mochetă tocită, pe lângă extinctorul prăfuit din hol, tencuiala cu venatură ciudată de pe casa scării, sus de tot atârna becul gol, festonat cu pânze de păianjen.

2

La douăsprezece zile după sosirea în Anchorage, cumpără un buchet de narcise și luă un taxi până la Heavenly Gates Perpetual Care Necropolis, la vreo 20 de kilometri în nordul orașului, pe Glenn Highway spre Palmer. Un altfel de cimitir, anunța reclama din cartea de telefoane. Un proiect „țărână ești și în țărână te vei întoarce“. Ecologic. Fără cavouri metalice, fără fluide de îmbălsămare, numeroase spații deschise.

Norii erau atât de subțiri, încât cerul era de un alb caustic, dureros. Winkler ținea ochii plecați. Din spatele ghișeului instalat într-o rulotă, un angajat cu o coamă de păr grizonantă și unghii murdare îi zâmbi lui Winkler și îi dădu o broșură copiată la șapirograf, ceva despre importanța karmică a achiziționării unui copac pe care să-l plantezi deasupra persoanei iubite. Lângă șezlongul șubred al angajatului, o cățea Newfoundland gri enormă. Winkler se apleacă să o mângâie și ea îi îmbălă toată palma cu salivă.

Repertoarul locurilor de veci era o cărțulie învelită și prinsă cu agrafă într-o copertă de plastic, ca un carnet de note de liceu. Îi găsi numele destul de ușor. Sandy Winkler. Parcela 242.

Angajatul îl încercuise deja pe o hartă schematică și Winkler porni într-acolo. Umbrele pietrelor funerare se strângeau fiecare lângă baza ei, ca subjugate de frică. Să fi fost vreo trei sute de morminte în aer liber, risipite pe colină, și un columbar micuț construit din bușteni decojiți. Unele locuri de veci erau marcate cu pietre sau cruci; altele cu stâlpi totemici ori case ale spiritelor – colibe înalte până la brâu, ca niște căsuțe de câini alungite, vopsite în culori vesele.

Mormintele erau ornate cu steaguri americane, cu coroane de plastic sau lăsate neîmpodobite. Exact în centrul mai multor parcele fuseseră plantați puieți noi, plopi americani, molizi, câțiva corni. De pe creanga unuia atârna macheta unui biplan făcut din bucăți de cutii de Budweiser, rotindu-se încet în jurul firicelului de nailon.

Mormântul lui Sandy era simplu și curat. Piatra funerară de granit menționa numele și datele nașterii și decesului. Din amplasarea pe ridicătură într-un ungher al câmpului, care dădea spre porți și birou, micul taxi roșu cu alb

așteptându-l jos, și autostrada, dealurile pierzându-se în zări dincolo de ea, deschizându-se până în Eagle River Valley, era limpede că cine alesese parcela aceea alesese bine și că Sandy ar fi fost mulțumită.
Winkler stătu la mormânt câteva minute. Nu vărsă lacrimi și gândurile îi erau surprinzător de goale și mundane. Rândunelele zburau de colo-colo, ospătându-se cu musculițe.
Când se gândea la cancer vedea un gâtlej negru, vedea cerneală îmbibându-se într-o batistă, putregai mâncând un copac pe dinăuntru. Voia să întrebe: a fost greu? Grace a fost cu tine? Voia să spună: închid ochii și încerc să te văd, dar a trecut prea mult timp – senzația corpului tău și trăsăturile chipului tău au dispărut. Îmi amintesc că aveai un triunghi isoscel din pistrui pe obraz. Îmi amintesc că purtai pulovere lăbărțate la bancă și că mimai cu buzele în timp ce citeai. Îmi amintesc cum îți sprijineai tălpile de pulpele mele în pat și îmi amintesc zgomotul dezgustător al ușii când plecai din apartamentul meu miercurea seara. Dar când închid ochii nu văd decât roșu și albastru, interiorul pleoapelor mele.
O gărgăriță urca pe D-ul din numele ei. Viața ei reprezentată cu o cratimă de cinci centimetri. Se ridică o adiere care mângâie pietrele, casele spiritelor și urcă dealul până la molizi, împingându-se și mai sus, până în zonele de tundră și în câmpurile cu zăpadă, care se topea încă, stârnind mugurii minusculi de călțunul-doamnei și ochii șoricelului ascunși printre stâncile de pe culmi, care dădeau în nuanțele estive de galben și violet.
Sprijini narcisele de piatră și își șterse palmele de pantaloni.
— Sandy…, dădu să înceapă, dar nu termină.
Abia în taxi, pe drumul de întoarcere în oraș, i se redeșteptă o amintire. După un matineu, întorși în apartamentul lui, el și Sandy înfipseseră bezelele în furculițe și le fripseseră pe un arzător. Sandy nu avea pe ea decât sacoul lui reiat maro. Winkler încerca să-și perpelească bezeaua în mod egal, lăsând întreaga suprafață a cilindrului să se rumenească, în timp ce Sandy le lăsa pe ale ei să ia foc, le privea arzând, suprafața care se bășica și se pârlea, începând să se desprindă. Apoi sufla să stingă flacăra, ronțăia coaja înnegrită și aprindea iarăși nucleul alb. Deja mâncase vreo trei, patru așa, arzând succesiv epiderme tot mai mici, cojindu-le până la miez și avea firimituri de bezea pe obraji și în păr. Râdea isteric, zahărul îi forfotea în sânge, și începuse să-l lovească pe Winkler peste cot, prefăcându-se că din greșeală, sabotându-i metoda scrupuloasă de rumenire.
Winkler surâse în spatele taxiului, iar ochii taximetristului se ridicară în oglinda retrovizoare întâlnindu-i pentru o clipă înainte de a se întoarce la drumul din față. Winkler se gândi: Te-am iubit, Sandy. Încă te iubesc.

Lilac era o subdiviziune de cartier cu treizeci și șase de case, care în spate dădeau spre un iaz. Fiecare casă cu peluze bine îngrijite, aleile din față mărginite de tufe și tastaturi numerice montate pe tocul ușilor de garaj. Winkler stătu în fața adresei lui Herman și studie ferestrele, arcada din stuc, mica antenă satelit gri, înșurubată de un jgheab. De câte ori nu se simțise așa: Herman înăuntru, el afară?
Pe alei sclipeau Subaru, Volvouri și Nissanuri. Două femei cu mănuși de grădinărit sporovăiau peste garduri și s-au răsucit să-l salute pe Winkler cu mâna, iar el a încercat să-și schițeze gestul de salut cu naturalețe, de parcă nu avea treburi mai urgente decât ele, viața lui era la fel de netulburată: o întindere a brațului, o articulare a cotului.
Intră pe aleea lui Herman. Înghiți în sec, avu o palpitație. Trecu un minut înainte să reușească să sune la ușă.
Herman deschise în câteva secunde. Avea fața lată, ochi mici și tenul ciupit de vărsat sub pomeți. Avea părul complet cărunt, secerat într-un fel de tunsoare periuță. De gât îi atârna un șorț cu o stea și o vestă de șerif imprimate serigrafic, iar printr-o cheutoare cusută pe șold îi trecea o spatulă.
Winkler întinse o trusă de chei tubulare Craftman, ambalată în celofan, pe care o cumpărase cu câteva ore înainte:
— Herman? Herman Sheeler?
— Da.
— Sunt David Winkler.
Ridică trusa de chei tubulare ca pentru a para o lovitură.
Fața lui Herman se încreți, apoi se destinse. Se uită pe alee peste umărul lui Winkler. Aș fi putut trece de o mie de ori pe lângă tine pe stradă, se gândi Winkler.
— Ei bine! Doamne Dumnezeule! Cu ce ai venit aici?
— Cu autobuzul!
— Cu People Mover[45]?
— Numărul 60 oprește în zona birourilor. Pe Huffman.
— Dar aia e la vreo trei kilometri de aici!
Winkler ridică din umeri. Lăsă în jos trusa de chei tubulare. În spatele lui, un Chevrolet Suburban trase pe o alee, claxonă și Herman ridică o mână în timp ce jeepul dispărea în spatele unei uși de garaj care cobora.
— Păi intră, spuse Herman. Intră. David Winkler! Doamne Dumnezeule!
Intrarea dădea într-un salon cu mochetă bej și un tavan înalt pe care se rotea încet un ventilator. Niște uși cu geamuri dădeau spre o încăpere întunecoasă la stânga. În dreapta urca o scară. În spate se găsea o ușă cu sită prin care intra miros de cărbune și gaz de brichete.
Herman stătea în șorțul lui în antreu, inspectându-l încă pe Winkler, iar Winkler se străduia să se țină pe poziții.
— A trecut un car de ani!

Winkler încuviință din cap.
— Ce-ai adus aici?
— Chei fixe. Pentru tine.
Herman luă pachetul, citi eticheta și scutură trusa.
— Șaizeci și nouă de piese. Păi… Mulțumesc, David!
Duse pachetul în bucătărie, rupse învelitoarea de plastic și deschise valijoara pe insula pentru micul dejun, lângă un urs polar din steatit înalt de vreo treizeci de centimetri. Examină îndelung conținutul. Ca și cum cilindrii lucioși puteau fi mai mult decât chei tubulare și capete de șurubelniță. Ca și cum în valijoara aceea ar fi putut exista răspunsuri la întrebări pe care le rumegase zeci de ani.
Pe un televizor enorm din colțul sufrageriei se derulau secvențele mai importante ale unor meciuri de hochei. Pe pereți atârnau acuarele cu pești, somoni și păstrăvi, poate una era chiar litografia pe care Winkler o văzuse în holul lui Herman în urmă cu douăzeci și cinci de ani.
Herman ridică ochii.
— Pregătesc cina. E de mâncare din belșug!
Winkler își ajustă ochelarii.
— Oh, n-aș vrea… N-aș vrea să…
Herman ridică palmele.
— Rămâi!
Plecă de lângă Winkler strângând în mână un pahar de lapte degresat și ieși în curtea din spate, unde se opri lângă un grătar fumegând și întoarse cu spatula ceva ce păreau a fi hamburgeri. În bucătărie era ordine și curățenie. Pe pervaz stătea o armată de flacoane portocalii cu pastile. Pe frigider, lipite cu fise de poker transformate în magneți, se găseau câteva desene de copil făcute cu carioca și atenția lui Winkler se tot îndrepta spre ele, de parcă imaginile ar fi posedat o forță de gravitație independentă de cea a încăperii. Toate reprezentau uniform clădiri înalte, cu sumedenie de ferestre, cu figuri asexuate de o parte și de alta, printre flori cu tulpini lungi. Printre ele atârna fotografia mică a unui băiat de cinci sau șase anișori. Avea pistrui și o tunsoare castron, iar fotograful îl pozase pe un fundal de catifea, cu un picior sprijinit pe o minge de fotbal.
Winkler se șterse la gură.
— Este…? dădu să întrebe, dar Herman era tot lângă grătar și nu l-ar fi auzit. Când se întoarse, îl întrebă pe Winkler dacă urmărise meciurile de departajare din Cupa Stanley[46] și dacă avea vreo echipă favorită. Winkler clătină din cap și luă o gură de lapte. La marginea câmpului vizual, fotografia băiețelului se profila ca o gaură neagră.
Se așezară la masă în fața unor hamburgeri vegetali pe chifle prăjite și a unui castron de sparanghel la grătar.

— Știu, spuse Herman deznodându-și șorțul de șerif, ar trebui să mâncăm hamburgeri adevărați. Dar n-am ce face, ordinele doctorului. Antioxidanți, soia și tot tacâmul. Și-ți zic sincer, David, sunt atent, respect programul. Am golit congelatorul, am aruncat toată carnea. O să fac tot ce trebuie.
— Ce doctor?
Herman se bătu pe stern, în stânga insignei de șerif.
— Inima! Apoi închise ochii, împreună mâinile deasupra farfuriei și spuse: Doamne Isuse, îți mulțumim pentru bunătatea și pentru darurile tale și fiindcă ai vegheat asupra mea și a lui David în toți acești ani. Apoi ridică laptele și bău jumătate.
Începură să mănânce. Winkler mesteca și înghițea. Ca și cum anii trecuți nu fuseseră nimic; de parcă ticăloșiile pe care i le făcuse lui Herman erau neglijabile. Așa ierta cineva pe altcineva? Herman vorbea despre San Diego și despre un complex în proprietate comună de acolo, Casa de la Jolla, unde petrecea trei săptămâni în fiecare decembrie. Înainte de a mânca sparanghelul se strâmbă o clipă la el, ca un copil, apoi închise ochii și-l dădu pe gât cu o gură de lapte.
Când terminară, rămaseră un moment în fața farfuriilor. În curtea din spate ateriză un corb și începu să scurme sub grătar.
Herman își înăbuși un râgâit.
— Nu ești prea vorbăreț de felul tău, nu, David?
Winkler dădu din umeri. Își simțea organele fremătând. Uite-l în fața lui pe Herman, trăindu-și viața, umblând de colo-colo cu fața ciupită de vărsat, cu inima convalescentă; cu patinele de hochei sub măsuța de cafea, cu alimente sănătoase în congelator. Avea un loc de muncă, o casă… Winkler ce avea? Și totuși, acum stăteau de vorbă, așezați la o masă de sticlă, ca și cum cuvintele ar fi fost doar cuvinte, ca și cum istoriile lor erau echivalente. Trusa de scule deschisă pe blat, stafia lui Sandy de-a lungul pereților. Pe parcursul cinei, desenele de pe frigider ale copilului căpătaseră dimensiunile unor panouri publicitare.
Herman își descheie nasturii de la cămașă și-i arătă lui Winkler o cicatrice subțire grefată pe stern ca o râmă perfect dreaptă.
— Stenoză. Valva aortică era blocată aproape complet. Au constatat-o în timpul unui control de rutină. A trebuit să mă taie și s-o curețe. Am pierdut două luni de la bancă. Am încercat să lucrez de acasă, dar nu-i la fel.
Winkler întindea cu furculița niște muștar în toată farfuria.
— Îmi pare rău.
— Cel puțin nu mi-au pus o valvă de porc, spuse Herman și întoarse capul să se uite la tv. Patinatorii lunecau încoace și încolo. Apăru un dealer de camioane și împunse cu degetul spre cameră. *Unde se fac cele mai tari afaceri din Alaska? Unde?*
La desert au servit iaurt înghețat. Herman și-a pus patru linguri în castronaș. Winkler a cerut să meargă la toaletă, a închis ușa și s-a sprijinit de chiuvetă.

Pe raftul faianțat stătea o fotografie în ramă de lemn lăcuit. Era Sandy. Privea la stânga. Avea părul tuns scurt, vopsit aproape roșu; gâtul era subțire și palid, avea un aer buimac. Era o variantă în culori a fotografiei folosite în necrolog.
Trase apa, bazinul se umplu din nou și se așternu tăcerea. Afară, în bucătărie, lingura lui Herman se lovea cu clinchet de bol. Fața lui Winkler era lungă, slabă și la fel de inacceptabilă ca întotdeauna în oglindă. Stinse lumina, Sandy se retrase în întuneric și el ieși.
Herman fixa iaurtul înghețat. Fără să ridice ochii, spuse:
— E Sandy. În fotografie.
— Da.
— Cred că acum vreo patru ani. La o zi de naștere. Chiar înainte să fie diagnosticată.
Winkler dădu din cap aprobator. Aerul între ei părea să acumuleze energie.
— În legătură cu Sandy…
Herman ridică privirea și cei doi bărbați se studiară unul pe celălalt o clipă în bucătărie și obiectele din jur – flacoanele cu medicamente, ursul polar sculptat, desenele băiețelului, aragazul, mănuchiurile de linguri de lemn în suportul de ceramică, șorțul de șerif al lui Herman atârnând de mânerul rotund al cămării – părură deodată să strălucească, pulsând fiecare cu încărcătura sa, fiecare prosop de vase pe cale să devină incandescent, după care frigiderul porni să bârâie, strălucirea scăzu și bucătăria reveni la normal.
Herman mai băgă în gură o lingură de iaurt.
— Hei, făcu el, aia s-a întâmplat demult.
Mai mult de atât nu s-au apropiat de adevăr în seara aceea. O vreme s-au uitat la hochei în tăcere. Winkler a stăruit să spele vasele. Herman a stăruit să-l ducă la stația de autobuz cu mașina.
Jeepul putea a cafea stătută. Winkler cobora de pe scaunul din dreapta când Herman spuse:
— Ai petrecut toată iarna acolo în sălbăticie? Rupt de toate?
— Da.
— A fost frig?
— Poate nu așa rău cum ai crede.
Herman zâmbi.
— Pun pariu că a fost un ger de crăpau pietrele. Minus treizeci a scris în ziar.
Winkler privi afară pe deasupra capotei. De pe peluze își luau zborul insecte care zburau spre luminile parcului industrial. Herman îl observa.
— Vine la mine acasă în fiecare zi la cinci, în afară de week- end. Ca să-l ia pe Christopher. De când nu lucrez am eu grijă de el. Ai putea trece pe la mine. Ca să fiu sincer, nu mi-ar strica o mână de ajutor.
Winkler încercă să facă da din cap.

— Christopher, spuse.
Întreaga scenă părea gata să se răsucească, să se dea înapoi și să-l scuipe afară în noapte. Țiuitul electronic al ușii întredeschise nu se mai oprea. Fluturi de noapte atârnau în aureola stâlpilor de iluminat.
Herman întrebă:
— Ești sigur că vine autobuzul până aici?
Winkler dădu din cap că da. Închise portiera. Herman băgă în viteză. Winkler se aplecă prin geam:
— Herman! Pentru o clipă, în lumina panoului de bord, fața lui Herman se văzu goală și netedă. Îmi pare rău!
Întinse mâna înăuntru. Herman se uită la ea vreo secundă înainte să o ia.
— La naiba! răspunse el.
Dădură mâna și ținură strânsoarea un moment. Apoi Winkler se retrase, se șterse la ochi și Herman demară în albăstriul crepusculului de mai, cu stopurile pierzându-se încetișor în zare.

4

S-a dus la Herman o a doua și o a treia oară. Mâncau crenvurști de tofu sau pizza cu soia, un castron de broccoli la microunde, Herman își înghițea legumele cu lehamite, iar apoi stăteau în fața televizorului imens, Herman pe divanul de piele, Winkler pe canapea, și se uitau la Seattle Mariners.
— Mișcă-te odată! răcnea Herman din când în când. Sau: „Aruncă-te!“, iar Winkler întorcea privirea mirat, realizând o clipă prea târziu că, pe ecran, un puc se izbise de gardul din afara câmpului ori omul din a treia bază plonjase.
Se părea că, la fiecare vizită, pe frigider era lipit un desen nou. Toate erau o variantă a originalului: flori gigantice – o dată toate roșii, altă dată în zeci de culori – sub o fațadă înaltă, segmentată de sute de ferestre poligonale. Mai erau și alte dovezi: un excavator Tonka răsturnat pe verandă. O cană Bob Constructorul[47] cu două toarte în chiuvetă.
În baie, Sandy continua să surâdă.
El și Herman nu îndreptau discuția înspre o părticică de adevăr decât în ultimele minute, în mașină, spre stația de autobuz, când se apropiau de viaductul New Seward Highway.
— N-a locuit cu mine, să știi, a zis Herman o dată. Adică ani la rând a locuit la nici jumătate de kilometru, dar fetița a crescut-o singură. Am ajutat-o să se pună pe picioare, i-am găsit un serviciu la o bancă. Dar a făcut totul singură. O ducea pe Grace la balet, o trimitea în tabere, îi spăla hainele și tot tacâmul. Știi că încă era căsătorită cu tine? Cel puțin din câte știu. Poate a avut vreun prieten, dar eu n-am văzut vreunul.

Winkler se uita pe fereastră, la copacii pe lângă care treceau. La următorul drum, a deschis el discuția:
— Aș vrea să contribui la plata mormântului.
— E plătit tot.
— Aș vrea să ajut.
— Eu n-am făcut nimic. Colegii de la bancă s-au ocupat. Cei de acolo o iubeau. Erau absolut nebuni după ea. Au plătit clinica, parcela din cimitirul natural, totul. Domnul să-i aibă în pază!
După aceea tăceau mâlc, luându-și un moment să se acomodeze cu schimbările minuscule în povara fiecăruia, ca și cum, cu fiecare adevăr rostit cu glas tare în cabina camionetei, trupurile lor ar fi devenit un dram mai ușoare. Winkler făcea la revedere cu mâna; stopurile lui Herman se îndepărtau.
În a patra seară au ajuns la parcul comercial fără să vorbească. Winkler se opri cu mâna pe deschizătoarea portierei.
— Desenele sunt ale băiatului, nu? Ale lui Christopher?
Herman rămase cu privirea ațintită înainte și lumina panoului de bord se răsfrângea palidă pe gâtul lui. Dădu din cap că da.
— Și fotografia? El e?
— Da.
Din sud, de pe Old Seward, înainta spre ei ultimul autobuz, cu numărul liniei lucind slab în lumina încă prezentă la unsprezece seara.
Herman nu-și lua ochii de pe tabloul de bord.
— Grace lucrează la Gottschalks, spuse. Pe Diamond. Conduce departamentul de încălțăminte. De la nouă la cinci.

5

Dimineața devreme. Iunie. Naaliyah răspunse la telefon. Dădu din cap aprobator. Se aplecă peste chiuvetă. Winkler o privea de pe sofaua portocalie. Felix se prăbușise peste o tigaie de sote și avea arsuri pe piept. Doctorul de pe insulă era îngrijorat că ar fi putut avea hemoragie la splină, așa că îl duseseră cu feribotul la spitalul din Saint Vincent, unde făcea dializă. Acum era stabil, sub control. Soma era cu el. Şi băieții. Când închise, Naaliyah rămase în picioare în bucătărie, cu gura ca o rană, ochii imenși și înotând în lacrimi.
Un țiglar cu un pistol pneumatic împușca de zor cuie în șindrile pe centrul comercial de vizavi. Pe pervaz stătea una din bărcuțele lui Felix, un slup cu o chilă roșie și o velă triunghiulară verde, prinsă neîndemânatic de catarg. Winkler o strigă pe nume, apoi se duse lângă ea în bucătărie și o îmbrățișă îndelung, cu acele ceasului analogic ale aragazului care se târau încet pe cadran.

După o vreme, Naaliyah se duse în cameră și închise ușa. A trecut o oră, încă una, iar apoi, asemenea unui pahar de apă prea plin – ca meniscul care se bombează, devenind convex, și dă în sfârșit pe dinafară, tras de gravitație din margini –, Winkler nu-și mai putu suferi lașitatea.

Autobuzul de la Lake Otis spre periferie oprea chiar în față la Gottschalks. Winkler traversă parcarea și împinse ușile batante de sticlă la 11:45. Era joi și magazinul era mai mult gol, vânzătorii se mișcau somnoroși printre rafturi, copiii țopăiau pe scările rulante, un cuplu de japonezi cotrobăia printr-un coș cu suveniruri la ofertă.

O fată în spatele tejghelei de cosmetice își ruja buzele cu un creion. Făcu semn spre raionul de încălțăminte pentru femei fără să-și ia ochii de la oglindă.

Winkler își croi drum prin labirinturile de sacouri și pulovere. Încălțămintea ocupa un colț întreg din magazin. Ici și colo erau dispuse mese de sticlă, unde mocasini cu aspect scump stăteau înclinați spre trecători, o expoziție de sandale și alta cu cizme înalte, de piele, una dintre ele îndoită la gleznă. O femeie se plimba cu capul plecat printre colecții, se opri să ridice un pantof cu toc cui, îl întoarse și îl puse jos. O alta stătea pe o bancă, în ciorapi, cu vreo cinci, șase cutii înșirate dinainte. Din difuzoarele din tavan bolborosea Sinatra.

O amintire, de mult latentă: Grace nou-născută, cuibărită în brațele lui Sandy, toți trei la fereastra din sufragerie, privind ninsoarea. Pe geam alunecau repede picături minuscule. Fetița ținea larg deschiși ochii negri. Zăpada se așternea pe Shadow Hill Lane și pe urmele mașinilor trecute pe stradă și pe vârfurile gardurilor vii. Cuvântul luase naștere în acea seară: *familie*.

Dar ce însemna familie? Cu siguranță mai mult decât ereditate, culoarea ochilor, carne. Familie însemna poveste: adevăr și strădanie și pedeapsă. Familie însemna timp. La capătul celălalt al continentului, Felix zăcea pe un pat de spital, adormit, înconjurat de ai săi – Soma și băieții, fantasmele cunoscuților chilieni, cei dispăruți, cei încă aici. Winkler avea unica amintire a unei fetițe nou-născute la o fereastră. Chipuri într-un vis, fantome la periferie. Dacă învățase ceva, învățase că familia nu era atât ce ți se dădea, cât ceea ce erai în stare să păstrezi.

O vânzătoare corpolentă într-un costum de culoare închisă stătea în spatele casei de marcat din raionul încălțăminte și frunzărea chitanțe. Să fi fost Grace? Sinatra cânta de zor. Nici măcar n-o s-o cunosc când o s-o văd, se gândi Winkler.

Apoi ea ieși dintr-un depozit din spate. Căra trei cutii gri de pantofi. Avea părul negru. Era slabă, foarte slabă, șoldurile îi erau atât de osoase, încât Winkler își putea închipui cu ușurință bazinul deasupra femururilor, protuberanțele coloanei ei vertebrale ridicându-se pe spinare și pătrunzând în craniu. Avea sprâncene impetuoase și negre. Trecuseră douăzeci și șase

de ani, dar nu încăpea îndoială: ea era Grace – era Sandy, dar era și Winkler, înaltă, acvilină, cam slăbănoagă și cu o înfățișare ca și cum carnea era prea întinsă pe schelet. Acum se afla la numai cinci metri de tatăl ei, încordat în costumul lui ieftin de lână, purtând douăzeci și trei de cromozomi din ADN-ul lui în nucleul fiecărei celule a ei.
Grace îngenunche, scoțând din cutii pantofii și umplutura de hârtie din vârf. Femeia de pe bancă probă o pereche Mary Janes, făcu vreo zece pași cu ei și se așeză. Grace îi scoase pantofii și îi oferi alții. Ca o slujnică prinsă într-un basm.
Winkler își scoase ochelarii, îi șterse cu poala cămășii și îi puse la loc. Melodia se schimbase. Aerul era acid de la parfum. Din toate părțile se auzea zăngănit de umerașe mutate și lovite de vergelele metalice.
Clienta păru să se hotărască. Grace puse două perechi înapoi în cutii, le duse la casă și rămase lângă vânzătoarea corpolentă. Băgă cutiile într-o pungă. Clienta plăti, zâmbi, își luă pantofii și porni spre scările rulante.
Grace schimbă câteva cuvinte cu cealaltă vânzătoare, iar cealaltă vânzătoare râse. Apoi plecă de lângă tejghea, adună cutiile și pantofii necumpărați de clientă și îi duse înapoi în spate, ocolind tejgheaua.
Winkler se forță să inspire. Groaza care îi crescuse toată dimineața înăuntru i se ridică și mai sus în gât, ca printr-o reacție capilară. Nu era conștient nici de picioarele lui, nici de cercurile de transpirație care se lățeau sub brațe, ci doar de gulerul care-l sugruma de gât și de faptul incontestabil că fiica lui se afla la câțiva metri distanță, într-o cămașă albă și pantaloni pană bleumarin, aranjând pantofi pe rafturi.
Când reapăru din magazia din spate, Winkler era tot acolo. Grace se duse drept la el. El se rezemă de o masă ticsită cu saboți femeiești. Zâmbetul ei părea sincer, iar mai târziu Winkler avea să rumege în cap de nenumărate ori întrebarea ei, până când a explodat în ceva mai mare:
— Aș putea să vă ajut?
El răspunse:
— Tu ești Grace. Grace Winkler.
Ea înclină ușor capul. Surâsul nu i se clinti de pe buze.
— Grace Ennis.
— Sigur. Grace Ennis.
Însă, încetul cu încetul, în raionul de încălțăminte invadă o claritate care făcea scântei să se învârtă la marginea câmpului lui vizual și miile de pantofi de pe suporturi păreau gata să ia foc și să ardă. Fața ei deveni o revoluție de activitate, frunze i se agitau în jurul ancorelor ochilor. Deja îl privea altfel. Pupilele i se contractaseră. Irișii îi erau cenușii. Vinișoare roșii îi străbăteau albul ochilor.
— Domnule?
El inspiră adânc. Glasul ei, surâsul ei… totul purta spectrul lui Sandy, era bântuit, distant și irefutabil. Deasupra lui, plăcile tavanului păreau să se

desprindă una câte una și să dezvăluie un cer unde stelele se roteau la nesfârșit înspre exterior, spre brațele galaxiei.
— Mă numesc David Winkler, spuse vocea lui. Am fost căsătorit cu mama ta. Cu ani în urmă.
Ea clipi, făcu o jumătate de pas înapoi, înclină capul într-o parte și se uită la el. De parcă ar fi încasat un pumn, dar nu procesase încă lovitura. Winkler se aplecă înainte. Încercă să-și stabilizeze vederea. Fără tertipuri, acum. Fără predeterminări. Doar un bătrân și o fiică pe care n-o cunoscuse niciodată.
Ea clătină din cap. Vocea lui Winkler ieși din gât mânată de voință proprie:
— … asta nu e… îmi închipui la ce te-oi fi gândind… Herman mi-a spus… dacă am putea numai să…
Un torent de cuvinte, o țâșnire din izvorul aproape infinit de mărturisiri pe care le tăinuise jumătate din viața lui, toată viața ei.
Ea păli în fața mesei cu sandalele, continuând să nege din cap.
— Ba nu! strigă ea.
Ecusonul cu numele ei răsfrânse o rază de lumină, străfulgeră și se albi. Un tată ruinat, care stătea înaintea ei cu ochii adânciți în fundul capului și ochelari mari. Ce amintiri putea să aibă cu el, ce cunoștințe despre el, ce așteptări după toate câte i le trădase el? O vizitase doar în visele care încetaseră și ele demult, dar acum stătea dinaintea ei în lumina raionului de încălțăminte femeiască, implorând-o. Grace se frecă la ochi până începu să vadă pete.
Winkler îndruga ceva despre timp, că dacă ar fi petrecut un pic de timp împreună ar fi mai ușor, că ea nu trebuia deloc să se grăbească. Dar de jur împrejurul lor fizica timpului se destrăma, trădându-i pe amândoi. Ce era un minut? O viață? Ea zise:
— Nici nu știu despre ce vorbiți.
Apoi, foarte rapid, atât de rapid, că deveni vizibil, Grace se înfurie.
— … Eram în Ohio… tu te-ai născut… un râu… priveam zăpada…
Grace i-o reteză hotărât cu un gest al mâinii. El se opri și ea zise:
— Nu ești tatăl meu!
Era tatăl ei. Nasul, statura lui, chiar și nuanța pielii lui… toate dădeau mărturie.
Lui Grace îi tremura buza de sus. Trase cu coada ochiului la cosmetice, apoi la vânzătoarea corpolentă care studia dosul unui calculator.
— La Chevron, spuse Grace. La Chevron, la intersecția Forty-sixth cu Lake Otis.
— Eu…
— Ne întâlnim acolo la ora patru.
Winkler clipi.
— Ora patru.
— Pleacă, spuse ea.

Preț de jumătate de ceas, Winkler rămase la balustrada etajului al cincilea, uitându-se jos la patinoarul de la parterul centrului comercial, unde fetițele dintr-o clasă exersau salturile *toe-loop*, plecând din capul rândului, una după alta, luându-și avânt pe lângă antrenor, aterizau, cădeau sau renunțau, apoi ocoleau perimetrul până la capătul cozii.

La stația de autobuze Diamond, o femeie cu o droaie de sacoșe de cumpărături l-a ajutat să deslușească o foaie cu un orar minuscul. Autobuzul numărul 6 trecea prin intersecția dintre Forty-sixth și Lake Otis, dar ca să-l ia trebuia să aștepte șaptezeci și două de minute și se temea că ar putea întârzia. Au hotărât că Winkler ar trebui să ia un taxi ori să meargă pe jos. S-a dus pe jos. Cinci kilometri și jumătate, pe lângă bordura de ciment de pe Old Seward Highway. Vehiculele treceau în viteză și se străduia să-și țină picioarele bine înfipte în pietriș. Vântul sfâșia cerul. Winkler mergea cu ochii în asfalt.

La Chevron era aglomerat, zugravi, zilieri și curieri intrau și ieșeau din magazin, aruncând chiștocuri la picioarele lui Winkler, nu mai reali pentru el decât umbrele tremurătoare ale vaporilor de benzină ridicați din gura rezervoarelor. Winkler se așeză afară pe o jumătate de palet de bușteni Duraflame și privi vehiculele venind și plecând. Își scoase pantoful drept, examină bășica de pe călcâi și înnodă iar șireturile. Pescărușii scotoceau în tomberoanele de gunoi. În următoarea oră și jumătate privi traficul de Forty-sixth, întrebându-se care mașină va fi a ei.

La cinci fără zece, un Chevrolet Cavalier cu un suport de bicicletă fixat pe plafon trase lângă pompe. Grace coborî și-și înfipse mâinile în șold. El se duse la ea.

— Tu ai fost, nu? Tu ai lăsat toate lucrurile alea în fața casei?

El încuviință din cap. Ea își apăsă degetele pe frunte și respiră adânc. Îi curgea rimelul. Nu-și scosese ecusonul cu numele.

— Doamne Dumnezeule!

Winkler se bâlbâi.

— Ar fi de ajuns să… eu nu voiam decât să…

— E un mincinos, e un mincinos, asta m-am gândit toată ziua, dar uite-mă aici, în fața ta și în mâinile tale, gândindu-mă în continuare: ce vrea? Ce poate să vrea de la mine?

Winkler ridică mâinile cu palmele spre ea, văzu că tremură și încercă să le rezeme de piept.

— Nimic! Doar să…

— Ai lipsit! Ai lipsit toată viața mea! Toată fututa mea de viață și acum te-ai întors ca să ce? Crezi că ne putem preface că merge tot ca pe roate? Că mama nu-i moartă? Că n-ai părăsit-o?

— Nu, răspunse Winkler. Nu!

Întinse mâna spre ea, dar o grimasă pe fața ei îl făcu să se retragă.

— Nu vreau decât să te cunosc. Să mă revanșez, dacă e posibil. Sunt aici acum și știu că e târziu, dar…
— Mama spunea că înnebuniseși.
Winkler lăsă bărbia în piept. Mașinile se târau și se opreau pe Forthy-sixth. La mai bine de un kilometru spre vest, pe autostradă, treceau tiruri, iar pasajul părea să se cutremure sub ei.
— Ce dracu-i asta? întrebă Grace spre pompele de benzină, spre traficul de dincolo de ele. O telenovelă de căcat?
— Nu vreau nimic de la tine. Nu vreau decât să ajut.
— N-am nevoie de ajutor! Sunt bine mersi!
— Nu asta voiam să spun.
— Taică-meu!
Winkler tremura lângă pompe. Cineva introduse o monedă în compresorul de aer al benzinăriei, care începu să bârâie și să zornăie.
Grace se sui în mașină.
— Am *mâncat* parte din prăjiturile alea, spuse ea clătinând din cap spre volan. Winkler de-abia o auzea. Le-am *mâncat*!
Winkler se aplecă. Puse mâinile pe cadrul geamului.
— Copilul, spuse. Aș putea să…?
Ea întoarse capul.
— Nu-l băga pe el în asta! Nu-l băga!
— Da. Bine. Mă gândeam doar că…
— Ce te gândeai? Că mi-ar prinde bine niște ajutor? O mamă singură? Mda! Bine. Răsuci cheia în contact. Nu-i ceva nou în familie!
Compresorul mugea. Winkler avea senzația că în piept se declanșase o mică alunecare de teren. În spatele Cavalierului lui Grace trăsese un camion și începuse să claxoneze. Ea scutura din cap. Îi dădeau lacrimile.
— Să nu mai vii la magazin!
Porni încet mașina din loc, mâinile lui Winkler rămăseseră sprijinite de rama geamului, iar el merse pe lângă automobil câțiva pași. Apoi Grace apăsă pe accelerație, suci volanul și Winkler își desprinse mâinile. Compresorul bubuia asurzitor. Marea copertină albastră gemea în vânt. Winkler o văzu pe Grace virând la dreapta pe Lake Otis, imaginea ei se estompa ca hornurile unui vapor cu apă ce se pierde la orizont.

Spre miezul nopții stătea pe leagănele de la locul de joacă Raney cu inima frântă, neloială, continuând să bată îndărătul coastelor. La vreo cincisprezece metri distanță, fiica lui era în pat, zbuciumându-se, chibzuind, cu mii de trădări, iubiri și resentimente bătând drumul sinapselor de la creier la inimă și înapoi. Winkler se așeză pe bancă și ascultă traficul ocazional. Cartierul era tăcut și imparțial; lumina soarelui dispăruse aproape de tot.

Oare Christopher se ghemuia în așternutul lui, parcurgând spirala unui vis? Oare de dimineață mama lui avea să se uite la leagăne și să simtă cumva că tatăl ei fusese acolo? Oare corpul lui avea să întipărească în cauciuc o urmă vagă, palmele lui pe lanțuri, amprente de picioare în pietriș, o umbră, o stafie a lui?
După atâția ani în care ținuse în frâu gândurile astea, era în sfârșit obligat să le contemple: orele și zilele vieții ei. Cu siguranță Grace așteptase; cu siguranță așteptase mereu. Grace la balet, cercetând din priviri părinții înșiruiți lângă pereți; Grace după o serbare în tabără, închizând cutia flautului, viorii sau saxofonului, întrebându-se dacă fusese și el acolo, printre chipurile prezente. Speranța ei se năruia puțin câte puțin, parcă între fălcile unui șir nevăzut, nesfârșit, de furnici.
Tatăl ei va fi plecat dintr-un motiv foarte important; tatăl ei era un om însemnat și galant; chiar dacă era un derbedeu, cum pretindea mama ei, atunci era un derbedeu neînțeles. Avea să se întoarcă pentru ea în ceasurile cele mai întunecate, pe când era trează, la opt ani, la nouă ani. Avea să-i audă mașina răsunând pe aleea din fața casei. Avea să-i audă tălpile pantofilor lustruiți, scumpi, traversând ușor coridorul.
S-ar fi strecurat la ea în cameră în costumul lui negru, și-ar fi pus pălăria pe comodă, s-ar fi așezat pe marginea patului. Cu lumina stinsă. Mai bine să n-o trezim pe mama. Ar fi lăsat un pachet enorm, ambalat în hârtie argintie, prea mare ca să încapă pe ușă. Înăuntru, ceva atât de bun, atât de perfect, încât ea nici nu știuse că era singurul lucru pe care-l dorise dintotdeauna.
I-ar fi oferit o lamă de gumă dintr-un toc argintat lucios. Ar fi mirosit a frizerie, ori a whisky foarte, foarte bun, ori a inul sacoului; ar fi mirosit a calcarul unui oraș antic și important. *Povestește-mi ce-am pierdut, Gracie*, ar fi spus dându-i la o parte părul de pe față. *Povestește-mi totul*.
Tensiunea viselor contra alcătuirii realității. Creșterea însemna îngroparea posibilităților, una după alta. În vitrina de la LensCrafters, în timp ce atârna o pereche gigantică de carton, Gary șușotea ghicitori:
— Hei, Dave, știi care-i culmea strabismului?
— Nu, Gary.
— Să se uite ciclopul sașiu!
Autobuzul 2 se târșâia de la o stație la alta, în sus pe Lake Otis Parkway, dincolo de strada Tudor. Era 12 iunie, în Anchorage, Alaska. Winkler avea șaizeci de ani. Purta ochelari agabaritici; avea pete pe dosul palmelor. Vreme de douăzeci și cinci de ani fusese grădinar la un hotel de două stele, iar acum lucra la o reprezentanță LensCrafters într-un mall de pe Fifth Avenue, unde făcea 7,65 de dolari pe oră.

Orele se târau, fiecare o închisoare sieși. Când apartamentul lui Naaliyah începea să i se pară prea mic, șontâcăia la subsol și se punea în fața uscătoarelor mari cu monede și privea cum se învârteau hainele celorlalți locatari. Centrul comercial de vizavi era aproape gata. În fiecare seară, Naaliyah petrecea o oră vorbind la telefon cu tatăl ei: avea fibroame la ficat; trebuia să se lase de alcool definitiv, probabil pentru tot restul vieții. Dar urma să se întoarcă acasă peste câteva zile; îl bătea în fiecare seară pe Nanton la gin rummy în spital. Își plănuia călătoria înapoi în Chile.
La 19 iunie, pe la jumătatea dimineții, Winkler luă autobuzul spre Herman, parcurse pe jos cei trei kilometri până în Lilac și bătu la ușă neanunțat.
Herman îl măsură din ochi un moment, apoi zâmbi.
— David!
Purta o cămașă de flanel încheiată până la ultimul nasture. Își ținea corpul între ușă și toc.
— Herman, ce-ai zice să am eu grijă de Christopher? Ai reuși și tu să mai faci câte ceva. Ai putea să recuperezi la muncă.
Herman aruncă o privire peste umăr, în casă.
— Ce părere are Grace despre asta?
Winkler încercă să îi arunce o privire care să explice, care să lămurească totul. Undeva în spatele lui Herman se găsea băiețelul.
— Dar ai văzut-o. Te-ai dus s-o vezi, nu?
Winkler nu răspunse.
— Oh! oftă Herman. Se rezemă de ușa pe jumătate deschisă și fluieră. Grace aia e căpoasă rău, nu-i așa?
— I-am putea spune că sunt un prieten. Sau un vecin. O persoană, cineva pe nume David, un asociat care te ajută.
— În loc să spunem adevărul?
Winkler ridică din umeri.
— Nu știu ce să zic, îngăimă Herman.
Winkler se șterse la ochi.
— Te rog, m-aș descurca bine cu el.
— Probabil că da, dar… se uită iar în casă și clătină din cap. Pur și simplu nu știu!

Peste două zile sună telefonul acasă la Naaliyah. Era Herman.
— Alo, David! Lucrezi azi?
— Nu.
— Mai ai chef să-mi dai o mână de ajutor cu Christopher?
Autobuzul. Lungul urcuș pe Huffman. Ciocănitul la ușă. Herman îi făcu semn să intre înăuntru. Băiețelul stătea în genunchi pe covor și Herman îl chemă. S-a apropiat cu capul în jos. Avea cinci ani și jumătate. Părul blond era tuns scurt, iar urechile îi ieșeau în afară de parcă ar fi fost proptite pe

cepuri. Lui Winkler i se părea că seamănă cu Herman mai mult decât cu Sandy, cu Grace sau chiar cu el însuși.

Herman l-a prezentat pe Winkler ca David. Christopher a executat o strângere de mână solemnă, apoi s-a răsucit pe vârfuri și s-a întors la o cutie de carton plină vârf cu segmente portocalii de pistă pentru mașinuțe. Cei doi bărbați rămaseră în picioare în salon. Herman îi aduse cafea. Winkler încercă să țină cana, dar trebui să o pună pe masa din hol.

Băiețelul unea secțiuni de pistă și le fixa cu niște cleme mov. Se opri să se dumirească ce avea de făcut cu o rampă și luă o pernuță de pe canapea ca să-i servească drept deal. Pe masa de lângă el se găseau resturile de la prânz: toast cu unt de arahide, jumătate de pahar de Kool-Aid de portocală.

— E tare cumințel când se joacă singur. Nazurile încep doar mai târziu. Pe la ora somnului.

Winkler încercă să aprobe din cap.

— O să se întoarcă la cinci. Să-l ia.

Nu era nici miezul zilei.

Winkler nu era sigur cât se va mai putea ține pe picioare. Christopher stătea în genunchi lângă pistă, cu degetele de la picioare îndoite sub el, și deocamdată nu se întorsese nici măcar o dată să vadă dacă străinul se uita la el.

— Ok, a zis Herman. Mă duc sus. Ieri m-au sunat pentru un proiect de refinanțare și dacă nu mă apuc de treabă o să stau treaz toată noaptea. Dacă ai nevoie de ceva, strigă.

S-a uitat la Winkler, apoi a urcat la etaj. Băiețelul n-a ridicat ochii.

În curând, pista lui Christopher era construită. Într-o geantă cu fermoar uzată avea un escadron de mașinuțe. Le-a scos pe rând afară, le-a pus pe măsuță și le-a aranjat în șiruri.

Winkler și-a dres glasul, a făcut un pas înainte.

— Sunt mașinuțele tale?

Băiatul dădu din umeri ca pentru a spune: dar ale cui să fie? Le ridică pe rând, le încercă osiile pe măsuța de cafea și le reașeză la locul fiecăreia. În cele din urmă, se hotărî pentru un cupeu verde, deschise și închise ambele uși, îl puse pe pistă și îl împinse sfios. Rotițele zumzăiau pe plastic. Când mașinuța ajunse la dealul improvizat, Christopher îi dădu drumul și ea coborî pe carosabil până se opri la vreun metru mai încolo.

Copilul trase cu ochiul spre scări, luă mașina și porni altă tură.

Winkler inspiră adânc. Făcu alți câțiva pași în cameră și se așeză turcește cu spatele rezemat de baza televizorului. Christopher mai conduse cupeul de câteva ori în jurul pistei. La fiecare tură dădea drumul mașinuței din vârful delușorului, lăsând-o să coboare liber pe pantă, unde se oprea chiar înainte de curbă.

În cele din urmă, băiețelul puse mașina în rândul ei pe măsuță și se așeză iar pe glezne. În sufragerie era liniște, afară de bâzâitul ventilatorului de tavan

deasupra capului și vocea estompată a lui Herman vorbind la telefon sus.
— Ce face? întrebă Christopher.
— Muncește. Trebuie să-l lăsăm să muncească un pic. O să coboare iar.
Băiatul își făcea de lucru cu încălțările. Winkler puse ochii pe paharul de Kool-Aid de pe masă.
— Vrei să-ți arăt ceva?
Băiatul ridică privirea întâlnind-o pe cea a lui Winkler și înclină capul. Era un gest aproape identic cu unul pe care l-ar fi făcut Sandy, rezervat și frumos, sângele traversa deceniile, iar Winkler trebui să-și înăbușe pornirea de a-l apuca pe băiețel de mijloc și a-l strânge la piept.
Se duse în schimb în bucătărie și scotoci prin dulapuri după un castronaș de plastic pe care l-a umplut cu gheață zdrobită din dozatorul frigiderului. A amestecat gheața cu câteva mâini de sare. Băiatul îl urmase și-l privea cu o curiozitate precaută.
Într-un alt dulap, Winkler a găsit o tăviță pirex. A dus tava și castronașul de gheață la măsuța de cafea.
— Îmi împrumuți un pic de Kool-Aid?
Christopher încuviință din cap. Winkler a acoperit fundul tăviței cu suc, a așezat-o în castronul cu gheață și a aliniat atât bolul, cât și tava în lumină.
— Acum așteptăm.
— Bine.
Au așteptat. De sus auzeau pagini ieșind din imprimanta lui Herman. Gheața din castron se așeza și crăpa din cauza sării. După aproximativ un minut, Winkler i-a cerut lui Christopher să amestece de câteva ori cu un pix în sucul din tăviță, iar băiatul a amestecat.
— Acum ne uităm, făcu Winkler.
Christopher a pus pixul pe masă, s-a apropiat ca să cerceteze tăvița și, înainte ca Winkler să-și dea seama, capetele lor se atingeau. Băiatul nu s-a depărtat, iar Winkler a închis ochii și a simțit presiunea scalpului copilului pe al lui. Mirosea a unt de arahide. Christopher clipea din gene.
— După ce ne uităm?
Acum sucul se îngroșa, moleculele încetineau, cât pe ce să se oprească.
— Mai amestecă o dată, spuse Winkler.
Christopher amestecă.
De îndată ce scoase pixul, pelicula de lichid portocaliu deveni opacă, apoi începu repede să înghețe, din centru se răspândiră forme cristaline, ferigi, dendrite și tăieturi prismatice. În jumătate de minut se transformase într-un disc de gheață, portocaliu deschis. Winkler luă o lanternă dintr-un sertar din bucătărie și o aprinse sub tăviță.
Băiatul pipăia cu degetele formele din gheață. Moriști, pene spiralate și câmpii aluvionare.
— Știi de ce s-a întâmplat asta?
Christopher se uită în sus. Dădu din cap că da.

— De ce crezi?
— Magie.
Winkler îl privi.
— Nu chiar.
Christopher spuse:
— Mai fă o dată!

Pe la ora două, Herman coborî și le servi cubulețe de brânză Colby pe biscuiți sărați. Înainte de a mânca, băiatul și-a împreunat palmele, Herman a făcut la fel și, cu ochii închiși, a zis:
— Te rugăm, Doamne Isuse, binecuvântează această mâncare și pe cei din jurul acestei mese.
— Îți mulțumim, Isuse, a spus Christopher.
Au mâncat. Băiatul mesteca ținând un ochi pe Winkler. Pe gardul din spate o veveriță galopă, se opri, cercetă în jur și un câine din vecini dădu drumul unei salve de hămăieli.
— Cred că vor să mă scoată la pensie, zise Herman.
Christopher mai luă un biscuit de pe farfurie.
— Lipsesc două luni și jumătate și acum au hotărât că nu mai au nevoie de mine.
— De ce crezi asta?
— Practic trebuie să lupt ca să-mi obțin postul înapoi. Faza e că dacă nu mă întorc la birou nu știu ce naiba o să fac.
Rămăseseră doar firimituri. Băiatul mesteca dând din cap în sus și în jos, cu obrajii umflați. Cineva dintr-o curte învecinată porni o mașină de tuns iarba. Herman continuă.
— Grace nu vrea să-l las la grădinița bisericii. Zice că acolo e doar spălare pe creier.
— Poți să te întorci sus, spuse Winkler. Oare de ce-i tremurau mâinile? Îmi face plăcere să stau cu el.
— Bine, spuse Herman. În regulă. Îl ciupi pe Christopher de urechi. Voi doi vă distrați, campioane?
Băiatul făcu da din cap. Herman îl sărută pe frunte.
Strânseră masa. Herman se întoarse la etaj. Christopher deschise dulapul și scoase un șevalet de copil depozitat acolo, întoarse foile mari până ajunse la o coală albă și începu să deseneze. Desenă un cerc albastru, cinci de nouă răsturnați, despre care afirmă că sunt pești, apoi flori mari, apoi o casă foarte înaltă cu nenumărate ferestre. La patru căzu în transă în fața televizorului. Roboți desenați atacau camioane inamice. Winkler se plimba încoace și încolo pe mochetă. La capătul holului se zărea ușa din spate.
La patru și jumătate se duse sus. Herman se întoarse de la tastatură și-l privi pe Winkler pe deasupra ochelarilor lui de citit. Winkler spuse:
— Mulțumesc! Ar cam trebui să plec.

— O să-i spun lui Grace că ești un prieten vechi. Cineva în care am încredere. Cineva care mi-a dat o mână de ajutor. O să-i zic că am stat tot timpul cu tine.
Winkler bătea darabana în tocul ușii.
— În regulă.
Herman clătină din cap spre hârțoagele de pe birou.
— Am o groază de lucru.
La întoarcere pe Huffman, Winkler merse prin șanț, sub marginea drumului, molii albastre mici se ridicau în fața lui din iarba înaltă, rostogolindu-se pe urmele mașinilor.

7

Dragă Soma,
Am un nepot. E incredibil, de-a dreptul nemaipomenit, să-l privesc cum învață lumea. Desenează. Celălalt bunic al lui, Herman, căruia îi zice Bumpa, i-a cumpărat un șevalet cu foi gigantice de hârtie și Christopher face afișe cu treizeci și patru de carioci de culori diferite. Casele sunt foarte înalte, cu multe ferestre mici. Și florile sunt înalte, mai mari ca oamenii, dar cu petale micuțe. Aici toate parcurile sunt în floare și Christopher desenează lalele portocalii în aerul din jurul caselor și niște M-uri negre mici despre care-mi spune că sunt bondari. Îl desenează pe Herman stând în curte și pe mama lui, bineînțeles. Eu n-am intrat încă într-un desen, dar trag speranțe.
Sper că Felix se simte mai bine și se bucură că e acasă. Transmite-i cele mai bune urări din partea mea. Spune-i că, după părerea mea, gătește îngrozitor.

Vară. Grădinari edilitari pe scări agățau coșulețe cu lobelii de fiecare lampadar de pe bulevardele Fourth și Fifth. În ziua solstițiului, soarele a rămas la orizont nouăsprezece ore și douăzeci și unu de minute, iar la miezul nopții maratoniști trecură tăcuți pe sub ferestrele lui Naaliyah, târându-și umbrele lungi după ei.
El și Herman au început aproape imediat să-și forțeze norocul. Winkler s-a întors în diverse rânduri să-l vadă pe Christopher. Dar în a doua săptămână din iulie se ducea la Herman în fiecare luni, marți și miercuri. Herman s-a adaptat recunoscător la acest orar, dispărând în biroul lui de la etaj, lucrând la telefon uneori până la prânz. Grace aducea copilul la 8:30 și nu se întorcea până la 17, iar Winkler avea de fiecare dată grijă să plece la 16:30. Găsise o cărare prin pădure și zonele neconstruite dinspre vest, departe de Huffman și de posibilitatea ca un Chevy Cavalier cu un suport de biciclete să treacă în viteză pe lângă el. Herman a anunțat-o pe Grace că prietenul lui îl ajuta în continuare și i-a spus să nu-și facă griji.

Oare ea știa? Sau cel puțin bănuia? Poate – ca prin minune – nu. Însă cel mai probabil știa, știa din prima zi în care Christopher se urcase pe bancheta din spate și își legase centura și îi spusese mamei că petrecuse după-amiaza cu un domn pe nume David. Cum ar fi putut să nu știe?
Asta spera Winkler în secret, că Grace știa, dar n-o deranja – că într-adevăr asta voia ea – și avea să tolereze situația câtă vreme nu îi era pusă în față. Avea să salveze eticheta, să salveze aparențele. Încetul cu încetul, timpul avea să o deprindă cu prezența lui în viața ei. Și de ce n-ar fi pornit de la asta?
Între timp, afla. Află că Christopher nu suferea maioneza, că mânca pizza doar dacă dădea brânza la o parte. Află că vederea băiatului era de cel puțin trei ori mai bună decât a lui: Christopher putea zări un șoim plutind deasupra terasei lui Herman acolo unde Winkler nu vedea decât văzduhul. Îi plăceau următoarele desene animate, în ordinea importanței: *Arthur, Liga dreptății, Familia Jetson* și *Buretele Bob*. Își spunea rugăciunea înaintea gustărilor. Vorbea mai mult după-amiaza dacă trăgea un pui de somn de la unu la două. Mașinuțele lui preferate erau Matchbox, nu Hot Wheels, iar figurina lui favorită era Spider-Man cu o piele de cauciuc întinsă pe un schelet de sârmă maleabilă.
Află că Grace purta pantaloni de bumbac și cămăși albe la muncă și nu mergea duminica la biserică împreună cu Herman și Christopher. Era o fanatică a ciclismului; pedala în fiecare zi la amiază, schimbându-se din uniforma de lucru cu echipamentul de ciclistă, mânca prânzul cu mâna pe ghidon, împingând spre dealuri. Avea un Trek 5900 din fibră de carbon, negru cu argintiu. La sfârșit de săptămână îi punea lui Christopher centura într-o mică remorcă galbenă și-l trăgea pe străzi, Christopher stătea cu mâinile în poală în timp ce drumurile goneau pe lângă ferestrele lui de plastic. Cu șapte ani înainte se măritase cu un tip din Juneau, căpitan de pescador de somon. Se numea Mike Ennis și conducea o furgonetă neagră cu adezivul: „Eu *sunt* omul din Nantucket“[48]. Durase șase luni. El stătea mai tot anul pe vas, inclusiv în afara sezonului. Nu trimitea pensie alimentară.
Nimeni nu voise căsătoria între ei. Sandy îl detesta pe Mike. Herman se mărginea să spună că Mike nu era „un geniu“. Christopher îl întâlnise de două ori.
Află că Herman avea o prietenă, o notară pe nume Misty, care locuia în San Antonio și-i telefona lui Herman în fiecare luni seară. Deținea și ea o parte din Casa de la Jolla în San Diego și petrecea acolo nouă săptămâni în fiecare iarnă. Herman o cunoscuse chiar lângă porțile spre piscină, la un distribuitor automat care nu acceptase dolarul ei mototolit, dar îl acceptase pe al lui. De câte ori telefona ea, Herman dispărea în biroul de la etaj, de

unde ieșea peste o oră cu un zâmbet de neînfrânat și cu urechea înroșită ca focul de la receptor.
Află că în spatele debaralei lui Herman se găseau biscuiți Oreo, trei pungi de angro.
Naaliyah își continua cercetarea, deși mare parte din atenția coordonatorului ei se concentra asupra problemei gândacilor de molid care făceau ravagii în tot statul și de aceea ea trebuia să petreacă ore întregi la ședințe. Când venea acasă, uneori se întindea într-un trapez de lumină, cu ochii închiși, cu trupul întins ca al unei pisici. Când și când venea pădurarul ei cu fața arsă de vânt, se strecura pe lângă canapeaua lui Winkler, în lumina purpurie din crucea nopții, dispărea în dormitorul lui Naaliyah și se strecura iar afară dimineața.
Gary spunea bancurile lui de oftalmolog:
— Hei, Dave, cum fac dragoste doi ochelariști?
— Nu știu, Gary.
— Își scot ochelarii și și-o trag ca chiorii.
Winkler dădea ochii peste cap. Doctorița Evans se încrunta. Despre ea, Winkler aflase că era văduvă și îl ținea pe Gary într-un fel de proiect de caritate, ca pe un fiu în îngrijire, căruia îi finanța testele GED[49] din profitul francizei. Doctorița avea păr cârlionțat, ochi dulci, îi spunea lui Winkler pe numele mic și îi ceruse să-i spună și el Sue. Însă își lua munca în serios, șlefuind lentile de la 9 la 6 seara și certându-l destul de des pe Winkler când greșea ceva: fiindcă introducea incorect informații despre rețete, fiindcă punea pe dos hârtia cu antet în imprimantă. În unele seri, la închidere, el avea impresia că o să-l invite la cină, dar ea nu-l invita niciodată, doar îi adresa un zâmbet ezitant și se îndrepta spre autoturismul ei break.
Rămășițele pământești ale lui George DelPrete, comerciantul de somon din Juneau, se găseau la crematoriul Angelus Memorial Park. Winkler i-a dus crini. Părinții lui, la Anchorage Cemetery, au primit bujori.
Winkler află că Felix se simțea mai bine. Bătrânul bucătar se întorsese din Saint Vincent; înghițea vitamina K tablete de două ori pe zi. Își recăpăta culoarea; se plimba împrejurul curții, trecând printre găini. La telefon nu mai termina cu poveștile despre asistentele cu care flirtase, dar apoi venea Soma și îi spunea adevărul: Felix fusese îngrijorător de tăcut tot timpul, că plânsese când îi scoseseră cateterul.
Însă Christopher îi umplea gândurile lui Winkler. Băiețelul era deștept și timid; era frumos. Spunea „te rog“ când cerea ceva; cobora întotdeauna capacul toaletei după ce trăgea apa. Când își storcea mințile cu ceva, își masa tâmplele ca un mic filozof.
Timpul petrecut cu el deveni tot mai puțin un hazard și tot mai mult un imperativ. Pentru el, Winkler și-ar fi lăsat serviciul; ar fi sărit în fața unui autobuz.

La 10 iulie, Herman a început să petreacă primele trei dimineți din săptămână la biroul de la First National Bank of Alaska Home Loan Center pe Thirty-sixth. N-a anunțat-o pe Grace. Winkler și Christopher stăteau pe divan la Herman acasă. Era o zi de o seninătate orbitoare și lumina se năpustea prin ferestre.

— Hai să mergem undeva, spuse Winkler.

Au luat autobuzul până la Resolution Park și au studiat panorama: Susitna, Denali, marile întinderi sclipitoare ale golfulețului. O turistă în trecere înarmată cu binoclu le-a spus să fie atenți la beluge, că ea zărise una pe brațul de mare chiar în dimineața aceea, iar Winkler și băiatul scrutară intens prin telescoapele cu monede vreun sfert de oră, Christopher cu o fervoare aproape de speriat: fiecare geamandură și pată albă de spumă erau, pentru el, capul alb al unei balene care se rotea, iar statuia de bronz a căpitanului Cook din spatele lor arăta cu degetul de parcă ar fi zărit una, însă monedele lui Winkler se terminară repejor și se făcuse două jumătate, trebuiau să plece.

Băiatul adormi în autobuz, sprijinindu-și capul de coastele lui Winkler. Winkler îl cără în brațe aproape toți cei trei kilometri până acasă.

De atunci înainte, el și Christopher nu rămâneau aproape niciodată acasă la Herman lunea, marțea și miercurea. Se plimbau împreună prin crângușorul de după iazul Lilac, ori explorau parcul Huffman, la câteva sute de metri mai în vest, ori străbăteau pe jos lungii kilometri până la zona de birouri și luau autobuzul până la rozariul orășenesc ori la Russian Jack Springs, iar Winkler îl privea pe băiat cum înfrunta obstacolele de pe terenul de joacă, cum se târa prin tuneluri, cum cobora încetul cu încetul pe un tobogan, cum îi studia, cu mâna la bărbie, pe copiii atârnați de spaliere, hotărând, în cele din urmă, că era prea riscant.

Locul preferat al lui Christopher s-a dovedit apartamentul lui Naaliyah în Camelot. Putea să stea și să privească insectele ore întregi. Winkler îl ajuta pe copil să pregătească paste pe care le coborau împreună în insectare și se uitau la animăluțe cum mâncau. Îi plăcea și microscopul și examina fericit orice punea Winkler pe gemuleț: o viespe deshidratată, aripi de molie, o firimitură de cereale. În unele zile sosea Naaliyah și, reticentă, încruntându-se la Winkler pe la spatele lui Christopher, le explica de toate: care gângănii erau carnivore și care ierbivore; albinele de orhidee, verde metalic, auriu și azuriu, prinse cu bolduri de fetru în cutiuțe de plastic; trei omizi de vanesa în faze diferite de dezvoltare, una metamorfozându-se sub ochii lor, despuindu-se lent și elaborat de învelișul ei.

— Fluturii simt gustul cu picioarele, le spunea ea închizând aripile unui *Papilionidae* și trecând o periuță cu apă îndulcită pe picioarele anterioare. Capul fluturelui se ridica, limba se întindea din reflex. Christopher, care se zgâia printr-o lupă, mai-mai să cadă de pe scaun.

Îl ducea întotdeauna pe băiat acasă la Herman până la ora patru. Winkler se întorcea la Camelot cu picioarele chinuite de durere, iar Naaliyah îl acosta din ușă:
— E ridicol! Ce-i spune copilul?
— Îi spune că stă cu prietenul lui Herman.
— Îi spune că stă tot timpul cu voi doi! Și nici măcar nu știe că ești bunicul lui!
— Poate că nu!
— Are cinci ani, David! Îl faci pe un țânc de cinci ani să spună minciuni!
— Are aproape șase. Și nu-s minciuni.
— Dar nu-s nici adevăruri!
Winkler ofta. Era greșit, imposibil și ilicit. Cu toate acestea, fiecare minut petrecut cu băiețelul era un cadou, o scenă de poveste pe care n-o putea părăsi.

Într-o după-amiază l-a dus pe Christopher la etajul cu restaurante din Fifth Avenue Mall, i-a cumpărat înghețată, Christopher i-a mulțumit lui Isus pentru desert și apoi s-au așezat la masa unde lua de obicei prânzul Winkler, mâncând linguri de ciocolată mentolată între copaci ornamentali mari și privind peste acoperișuri la scânteierile aruncate de Knick Arm.
După o vreme, Christopher spuse că vedea o navă. Winkler miji ochii.
— E un vapor alb mare. Chiar acolo!
— Ca un vas de croazieră?
Băiatul făcu da din cap. Continuă să privească o vreme fără să se atingă de înghețată și apoi începu să scotocească în buzunarul din spate al pantalonilor.
Cu vederea lui slabă, Winkler nu deslușea decât ceața acoperișurilor, întinderea largă a oceanului de dincolo de ele.
— Am auzit că bunicii tale îi plăceau navele de croazieră.
Băiatul dădu din umeri. Scoase din buzunar un portofel de om mare, îl deschise, trase afară o fotografie și se uită un minut la ea, apoi o puse pe masă și continuă să mănânce.
— Tatăl tău, spuse Winkler, iar Christopher încuviință, cu ochii pe geam.

8

Christopher părea să devină de la o zi la alta tot mai curios, tot mai inteligent. Arareori făcea o sută de metri fără să se oprească și să îngenuncheze ca să privească un gândac într-o crăpătură din trotuar ori un păianjen de grădină înfășându-și prada. Avea mânuțe curajoase și sigure pe ele, un vierme care i se zvârcolea în palmă, o furnică care-i urca pe încheietura mâinii.
— Ia uită-te la lună, spunea și luna se ridica mică și albă pe cerul albastru de deasupra unui acoperiș. Winkler nu putea să nu se gândească la Naaliyah

când era mică, la cum se cățăra prin șantierul hotelului, cum își transforma în fiecare zi buzunarele în vistierii.

Și, într-adevăr, Naaliyah și băiețelul păruseră de la bun început să se înrudească într-un fel special. Naaliyah trăgea un scaun lângă blatul din bucătărie, ca băiatul să poată vedea, și, cu o lupă de buzunar, îi arăta miracolele insectelor ei: licurici care se stingeau și se aprindeau; un miriapod ridicându-se spre ei, clănțănind din mandibule.

— Irlandezii spun că fluturii sunt suflete de copii, îi povestea ea. Tăticul meu spune că sunt lacrimile Fecioarei Maria.

Aplecarea sfioasă a copilului. Ochii lui blânzi. Pe drumul de întoarcere acasă la Herman adormea pe umărul lui Winkler. Dacă aveau timp, Winkler rămânea în autobuz la cap de linie, aștepta să întoarcă în parcarea mare de la Huffman, să-și reînceapă ruta, dăruindu-și încă o oră cu greutatea mică a lui Christopher rezemată de el și cu orașul derulându-se pe dinaintea geamurilor.

Cam pe atunci au început să-i revină visele. Chestii scurte, liniștite și în aproape toate apărea mama lui. O simțea mișcându-se prin preajmă, auzea pârâiturile și pocnetele gheții scoase de ea din congelator. În unele vise se simțea înfășurat în brațele ei slăbuțe, răcoroase. Abia mai apoi, în părțile cele mai adânci ale acestor vise, a început s-o vadă, întrezăriri ale cărnii ei, ori modele imprimate pe o rochie pe care o recunoștea. O dată văzu, destul de clar, o imagine cu mâna ei apăsată de geamul unei ferestre, cu degetele micuțe și zbârcite, de parcă pielea unei persoane mai masive ar fi fost întinsă pe un evantai mai micuț de oase. Pe fereastră: un violet rece, constant.

În alt vis îi văzu halatul de asistentă medicală împăturit pe masa de lângă chiuveta de la baie. Deasupra furoul ei mare, de culoarea piersicii. Dușul era deschis și în spatele perdelei mama lui fredona încetișor, iar Winkler auzea apa și pe ea cum lua săpunul din savonieră.

Pe întuneric, Winkler dădea din picioare; îi inhala mirosul, alerga înspre ea.

Vise. LensCrafters. Christopher. Și cam atât.

— Nu pot să-ți spun cât apreciez, spunea Herman slăbindu-și nodul cravatei când intra în casă la cinci fără douăzeci, o dată chiar la cinci fără cinci. Christopher stătea pe canapea și se uita la *Animal Planet*. Herman clipea din ochii obosiți și stătea cu mâinile-n șold sau umplea un pahar cu apă și își înghițea aspirina și anticoagulantele lângă chiuvetă.

— Mă salvezi, David. Am senzația că absolut toți locuitorii din oraș vor refinanțare!

— Pa pa, Christopher!

— Pa pa, David!

Winkler se furișa pe ușa din spate, apuca spre poteca de la capătul fundăturii. Treizeci de secunde mai târziu, Cavalierul lui Grace trăgea pe

Lilac, cu bicicleta fixată pe plafon.

Stăteau la etajul cu mâncare din Fifth Avenue Mall la masa obișnuită a lui Winkler. Christopher stătea în genunchi pe scaun, cu spatele la Winkler, scormonind printre frunzele unui kaki mare în ghiveci, pe care Winkler nu-l mai văzuse. În atriumul încălzit de soare, adolescenți hoinăreau, se ciorovăiau și clincăneau lanțurile de ceas, iar mirosurile emanate din multele restaurante se ridicau spre lucarne. Winkler privea în gol la stânga, acolo unde oceanul se întindea scânteind și tatăl băiatului pescuia somon pe undeva. Se gândea la marele depozit al mării, că apa din noi tânjește să se întoarcă în ea și cum, odată aflată în mare, tânjește să se înalțe în nori, iar din nori, să se întoarcă iarăși pe pământ.
— Uite, David! spuse băiatul cu capul în plantă. O crisalimbă!
— O ce?
— Cum zice Naaliyah! Alea din care ies fluturii?
— Crisalidă? Winkler se ridică, ocoli pomul. Măi să fie…
Lipit pe dosul unei frunze, era un boț cafeniu cu verde, de lungimea falangei policarului lui Winkler. Băiatul o atinse: era fragilă, făcută dintr-un pergament cenușiu care aducea a hârtie fabricată în casă.
Christopher se zgâia la ea fără să clipească.
— Are o omidă înăuntru?
— Presupun că da.
— Și o să iasă fluturi din ea?
— De obicei așa merge treaba. Un fluture. Sau poate o molie. Trebuie să o întrebăm pe Naaliyah.
— Pot s-o iau acasă?
Winkler aruncă o privire în spate.
— Nu știu sigur, Christopher.
Degetele băiatului mângâiau întruna coconul. Poate fusese adusă odată cu pomul de kaki. Sau poate că în timpul nopții zburau prin mall femele lepidoptere împerecheate?
Winkler se aplecă iar printre frunze.
— Bine, spuse. Hai s-o luăm!
Rupseră frunza de la codiță și băiatul o duse până acasă la Herman în mâinile făcute căuș.
I-au telefonat lui Naaliyah, au pus crisalida într-un pahar gol, lângă câteva rămurele, și l-au acoperit cu un tifon ținut de un elastic. Christopher duse paharul cu mare grijă pe terasă și îl puse pe masa de grădină a lui Herman, la umbră.

Dragă Soma,
Întotdeauna mi-am închipuit că, pe măsură ce oamenii îmbătrânesc, li se întărește caracterul. Văd mai multe, se deprind cu mai multe, se călesc, au mai multă forță să poarte greutăți. Nu și eu. Eu mă frâng. Vederea luminii

soarelui pe cel mai simplu obiect – pe cheile lui Naaliyah, să zicem, ori pe haina ei de ploaie aruncată pe podea, ori pe o mie de perechi de ochelari, fiecare în mica lui nișă – îmi poate umple ochii de lacrimi. Lumina soarelui, veche de opt minute și jumătate, gonind prin spațiu, trecând prin ferestre – aici, chiar și în oraș, lumina din Alaska e atât de pură, încât reușește să reveleze esența lucrurilor, să le scoată în relief. Totul devine sublim. Desenele animate mă fac să plâng. O banană bună la gust poate să mă emoționeze. Trebuie să stau pe sofaua lui Naaliyah pe întuneric ca să-mi vin în fire.
Chiar și Christopher pare să simtă asta. Stăm afară și ne uităm la lucruri prin microscopul pe care mi l-a dat Naaliyah. Ne uităm la orice vrea el, la un fir de iarbă, la o așchie din unghia lui. Apoi obosește, se întinde pe spate și închide ochii. Ca și cum ar asimila lumina. Ca și cum ar înțelege deja cât de rare sunt asemenea momente.

Excursie instructivă pe teren: Naaliyah i-a dus pe Winkler și Christopher în vaștii codri osândiți din peninsula Kenai[50], ca să audă gândacii de molid. Mai întâi au traversat pădurile moarte, galbene și portocalii până în vârful coroanelor, drumul pavat cu ace, apoi au pătruns în codrii mai bătrâni, infestați de curând, care dădeau încă lupta pentru viață.
— Treizeci de milioane de copaci pe an, spuse Naaliyah și Winkler îl privi pe băiat cum încerca să absoarbă informația.
S-au plimbat așa cam o jumătate de kilometru, când și când Naaliyah lua eșantioane cu un fierăstrău de mână. Când au intrat printre copacii cei mai bătrâni, i-a oprit lângă un molid impunător și a sprijinit de trunchi niște conuri acustice. Ei și-au lipit urechile de capătul îngust al conurilor. Winkler încerca să facă abstracție de vântul printre crengi și de pârâul care șopotea mai jos și s-a chinuit să audă doar copacul, sutele lui de trosnete și mișcări minuscule.
— Îi aud! Îi aud! făcu Christopher.
Până la urmă izbuti și Winkler: o masticație lentă, nu deosebită de un puls, un soi de pilire, ca suprafața unei limbi rugoase lingând un os.
— Rod copacul din interior spre exterior, șopti Naaliyah, iar Winkler ascultă larvele gândacilor ascunse în adâncul trunchiului, nevăzute, scuipându-și acizii pe fibrele de floem, apoi băgându-le în gură și mărunțindu-le, săpându-și bulevardele lor întunecoase spre crengi, arborele rezistând în timp ce familia își croia drum prin el. *Curând*, păreau să-și spună unul altuia în timp ce ronțăiau. *Curând*.

Herman se eschiva de Grace cu minciuni pe trei sferturi. Da, el și prietenul lui îl duseseră marți pe Christopher în parc; da, îl plimbaseră cu mașina în Kenai. Da, băgase de seamă că acum Christopher refuza să calce pe gângănii, că nu voia să vadă omorâte nici măcar muștele.

— Știe, spunea pe urmă, ștergându-și palmele de sudoare. Musai știe. Doar că nu vrea s-o arate.
— Musai știe. La urma urmei, știe că mă cheamă David.
— Și până la urmă, ce facem așa rău? Să scoți copilul la plimbare? Să mă întorc și eu un pic la lucru, nu? E o grădiniță pe gratis, nu?
— Nu facem nimic rău, căzu Winkler de acord.
Cavalierul lui Grace staționa pe Sixteenth Street, în fața casei ei. La asfințit, Winkler stătea în leagăn și se împingea cu picioarele, legănându-se înainte și înapoi. Nu vedea decât soneria, un singur punct de lumină, cu sclipirea gălbuie pală, pâlpâitul ei necontenit.

Naaliyah le-a explicat: găsiseră un cocon de *Actias luna*, o specie de molie despre care cărțile ei spuneau că nu trăiește în Alaska. Le-a arătat o poză: o molie adultă, ca un deltaplan verde gălbui, cu marginile tivite cu negru, cu patru puncte pe aripi și antene scurte, păroase, ca niște pene minuscule. Posibil omida, speculă Naaliyah, fusese transportată odată cu pomul de kaki și se transformase acolo în pupă, în căldura atriumului din mall.
În paharul gol, spunea Naaliyah, între pereții crisalidei – dacă nu era deja moartă din cauza paraziților – picioarele pupei se lungeau, pe aripi îi creșteau solzi, se pudra în culori. La baza creierului, nu mai mare ca o sămânță de mac, începea să se umple o cupă de hormoni microscopică. Își întărea mușchii de-a lungul spatelui. Își reabsorbea ochii de larvă, generându-și alții noi, mai buni, restructurând jumătate din celulele capului. Ovarele i se maturizau. Gusta aerul. Privea prin pojghița coconului cerul de deasupra terasei lui Herman.

Winkler își luă liber într-o joi și-l duse pe copil la plimbare pe iaz să asculte broaștele-bou. I-a adus trupșorul adormit în brațe până la canapea. Împreună cu el, bea litri de 7-Up și privea patru episoade consecutive dintr-un show televizat intitulat *Clifford*, în care un câine roșu enorm și gașca lui de copii cu fețe rotunde înfruntau și în final depășeau diverse conflicte.
Însă el și Herman întinseseră coarda prea tare, își forțaseră norocul prea mult timp. La 2:30 pe 5 august, Winkler și Christopher ajunseră la ușa din față a lui Herman și dădură peste Herman în bucătărie, la costum și cravată, în bucătărie. Christopher se opri la jumătatea holului, privindu-i.
O poveste pe nerăsuflate și relativ predictibilă: un client propusese să prânzească la O’Brady. O’Brady se afla în Dimond Center. Herman nu crezuse că va fi o problemă. Ce șanse erau? Dimond Center avea șaizeci și unu de magazine, nouăsprezece restaurante. Luase două linguri de supă când ridicase ochii și dăduse peste Grace.
— O, nu!
— Ba da!
— Credeam că se plimbă cu bicicleta în pauza de prânz.
— Nu și astăzi!

Christopher îi studia mușcându-și buza de jos, încercând să se dumirească.
— I-am spus cum te-ai purtat cu el. I-am spus că ești grozav!
Apa răpăia în chiuvetă. Winkler închise ochii.
— A făcut o față complet goală. Nici o expresie, nimic. Îl înscrie la grădinița de la mall. Oricum peste o lună începe școala. A fost o prostie că am încercat. Ar fi trebuit să-i zicem. Haide, Christopher, spuse întinzând mâna. Băiatul veni la el. Mergem la mama!
Winkler se aplecă peste chiuvetă.
— Am crezut că știa! Speram că știa!
— Nu știa!
Herman îl însoți pe băiat în garaj. Ușa se ridică huruind.
— Ar fi trebuit să-l duc la unu, strigă Herman. Tu rămâi aici cât vrei. O să îmi asum eu vina, David. Voi încerca să-mi asum vina.
Apoi Explorerul lui Herman ieșea, ușa garajului cobora pe șine, eclipsând lumina, iar Winkler rămase singur, aplecat deasupra chiuvetei, cu apa care țâșnea din robinet și dispărea în scurgere.

9

August: zile cu umiditate, libelule hoinărind deasupra heleșteielor. Două săptămâni nu l-a lăsat inima să treacă pe la Herman. Când reuși, se duse drept în curte și găsi paharul gol, cu o gaură roasă în tifon, frunzele de mesteacăn uscate, săculețul dezumflat al crisalidei gol pe fund. Un melcișor încolăcit înăuntru îl curăța. Încă o dezertare.
Oare Christopher lupta pentru el? Oare întreba de Winkler seara la masă?
Nu. Christopher era dulce și încrezător; avea să îndure acest abandon în liniște, cum le îndurase și pe celelalte, mai mari: bunica lui, tatăl lui.

A început să-i ducă flori. Le punea pe preșul de la intrare – hypericum, margarete albe, garoafe de la o benzinărie, înfășurate în celofan verde – și se retrăgea repede, de parcă ar fi lăsat niște bombe cu fitiluri imprevizibile. În unele seri stătea pe leagăn până după ce se înnopta, gardurile ei verzi adiau în vânt, mașinile de pe A Street răsunau ca niște fierăstraie îndepărtate.
În general aștepta. La LensCrafter, clienții se perindau unul după altul și își studiau reflecțiile prin diverse rame: Ellen Tracy, Tommy Hilfiger. Winkler introducea comenzile în computer, le scotea la imprimantă, i le dădea doctoriței Evans. Atâția oameni, nici unul nu vedea clar.
Ploaia împroșca ferestrele lui Naaliyah, se oprea și pornea iar. Din tavan se auzeau bufnituri; apa trecea prin pereți. El stătea în bucătăria întunecoasă și asculta omizile mâncându-și fiecare hrana. În camera de alături, cele nouăsprezece cristale de zăpadă atârnau deasupra canapelei, strălucind în lumina apoasă.

Spre sfârșitul lui august, după serviciu, a străbătut pe jos strada Spenard, până la clădirea unde crescuse, a așteptat să iasă cineva și a prins ușa înainte de a se închide. Holul era complet nou, cutii de poștă de alamă, podea în carouri. Refăcuseră și scările, care acum miroseau mai mult a lac decât a amintiri. Zgomotul pașilor făcea un ecou apăsător. A urcat șchiopătând patru etaje – scările erau mai apropiate, pereții mai îngrămădiți de cum și-i amintea. Ușa vechiului apartament era vopsită în alb. Ușa spre acoperiș era descuiată.

Un garaj bloca o treime din panoramă. Firma electronică a unei bănci arăta alternativ temperatura, apoi ora: 16º C; 9:15. De fiecare dată când se aprindeau becurile, aerul se umplea de bâzâitul filamentelor care vibrau. Mai încolo licăreau miile de lumini ale orașului, cerul se întuneca și căldura zilei se retrăgea spre golfuleț.

Un monomotor mic trecu bârâind la altitudine joasă, cu farurile de pe aripi semnalizând. Munții erau uriași și difuzi. Colțurile acoperișului erau pustii. Nu existau răspunsuri acolo.

Anul trecu de pivotul altui echinocțiu. La patru după-masa umbrele pândeau deja prin unghere. Afară de Winkler, s-ar fi zis că toți o duceau bine. Afacerile la hotelul lui Nanton începuseră să meargă iar bine; starea lui Felix se îmbunătățea, se întorsese la muncă. Prin ușa dormitorului, o auzea pe Naaliyah vorbind la telefon de Patagonia, de lacuri și munți, de *guanacos* în mijlocul străzilor.

— Ar trebui să-i ceri pur și simplu să vină cu tine, tati, spunea Naaliyah. Ar zice da, știu c-ar zice da.

Și Naaliyah se simțea mai bine ca niciodată. Terminase al doilea capitol al tezei, preda un curs la facultate. Studenții îi trimiteau e-mailuri să-i spună cât de mult le plăcea.

Christopher intrase în clasa întâi. Herman spunea că avea un ghiozdan cu Locomotiva Thomas plin de cărți. Mama lui Josh Latham îl lua la ora trei, îi ducea pe Christopher și pe Josh la ea acasă și-l ținea pe Christopher până la cinci. Îi plăcea foarte mult școala, zicea Herman. Cititul, muzica, hărțile, jocul cu mingea, prietenii – îi plăcea tot.

Herman, la rândul lui, făcea ore suplimentare; spre surprinderea lui, forțele îi reveneau. Medicii îl scoaseră treptat de pe anticoagulante. Biserica lui sponsoriza o echipă de hochei la campionatul orășenesc de iarnă și îi ceruse lui Herman să fie antrenor principal. Vorbea despre o investiție într-o pistă de minigolf la Del Mar, o ocazie pe care i-o semnalase Misty:

— Ceva de elită, îi povestea lui Winkler, și incitantă, nu pentru slabi de înger. Ceva care să-i facă pe oameni să se întoarcă.

Uneori Winkler intra în sufrageria lui Herman și vedea pe covor brazde ușoare, linii subțiri, de vreo treizeci de centimetri: Herman mergea prin cameră în patinele de gheață.

Spatele ușii din apartamentul lui Naaliyah. Miile de crăpături în vopsea. Cât ai sufla, cât ai clipi, era de ajuns ca Grace să se găsească de partea cealaltă, ridicând degetele ca să ciocănească. El avea să deschidă ușa; ea avea să se aplece ușor în față. Avea să spună *tată*, atent și încet, ca și cum acest cuvânt ar fi fost un ou, un castel din cărți de joc. Casca de biciclistă i-ar fi atârnat de mână.

Cât de adâncă putea fi furia ei? Putea să-l excludă pe veci din viața ei? *Nu veni înapoi. Nu scrie. Nici prin cap să nu-ți treacă. Tu ești deja mort.*

Gerbere. Crini. Trandafiri de toate felurile. Le lăsa pe preșul de la intrare, le îndesa în cutia poștală. Apoi leagănul de la locul de joacă Raney, Winkler se ținea cu mâinile de lanțuri, călcâiele îi brăzdau țărâna afânată.

În octombrie, la două luni după ce îl prinsese pe Herman prânzind la O'Brady, Winkler o văzu pe Grace. Trecuse de opt seara, el se întorcea cu autobuzul de la serviciu. Ea pedala cu forță și autobuzul n-a putut s-o depășească repede, astfel că pentru câteva momente ea s-a găsit lângă el, ceva mai jos de scaunul lui, îmbrăcată în echipamentul mulat, lansându-se ca un sănier pe o pârtie la Minnesota Drive.

Era pe banda de alături. Era destul de aproape de stâlpul de iluminat ca el să-i vadă fața. Lui Winkler i se tăie respirația. Cauciucurile ei se țineau de dunga albă de la marginea carosabilului de parcă ar fi mers pe un șanț în asfalt. După Westchester Lagoon, drumul începea să urce, Grace se ridică din șa, cu bicicleta legănându-se ritmic între pulpele ei. Gambele și gleznele erau epilate atât de bine, încât luceau, iar pe sub piele mușchii gambelor erau animale în saci.

Autobuzul o depăși. Winkler își apăsă fața de fereastră. Ramele ochelarilor se ciocneau de geam. La semaforul de pe Northern Lights ea îi ajunse din urmă și era poziționată chiar în dreptul lui. Oare îl putea vedea prin geamul autobuzului? Winkler se lăsă mai jos, trăgând cu ochiul peste marginea ferestrei. Bicicleta era ca o pană argintie între coapsele ei și fiecare linie a structurii ei elegante promitea viteză. În intersecție, Grace a desfăcut unul din pantofi de pe pedală și și-a sprijinit piciorul jos. Purta pantaloni de spandex negri și scurți, un tricou reflectorizant, o cască cu decalcomanii portocalii și ochelari de soare deschiși, prinși cu bandă elastică în jurul capului. Un fir de subțire de transpirație cobora pe spate. Fiica lui.

Și ea fusese în garaj în noaptea aia, pe Marilyn Street, cu douăzeci și șapte de ani în urmă, ghemuită în Sandy, amândouă îl așteptaseră în întuneric.

Grace scoase un bidon din suportul de pe cadru, împroșcă un jet de apă în gură, se clăti și scuipă pe asfalt. Autobuzul ambală motorul.

Chipul acela verde-albăstriu din visele lui; mâinile care se întindeau peste buza unei bărci cu vâsle. Întrebarea: *respiră?*

Ciocăni în geam. Se ridică în picioare.

— Grace! Grace!

Ceilalți pasageri întoarseră capul. Încercă să deschidă geamul, dar singurul mâner era la două scaune mai încolo și numai pentru urgențe. Plesni cu palmele în geam.
— Grace!
Dar culoarea semaforului se schimbă, aruncând asupra ei o nuanță verde, șoferul băgă autobuzul în viteză, Grace pusese bidonul la loc și se ridicase, pedalând cu forță, virând la dreapta spre umbrele din Earthquake Park, picioarele ei, doi mușchi zvelți care pistonau angrenajele, spițele învălmășite într-o ceață.

Prosopul roșu burgund al lui Naaliyah, încă ud, atârnat de clanța băii; cinci elastice de păr înșiruite pe dulăpior. Slupul șui al lui Felix pe pervaz. O sticlă pe care Winkler n-o văzuse până atunci – cadoul pe care el i-l dăduse la plecarea din Grenadine. Înăuntru se mai găseau câțiva milimetri de apă din Caraibele de est. Scoase dopul. Apa nu mirosea a nimic, nici diatomit, nici crustă de sare.
În șifonierul ei atârna pufoasa parkă albastră de la tatăl ei, cu o arsură cam cât o monedă pe mâneca dreaptă, gaura circulară și neagră pe margini, vălătucii albi ai umpluturii vizibili dedesubt. Winkler o trase pe el, cu manșetele care îi ajungeau pe la jumătatea antebrațelor, și se plimbă prin apartament.

O dorise vreodată pe Naaliyah? Da. Își dorise vreodată să fie în locul lui Felix, înconjurat de o familie, de o soție sprintenă și credincioasă – un refugiat, dar un refugiat care-și clădise un cămin nou? Da. Uneori și-ar fi dorit să fie Herman, cu toată prozaicitatea lui, un bărbat pe care, cu atâția ani îl urmă, îl lichidase ca pe un simplu obstacol? Da.
La școală, Christopher și colegii de clasă făcuseră coroane din carton colorat, iar Christopher o purta pe a lui peste tot.
— Ca un prințișor, spunea Herman. Grace i-o fixează în păr cu agrafe. O poartă în pat, o poartă la biserică.
La serviciu, Gary îi striga din partea cealaltă a magazinului:
— David, maică-ta poartă ochelari așa de groși, că vede în viitor!
Doctorița Evans se încrunta.
Winkler visa case cu mii de ferestre, flori înalte cât oamenii. Se visa pe el însuși mai bătrân, cu ridurile adâncite, cu scheletul gârbovindu-se, apa ieșind din celule; era tatăl său, irosindu-și ultimele ceasuri; era mama lui, murind în scaunul ei, întinzând mâna spre un geam.
În unele nopți îl trezeau pădurarul și Naaliyah care făceau sex în dormitor. Deschidea fereastra, o proptea cu un manual, punea o mână peste inima care-i bubuia și se holba în noapte – centrul comercial gol și silențios, acum aproape gata, gemetele încete ale lui Naaliyah ieșind pe sub ușă, cerul un puț violet, conturat cu negru.

În fiecare secundă, pe la urechea lui Dumnezeu zboară un milion de cereri. Fă să fie ușa numărul doi! Fă ca Janet să treacă peste asta! Fă ca mama să se îndrăgostească din nou, fă să dispară durerea, fă să se potrivească cheia asta. Dacă pescuiesc în balta asta, dacă plantez ogorul ăsta, dacă intru în întunericul ăsta, dă-mi puterea să merg până la capăt. Ajută-mi căsătoria, ajut-o pe sora mea, ajută-mă pe mine. Cât o să valoreze fondul ăsta de investiții peste treisprezece zile? Peste treisprezece ani? O să mai trăiesc peste treizeci de ani? Și cererea cea mai cu neputință de îndeplinit: nu mă lăsa să mor. Și: ce se va întâmpla după? Lumânări și coruri? Ciopoare de suflete, ca niște grauri, fugărindu-se prin cer? Eternitate; viața ca bacterii, ori ca floarea-soarelui, ori ca țestoase pieloase; obscuritate sufocantă; încetarea tuturor funcțiilor celulare?

Deschidem plăcinte cu răvașe, urcăm scările ghicitorilor și ne chiorâm la râurile din palmă. Analizăm suprafața lui Marte căutând semne de apă lichidă. Cine n-a dorit să sară la ultima pagină? Cine n-a cerut: *Dezvăluie-mi, doar de data asta, cum o să se termine.*

Ce însemnase visul lui Winkler că o va întâlni pe Sandy într-o băcănie în timp ce ea răsfoia reviste la un stand? Însemna că întreaga lor interacțiune și toate consecințele decurse din ea erau prestabilite? Că armatele lui de spermatozoizi erau la câteva luni distanță de ovulul ei, luându-se la întrecere, asediindu-i citoplasma? Oare germenele lui Christopher fusese sădit chiar de atunci, sub forma ADN-ului răsucit, împăturit și reîmpăturit în cromatina unui nucleu?

Poate nu însemna nimic. Poate însemna doar că Sandy era o simplă posibilitate dintr-o infinitate de posibilități. Winkler se dusese la ea, și în magazin, și la bancă; Sandy îi telefonase, venise la filme, apoi în patul lui, miercuri după miercuri. Oare și lucrurile astea fuseseră prefigurate? Actorii nu acționaseră din proprie voință?

Contează? În memorie, în poveste, în final, ne putem reface viețile oricum simțim nevoia. Să fii surprins, cu adevărat și absolut surprins, de ceea ce-ți aduce viața – ăsta era darul adevărat, învăța Winkler.

Pentru a patra oară în viață, începu să umble în somn. Se trezea îmbrăcat în costum, cu pantalonii puși invers. Se trezea găsind pe pernă alături un sandvici cu muștar mâncat pe jumătate. Se trezea în picioare lângă salteaua de la Armata Salvării pe care dormeau Naaliyah și pădurarul, cu pădurarul care-l privea cruciș în lumina bruscă, se ridica, își trăgea un cearceaf în jurul brâului, expresia îi trecea de la șoc la mânie.

Dădea de mâncare insectelor. Lucra ture suplimentare. Făcea în fiecare dimineață cincizeci de abdomene cu picioarele vârâte sub canapeaua portocalie.

Din două în două săptămâni era plătit cu 411,60. Lăsa 200 de dolari pe blat pentru Naaliyah, mai cheltuia o sută pe cumpărături, iar restul se duceau la florăria Flowers for the Moment de pe Northern Lights. Cumpărăturile ajungeau în dulapurile lui Naaliyah, florile – pe mica verandă a lui Grace. Doctorița Evans îl bătea la cap să-și găsească un apartament. El și Herman petreceau câteva seri pe săptămână uitându-se la meciuri playoff de baseball sau la hochei universitar la televizor. Asta era viața lui.
Își dorea mai mult, firește. Voia să o vadă pe Grace. Voia să comande o cină deosebită, să pună un ospătar să o ambaleze într-un coș, să ia un taxi care să-i ducă pe toți trei – tată, fiică, nepot – într-un luminiș pe Hillside; voia să admire golful împreună cu ea, să mănânce halibut și cartofi asezonați și să audă clinchetul tacâmurilor atinse de farfurii. Ar fi vorbit pe ton sonor, nešovăitor. Ar fi pus întrebări importante.
— A continuat să se ocupe de sculptură?
— Nu, din câte știu.
— Vorbea despre mine?
— Uneori.
— Îți amintești ceva din Ohio?
— Știu că a fost o inundație. Dar mama nu povestea mai multe. Zicea doar chestii de genul: ce-a fost a fost.
Grace ar fi întreținut și ea discuția:
— Până la opt ani am crezut că Herman e tatăl meu. Mama mi-a spus. După balet. A oprit mașina cu câteva străzi înainte de a ajunge acasă. Îmi amintesc că mă uitam la un nasture de pe manșeta jachetei ei. Totdeauna mi-am dorit o jachetă ca aia. Cu nasturi de alamă la manșete. Mi-a zis că Herman nu e tatăl meu, că tatăl meu fugise. Spunea că ești pe undeva prin sud.
— În sud.
— Așa zicea ea.
Christopher ar fi stat în tăcere, mâncând cartofi prăjiți sau crochete de pește. Grace l-ar fi șters la gură cu un șervet mare, apretat. Ar fi spus:
— Mama mi-a spus să-l țin. Aveam doar douăzeci de ani, dar ea a insistat. Spunea că ar trebui cu orice preț să am un copil indiferent cât de nepotrivit era momentul. Capacitatea de a da viață nu e scontată, spunea.
El ar fi întins un braț peste fața de masă; poate ea l-ar fi lăsat chiar s-o țină de mână. Ar fi discutat despre maleabilitatea timpului, despre relativitate, despre premoniție. I-ar fi spus lui Grace că el crede că evenimentele pot fi prevăzute, că într-un singur moment sunt implicite o mie de alegeri, că o iubise dintotdeauna, chiar când nu putea îndura să o iubească, și că și asta era prefigurat și inevitabil, ardea în el, așa cum cele șase laturi sunt înscrise ca niște faguri în înșiși atomii cristalului de zăpadă. Povestea lui – supărările și confesiunile lui, visele, eșecurile lui – ar fi crescut în el, i s-ar fi ridicat pe limbă.

Ea ar fi sorbit o gură de Chardonnay și ar fi spus:
— Povestește-mi despre visele tale.

Firește, nimic din toate astea nu se întâmplase, nu încă, nicicând. Grace era tot furioasă, hotărâtă că n-are nevoie de el. Pedala în forță pe dealuri, se lansa spre Girdwood, întorcându-se pe burniță pe New Seward Highway, cu părul leoarcă sub cască, iar Winkler nu putea decât să aștepte ca ea să se răzgândească, ori ca evenimentele s-o determine să se răzgândească și poate avea să aștepte pentru totdeauna, să aștepte ca ea să-i arate orice parte din inima ei va fi izbutit să deblocheze. Poate trecuse prea mult timp și ea avea să rămână mereu o străină pentru el; poate că avea să ajungă la ceasurile de pe urmă cu inima plină de regrete.
Leagănul de pe terenul de joacă scârțâia sub greutatea lui. Grace își spăla și călca uniformele de la Gottschalks. Împăturea pantalonii scurți ai lui Christopher, îi împerechea șosetuțele albe. În celălalt capăt al orașului, în sala de pauză de la bancă, Herman îndesa în gură un foietaj întreg și-l dădea pe gât cu o doză de Pepsi.
— Uneori, îi spuse Naaliyah lui Winkler, te uiți la mine și parcă te-ai uita drept prin corpul meu. Parcă te-ai uita prin mine și ai privi ceva la orizont.
În vise îl vedea pe Herman târându-se sub birou, scaunul era răsturnat și rotițele se învârteau. Îl vedea pe Christopher alergând prin zăpadă, trecând pe sub stâlpi de iluminare, fugind dintr-un con de lumină la altul, grăbindu-se cu pas serios, îngrijorat, intrând și ieșind din întuneric.

11

Petrecerea a fost ideea lui Herman.
— Trei luni ajunge, zise el. A venit vremea. O să fiu eu acolo. O să-ți țin de paratrăsnet. O să fie bine, o să vezi!
Herman urma să-i spună mamei lui Josh Latham că îl va lua el pe Christopher de la școală. Grace nu trebuia să afle. La urma urmelor, era o petrecere surpriză. Doamna Latham avea să-i acopere. După școală, Winkler urma să-l ducă pe copil acasă la Naaliyah. Herman avea să-i ia la șase fără un sfert. Grace urma să se întoarcă după plimbarea cu bicicleta la șase și un sfert. Când avea să intre pe ușă, toți trei – Christopher, Herman și tatăl ei – aveau să strige în cor: „Surpriză!“
Patru noiembrie cădea într-o marți. Winkler a cumpărat de la Fred Meyer mix de tort, ulei de canola, ouă, glazură și un set de lumânărele aniversare argintii.
Toată dimineața la radio anunțaseră zăpadă. Un strat mătăhălos de nimbostratus atârna peste golf, târându-se pe deasupra insulelor. La două a început. Winkler o privea de la fereastră, tăcută și albă, dedesubt mașinile treceau ca niște umbre.

La trei se găsea în fața școlii elementare Chugach. Zăpada se așternea pe mânecile și umerii paltonului, pe autobuzele școlare, pe mașinile părinților care așteptau și pe crengile despuiate ale copacilor. Christopher ieși împreună cu ceilalți, purtându-și coroana, cu ghiozdanul cu Locomotiva Thomas plin până la fermoar. Se uită la cer și ridică palmele în sus.
— Zăpadă, spuse.
Winkler se aplecă din talie:
— Ce mai faci, Christopher?
— Bine.
— Mi-a fost dor de tine!
Băiatul încuviință din cap. Coroana era făcută din carton colorat și era împodobită cu nestemate din hârtie glasată și staniol.
— Nu merg acasă la Josh?
— Astăzi nu.
Copilul dădu iar din cap, de parcă ar fi bănuit asta din capul locului. Winkler i-a explicat: ziua de naștere a lui Grace, surpriza. Porniră la drum prin primul centimetru de zăpadă. Când au cotit la curbă și școala nu se mai văzu, băiatul a întins mănușa cu un deget și l-a luat pe Winkler de mână.
Ajunși în Camelot, și-au scuturat zăpada de pe cizme. Winkler a dat la o parte insectarele de pe un colț al blatului și s-au pus pe lucru în bucătăria cu igrasie. Christopher stătea pe un scaun ca să vadă mai bine. Au măsurat uleiul, au bătut ouăle și apa în pudra de tort. Zăpada se aduna pe pervazuri. Insectele tăceau. La patru, au băgat o tavă cu aluat în cuptor.
Naaliyah s-a întors acasă la patru jumătate. S-a aplecat, l-a îmbrățișat pe Christopher, l-a învârtit în brațe, l-a așezat iar pe scaun.
— Ai venit mai devreme.
— Ce faceți aici?
Christopher îi arătă cutia.
— Facem tort.
— Faceți dezordine!
Băiatul ridică din umeri. Avea fruntea și coroana mânjite de aluat.
— Naaliyah, David spune că molia mea a ieșit din cocon.
— Mi-a zis și mie.
— Unde s-a dus?
Naaliyah s-a uitat la Winkler.
— Păi poate s-a dus în pădure și a găsit un mesteacăn. Le plac mestecenii. Și pe urmă a început probabil să caute un mascul care să-i fertilizeze ouăle.
— Crezi că a găsit unul?
— Se poate.
— Dar probabil că nu, a zis Christopher. Fiindcă moliile *Actias* nu trăiesc în Alaska.
Naaliyah s-a aplecat și i-a îndreptat coroana de carton.
— Dar uite că a ta aici trăia.

Winkler deschise cuptorul din care se revărsă aroma caldă de tort. Christopher stătea îngândurat pe blat.
— Auzi, te-ai mai întors la planta unde ai găsit omida?
Copilul ridică ochii, clătină din cap că nu.
— Poate ar merita să arunci o privire. Să știi că s-ar putea să fie și alte crisalide. Acolo e căldura potrivită, iar dacă pomul ăla de kaki are destule frunze, poate că omizile vor apărea independent de anotimp. Poate fac crisalide în tot timpul anului.
Băiatul făcu ochii mari la ea. Părea că i se luminase chipul. Lăsându-se pe vine și bătându-l cu degetul pe un genunchi, Naaliyah continuă:
— Dacă mai e vreo larvă, ai putea să o privești în dreptul unei lumini. De obicei se vede destul de clar ce este înăuntru. Câteodată poți să vezi chiar și antenele și să-ți dai seama de ce sex este.
Winkler se duse în cealaltă cameră, dezlipi una câte una fotografiile cu cristale de zăpadă, le înveli frumușel într-o foaie de ziar și legă pachețelul cu o fundă. Lumina zilei dispăruse repede, aproape imediat, de parcă zăpada ar fi clătit lumina din văzduh. Scoaseră tortul și puseră tava pe un suport să se răcească. Winkler și băiatul scoaseră capacul de pe glazură, o întinseră pe tort și acoperiră tava cu staniol.
Christopher linse spatula și dinții îi deveniră ciocolatii.
— Putem să mergem la mall, David?
— Nu acum, Christopher. Poate după petrecere.
Îl îmbrăcă pe băiat cu geaca, îi trase mănușile în mâini, se așezară pe canapeaua portocalie și așteptară. Băiatul ținea tortul în poală. Condensul stătea lipit de ferestre. Radioul anunța și alte ninsori. La asta se reduce toată viața mea, se gândi Winkler.
Șase fără douăzeci. Șase fără un sfert.
— Nu vine Bumpa Herman? întrebă Christopher.
— O să apară.
Transpirau pe canapea încotoșmănați în haine. La șase fără zece a telefonat Herman.
— Nu reușesc să mă eliberez.
Avea vocea tensionată, agitată.
Winkler icni.
— Dar vii totuși?
— O să ajung acolo. Sper că pe la șapte. Doar că nu pot pleca în clipa asta. Curând.
— Dar Grace…
— Știu, David! O să vin cât de repede pot!
Din partea cealaltă a camerei, Naaliyah îl fixa pe Winkler, mimând din buze: *Trebuie să te duci!*
Avea douăzeci de minute să-l ducă pe băiat acasă la Grace. Dacă se întorcea cu bicicleta și nu-și găsea fiul acasă, Grace s-ar fi dus cu mașina la doamna

Latham ca să-l ia. Punct în care totul ar fi fost ruinat.
Ambele numere de telefon al ambelor companii de taximetrie erau ocupate. El și Christopher porniră pe trotuarul înzăpezit, copilul cu tortul în brațe, Winkler cu bretelele galben strălucitor ale ghiozdanului cu Locomotiva Thomas întinse peste umerii paltonului. Fulgii îi băteau în lentilele ochelarilor și intrau pe la guler. Farurile mașinilor goneau pe lângă ei. Băiatul, înfofolit în geaca lui, ținea tortul în față ca pe o ofrandă.
Autobuzul întârzia. Masca radiatorului era noroită toată. Pe Lake Otis, pe A Street.
— O să întârziem, spuse Winkler.
Christopher desena fluturi pe geamurile condensate. Oare mama ta chiar a ieșit cu bicicleta pe vremea asta?
— Iese cu bicicleta pe orice vreme. Putem să mergem să vedem crisalidele imediat după petrecere?
— Nu-s prea sigur.
— Ai zis c-o să mergem!
— Știu, Christopher! Dar mai întâi va trebui să cerem voie mamei tale. Și nu uita că poate nici nu mai sunt alte crisalide.
— Au să fie.
La fiecare oprire se urcau pasageri care bombăneau la șofer, zăpada lovea parbrizul și roșul luminilor de stop se întindea înainte și înapoi sub ștergătoare. Pe culoarul autobuzului se topea zăpadă murdară.
Pe Fifteenth, Winkler trase sforicica de oprire. Se ridică în picioare și-și făcu drum pe culoar cu ghiozdanul, iar băiatul îl urmă ducând tortul. Coborâră din autobuz la șase și douăzeci și cinci.
— E prea târziu, spuse Winkler.
Pășeau cu luare-aminte, cizmele alunecau pe zăpadă. Christopher refuză de două ori propunerea lui Winkler de a duce el tortul.
Cinci intersecții, spre nord-est. Fiecare trotuar părea mai lung decât cel dinainte. Ninsoarea părea să se întețească, o procesiune interminabilă de fulgi, mari cât monedele, iar cutiile de poștă și țambrele gardurilor purtau deja cușme groase de cinci centimetri. În jos pe Medfra Street, o Toyota derapă și cât pe ce să alunece în rigolă, dar se redresă și porni mai departe.
Când ajunseră pe Sixteenth, Cavalierul lui Grace era în față, fără zăpadă deasupra, capota era caldă încă, clema suportului de biciclete desfăcută. Pe fereastră, Winkler văzu lumină la bucătărie. Poate nu se dusese încă la doamna Latham. Poate puteau încă să-i facă surpriza. Încetini pasul. Intrară pe aleea din fața casei.
— E încă aici, spuse Christopher.
Se opriră la ușă. Băiatul rămase pe loc cu tortul în brațe. Winkler rezemă ghiozdanul de perete.
— Sună la sonerie.
Christopher se uită la el.

— Haide!
— Dar lumânările?
Winkler oftă. Zăpada cădea pe părul și pe vârfurile înmuiate ale coroanei.
— Bine, făcu Winkler.
Îngenunchează la capătul trotuarului lângă gardurile vii ca să îi apere de vânt. Christopher dădu staniolul la o parte. Winkler scoase din buzunar pachetul și înfipse în glazură douăzeci și șapte de lumânărele. Copilul se lăsă pe un genunchi, încercând să echilibreze tortul pe pulpa lui subțirică. Fulgi de nea aterizau pe tort și se roteau ori se topeau pe valurile de glazură. Winkler se lăsă pe vine cu o cutie de chibrituri, făcu mâinile căuș, dar vântul ajunse totuși la primele două bețe și stinse flacăra.
— Nu se aprind.
— Mai încearcă, spuse Christopher.
Ținu tortul nemișcat. Al treilea băț făcu o flamă și rezistă, iar Winkler atinse flacăra de fiecare lumânărică. Slavă cerului, vântul nu bătea, flăcările tremurară și apoi rămaseră aprinse.
Copilul porni spre ușă.
— Ce de lumânări!
— Ai grijă!
Zăpada se cufunda în flăcărui. Lumânărelele luminau gâtul și chipul băiețelului. Căra tortul pe alee la fel de solemn pe cât ar fi dus ofertoriul la un altar. Flăcările se târau după fitiluri, aplecate pe orizontal. Locomotiva Thomas zâmbea cu gura până la urechi de pe buzunarul turcoaz al rucsacului lui Christopher. Băiatul se opri la ușă. Winkler apăsă pe butonul soneriei. Auzi clinchetul înăuntru, ca un singur clopot de biserică. Se retrase de pe verandă, spre trotuar.
Își simțea inima ca o catapultă în piept. Herman ar fi trebuit să fie acolo, cu suc de mere și vin, cu un set de pahare de plastic, un corp după care să se ascundă Winkler, un alt „Surpriză!“ care să acopere sunetul firav al vocii lui. Un paratrăsnet. Acum se întreba dacă nu cumva Herman îl lăsase baltă dinadins?
Când ușa se deschise larg, flăcările lumânărelelor se înclinară spre ea, rămaseră aprinse și se îndreptară. Grace se postă în spațiul dintre ușă și toc, privind peste capul băiatului. Purta pantofii de ciclism, pantalonii și un hanorac cu glugă. Chipul îi era portocaliu în lumina lumânărilor.
— Mama! Mama! La mulți ani! spunea Christopher.
Ea pironea privirea peste capul băiatului, la Winkler.
— Uite ce-am făcut!
Ea ridică o mână la ochi, parcă ferindu-se de soare, apoi o puse pe cealaltă pe spatele lui Christopher, luă ghiozdanul de pe verandă și-l împinse pe băiat înăuntru cu tort cu tot. Ușa se închise. Winkler mai rămase o clipă pe trotuar, privind lumina din bucătărie în partea de sus a ferestrei, zăpada căzând tăcut, amuțind totul.

Se retrase la leagăne. Pipăi cu degetele pachețelul cu cristalele de zăpadă din buzunar. Măcar sufla în lumânărele? Își punea o dorință? Pe strada Fifteenth traficul continua, șușotind prin zăpadă, iar ușa rămânea închisă. Își aminti cum stătea în fața casei lui Sandy și a lui Herman, pe Marilyn Street, cum privea luminile stingându-se una după alta la ferestre: salon, bucătărie, hol, dormitor; durerea aia în el, cristalele de gheață rotindu-se deasupra străzii, o volbură de aer înghețat.

Zăpada se așternea pe pulpele și umerii lui, pe pancarta terenului de joacă. Într-un final, Grace ieși și stătu în fața lui peste stradă, iar el se ridică din leagăn.

Vântul se domolise și fulgii cădeau tăcut; prin lentilele ochelarilor, fiecare părea să lase în urmă o dâră albastră subțire, de parcă ar fi despicat spațiul și ar fi revelat, pentru o fracțiune de secundă, o strălucire de dincolo.

— Vrei să intri? întrebă ea. Asta faci aici? În fiecare seară? Ca un hărțuitor?

— Nu. Da. Eu doar… Credeam că…

— Atunci hai înăuntru. Mă dau bătută.

O urmă pe alee. Își scutură pe prag zăpada de pe haină și pantaloni. Bicicleta ei se sprijinea de peretele din hol, ștearsă, o cârpă umedă atârna de ghidon. Winkler înghiți în sec; păși înăuntru.

Grace nu-și scosese încă pantofii de ciclism care țăcăneau pe podeaua bucătăriei. Tortul era pe masă, cu toate lumânărelele stinse. Nici urmă de flori. Oare le aruncase pe toate? Winkler se opri lângă mica masă de bucătărie. Încăperea mirosea a morcovi, se gândi, morcovi fierți. Christopher intră din partea cealaltă, unde se găsea probabil o sufragerie, și rămase șovăitor în loc.

— Mama, putem să mergem să vedem crisalidele? După petrecere? David a zis că…

— Nu acum, Chris.

Grace stătea în picioare în bucătăria ei, cu un cuțit de unt în mână, cu ochii pe Winkler de parcă ar fi fost un pistolar pe cale să scoată arma. Buzele ei – atât de asemănătoare cu ale lui Sandy – erau întredeschise.

Winkler inspiră lent. Scoase din buzunar teancul împachetat cu cristalele de zăpadă și îl întinse. Ea nu păși înainte. El îl puse pe masă.

— Voiam să-ți facem o surpriză. Petrecerea vreau să zic. Tortul.

Grace scoase lumânările una câte una din glazură.

— El e bunicul tău, Chris, știai? Vorbea privindu-l pe Winkler. El e tatăl meu.

Băiatul se uită la Winkler. Winkler tremura din toate mădularele.

— Du-te să te joci în cameră la tine, Christopher, spuse iar Grace. Ținea ochii tot pe tatăl ei. Băiatul se uită la ea, apoi la David, își luă ghiozdanul și ieși pe hol. Îi auziră pașii și apoi ușa închizându-se.

Grace începu pe un ton așa jos, că de-abia își dădu seama că vorbea.

— Crezi că un tort o să aranjeze tot? Un afurisit tort de ciocolată? Crezi că o să te absolve? Un futut de tort de ciocolată și niște flori?
Când puse ultima lumânărică pe masă, mâinile îi tremurau. Winkler dădu să se apropie, dar apoi se gândi că mai bine nu și în schimb traversă bucătăria la fereastra pe al cărei pervaz stătea un cactus pipernicit, pe jumătate ieșit din ghiveciul de plastic.
— Nu, răspunse el.
— Nu te-ai întors niciodată! Nici prin cap nu ți-a dat să te întorci. Și te întorci acum. După atâția ani! Defilând prin oraș cu fiul meu! Practic l-ai răpit!
Winkler își băgă mâinile tremurânde în buzunarele paltonului. Afară pe fereastră, umbrele negre ale gardurilor vii fremătau pe fundalul unei lumini, un moment zăpada căzu pe diagonală, apoi iar drept.
— De fapt n-am crezut, spuse el. În toți anii ăștia. Că ai putea să trăiești.
Pantofii ei țăcăniră. Ligamentele gâtului se umflară, părând că vor ieși prin piele. Acum vocea ei friza isteria:
— Acum crezi? Fiindcă uite-mă! Uite-mă mâncând afurisitul tău de tort de ciocolată!
Înfipse mâna în tavă, luă un pumn de tort și-l aruncă pe lângă el în chiuvetă. Apoi scoase un țipăt, un țipăt rapid, fără cuvinte, cu ochii închiși, sunetul se revărsa ca un clocot din ea.
Winkler își ținea mâinile în buzunare, cu ochii pe fereastră.
Grace folosi cuțitul de unt ca să-și curețe tortul și glazura de pe degete. Acum plângea liniștit, inspirând atât de vehement, de parcă încerca să-și resoarbă lacrimile în ochi.
— A fost greu? Barem spune-mi c-a fost greu!
— Bineînțeles că da. În fiecare zi când apune soarele te gândești: sunt cu o zi mai aproape de moarte. Maică-ta nu voia să mă vadă. Credea că v-am părăsit.
— Păi *chiar* ne-ai părăsit!
— Da, știu că v-am părăsit.
Grace rămase cu ochii în tort. Plânsul i se potoli.
— Mda! Mă rog. Așa ceva nu se iartă. Un tort la ziua de naștere nu-i de ajuns.
— Nu cer iertare. Vreau să ajut. Vreau să fiu aici acum.
Ea se întoarse spre el gesticulând cu cuțitul de unt.
— Ai lipsit toată viața mea. Toată! Absolut fiecare zi din ea! Și acum vii aici crezând că putem să ne prefacem că e ceva între noi?
— Nu…
— Păi exact! Nu ești tatăl meu! Nu în vreun sens care să conteze. Niște flori lăsate la ușă nu te fac tată!
În pauze se auzea vuietul îndepărtat al traficului înzăpezit. Winkler își privi vârful pantofilor.

— Îmi pare rău!

Ea trase un scaun de lângă masă, se așeză cu tortul lângă cot și își luă capul în mâini. El așteptă. Casa era foarte tăcută. Winkler încetase să mai tremure. Trecu un minut. Ea nu mai plângea, dar nu-și urnea capul din mâini. El se gândi să se ducă lângă ea, dar în schimb făcu un pas la stânga, intră în baie și-și apăsă un prosop pe gură.

De partea cealaltă a băii era deschisă o ușă și prin deschizătură Winkler văzu pe perete vârful unei flamuri și colțul unui pat suprapus cu schelet din tuburi metalice. Camera lui Christopher. Ar fi dat un an din viață să intre și să cerceteze totul: tricourile băiatului, piesele de lego, fața de pernă cu Snoopy. Ce fel de jaluzele avea la ferestre? Ce model aveau perdelele?

Și Grace avea o cameră aici. Un coș de rufe plin cu hainele ei subțiri, cu bretele. Probabil o fotografie cu Christopher, poate o fotografie cu mama ei. Nici o poză cu soțul. Pe cazanul toaletei stătea un vraf de reviste pentru părinți. Un miros ca de loțiune hidratantă, bile de vată și un iz de clor. Ce tristețe să știi că fiica ta are pe undeva pe aproape un dormitor pe care nu-ți e îngăduit să-l vezi.

Winkler se așeză pe toaletă și încercă să-și recapete suflarea. Dădea greș în tot ce era important. În camera alăturată, fiica lui stătea cu fața în palme și el nu se putea duce la ea. Când vorbea, chiar și când era furioasă, gesticula din mâini într-un mod foarte familiar, cu degetele mari îndreptate în jos; un gest, își dădu seama Winkler, pe care el însuși îl făcea.

Spusese: Ai lipsit toată viața mea! Toată! Absolut fiecare zi din ea!

Respiră, se gândi. Respiră. Totul se clătina în jur. Unde era Herman? Herman ar fi trebuit să fie acolo.

Pe chiuveta din baie, două periuțe de dinți împărțeau un pahar opac cu Fred Flinstone. A lui Christopher era mai scurtă decât a lui Grace, dar nu avea nici un fel de desene de copii, nu avea dinozauri sau vrăjitori, doar un plastic mov, semitransparent. Periuța de dinți a unui adult. Winkler se ridică în picioare, o luă din pahar, o apăsă pe dinți un moment și o puse la loc.

Apoi își simți ochii umezindu-se, se sprijini de toaletă și trase apa. Când ieși din baie Grace stătea în centrul bucătăriei. Era albă ca varul la față. Întrebă:

— Unde-i Christopher?

12

Un singur tipar – doi atomi de hidrogen, unul de oxigen – multiplicat de un miliard de ori, suspendat în aer. Ridică-te înăuntrul lor, în nori, unde aceste molecule se condensează în jurul unor granule minuscule, invizibile, de argilă, le cresc ramuri, se îngreunează – ridică-te printre toate, în marele întuneric crenelat ce domnește peste Anchorage, în mezosfera luminată de stele, în marea genune a cerului și acum îndreaptă-te spre sud, plutește peste Coast Range, peste enormele întineri de nori de deasupra Pacificului, până

când vremea rea dă înapoi și se înseninează, orașele Californiei dedesubt ca niște enorme rețele de paiete strălucitoare; sari negrele lanțuri muntoase din America Centrală, traversează Marea Caraibelor – pe un suflu – și cazi pe lanțul Grenadinelor, înspre Venezuela. Ești o picătură de ploaie în cădere liberă, care se precipită, prinde viteză, oceanul se mărește cu fiecare milisecundă; te prăbușești pe acoperișul unei case azurii crăpate, te prelingi pe streașină, de-a lungul unui intrados, ajungi pe fereastră. Înăuntru: Felix în pat, în cercul de lumină al unui felinar, cu ochii închiși, lucind de sudoare. Soma se roagă; Fecioara plastifiată din bucătărie privește binevoitor, dezinvolt, prin perete. Ficatul lui Felix, țeapăn și încordat, cu arhitectura surpată, e ocolit de sânge; metaboliți toxici se scurg spre creier. Bucăți de rinichi merg în derivă prin intestinele lui. Sunetul propriului nume trece neauzit prin canalele urechilor. Isus cel costeliv se bălăbănește de gâtul Somei.

Picătura de ploaie lunecă pe geam în jos, cade în curte.

Felix murise de trei ore când apelul telefonic străbătu kilometrii de fibră submarină, o descărcare de electroni dând buzna spre marile centrale vibrante din Statele Unite, redistribuit, reordonat, relansat de-a lungul continentului, traversând statele, unul după altul, în susul coastei, până în Anchorage și în jos de-a lungul sârmelor de cupru oscilante în apartamentul din Camelot unde Naaliyah stătea – de fapt stătuse toată seara – curios de apatică de când plecaseră David și Christopher, cu zăpada care se îngroșa pe pervazuri, mireasma tortului de ciocolată care zăbovea în bucătărie. Avea glazură pe o lingură și cutia în poală. Telefonul la ureche: mama ei, la capătul celălalt al firului.

— Tatăl tău…, dădu să înceapă Soma, dar Naaliyah plecase deja.

În altă parte a orașului, Herman stătea în biroul lui, terminând formularele unei ultime refinanțări, celelalte birouri erau în întuneric, oamenii de serviciu nu ajunseseră din cauza zăpezii, luminile ieșirilor de siguranță străluceau roșii deasupra spațiilor goale, când simți: cam o duzină de plesnituri în piept, mici fisuri care stătuseră liniștite toată ziua, se mutau. Își ținu respirația. Izbi cu palma de birou ca să simtă ceva.

Însă crăpăturile se despicau, căpătând forță, căscându-se în abisuri. Curând, cutia toracică se sfâșie în bucăți. Se apucă de marginea biroului și căzu răsturnând scaunul: fundul se roti o dată, rotițele se învârteau. Mouse-ul computerului îl urmă jos, legănându-se ca un pendul peste buza biroului. Herman își înfipse degetele în mochetă. În timp ce conștiența i se îngusta ca lamelele diafragmei unui aparat fotografic, văzu două agrafe de birou lângă plintă, ascunse în complicatele structuri ale prafului.

Grace îl strigă pe Christopher în curte. Împinse bicicleta până la curbă, încălecă cu o mișcare agilă și porni, rulând în zăpadă – probabil totul în douăzeci de secunde. Winkler era încă în tocul ușii de la baie. Cazanul

toaletei nici măcar nu se reumpluse. Rămase o clipă în loc. Grace lăsase ușa deschisă și zăpada zburătăcea pe preșul de la intrare.
Era șapte și un sfert. Nici măcar nu-și scosese paltonul. Ieși din casă, închise ușa și porni spre strada Cordova. Anvelopele bicicletei lui Grace tăiaseră un șănțuleț subțire în zăpada așternută pe asfalt. Se oprise pe Sixteenth, îndreptându-se spre A Street, coborî delușorul de acolo, iar Winkler își făcea griji pentru ea, își făcea griji pentru cauciucurile pe zloată. Deja ajunsese atât de departe, că n-o mai auzea strigându-l pe Christopher.
El apucă pe Cordova, în direcția opusă. Stâlpii de iluminat aruncau conuri de lumină prin zăpadă. Pe ochelari și în părul de deasupra urechilor i se topeau ghemotoace de fulgi. Mergea cu pas iute, aproape de jogging. Până la centrul comercial erau șaptesprezece cvartale și nu era sigur ce rută va lua băiatul sau dacă știa drumul. Dar știa visul: Christopher alergând de la un lampion la altul, prin întuneric, prin lumină, prin întuneric.
Ușile se încuiau la ora nouă, iar Winkler intră la opt și jumătate. Preșul de la intrare era ud și murdar de zloată. Tropăi din picioare. Agentul de pază îi făcu un semn ca de salut. Simțea mirosul familiar de drojdie de la The Pretzel Factory.
Parterul era practic gol. La LensCrafters era întuneric. Tălpile cizmelor scârțâiră în timp ce fugea spre lifturi.
Cablurile huruiră; ascensorul își începu urcușul lent; centrul comercial rămânea mai jos de pereții de sticlă. Zăpada potopea imensele lucarne din atrium și apoi aluneca, pe etajul cu restaurante domnea o lumină albastră opacă. Winkler ieși din lift. Christopher era îngenuncheat pe un scaun lângă pomul de kaki. Era foarte concentrat și nu își dădu seama că Winkler se apropia, de parcă și el simțea electricitatea acelei seri, convergențele ei. Parcursese vreun kilometru și jumătate de unul singur, printr-o furtună de zăpadă.
Winkler încetini pasul, îl ridică și îl strânse la piept.
— Sunt trei, spuse copilul, făcând cu ochii spre pom. Le-am *auzit*. Le-am *auzit* acolo.
— Haide, spuse blând Winkler. Să mergem s-o căutăm pe mama. Putem să ne întoarcem mâine.

Străbătură pe jos străzile înzăpezite. Trecu un plug de zăpadă cu girofarul galben pornit, zăpada se decojea de pe lamă și cădea pe trotuar descriind o parabolă exactă. Din spate sărea cenușa. Winkler îl ținea pe băiețel de mână și mergeau în tăcere.
Ajunseseră pe Thirteenth când visul îl copleși – ca o gură imensă, albastră. Un bărbat în costum de fâș verde își răzuia trotuarul cu o lopată de zăpadă. Fulgi mari, conglomerați, aterizau într-o băltoacă neagră. Mâna băiatului, înăuntrul mănușii, strânse degetele lui Winkler.

Când intrară la numărul 208 pe East Sixteenth, apartamentul C era gol, cum știa Winkler că îl va găsi. Stătea în echilibru pe brațul unui fulg de nea, rețelele cristalului se solidificau împrejurul lui. Băiatul vârî capul în toate încăperile.

— Mamă? Mamă?

— Nu e aici, spuse Winkler. Era tot în tocul ușii. Clipi. Te caută pe tine. E bine.

Christopher se opri și se uită la bunic. Izbucni în plâns. Suspinele lui răsunau mici și încete din bucătărie. Winkler își apăsă un pumn pe tâmplă. Toate evenimentele din viața lui se comprimau într-o singularitate: o noapte, o oră. Jed cu mașina viitorului, zecile ei de clame și numere. Datsunul la capătul unui drum prăfos. Apa infiltrându-se prin cărămizile fundației.

În permutațiile infinite ale unui cristal de gheață totul se repetă, dar, de fapt, dintr-un alt punct de vedere, nimic nu se repetă. Brațele ies afară, formând dendrite, secțiuni, de fiecare dată în același unghi, însă produsul final – datorită vântului, datorită vibrației moleculare, datorită ratei de creștere și temperaturii – nu e niciodată același. Într-o anumită măsură, timpul *era* maleabil, ceea ce făcea el *chiar* conta. Grace era dovada. Naaliyah trăia.

Cum era visul? Christopher alerga. Herman sub birou, cu rotițele scaunului învârtindu-se. Mouse-ul computerului hâțânându-se înainte și înapoi atârnat de cablu.

Cizmele băiatului lăsaseră urme de zăpadă care se topeau pe linoleum. Cheile de la mașina lui Grace erau chiar pe masa de bucătărie, lângă teancul lui de fotografii cu cristale de zăpadă.

— Adu o foaie de hârtie, îi spuse lui Christopher. Și un creion!

Băiatul îl privi cu ochi mari.

— Hai, spuse Winkler.

Christopher plecă. În zece secunde avea un creion colorat și o foaie de caiet. Winkler mâzgăli la repezeală un bilet. Îl lăsă pe masă. Luă cheile, ieși în stradă și intră în mașină. Aprinse farurile. Băiatul se urcă lângă el.

— Știi să conduci? O să conduci?

— Da, răspunse Winkler.

Porni motorul. Băgă în viteză.

— Credeam că nu vezi destul de bine ca să conduci.

— Nu văd.

Cădea zăpadă deasă, Winkler scoase o mână pe geam, ridică un ștergător și scutură gheața de pe el.

— Dar o să conduci oricum?

Winkler apăsă pe accelerație. Micul Cavalier o luă din loc. La intersecția cu A Street derapară până în centrul intersecției, dar nu veneau mașini. Winkler întoarse, iar roata din dreapta față urcă pe bordură, se coborî la loc, el îndreptă volanul și intrară iar pe banda lor.

— Oh, făcu băiatul.
Winkler dibui farurile și le aprinse. Coborâră șerpuind dealul, peste Chester Creek, se opriră la semafor pe Fireweed. Dezaburitorul mugea.
— Ai scris spital în bilet, spuse Christopher.
Winkler nu răspunse. Îl ascultă pe băiat cum se străduia să-și țină respirația sub control. Zăpada acoperea totul.

Herman zăcea sub birou cu plesniturile care-i străbăteau pieptul și inima strânsă în pumnul cuiva invizibil și uriaș: Dumnezeu? În spațiul din jurul lui păreau să plutească răspunsuri. Dragostea conta. La concepție primești un dar care te distinge de restul și îți petreci toată viața în derivă între marginile timpului, neînțelegând orele cum par să o facă toți ceilalți. Se uită la ceasuri, verifică orare – tu de-abia știi ce încearcă să realizeze lumea de-a lungul zilelor: dimineață, prânz, seară, noapte. Trezit, culcat, trezit. Avea legătură cu familia, cu superioritatea sângelui asupra morții; avea legătură cu străduința, avea legătură cu *zăpada*.
Își înfipse degetele printre firele mochetei. Avea legătură, o știa – o știuse mereu – cu Christopher.

Plăcuțele de frână ale lui Grace chițăiră pe zăpadă. Pedală pe aleea Lathamilor, își deblocă pantofii, trânti bicicleta în tufișurile înzăpezite și bătu cu putere în ușă.
Doamna Latham veni destul de încet. Grace încercă clanța, bătu iar. Doamna Latham deschise.
— Grace?
— Chris, pufăi ea.
— Christopher? Nu e aici. Și petrecerea ta?
Femeia își duse o mână la gură.
Grace se uită în spate spre alee. Doamna Latham clipi. Pe vârful papucilor de casă îi cădea zăpadă.
— Ești cu bicicleta, Grace?

— Mergem să-l vedem pe Herman, spuse Winkler. Trebuie să mă ajuți să-i găsim biroul. Îți amintești unde e?
Christopher se uită pe geamul mașinii, în zăpadă. Ștergătoarele bufneau, sus, jos.
— Vreau să zic în clădire. Poți să găsești biroul lui Bumpa Herman în clădire?
— Poate.
Băiatul își mușcă buza de jos. Zăpada pistruia parbrizul, se scurgea în laterale, iar ștergătoarele măturau picăturile.
— Pune-ți centura de siguranță, spuse Winkler.
Lumina semaforului se schimbă. Winkler învârti în gol roțile din față, țâșni înainte, cât pe ce să bage Cavalierul în coasta unui microbuz.

Anvelopa din spatele lui Grace alunecă la capătul aleii Lathamilor, Grace căzu și își rupse colanții, dar se ridică într-o secundă, apăsând în pedale, trecând pe lângă Delaney Park, pe unde venise. Undeva în oraș, Naaliyah se înclina în față pe bancheta unui taxi, îndemnându-l pe șofer să meargă mai repede. Winkler și Christopher trecură de Benson, trecură de Thirty-second. Dacă în ultimele clipe de conștiență Herman ar fi putut să se ridice prin acoperișul clădirii și să urce spre nori, le-ar fi putut observa traseele, căutările triunghiulare, linii strălucitoare pe conturul străzilor, ca nervurile unei frunze, răspunsul la o ghicitoare, modelul unei familii.

Winkler intră cu mașina în parcare, dar mergea prea repede și când viră ca să parcheze săltă tot vehiculul peste bordură, în trunchiul unui cireș tânăr. Copăcelul icni și se rupse; mașina se opri. Farurile rămăseseră aprinse, două raze îngemănate pe zăpadă. Christopher coborî încet mâinile de pe creștetul capului, unde le ținuse încrucișate. Explorerul lui Herman era singurul din parcare, poate la vreo 30 de locuri mai jos, cu vreo zece centimetri de zăpadă pe capotă, pe barele de protecție și pe plafon. Până să-și desfacă Christopher centura de siguranță, Winkler ajunsese deja la ușa de la intrare.
Și intrarea principală, și cea laterală erau încuiate. Winkler încercă și ușa de sticlă dinspre scări, dar nici aia nu se clinti. Băiatul veni lângă el și rămase uitându-se la Winkler cu buza de jos tremurând.
— David?
— E în regulă, spuse Winkler. Totul va fi bine.
În dreapta porții era un adeziv în forma unei insigne de poliție, dar ce mai conta? Winkler se aplecă, bâjbâi cu mâna prin ghivecele ornamentale de lângă ușă și găsi o piatră cât o minge de tenis. Azvârli cu ea în geam. Se sparse cu un zdrang, urmat de o mică exalare, sub resturile peliculei de protecție se împânziră mii de crăpături, piatra se rostogoli și se opri pe covorul dinăuntru. Winkler își trase manșeta paltonului peste mână, pipăi înăuntru și deschise ușa.
— La ce etaj, Christopher? Băiatul avea ochii cât cepele. Aici jos? Ori pe scări?
Christopher încercă să-și rețină lacrimile clipind și arătă la stânga.
Lifturile erau exasperant de lente. Stătură unul lângă altul, nepot și bunic, fiecare suflând greu, zăpada li se topea pe haine. *Ding,* făcu etajul doi. *Ding,* făcu etajul trei.

Naaliyah se năpusti în terminal, se băgă în față la o coadă pentru clasa întâi, făcu un schimb pentru o îmbarcare imediată. De la Anchorage la Chicago, la Miami, la San Juan, la Kingstown, Saint Vincent. O mie cinci sute de dolari. Trecu totul pe cardul de credit. Primul avion decola în treizeci și cinci de minute.
— Bagaje, domnișoară?
N-avea bagaje.

Grace pedala mai atent acum, după căzătură era udă și înnămolită pe o parte, avea zăpadă și nisip pe etrierul de frână. Sub copacul din curtea unei case se mișcă o siluetă și ea strigă într-acolo:
— Christopher? în noapte, în zăpadă, așa cum visase odinioară tatăl ei că va face cu ea, strigând-o pe nume în amuțirea unei case inundate.

Băiatul găsi biroul lui Herman din prima încercare. Se uită la Winkler cu ochi umezi în care se citea un mic triumf. Etajul al treilea, chiar lângă lift. Ușa era descuiată. De sub birou ieșeau picioarele lui Herman. Mouse-ul computerului se oprise din legănat. Winkler formă la urgențe, îi dădu telefonul lui Christopher. Se chirci sub birou și își apropie obrazul de gura lui Herman.
— Haide! făcu. Of, haide!
Dădu în lături cămașa lui Herman, coborî urechea pe cicatricea de pe stern.
Acum băiatul începuse să plângă de-a binelea, însă ținea receptorul cu amândouă mâinile și nu tremura.
— Sună, spuse. Răspunde cineva!

13

În fața la Providence Medical, sensul giratoriu era deszăpezit, asfaltul dat cu sare, iar șoferul trase ambulanța lângă două uși batante. O polițistă alerga deja spre ei, urmată de un infirmier cu o targă pe roți.
Christopher stătea în genunchi pe banca din ambulanță, uitându-se cum îl ridică pe Herman și îi agață punga cu intravenos de cârligul tărgii. Winkler îl ținea cu brațele pe după umeri.
— O să-l ducă înăuntru?
— Da.
— Îl duc înăuntru imediat?
— Da.
Apoi o sală de așteptare lângă sala principală, două canapele, câteva scaune, reviste răsfirate într-un rastel și un televizor într-un colț, care transmitea în reluare imagini cu un bombardament în Cisiordania. Băiatul stătea foarte aproape de Winkler, cu vârfurile coroanei lui înmuiate îndoite de paltonul lui Winkler. Așteptau. Iar în mintea lui Winkler timpul se dezmembra.
Diastolă. Sistolă. Undeva pe hol, medicii trăgeau la o parte pielea lui Herman, îi depărtau coastele. Instalau tuburi; lumina pătrundea în pieptul lui pentru a doua oară. Winkler auzea bubuitul propriei inimi atât de limpede de parcă ar fi avut vată în urechi, un sunet ca de la pantofii unui bărbat voluminos urcând o scară interminabilă. La trei kilometri distanță, Grace își striga fiul în noapte, pedalând pe Sixteenth, cotind spre casa ei. Avea să vadă că mașina lipsește. Avea să vadă biletul. Avea să se îmbrace gros. Avea să vină.
— David? șopti Christopher. Bumpa Herman e un om bun?

Îl trase pe băiețel mai aproape. Aerul pulsa – îl putea simți. Înăuntru. Afară.
— Da, răspunse. Herman e un om foarte bun.
Televizorul dădea înainte. Băiatul tăcu iar lângă el. Poate că adormise. Winkler simți că văzul i se înnegurează, auzi motorul inimii devenind mai zgomotos. Pe scaunele din sala de așteptare veniră măcelarul din Saint Vincent, hangiul Nanton, căpitanul *Agnitei*, cele nouă Grace Winkler și Brent Royster, camionagiul, toți nevăzuți și muți, afară de palpitația inimilor lor, bătând la nesfârșit, sincronizându-se și desincronizându-se cu ritmul inimii lui Winkler, și cu cea a lui Herman, mai jos pe hol, un zgomot ca bulboana mării pe pardoseala de sticlă a lui Nanton ori ca fâlfâitul unei duzini de aripi de molii.
— Îl auzi, Christopher? șopti el. Îl auzi?
Afară, prin zăpadă, Grace venea acum spre ei, furioasă și îngrozită, cu inima în gât, anvelopa din spate îi catapulta un șuvoi de zloată pe linia coloanei verticale. Se apleca luând curbele în intersecții. Winkler putea să audă și inima ei, un ecou, un cal obosit priponit de un par, o secvență de numere identice șușotite într-un microfon: *Doi. Doi. Doi. Doi…*
În una din casele pe lângă care trecu Grace se găsea doctorița văduvă Sue Evans, care trecea cu o farfurie în mână prin fața dormitorului și a patului matrimonial făcut la perfecție, unde dormise cincisprezece ani cu soțul ei și încă cinci singură. Stătea la masa joasă din salon și se uita la lasagna aburindă, cu furculița și cuțitul în mână, cu zăpada care cernea la ferestrele micului ei bungalou din centru, capul de elan vânat de soțul ei atârnat încă deasupra șemineului. Luă telecomanda televizorului, se opri o clipă înainte de a apăsa butonul de aprindere, gândindu-se că auzea ceva, poate un cântec, un ritm familiar. Se duse și deschise fereastra, dar nu se auzea decât zgomotul zăpezii așternându-se pretutindeni, tăcerea zăpezii.
Și îl simțeau și Gary, și doamna Latham și femeia de la florărie care îl tachina mereu pe Winkler despre cât de norocoasă era iubita lui. Poate chiar și Christopher, în somn, îl simțea.
Chirurgii transformară bătăile inimii lui Herman în lumină și sunet, un bip care țiuia pe un monitor. La Camelot Apartments, receptorul telefonului lui Naaliyah, zăcând tot pe podeaua din bucătărie, emise pentru a nu știu câta oară semnalul de închidere. Corul invizibil al lui Winkler în sala de așteptare se înclină în față.
Senzația unui avion care se desprinde de la sol – zbor, întoarcere. Accelerația în pieptul lui Naaliyah. Mai întâi anvelopele din față, apoi cele din spate, Anchorage îndepărtându-se în spate. Mâinile ei pe cotiere, cuvintele mamei – *tatăl tău* – în urechea ei, ca niște viespi. Insulița Saint Vincent, un disc verde pulsant pe harta minții ei.
Ce-i spunea mereu doctorița Evans?
— Munca noastră e importantă, David. Noi îi ajutăm pe oameni *să vadă*.

Cartea mamei, cristalele de zăpadă ale lui Bentley, fiecare dispus pe pagina lui neagră ca imaginea unei vieți individuale, de la naștere la moarte, fiecare diferit, dar, în ultimă instanță, fiecare identic cu celelalte.
Sandy ieșise în parcarea acelui motel și-l văzuse pe Winkler ca pe un zombi cu cheile în ușa Newportului, în ploaie, strângând bebelușul în brațe. Reclama de neon clipind pe fundal. Privirea aceea îndepărtată în ochii lui, privirea aia gen „nu ești aici“, privirea aia gen „văd lucruri înspăimântătoare“. Grace. Sandy ar fi umblat pe fundul unui lac pentru fiica ei, ar fi găsit o cale de a o scoate teafără din casa aia. Oare Winkler n-ar fi făcut la fel? N-o făcuse deja?

Christopher se trezi peste jumătate de oră. Grace tot nu ajunsese. Băiatul scoase din buzunar portofelul mare Velcro, care nu avea bancnote, dar avea compartimentul de monede umflat, și trase fotografia tatălui său. O studie un minut înainte de a o ridica spre Winkler.
Fusese făcută la o petrecere, pesemne în bucătăria cuiva. Un bărbat – Mike Ennis – tocmai își cufundase capul într-o piscină de copii plină cu gheață, apă și cutii de bere și îl ridica repede, cu părul ud, care părea o coamă din cauza mișcării, cu gura într-un rânjet șocat, probabil din cauza apei reci. Pe piept era scris cu carioca, cu grafie de bețiv, *Primetime*.
Avea fața lătăreață, se gândi Winkler. Orbitele adâncite în cap, de parcă ar fi avut ambii ochi învinețiți și scruta cu ei pe sub o cornișă din craniu. Dar chipeș într-un mod agresiv. Și cine era el să judece tații haimanale?
— David?
Vocea lui Christopher era somnoroasă. Winkler se aplecă.
— Crisalidele alea au pupe înăuntru.
Winkler aproba din cap, aproba întruna din cap.
— Asta-i bine, spuse.
Televizorul din colț bolborosea o reclamă; gura băiatului tremura de emoție.
Winkler îi dădu fotografia înapoi; Christopher o băgă la loc în portofel.
Mai târziu asistenta, Nancy, le aduse amândurora mâncare pe tăvi de plastic și duse un deget la buze, de parcă tăvile erau cine știe ce secret ilicit, dând unor persoane sănătoase mâncarea bolnavilor, le făcu cu ochiul, iar Christopher încuviință cu gravitate din cap. Erau păstăi de fasole, și o supă vâscoasă de pui cu paste mărunte, și struguri într-o farfurioară, și un biscuite de ovăz ambalat în plastic. Winkler și Christopher își echilibrară tăvile în poală în sala de așteptare, iar Winkler scosese capacul de pe supă și scotea lingura din ambalaj când îl văzu pe Christopher închizând ochii și împreunându-și mâinile deasupra mâncării.
Winkler puse lingura jos. Împreună mâinile și închise ochii.
Christopher spuse:
— Îți mulțumim, Isuse, pentru bunătatea ta și belșugul acestei hrane. Și te rog ai grijă de Bumpa Herman în patul lui cu toate tuburile. Și de mama.

Amin.
Au mâncat. Pulsația continua, bubuind surd în urechile lui Winkler.
Holurile spitalului erau ude și Grace aluneca pe călcâiele pantofilor de bicicletă, udă și înnămolită, cu sângele fierbând. Intră în sala de așteptare, udă până la piele, cu noroi și zloată pe fața hanoracului, pășind atent în încălțări, își luă fiul în brațe și-l strânse îndelung, plângând, hohotind câteva minute. Băiatul își ținea biscuitul și se uita la el peste umăr, speriat și nesigur că putea continua să mănânce. Ea îl lăsă jos și îi spuse tatălui ei:
— Mulțumesc! Unde e?

Zorii zilei: Atlanticul care se arată soarelui, meridianul mare, neîntrerupt, de umbră care se retrage peste emisferă, atingând liniile estice ale Grenadinelor, târându-se pe coastele dealurilor, ajungând pe piscul Muntelui Pleasant, la hotelul lui Nanton și la dependințele cuibărite încă în umbră. Pe molul din Port Elizabeth au încărcat corpul lui Felix într-o barcă de pescuit, împingând sicriul sub bănci, ca să fie la umbră. În clinica de pe insulă, Soma și doi băieți dormiseră pe scaune; al treilea se plimba pe întuneric, uitându-se la cer; iar undeva peste Dakota de Nord, pe întuneric, Naaliyah își apleca trupul în față, într-o cursă contra limitărilor atmosferei.
O zi mai târziu, în Saint Vincent, Felix urma să fie băgat în cuptorul de incinerare, iar de partea cealaltă a canalului, călcând după aproape patru ani pragul părinților, în căsuța azurie crăpată, înțesată cu bărcuțe, fiecare părând să tremure și să se estompeze în lumina soarelui, cu pânzele umflate de aer, Naaliyah avea să o simtă. Și, în sala de așteptare de la pompe funebre, fiecare dintre cei trei băieți avea să o simtă; o priveliște ca un cal alb în crepuscul, un licăr mic, aproape luminescent; și la nici un kilometru de Naaliyah, în același moment, la St. Paul, stranele începură să se umple cu prieteni, preotul aprindea lumânările, pe podeaua susținută pe piloni și în întreaga structură suspendată, Soma avea o simtă și ea: o părticică din ea avea să ia foc, să devină incandescentă, să se dea căldurii și luminii. Poate și în Chile, printre oasele risipite ale coastelor și în orbitele craniilor sparte, în interstițiile dintre cei dispăruți, se aprinseseră luminițe ca niște pânze de păianjen, fierăstraie cu zimți mărunți pătrunzând în sol, un tumult în pășunile uitate, oasele prietenilor care fuseseră luați, anticipând sosirea unui prieten mult așteptat.

La Anchorage trecuse bine de miezul nopții și Christopher stătea tăcut în sala de așteptare, cu ochii închiși, cu mâinile împreunate dinaintea feței. Nu ajungea cu tălpile jos și își legăna picioarele.
Mama lui se așeză în genunchi în față.
— Ce faci, scumpule?
Vocea lui era un susur:
— Mă rog pentru Bumpa.

În sala de operații, la etajul de deasupra, asistentele își scoteau mănușile, aruncau halatele în coșuri de gunoi. Monitoarele pulsau, ochii lui Herman erau închiși: *Stabilizat*, declaraseră.
Stabilizat pentru ei, poate, dar Winkler bănuia că Herman se mișca repede, salonul, ca un vagon de tren, îl purta prin vise, prin zeci de mii de ore de oboseală la bancă, prin toate viitorurile posibile în care el și Sandy avuseseră copii, îi crescuseră și îi călăuziseră în lume, dimineața când își dăduse seama că ea plecase de-adevăratelea; credința lui, prietenii lui, hocheiul, golful, apoi viața nouă, viața încă posibilă: San Diego, California, cerul californian albastru ca Pacificul, lumina infinit de imaculată, spălată de mare, femeia care-i plăcea acolo – Misty! –, amândoi călătorind într-o mașină spațioasă cu aer condiționat spre o pistă de minigolf cum n-o să vezi niciodată, David, una stilată, nu cu dinozauri de ghips și urși caraghioși, ci cu mori de vânt în miniatură, detaliate, un întreg sat elvețian, jardiniere minuscule, copaci pitici, lumini la ferestre și trenulețe elaborate care schimbă macazuri, tuneluri din piatră lucrate de mână, trecând pe lângă cârciumi din Vestul Sălbatic, cu uși care se deschid de-adevăratelea în ambele direcții, pe balamale infime cu arcuri; mingea lui de golf albă, simplă, lovită bine, cu mână sigură, ricoșează în perete în unghiul perfect, găsește pasajul corect, dându-se de-a dura printr-o conductă nevăzută, căzând pe gazonul sintetic verde, verde, se rostogolește pe o traiectorie ideală, merge drept spre gaură…
Se făcuse trei, patru dimineața. Secția de urgență se cufundase în tăcere, fără bipuri, fără pași. La televizorul cu sunetul oprit se dădeau reluări din *Family Feud* [51]. Băiatul adormi din nou pe canapeaua din sala de așteptare, cu un *Newsweek* mototolit sub genunchi și paltonul lui Winkler în loc de pernă. Grace își privi tatăl îndelung.
Spuse:
— Mama voia să-ți scriu. Spre sfârșit. Mi-a cerut să-ți scriu. Avea o adresă veche. Se foi și-și aranjă casca de biciclistă în poală. Spunea că merita să fac o încercare. Chiar dacă n-ai fi primit scrisoarea. Spunea să-ți povestesc că, în ziua inundației, m-a dus acasă și i-a rugat pe vecini s-o ajute să scoată sculptura aia mare din beci. Dar n-au vrut, aproape toți vecinii fuseseră evacuați și mama povestea că oricum era cu totul sub apă.
Hârșâia tălpile încălțărilor de bicicletă pe podea.
— Faza e că n-am putut. N-am putut să scriu scrisoarea. Mă uitam la foaia goală un minut, mă enervam și de-aia n-am trimis nimic niciodată.
Winkler închise ochii.
— Fulgii de zăpadă, continuă Grace. Mi-a povestit mama. Că de asta te ocupai. Sunt frumoși! N-am mai văzut niciodată așa ceva.
Acum Grace închisese ochii, afară ninsoarea se oprise. Deja se topea, în tot spitalul se auzea picurat, aparatele de ventilare pulmonară din saloane

șuierau și ticăiau. Și-a făcut timp, se gândi Winkler. Și-a făcut timp să le deschidă, să vadă ce i-am făcut cadou.

Așteptă ca pleoapele ei să se îngreuneze și să respire mai lent; apoi se ridică în picioare și străbătu discret coridorul, pe lângă recepția asistentelor și coșurile de gunoi pline de comprese, șervețele cu alcool, păturile stivuite în cărucioare și paturile goale, cu paravane, pe lângă ușile închise în spatele cărora oameni își așteptau fiecare soarta lui, până la salonul lui Herman, unde la capul patului ardea un bec fluorescent, iar monitorul cardiac țiuia cu regularitate.

Herman zăcea foarte liniștit, cu șase electrozi lipiți pe piept. Corpul era învelit pe trei sferturi cu pături. Chipul părea netulburat și conștient, iar pentru o clipă Winkler se gândi că Herman se va trezi, se va întoarce spre el și va spune:

— *Hei, David, poți să schimbi canalul?*

Dar ochii lui Herman rămâneau închiși; respirația era regulată.

Winkler mai rămase în picioare un pic, apoi lăsă capul în piept și îngenunche. Întinse mâinile împreunate printre barele patului până pe saltea. Încercă să-și adune gândurile în fraze: *Te rog. Nu din nou.*

Perdelele erau nemișcate; în tot spitalul pacienții își visau visele și celulele lor luptau, escaladând fire de sutură, renovând, regenerând, parcurgând cusăturile corpului.

Îngenunchease de vreo zece minute când Grace intră pe vârful picioarelor din spate și se opri la dreapta lui. Nici unul nu spuse nimic. Bipurile inimii lui Herman răsunau cu regularitate. Ea se mișcă și pantofii de ciclist țăcăniră pe podea când îngenunche alături de el. Împreună, cei mai neverosimili dintre penitenți, în tăcere, altoind cuvinte pe aer, își înălțară rugăciunile în încăpere.

14

Lipsise șapte zile de la muncă, dar doctorița Evans îi aruncă o privire cum stătea în ușa magazinului, în costumul lui boțit, cu ochelarii la ochi, și îl primi înapoi.

Corpul lui Felix a fost dus la Kingstown și incinerat, iar cenușa, turnată într-un recipient alb de plastic cu capac înfiletat. Naaliyah l-a ținut în poală în timpul zborurilor de la Kingstown la Bridgetown, la Santiago, la Puerto Montt și în sfârșit la Punta Arenas, în Patagonia, la capătul continentului.

Scrisoarea ei a făcut două săptămâni până în Anchorage. Când a ajuns, Winkler l-a lăsat pe Christopher să deschidă plicul. Au stat pe canapeaua portocalie și Winkler a citit-o cu glas tare.

Dragă David,

Ghidurile turistice spun că aici lumea zugrăvește casele în culori atât de vii ca să contrasteze cu peisajul incolor. Dar e absurd să-l descrii incolor. Eu

văd culori peste tot: frunze de lenga punctate cu roșu, auriul pampasului, câteva flori cărămizii care stau încă pe niște tufișuri, tufișuri de foc cred că le zice. Și albastrul cerului: nu indigo, ca în Caraibe, ci un fel de albastru pal, diluat cu alb. Până și marea, Strâmtoarea lui Magelan, e o culoare: ca argintul vechi atins ici și colo cu o pensulă de lac.
Aici e primăvară târzie și insectele se împerechează peste tot. Ieri seară, când stăteam la masă, pe fereastră a aterizat o molie maro mare, apoi i s-au alăturat o a doua și o a treia. Toate masculi – aveau perii atât de încărcați cu alcaloizi și feromoni, încât, după ce au plecat, le-am văzut contururile din pulbere pe sită.
Am dus cenușa lui papa la San Gregorio. M-a dus cu mașina José, primo *cu tata. José e contabil. Am mers cu mașina lui sport pe un drum de țară interminabil. De câteva ori am crezut că o să se rupă osiile, însă José nu s-a oprit din condus, hurducăind prin gropi. După vreo oră, am parcat pe marginea drumului. Kilometri întregi nu vedeai decât tufe și copaci lenga. Cu motorul oprit, era complet liniște, doar vântul. M-am gândit că poate tata iubise odinioară locul acesta, dar, când l-am întrebat pe José, a dat din umeri și n-a zis decât: „Nu știu. Aici mi s-a părut destul de departe“. Afară bătea vântul tare și nu știam cât de departe de mașină să merg, așa că am făcut vreo două sute de metri.*
Vântul a început să zboare cenușa înainte să apuc eu să scot capacul de tot. José avea două sticle de Austral și am ciocnit cu ele în cinstea tatei. N-a fost foarte solemn ca moment, dar cred că lui i-ar fi plăcut. Cenușa lui zburând peste pampas și până la drum și dincolo de el. În timp ce priveam, o furnică a venit și a început să atingă o granulă din el, a luat fărâma în mandibule și a dus-o… o părticică din tata în cuibul ei.
Cred că o să mai rămân o vreme pe aici. I-ai putea telefona profesorului Houseman din partea mea? Cred că o să înțeleagă. Folosește apartamentul cât dorești, bineînțeles. Ține omizile în viață dacă poți. Salută-l, te rog, pe Christopher.

Christopher dădu serios din cap.
— Adică pe mine, spuse el. Christopher.
— Da.
— Ce înseamnă *primo*?
— Cred că verișor. Un fel de rudă.
— Rudă.
Băiatul se uită la Winkler, ridică amândouă mâinile și își aranjă coroana.
Winkler ținea mâinile pe scrisoare, încercând să o împăturească și să o bage la loc în plic.
— Ca mine cu tine.
— Și mama. Și Herman, spuse Christopher.

Cineva la etajul de sus trase toaleta și pereții răsunară de apă, în bucătărioara lui Naaliyah motorul frigiderului porni și Winkler spuse:
— Da. Tu și eu și mama și Herman.

Herman a ieșit pe picioarele lui din spital după opt zile. Avea șaizeci și șase de ani, iar de data asta la bancă i-au agățat festoane de hârtie creponată de tavan și au lipit baloane de clanță și toată lumea a semnat o felicitare, însă el se lecuise, nu avea de gând să discute. I-a spus lui Winkler că omul trebuia să știe când să se retragă din joc, iar el încerca să fie om.
Sâmbăta următoare, Winkler l-a ajutat să-și golească biroul, au băgat dosare în cutii, au golit sertarele de carnețele, au cărat clasoare și trofee de hochei pe scări prin ploaie până la camioneta lui Herman. Ținea documentele în ordine și la locul lor, așa că mutatul nu le-a luat nici o oră.
Pe drumul spre casă, Herman n-a deschis gura, iar Winkler se gândea să-l întrebe dacă se simțea bine, dar hotărî că era mai bine să nu spună nimic.
În realitate se simțea bine; mai mult decât bine. Se plimba de trei ori pe zi, strângând în pumn un baston. Poate mergea ceva mai încet și mai bățos decât înainte, ținând pieptul drept și rigid, de parcă inima ar fi riscat să găsească o deschizătură între coaste și să se rostogolească afară, dar nu era abătut. Ademenea elani în curtea din spate lăsându-le sare de lins; cumpără un dispozitiv pentru hrănirea păsărilor pe care-l ținea plin ochi. Și-a depozitat patinele și genunchierele de portar într-un dormitor de la etaj și Winkler nu le-a mai văzut vreodată.
Și și-a extins perioada de folosință a proprietății comune din La Jolla, cumpărând șase săptămâni în plus.
— Ordinele doctorului, spusese cu un mic surâs vinovat.
În majoritatea serilor când Winkler se ducea pe la el, se uitau împreună la televizor la Canucks[52] ori la Aces[53], telefona Misty, și Herman lua telefonul fără fir în biroul de la etaj și se întorcea zâmbind și neatent, de parcă ar fi avut pete de ruj pe toată fața, uneori nici măcar nu băga de seamă când echipa favorită plasa pucul în poartă.
La 24 noiembrie a plecat spre La Jolla, cu o valijoară grena pe umăr și crosa de alamă în mână. Pastilele de inimă formau o mică umflătură cilindrică în buzunarul cămășii, pe sub pulover. El, Winkler și Christopher stătură șold la șold în spatele taxiului, toți trei cu centura de siguranță, înconjurați de aroma densă a coloniei lui Herman. Herman l-a lăsat pe Christopher să-i țină crosa, iar băiatul o sprijinea atent în poală, ca să nu se murdărească acoperitoarea capului.
Pe banda de la plecări, un polițist dirija mașinile înăuntru și afară. Winkler i-a cerut taximetristului să-i aștepte, iar el și băiatul l-au urmat pe Herman până pe trotuar.
— Știu că lui Grace i-ar fi plăcut să te însoțească la plecare, spuse Winkler.

Herman flutură din mână ca pentru a mătura tot. Îl luă în brațe pe Christopher, îl îmbrățișă, iar Christopher îl sărută pe obraz.
— Ne vedem peste două luni, campionule!
— Okay! răspunse Christopher.
Era frig, iar între nori se plămădea zăpada.
— Bun, când te întorci, aici ne găsești, spuse Winkler.
Herman scutură crosa în semn de confirmare.
— La revedere, David! La revedere, Christopher!
Priviră ușile deschizându-se automat și pe Herman trăgând valiza în aeroport. Apoi se întoarseră la taxi și șoferul porni spre casă.

La serviciu, doctorița Evans insista ca Winkler să-și găsească o locuință a lui. Spunea că știa o femeie care închiria ieftin o garsonieră în centru, cu priveliște frumoasă, cu parchet, cu o mică terasă în spate. În seara aceea au închis magazinul, iar doctorița l-a dus cu breakul pe Winkler prin zona hotelurilor până pe First Avenue și F Street, până la un triplex lângă Ship Creek. Într-o oră, semnase un contract de închiriere pentru etajul de sus.
Se apropia Ziua Recunoștinței. Centrele comerciale se umplură de lume împinsă înăuntru de vremea rea: mame cu cărucioare, cete de bătrâni la plimbare. Winkler și Gary lipeau curcani și pelerini de carton în vitrinele de la LensCrafters. Winkler începu:
— Stai să-ți zic una! Un agent de circulație oprește un moșneag care traversase pe roșu: „N-ați văzut culoarea semaforului?“ „Dom' polițist, știți, eu sunt daltonist.“ „Nu mă interesează ce meserie aveți! De amendă nu scăpați!“
Gary clătină din cap. Winkler făcu un pas înapoi, rânjind.
Le dădea omizilor frunze și nesătulilor de cărăbuși pasta din scoarță de copac, iar ei își clănțăneau și murmurau recunoștința. Îl aștepta în fiecare după-amiază pe Christopher la Chugach Elementary, luau autobuzul până la Naaliyah, unde observau insectele, ori studiau diverse chestii la microscop, ori se plimbau pe străzi, oprindu-se să investigheze lucrurile pe la care le vedeau, până la șase sau șapte seara, când venea Grace cu Cavalierul și-l lua pe băiat.
În unele nopți, stând singur pe întuneric în apartamentul lui Naaliyah, se întreba dacă în săptămânile dinainte de a muri avea să viseze dinainte ce îl aștepta. Poate avea să vadă garduri vii, ori lanuri de maci, ori lumină pe întinderea unui ocean, ori cristale de zăpadă, evanescența, pluralitatea lor. Poate avea să se plimbe printr-o casă enormă și în fiecare încăpere avea să găsească o persoană pierdută: pe Felix, pe Sandy, pe tatăl, pe mama lui. Poate nu avea să viseze nimic, tenebrele pe care le întrezărise pe plaja aia cu amar de ani în urmă, un vid în care lucrurile se mișcau în jurul lui nedetectate și neauzite – un fel de sfârșit biologic, larve de gândaci ronțăind cu hotărâre, flămânde, labirinte în corpul lui.

Sau poate avea să se viseze în cel dintâi apartament, în dormitorul lui din debara, cu fierul de călcat al mamei oftând peste masa de călcat, tatăl lui întorcând filele unui ziar, nălucile animalelor pășind muțește prin pereți.

15

Pe bancheta din spate a Cavalierului, el și Christopher jucau vechiul joc de-a găsitul formelor în nori. Odată explicate, alegerile lui Christopher îl surprindeau inevitabil: un dragon adormit cu coada încolăcită în jurul capului; un săculeț cu bile, o dâră subțire de condensare forma sfoara ce lega gâtul sacului.

Era Ziua Recunoștinței și mai devreme Christopher îi dăruise lui Winkler unul din desenele lui cât niște afișe. Pe fundal se întindea aeroportul, uriaș și avântat în sus, cu fațada decupată de sute de ferestruici și cu spațiul alb din jur presărat cu formele mici de T ale avioanelor. În față, lângă un oval galben care reprezenta probabil un taxi, un bărbat ținea în mână o crosă de golf. Lângă el pe trotuar, un băiat schematic cu părul blond, despre care Winkler știa că e Christopher, îl ținea de mână pe un al doilea bărbat cu ochelari enormi.

— Ăsta-i Herman?

— Da, răspunse Christopher incredibil de sfios. Vârful degetului se mișcă peste bărbatul cu ochelari. Și ăsta ești tu!

Winkler îi spusese că era cel mai grozav desen pe care-l văzuse și că îl va păstra pentru totdeauna sau, dacă nu pentru totdeauna, atunci cât de mult va putea.

Grace conducea într-o dispoziție generoasă – ba chiar îi zâmbea din când în când lui Winkler în oglinda retrovizoare. Bicicleta ei, fixată în suportul de pe plafon, despica vântul. Winkler purta o șapcă de baseball, iar Christopher, coroana lui portocalie de mucava, decorată cu abțibilduri și întărită proaspăt cu alt carton. Între ei pe bancheta din spate se găsea o cazma Rittenhouse nou-nouță, cu lama pătrată.

Parcurseră Glenn Highway, pe lângă unitatea militară, pe lângă Eagle River și groapa de gunoi, cu ceața care intra în radiatorul mașinii. Când ajunseră lângă Heavenly Gates Perpetual Care Necropolis, se pornise o burniță ușoară.

Grace parcă la poartă. Își puse pantofii de ciclism, legă șireturile proptind pe rând piciorul pe bord și trăgând energic de șireturi. Avea o vânătaie pe fluierul piciorului, pielea acolo lucea de cât de adânc o epilase, iar când se mișca, șortul de ciclistă emana un damf de sudoare stătută.

În spatele ei, Christopher și Winkler stăteau de parcă ar fi așteptat să se oprească ploaia. Grace deschise portiera, își puse un călcâi pe capotă și-și aplecă trunchiul peste genunchi ca să se întindă. Prin ușa deschisă intra

vântul jilav și rece. Christopher se rezemă cu bărbia de marginea ferestrei și se uita pe geam.
— Ploaia pare întotdeauna mai rea decât e când o auzi în acoperiș, spuse Winkler. Dar odată ce ieși afară și te miști, te simți cumva bine. O să vezi.
Băiatul ridică ochii, ca pentru a calcula dacă ploaia avea să-i dea o senzație plăcută sau nu.
Grace desfăcu bicicleta de pe plafon și băgă axul roții din față în capetele furcii. O învârti până anvelopa se centră bine, strânse șurubul rapid și fixă frâna anterioară.
— Să vă distrați, spuse ea aplecându-se în mașină și uitându-se la Christopher, tot pe bancheta din spate, și rezemă bicicleta de mașină. Se așeză în scaunul ei și se întoarse spre banchetă în spate.
— Ești îmbrăcat destul de gros?
El dădu din cap că da.
Grace îi ridică gulerul în jurul gâtului.
— O să ți se ude coroana, spuse.
Christopher dădu din cap că nu. Ajunseră la un compromis trăgând gluga. Ea îi strânse cordonul și se uită la Winkler, care cu o mână ținea degetele băiatului și cu cealaltă cazmaua, apoi clătină din cap și spuse:
— Te iubesc, Chris, și le zâmbi amândurora.
Apoi porni urcușul, picioarele se mișcau ușor și eficient pe pedale, spatele se arcuia deasupra cadrului. O priviră până aproape de coama dealului, când făcu un viraj și o înghiți ceața.
Winkler îl strânse pe Christopher de mână.
— Ești gata?
Băiatul ridică din umeri. Winkler ocoli mașina prin spate, deschise portiera, îl luă pe băiat de mână și apucară înspre porțile cimitirului, cu mașina în spatele lor.
În spatele biroului era parcat un excavator, cu brațul îndoit. Dinăuntru le deschise ușa același angajat cărunt care se scobea în dinți cu capacul unui pix.
— Vrem să cumpărăm un copac, spuse Winkler.
Paznicul încuviință din cap, își puse gluga ponchoului și ieșiră toți trei în ploaie. De peretele din spate al rulotei să fi fost sprijiniți vreo douăzeci de puieți, toți cu boțul de pământ din jurul rădăcinilor înfășurat în pânză groasă.
Din cealaltă parte a casei veni cu pas întins bătrânul Newfoundland. Christopher se ascunse șovăitor după picioarele lui Winkler, însă cățeaua înaintă și umplu fața băiatului cu salivă.
— Ce fel de pom vreți?
Winkler se uită spre Christopher.
— Ce fel de pom?
Însă băiatul întindea blând mâna spre uriașul câine ud.

— Cum îl cheamă?
— Cum o cheamă, spuse angajatul. Lucy. Lucy Blue.
Christopher rămase un moment nemișcat, apoi se întinse și îmbrățișă pe după gât căţeaua răbdătoare. Ea gâfâi cu limba scoasă pe umărul lui.
— Cuminte, spuse băiatul, mângâind-o pe cap. Cuminte, Lucy!
— Hai să alegem pomul, Christopher, vrei?
Se plimbară pe lângă puieţi privindu-i pe fiecare în parte, iar Christopher vorbea șoptit cu Lucy, parcă cerându-i părerea. Până la urmă, arătă spre cel mai mare copăcel, un plop tremurător, cam jumătate din frunze zăceau chircite în jurul bazei. Cele vreo sută câte mai rămăseseră atârnau de ramuri, de un galben strălucitor, fluturând încet în ploaie.
— Ăla?
Băiatul încuviință din cap, atent la copac, ca un arboricultor în miniatură.
În birou, angajatul înregistră vânzarea.
Winkler întrebă:
— Sunteți sigur că nu e prea târziu în perioada asta a anului?
— E bine.
— Nu e înghețat solul?
— Nu încă.
— Și îl putem planta oriunde?
— Oriunde pe parcela de doi metri.
Winkler plăti, îi dădu băiatului cazmaua și împreună cu angajatul reuși să încarce copăcelul într-o roabă pe care cimitirul o punea la dispoziție în acest scop.
— Căldări, spuse angajatul dispărând în birou, de unde ieși cu două găleți de douăzeci de litri băgate una în alta, agățându-le de unul din mânerele roabei.
Apoi au pornit amândoi printre rânduri, băiatul alergând în față și târând cazmaua după el, Winkler împingând roaba peste pietrele cărării ca vai de ea, ramurile pomului săltând și dulăul pe urmele amândurora.
Pe la jumătatea urcușului, Christopher se opri și-și dădu gluga jos. Îmbrățișă cățeaua, își scoase coroana și o prinse cu agrafe în blana de pe capul animalului.
— Uite, spuse bătând-o pe coaste. Poți să porți asta un minut, până ajut eu la săpat.
Împinseră copacul până la mormântul lui Sandy. De acolo puteau vedea hăt departe ploaia căzând pe versanții înalți ai munților Talkeetna. Winkler rămase nemișcat un moment. Băiatul ridică cazmaua. Parcela lui Sandy măsura probabil doi metri pe doi, cât o saltea matrimonială. Winkler ridică cazmaua și înfipse lama.
Se ridică miros de pământ răscolit, mușchi și ferigi. În bulgării de pământ se zvârcoleau râme retezate. Solul era pietros, dar se săpa ușor și în zece minute Winkler făcuse un crater considerabil. Când termină, trase puietul

din roabă, îl rostogoli până la marginea gropii și despică pânza. Băiatul îl ajută să-l împingă în groapă. Winkler apucă trunchiul copăcelului.
— E drept?
— Cred că da.
— Atunci pune pământ în jurul lui.
Băiatul ridică cazmaua. Umplură groapa și bătuciră pământul. Câinele stătea placid alături, cu coroana băiatului ițită între urechi. Ploaia stropea ochelarii lui Winkler. Christopher se dădu un pas înapoi și evaluă lucrarea.
— Asta-i tot?
— Asta-i tot. Acum îl udăm.
Se întoarseră printre morminte la un robinet de lângă birou și umplură gălețile. La început, Cristopher a umplut-o prea mult pe a lui și Winkler a trebuit să mai verse din apă până când băiatul reuși să o care. Apa sărea peste buza găleții și le uda cizmele. Au cărat căldările sus, le-au turnat la rădăcina copăcelului și s-au întors, cărând apa, vărsând-o, privind-o cum se îmbiba în sol, Lucy se ținea după amândoi.
— Cum ți se pare? întrebă Winkler când terminară.
— Merge, spuse băiatul. Avea părul ud și pantalonii înnoroiați până la genunchi. Se stârni vântul, mișcă ramurile de sus și trimise stropi de apă zburând prin aer.
— Îmi place, cred că o să se prindă.
— La mulți ani de Ziua Recunoștinței, Sandy! spuse Winkler.
— La mulți ani de Ziua Recunoștinței! repetă Christopher.
La coborâre, înapoi spre porți, spre mașină, băiatul o rupse la fugă, cu gluga lăsată și cizmele împroșcând apă, strigând: „Hai, Lucy! Hai, Lucy!“, iar câinele alerga alături, lătrând de bucurie, cu coroana atârnându-i încă de urechi. Winkler se întoarse să se mai uite o dată la copacul subțirel și aproape despuiat de lângă mormântul lui Sandy, cu ramurile îndreptate în sus. Apoi s-a grăbit printre pietrele funerare, după băiat.

16

La 5 decembrie se mută în noul apartament. Priveliștea era frumușică: Ship Creek și depoul, Knik Arm dincolo de ele. Își aduse cele câteva haine, Stratalabul, cochiliile de neritide; atârnă desenul lui Christopher în centrul unui perete mare alb.
În cutia poștală îl aștepta o scrisoare de la Soma, cu timbru din Santiago.

Dragă David,
Am închiriat un scuter Honda. Merg peste tot cu el. Când înveți să fii un picuț agresiv, lucrurile merg mult mai bine. Azi am mers cu el la Moneda. Aproape toate birourile sunt aceleași, cu oameni noi în ele, bineînțeles. Am văzut locul unde lucram pe vremuri. M-au lăsat chiar și în bucătăria lui Felix, care e complet renovată, dar în linii mari e tot ca înainte. Băieților

le-am cumpărat câte o replică mică a palatului, din plastic, dar lucrată foarte exact și cred că mâine le împachetez în hârtie velină și le expediez. Credem că Naaliyah se va opri aici înainte de a se întoarce în State.
Prietena la care stau, Violetta, are un balcon la etajul treizeci și trei. Stăm printre ferigile ei și bem Fan-Schops, care e pe jumătate Fanta și pe jumătate bere. E tare bună la gust, deși sunt sigură că Felix ar zice că e „pentru femei“ și că-i păcat de bere. Beau una și nu mă pot opri. Torn încă una și încă una…
Mă duc să fac jogging cu Violetta, ceea ce e de râsul curcilor, fiindcă amândouă alergăm foarte încet, iar ea poartă șort portocaliu și mai nimic pe bust, dar are grijă să trecem prin Plaza del Mulato Gil de Castro, unde stau și beau cafea toți bogătașii, pe când noi două suflăm din greu, gâfâim și ne împiedicăm în piatra cubică. Uneori o fluieră. Eu încerc să mă uit drept înainte și să nu cad. Chestia e că alergatul te face să te simți bine după, când ești la duș și toată căldura rămâne încă în mușchi.
Dar Honda e mai amuzantă, te plimbi încoace și-ncolo pe străzi, treci pe lângă parcometrele care ticăie. Îmi place mult, fiindcă poți să te uiți oricând în sus să vezi cerul, și copacii, și acoperișurile clădirilor lunecând pe alături.

Pe când îl fura somnul o văzu pe Soma pe motoreta ei închiriată, bătând străzile din Santiago, hoinărind prin cartiere, cu orașul ca o versiune elaborată a desenelor lui Christopher: smog pe munți, avioane coborând deasupra podgoriilor din vecinătatea aeroportului, turiști bulucindu-se spre țărm, mii de becuri aprinzându-se și stingându-se la ferestrele blocurilor.

Ți-am zis că Violetta are o prietenă? Îi zice pareja, *de parcă ar fi al doilea pantof într-o pereche. O cheamă Pamela și cultivă bougainvillea: îngrijește de ele la câteva clădiri uriașe și azi m-a luat cu ea să le văd. Pe unul din blocurile din centru se cațără probabil vreo sută de metri, acoperă cărămizile complet. Pamela a zis să așteptăm și am așteptat soarele să se miște, iar când a ajuns la colțul clădirii, toate bugainvilleele, începând din stânga, apoi până la jumătate și apoi, preț de vreo douăzeci de secunde, absolut toate florile păreau să fi luat foc datorită luminii.*
Câteodată nu-mi vine să cred că mi-a fost dat să trăiesc așa mult, ca să văd ce văd. După toate astea, după toate câte s-au întâmplat, nu pot să mă gândesc decât că totul e atât de minunat. Nu-i așa, David? Nu-s toate așa de al naibii de frumoase?

17

În noaptea aceea visă zăpadă. Se găsea în nord, în Yukon-Charley, în căbănuța din Tabăra Nicăieri, iar zăpada cădea în spațiile goale, împovărând crengile, umplând valea.

În vis, o figură se căznea să urce de la pârâu, bâjbâind printre molizi, ferind crengile cu mâna în timp ce înainta. În ciuda zăpezii și distanței, își dădea seama că era o siluetă de femeie: își dădea seama după umblet, după forma șoldurilor. Era încovoiată sub o povară, o glugă îi ascundea fața. Ridica picioarele sus prin zăpadă. În spatele ei, imperceptibil, mergeau umbrele de animale, însoțind-o afară din pădure: veverițe, vulpi, o pereche de reni fantomatici, chiar și un linx uriaș, agil, toate privind în dreapta și în stânga înainte de a mai face câțiva pași prudenți, himerici, ca niște umbre. Femeia ieși dintre copaci și porni spre pajiște. Animalele o urmau, adunându-se îndărătul ei, pășind în lumina stelelor, adulmecând aerul și urmele picioarelor ei, locurile unde fusese ea.

Femeia nu se îndreptă spre ușă, ci direct la fereastra unde stătea Winkler. Apăsă mănușa cu un deget pe geam, lăsând o urmă pe florile de gheață. Mâna lui se apropie de sticlă, așezându-se peste a ei. „Naaliyah?“ întrebă el, dar figura era mai micuță decât Naaliyah, mai ușoară, iar când își întoarse în sfârșit chipul spre geam Winkler își dădu seama cine era, ce însemna surâsul de pe fața ei.

Se trezi și se duse la fereastră. Casele învecinate erau cufundate în întuneric și liniște. În depou intra un tren, o locomotivă galbenă cu o garnitură de vreo zece vagoane-cisternă. Se pornise o ninsoare blândă, cu sute de mii de cristale așternându-se pretutindeni, pe vagoane, pe enormele rezervoare de combustibil din port și peste întinderile negre și tăcute ale golfului. Stelele mai încheiaseră o rotație, iar Pământul se întorcea cu fața de la Soare.

În oraș cădea zăpada; gheața se întindea pe iazuri; marea mugea prăvălindu-se, iar și iar, peste debarcader.

Note

---

43. Case prefabricate vândute între 1908 și 1940.
44. Automobile asamblate din piese achiziționate separat.
45. Agenția de mijloace de transport public din Anchorage.
46. Campionat american de hochei pe gheață organizat anual de Liga Națională de Hochei.
47. Personajul principal al unui serial de desene animate.
48. „Era un om în Nantucket“ este versul cu care încep multe poezioare populare, majoritatea vulgare.
49. *General Educational Development*, serie de examene grupate în jurul a patru materii, în urma cărora, în SUA, candidații obțin o diplomă echivalentă cu cea de absolvire a unei școli superioare.
50. Peninsulă cu o lungime de aproximativ 240 km, la sud-vest de Munții Chugach și la sud de orașul Anchorage, separată de restul Alaskăi de Cook Inlet.
51. Emisiune americană de televiziune în care două familii răspund la întrebări pentru a-și adjudeca diverse premii. În România, programul a fost adaptat cu titlul *Ce spun românii*.
52. Echipă de hochei din Vancouver.
53. Alaska Aces, echipă de hochei din Anchorage.

Mulțumiri

Le sunt îndatorat celor de la National Endowment for the Arts, Christopher Isherwood Foundation și Princeton University pentru generoasa Hodder Fellowship – îți mulțumesc, Mary Hodder. Recunoștință nețărmurită pentru Nan Graham și incomparabilei Wendy Weil. De asemenea, lui Molly Kleinman, Emily Forland, Alexis Gargagliano, Judy Mitchell și Alan Heathcock. Fraților mei, totdeauna. Lui Hal și Jacque Eastman, pentru încurajările lor permanente. Aproape tuturor celorlalți: sunteți aici. Pentru mai multe informații despre cristalele de gheață, vizitați excelenta pagină www.snowcrystals.com.

Și, mai presus de toate, îți mulțumesc ție, Shauna, pentru nenumăratele tale grații.